

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
38 MA
9

EVANGELIORVM CONNEXIO.

In qua

Textus ordine ſeruato, rerum geſtarum ſeries indicantur.

Auctore

CÆSARE BECILLO VRBINATE

Presbytero Congregationis Oratorij de Vrbe.

Ex legato Illustriss. Fucini

ROMÆ,
Apud Heredem Bartholomæi Zannetti. 1623

Superiorum Permiſſu.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. Patri Magistro Sacri Palat. Apost.

A. Episc. Hierac. Vicesg.

EGO Infrascriptus, ex commissione Reuerendissimi P. Magistri Sacri Palatij Apostolici, Fr. Hiacynthi Petronij, perlegi Euangeliorum connexionem, studio R. P. Cæsaris Becilli, Congregationis Oratorij de Vrbe Presbyteri confectam; eamque existimo multum vtilitatis allaturã esse, si typis detur. Romæ, ex Ædibus S. Andreæ de Valle, die 10. Iulij 1622.

Ego D. Placidus Filingerius Cler. Reg. Theolog. manu propria.

Imprimatur.

Fr. Gregorius Donatus Socius Reuerendiss. P. F. Hiacynthi Petronij Ord. Præd. Sac. Apost. Palat. Magist.

ANDREÆ BROGIOTTO
VIRO OPTIMO.
Cæſar Becillus S.

Vangeliorum Connexionis exiguus liber, animi tecum mei connexionis maximus index, Euangelicus, ſiue bonus nuncius ad te properat. illum igitur ſic benignè recipias, vt inter tua non poſtremum locum obtineat. Immo, quoniam illius vitam continet, per quem viuimus, eum ſemper in ſinu, vel magis, quod ſummoperè expeto, reconditum in corde geras. Nam ſicut libri reliqui, te hominibus gratum, humaniſq. opibus auctiorem reddiderunt, ita iſte, te Deo charum, boniſque omnibus prædiuitem munificus nũ-

eius efficiet. Vale, amicorum optime, quem Deus ipse incolumem, mihi, amicis, studiosisque omnibus, diu iucundissime seruet. Romæ ex ædibus Vallicellanis.

AD

AD LECTOREM.

QVæres fortaſſe lector, cur ego poſt Diateſſara, Harmonias, Pandectas, Quadrigas, aliaſq. euangelicas cōcordias ab eruditis viris antiquioribus, & recentioribus elaboratas, rudem eidem operi manum admouere, atque edere voluerim. Cupiebam ego libellum, qui euangelia tantum ſimul connexa, ſine commentarijs contineret, eaq. verborum vnius Euangeliſtæ cum alijs confuſione, periodorum permixtione, aſteriſcorum, aliarumque notarum multitudine ſublata, complecteretur: Inſuperque eadem, non permutata textus ſerie, ac ſine vlla partium præpoſtera tranſpoſitione, ſi fieri poſſet, exhiberet. Quærebam enim non ſolum rerum à Chriſto Domino geſtarum ordinem compertum habere, ſed etiam proprium a quolibet euangeliſta ſeruatum, ac ordinis rationem, diſſenſum, conſenſumque omnem ad ipſum ordinem ſpectantem, ſimul intelligere. Cum verò hæc omnia

Euangeliorum connexio cur peracta.

ex aliorũ concordijs assequi non possem, Euangelia simplici via mihi ipsi contexui. ac breuissimas notationes ad ordinem pertinentes apposui. Primo quidem, ne semel obseruata, si memoria excidissent, quod in his facillimè accidit, iterum ab initio essent perquirenda. Deinde, vt his, quæ ad ordinem pertinent, veluti è medio sublatis, aspera in vias planas essent: ea enim in Euangelico itinere sæpius reperta tanquam viarum impedimenta animum retardabant, & ab ijs, ad quæ properabat, abducebant. Denique vt his tandem perceptis ad alia in Euangelijs intelligenda mihi pateret aditus. Quæ enim ad loca, tempora, & ordinem pertinent, præcognita, ad multa in ipsis assequenda plurimum mihi profutura perspiciebam. At cum ea, pro animi mei sententia, connexa, mecum deferre cuperem, vt quoties, & vbique libuisset, euoluere, ac legere possem; id verò impediret voluminis mea manu scripti nimis aucta moles: primum cuipiam exiguo charactere exscribendum tradere cogitaui; mox mutato consilio, vt liber quo magis fieri posset, minor, & ad manus paratior, redderetur, typis committendum decreui, ex

Quare edita.

qui-

quibus prodit, cum vnum expetam, vt prodeant plurimi.

Munus igitur meum expleuisse videbor, si quæ in connectendis euangelijs peracta sint, ijs prodeuntibus enarrauero. Ea sunt: Connexionis modus; de quo breuiter: diuisio textus in articulos, notationes aliquot ad ordinem pertinentes; ac indices quidam magis necessarij, de quibus breuissimè præfari oportunũ fuerit. Quod ad primum attinet, quedam præmittenda sunt de ordine, quem in cõscribendis Euangelijs seruarunt Euangelistæ, mox alia addenda de modo, quo a concordiarum auctoribus eadem in vnum redacta sunt: ijs enim inseram ea, quæ ad modum huius connexionis pertinent: ex quibus discrimen inter ipsam, & concordias euangelicas, & vtilitas tum huius, tum illarum facile elici poterit. Quæ præstet.

Ordo igitur Euangelistarũ duplex est. Alter vniuersalis, alter particularis. Vniuersalis complectitur præcipua, & communia quædam capita Euangelij, sub quo alia continentur, quæ ad quatuor redigi possunt. Primũ est: Domini N. Iesu Christi ingressus in mundum, Sub quo eius Incarnatio, Natiuitas, & Infantia continẽtur. Ordo vniuersalis Euangelistarum.

Se-

Secundum, Progressus in mundo, sub quo Christi conuersatio, Doctrina & miracula sunt.

Tertium, Egressus è mundo, ac sub eo Passio, Mors, & Sepultura. Quartum est Regressus è mundo; sub quo Resurrectio, Ascensio in Cœlum, ac Sessio ad dexterã Patris rediguntur. Quod ad hunc ordinẽ vniuersalem spectat, obseruandum est

Obseruatio 1. Primo, ab hoc ordine nullum Euangelistam vnquam recessisse. Nullus enim de Passione, priusquam de alijs a Domino gestis agit, neque prius de morte, quam de passione, neque prius de resurrectione, quam de morte.

2. Secundo, Nullum de prædictis omnibus egisse: Marcus enim de Incarnatione, Natiuitate, & Infantia non agit: Ioannes quæ ad Incarnationem pertinent paucis absoluit, de natiuitate, & infantia non loquitur: de his quædam habet Matthæus, plurima Lucas. De Ascensione, neque Matthæus, neque Ioannes agunt. Sessionis ad dexteram Patris meminit tantum Marcus.

Ordo principalis. Ordo particularis circa dispositionem rerum particularium, quas Dominus gessit, vel passus est versatur. Hic iterum du-

duplex eſt : Principalis , & Secundarius.

Principalis conſiſtit in diſpoſitione ac narratione rerum particularium ſecundũ ordinem, quo geſtæ ſunt iuxta temporum ſeriem ; ac ſucceſſionem , ac proinde appellari conſueuit ordo naturalis , & rerũ geſtarum . Præcipuè verò ordo Euangelicus dici poſſet,quoniam eo vt plurimum vſos eſſe Euangeliſtas , reperimus . *Principalis.*

Secundarius verſatur circa diſpoſitionem rerum particularium extra ordinem principalem relatarum, quarum aliæ prius quam ordo principalis requirit , ſiue per anticipationem ; aliæ poſterius , quam ille ordo expoſcebat , ſiue per recapitulationem referuntur . *Secundarius.*

Anticipationem voco digreſſionem ad poſteriora , ſeu narrationem eorum , quæ poſterius narranda eſſent . Recapitulationem verò inordinatum regreſſum ad priora , vel narrationem eorum , quæ prius narranda erant . *Anticipatio.* *Recapit.*

Differt enim recapitulatio ab ordinis reſumptione : quoniam recapitulatio eſt eorum , quæ omiſſa fuerant ; reſumptio inordinata, ſeu eorum, quæ cum reſumuntur,adhuc extra ordinem ſunt, vt eſt e. g. Incarceratio Ioan. Baptiſtæ . *Ordinis reſũptio.*

Hæc

Hæc enim etsi a Matthæo, & Marco resumatur, cum de eiusdem agunt decollatione, tamen ad eum locum non pertinet, cum multo tempore decollationem præcesserit.

At resumptio ordinis est opportuna aggressio, ac prosecutio eorum, quæ expletis digressionibus, iuxta naturalem ordinem debito tempore, & loco narranda occurrunt, vt apud Matthæum, Monitio quorundam, & alia, quæ ab art. 65. ad 73 traduntur: absoluta enim anticipatione de sermone Domini in monte, & recapitulatione de Socru Simonis, & alijs, reuertitur ibi ad res gestas in prima peragratione Galileæ narrandas, de qua prius agere ceperat art. 42.

Hoc ordine secundario aliquãdo vtuntur Euangelistæ a principali recedentes, ob causas infra explicandas; diciturque ordo artificialis, ac voluntarius, quoniã eo vti consueuerũt scriptores, sicut & ipsi Euangelistæ, quoties ab ordine rerum naturali, artificiosè, ac rationali ex causa recedendum esse oportunum dijudicant.

Obseruatio 1. Circa hos principales ordines obseruandũ primo, singulos Euangelistas multa prætermittere, immò omnes simul omnia

a Do-

a Domino geſta non afferre,

Secundo, Quemlibet illorum, quædam, quæ ab alijs non dicuntur, narrare, quæ illius Euangeliſtæ propria appellantur: quædam verò cum alio, aut alijs communia dicere. 2

Tertio, Ioannem plura alijs prætermittere, ſed in ijs, quæ refert, adeò ordini inſiſtere, vt ab illo, vel nunquam recedat, vel nihil vnquam per anticipationē vel recapitulationem dicere, quod ordini officere valeat. 3

Quarto, Matthæum, Marcum, & Lucam non ſemper ordinem rerum geſtarum ſequi, ſed aliquando ab eo recedentes, quædam per anticipationem, quædam per recapitulationem dicere; non tamen ſine cauſa, ſed ob aliquam opportunam occaſionem, & rationem: vt cum doctrinam poſterius traditam miraculis prius geſtis præmittunt, quod Matthæus facere conſueuit, vt doctrinam ipſam quodammodo per miraculorum narrationem, & additionem confirmet; vel cum ſimilia, aut affinia coniungunt, licet plura inter illa geſta fuerint, vt incarcerationem Ioan. Baptiſtæ cum eius decollatione; vel cum plura, quæ eodem in loco euenerunt, ſi- 4

mul

mul connectunt, quæ tamen diuersis temporibus sint secuta. Hæ enim vt plurimum, causæ anticipationum, & recapitulationum esse videntur.

5 Quinto, Rarò eandem rem extra principalem ordinem ab omnibus referri, sed ferè, singula quæ ab aliquo, aut pluribus extra ordinem dicuntur, ab alio vel alijs iuxta ordinem dici.

Concordiarum Euangelicarum origo.

Quæ omnia concordias Euangelicas construendi earum auctoribus occasionē præbuerunt.

Cum enim ex collatione Euangelistarum, rerum ordinem secundum temporū successionem reperiri; ac omnia ab Euāgelistis dicta simul vniri, & iuxta prædictum ordinem disponi posse animaduerterent: quatuor Euangelia in vnum opus, tanquam ab vno auctore confectum connetenctes, concordias Euangelicas ordinarunt.

Modus cōnectendi diuersa a diuersis iuxta ordinem tradita ab auctoribus concordiarum seruatus. Interpositio.

Primo, Etenim qui perfectam temporum rationem habere professi sunt, quoties ea, quæ ab vno tantum Euangelista, iuxta ordinem naturalem dicuntur, cum alijs aliorum eodem ordine traditis, composuerunt, rerum de quibus agebatur inuento loco, per interpositionem cum alijs

alijs aliorum Euangelistarum eas inseruerunt. Locus verò ex Euangelistarum collatione, ex rerum natura quadam se se consequentium animaduersione, ex ipsorum temporum obseruatione facilè inueniri potest. Quilibet enim his perspectis statim agnoscet Epiphaniam descriptam a Matthæo priorem esse Præsentatione in templo descripta a Luca; hanc verò priorem esse fuga in Ægyptum item descripta a Matthæo; ac proinde in concordijs prius agendum esse de Epiphania ex Matthæo, mox interponendam esse præsentationem ex Luca; deinde addendum esse fugam in Ægyptum ex Matth. Cum igitur hæc sola, & recta sit ratio connectendi diuersa, quæ a diuersis dicuntur, temporum serie seruata, ea necessario vtendũ fuit.

Idem seruatur in hac connexione.

At si vna, & eadem res a duobus, vel pluribus Euangelistis, seruato similiter rerum ordine affertur, præter ea, quæ dicta sunt, Euangeliorum textus aliqua ratione coniunxere.

Modi cõnectendi eadem a pluribus iuxta ordinem tradita.

1. Alij namque omnia ferè singulorum Euangelistarum de eadem re verba permiscent, ac veluti per aggregationem quãdam componunt, quibusdam tantum minus cum alijs cohærentibus in margine

reie-

2. reiectis, vt Iansenius. Alij periodorum partes longiores partibus alterius longioribus subnectunt, reliquis, quæ supersunt breuioribus seorsum positis, vt Ioan. Bui-
3. sonius. Alij Euangelistarum de eadem re verba, proximis veluti columnis affixa, simul perspicienda proponunt, vt Alanus Copus, ac nonnulli post ipsum.
4 Alij tandem quidquid singuli Euangelistæ de eadem re dicunt, in eundem locũ conferunt, ac alterum sub altero eo ordine, quo in biblijs continentur, distinctè collocant.

Vltimus seruatur in haccõnexione.

Hos ego postremos ad euitandam textus confusionem, ac mutationem secutus, singulorum de eadem re allatis verbis alterum Euangelistam sub altero, eodem sub articulo, & titulo collocaui, ea ratione habita, vt primum illi locum tribuere consueuerim, qui melius cum superioribus continuatur. quandoque verò prætuli breuiorem, tunc enim reliqui expositorum munere fungi videntur.

Modi cõnectendi. tradita extra ordinem.

Tandem cum quidpiam ab Euangelistis extra ordinem, siue per anticipationem, vel recapitulationem dicitur; Concordiarum auctores inuentis prius rerum locis, deinde aliquo ex prædictis modo

con-

coniunctis Euangelistis, si res à pluribus ipsorum dicatur, in propriam veluti sedem cuncta restituere professi ad rerum gestarum ordinem iuxta temporum successionem reuocarunt. Ad hoc autem peragendum textus Euangelicos hinc inde, & ex altera in alteram partem præpostere in ijs trasponere coacti sunt. 1. Aliorũ communis. Transpositio text.

Ex huiusmodi autem transpositione, & si ea commoda secuta sint, vt quæ a pluribus Euangelistis de eadem re dicuntur, simul collecta reperiantur, vtque historia iuxta temporum successionem adeò disposita conspiciatur, vt ipsius ordinem perquirere nō oporteat, sed ordinata frui liceat, e contra tamen ea incommoda consequuntur, vt series textus Matthæi, Marci, & Lucæ sæpius obtruncetur, ac perturbetur, parsq. transposita minus expeditè reperiatur, si ea vtendum sit; ac loca illa, vnde pars aliqua sublata est, intercisa, atque veluti exenterata remaneat.

Ob hæc, & alia quædam incommoda, quæ ex textus transpositione proueniunt, quæ facile quisque animaduertere poterit, Euangelia sine vlla transpositione connectenda suscipiens, cuncta præter ordinem dicta, ijs in locis vbi ab Euangelistis narrantur Huius cōnexionis proprius 2 cōtinuatio textus sine transpositione

rantur, reliqui.

Ordini verò prospiciens, quæ nam ex ipsis per anticipationem, quæue per recapitul. dicta sint, & ad quæ loca pertineant, annotaui. In locis verò, ad quæ pertinent, quæ ad ipsa essent transferenda & vnde, apposui.

Immò omnia quæ extra ordinem sunt, vt sola inspectione cognosci possint, producta in margine linea, circumscripsi, ac designaui. Quare ea quæ lineis notata cernes, extra ordinem tradita, reliqua omnia lineis non inclusa iuxta ordinem dicta esse noueris.

Linea in margine indicat quæ sunt extra ordinem.

Huiuscemodi lineis vti quilibet pro arbitrio poterit ad designandas anticipationes, & recapitulationes in quolibet Euangeliorum libro. Deducta enim linea e.g. in Euangelio Matthæi ab initio cap. 5 vsque ad v. 14. cap. 8. anticipationem eius primam designabit, & sic de reliquis.

Ex hac autem connectendi ratione. Primo textus Euangelici, vel minimum immutantur; nam seruata capitum, ac versiculorum cuiusque perpetua successione, diuisa tantum series, nō transposita, neque permutata conspicitur, vt iure dici posse videatur; non reuertebantur cum incedebant,

debant, sed vnumquodque ante faciem suam gradiebatur. Quilibet enim Euangelista sine alijs ordinatè a principio vsque ad finem legi potest. Sufficit verò ad eiusdem lectionem continuandam, illius nomen in margine in principio articulorum notatum prosequi, ac alios interim prætermittere, quòd vt expeditè magis fieri possit, marginem ipsum alijs notis, quamuis consuetis non impediendum censui.

Secundo, ipsa historia Euangelica non minus quam in aliorum concordijs ordinata conspicitur, cum omnia, quæ altero in loco extra ordinem traduntur, in altero iuxta ordinem recenseantur, exceptis paucis, quæ facilè ad ordinem reuocari possunt, cum proprijs in locis indicentur. vti sunt Incarceratio Ioan. Leprosus post serm. Domini in monte, ac decem leprosi, & si quæ sunt alia.

Tertio reliqua omnia, quæ ad ordinem pertinent, facile percipiuntur, vti sunt. Cuiuslibet Euangelistæ proprius ordo, consensus, atque dissensus, tandemque ipsorum dissensuum, alij leuiori negotio tolluntur, alij ex se se quodammodo euanescunt.

De diuisione Euangeliorum in articulos, ac diuisionis causis. Articulorum titulis, ac notis.

Diuisionis textus in articulos causæ.

Tota historia Euangelica diuisa est in articulos quamplurimos, quorum quilibet diuersum quidpiam á proximis continet; quod ob has causas peractum est.

1. Primo. vt Christi Domini miracula, aliæq. res gestæ, atque Euangelicæ doctrinæ capita, & partes ad inuicem distincta conspiciantur, proindeque in singulis, si placuerit, tanquam in nouis mansionibus subsistere, & immorari, diuinisque instrui ac perfici quisque valeat.

2. Secundo. vt distinctæ partes melius connecti, atque continuari, textusque a principio ad finẽ aptius ordinari possent.

3. Tertio. vt quæ per anticipationem, & recapitulationem dicta sunt, distinctè notarentur, & earum loca, dissensus, & consensus, & cuncta quæ ad ordinẽ pertinẽt, breuissimis additis notis demonstrarentur.

De Indicibus, ac notationibus eisdẽ insertis.

Indices, ac notæ ipsis insertæ

Adiecti sunt postremo Indices sex. Primus est articulorum iuxta seriem conti-

nuationis, & connexionis textus; cum appendice rerum, ob anticipationes, & recapitulationes bis occurrentiū. Ex hoc indice simul habetur qui, & quot Euangelistæ, quo loco, & ordine de re qualibet agant. Additæ sunt eidem notationes aliquot paululum ijs longiores, quæ textui sunt insertæ, quibus ordo, seu anticipationes, & recapitulationes, ac earum causæ satis explicantur. Hæ a textu ablegatæ sunt, ne vlla ex parte exterarum rerum copia obrueretur, quem liberum, ac nullo modo implicatum expetebam.

Secundus, Index est proprius in Matthæum. Tertius in Marcum. Quartus in Lucam, quibus additus est consensus cum alijs, & breues ordinis singulorum notæ, ne quid ad ordinem pertinens desideretur. Quintus est proprius Ioan. qui semper ordinem seruans notis huiusce-modi non eget.

Sextus, Est Euangeliorum, quæ in Missis per annum leguntur, iuxta ordinem Missalis Romani reformati.

Ordo Euangelicus duplex est.

- Euangelistarum, qui duplex est.
  - Vniuersalis, qui respicit præcipua capita Euãgelij, siue D. N. Iesu Christi.
    - Ingressum in mundum, idest
      - Incarnationem.
      - Natiuitatem.
      - Infantiam.
    - Progressum in mundo, idest
      - Conuersationem
      - Doctrinam.
      - Miracula.
    - Egressum e mundo, idest
      - Passionem.
      - Mortem.
      - Sepulturam.
    - Regressum è mundo, idest
      - Resurrectionem.
      - Ascensionem.
      - Sessionem ad dextris Dei.
    - 1. Ab hoc ordine nullus Euangelista recedit.
    - 2. Nullus de his omnibus agit.
  - Particularis qui duplex est.
    - Principalis. Est dispositio rerũ particularium secundum temporum successionem. dicitur ordo naturalis, & rerum gestarum.
      - 1. Hoc ordine semper vtitur Ioan. Reliqui, vt plurimum.
    - Secundarius. Est dispositio rerũ particularium extra supradictũ ordinem, quo per anticipationem, vel recapitulationem aliquid dicitur.
      - 1. Eo vtuntur aliquando Euangelistæ ob aliquam congruam rationem.
- Auctorum concordiarum.

Euangelico.

Alius ordo Euangelicus eſt Auctorũ concordiarum qui ex quatuor vnũ efficiunt per connexionẽ rerum.

- Iuxta ordinem principalem relatarum.
  - Ab vno Euangeliſta. Inueniendo rei locum per collationem Euangeliſtarum, ac per interpoſitionem ibi eam inſerendo.
    1. Hoc modo vtuntur omnes qui temporum rationem habuerunt.
    2. Idẽ ſeruatur in hac connexione.
  - A pluribus Euangeliſtis, Inueniendo locum iungendo Euangeliſtas vel permixtis verbis, vel periodis, vel per columnas, vel per verſus.
    1. Primo modo vtitur Ianſenius. Secundo Buiſonius. Tertio Copus. Quarto Alij recentiores.
    2. Quartus modus ſeruatur in hac connexione.
- Rerũ extra ordinem relatarum.
  - Textus tranſponendo.
  - Locũ indicando ſine tranſpoſitione.
    1. Primo modo vtuntur reliqui omnes.
    2. Secundus modus proprius eſt huius connexionis.

SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM

Secundum Matthæum, Marcũ, Lucam, & Ioannem.

Proœmium Lucæ. *Articulus* 1.

1 QVONIAM quidem multi conati
A sunt ordinare narrationem, quæ Luc. 1.
in nobis completæ sunt, rerum:
2 * sicut tradiderunt nobis, qui ab
initio ipsi viderunt, & ministri
3 fuerunt sermonis: * visum est &
mihi, assecuto omnia a principio diligenter,
ex ordine tibi scribere, optime Theophile,
4 * vt cognoscas eorum verborum, de quibus
eruditus es, veritatem.

Diuini verbi excellentia. *Art.* 2.

1 IN principio erat verbum, & verbum erat Ioan. 1.
A apud Deum, & Deus erat verbum. * Hoc
2 erat in principio apud Deum. * Omnia per
3 ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil,
4 quod factum est, * in ipso vita erat, & vita
5 erat lux hominum: * & lux in tenebris lucet,
6 & tenebræ eam non comprehenderunt. * Fuit
homo missus a Deo, cui nomen erat Ioannes.
7 * Hic venit in testimonium vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per il-
8 lum. * non erat ille lux, sed vt testimonium

Ante Christi Natiu. perhiberet de lumine. * Erat lux vera, quæ 9
illuminat omnem hominem venientem in hunc
mundum. * in mundo erat, & mundus per 10
ipsum factus est, & mundus eum non cognouit. B
* In propria venit, & sui eum non receperunt. 11
* quotquot autem receperunt eum, dedit eis 12
potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in
nomine eius: * qui non ex sanguinibus, neque 13
ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri,
sed ex Deo nati sunt. * Et verbum caro factū 14
est, & habitauit in nobis: & vidimus gloriam
eius, gloriam quasi vnigeniti a Patre plenum
gratiæ, & veritatis. * Ioannis testimonium, 15
vers. 15. inf. art. 26.

Conceptio Ioannis Baptistæ. Artic. 3.

Luc. 1. Fuit in diebus Herodis, regis Iudææ sacerdos
quidam nomine Zacharias de vice Abia, &
vxor illius de filiabus Aaron, & nomen eius
Elisabeth. * Erant autem iusti ambo ante Deū, 6
incedentes in omnibus mandatis, & iustifica-
tionibus Domini sine querela, * & non erat illis 7
filius eo quòd esset Elisabeth sterilis, & ambo
processissent in diebus suis. * Factum est autem, 8
cum sacerdotio fungeretur, in ordine vicis suæ
ante Deum, * secundum consuetudinem sacer- 9
dotij, sorte exijt vt incensum poneret, ingres-
sus in templum Domini: * & omnis multitu- 10
do populi erat orans foris hora incensi. * Ap- 11
paruit autem illi angelus Domini, stans a dex-
tris altaris incensi. * Et Zacharias turbatus est 12
videns, & timor irruit super eum. * Ait autem 13
ad illum Angelus: Ne timeas Zacharia, quo
niam exaudita est deprecatio tua: & vxor tua B
Elisabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen
eius Ioannem: * & erit gaudium tibi, & exul- 14
tatio, & multi in natiuitate eius gaudebunt:
erit

15 * erit enim magnus coram Domino: & vinum, & siceram non bibet, & Spiritu sancto replebi-
16 tur adhuc ex vtero matris suæ: * & multos filiorum Israel conuertet ad Dominum Deum ip-
17 sorum: * & ipse præcedet ante illum in spiritu, & virtute Eliæ: vt conuertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iustorum,
18 parare Domino plebem perfectam. * Et dixit Zacharias ad angelum: Vnde hoc sciam? ego enim sum senex, & vxor mea processit in die-
19 bus suis. * Et respondens angelus dixit ei: Ego sum Gabriel, qui asto ante Deum: & missus sum
20 loqui ad te, & hæc tibi euangelizare. * Et ecce eris tacens, & non poteris loqui vsque in diē, quo hæc fiant, pro eo quòd non credidisti ver-
21 bis meis, quæ implebuntur in tempore suo.* Et erat plebs expectans Zachariam: & mirabantur
22 quòd tardaret ipse in templo. * Egressus autem
C non poterat loqui ad illos, & cognouerũt quòd visionem vidisset in templo. Et ipse erat innuēs
23 illis, & permansit mutus. * Et factum est, vt impleti sunt dies officij eius abijt in domum
24 suam: * post hos autem dies concepit Elisabeth vxor eius, & occultabat se mensibus quinque,
25 dicens: * Quia sic fecit mihi Dominus in diebus, quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines.

Ante Christi Natiuitatem.

Annuntiatio B. M. V. Art. 4.

26 In mense autem sexto, missus est angelus Gabriel a Deo in ciuitatem Galilææ, cui nomen
27 Nazareth, * ad virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph, de domo Dauid, & nomen
28 Virginis Maria. * Et ingressus angelus ad eam dixit: Aue gratia plena: Dominus tecum: Be-
29 nedicta tu in mulieribus * Quæ cum audisset, turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis

Luc. 1.

Ante Christi Natiu.
esset ista salutatio. * Et ait Angelus ei: Ne ti- 30
meas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deũ:
* ecce concipies in vtero, & paries filium, 31
& vocabis nomen eius IESVM. * hic erit 32
magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & dabit D
illi Dominus Deus sedem Dauid patris eius: &
regnabit in domo Iacob in æternum, * & regni 33
eius non erit finis. * Dixit autem Maria ad an- 34
gelum: Quomodo fiet istud, quoniam virum
non cognosco? * Et respondens Angelus dixit 35
ei: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus
Altissimi obumbrabit tibi Ideoque & quod na-
scetur ex te Sanctum, vocabitur filius Dei.
* Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa conce- 36
pit filium in senectute sua: & hic mensis sextus
est illi, quæ vocatur sterilis: * quia nõ erit im- 37
possibile apud Deum omne verbum. * Dixit au- 38
tem Maria: Ecce ancilla Domini, fiat mihi se-
cundũ verbum tuũ. Et discessit ab illa angelus.

Visitatio Elisabeth. Art. 5.

Luc. 1. * Exurgens autem Maria in diebus illis abijt in 39
montana cum festinatione, in ciuitatem Iuda:
* Et intrauit in domum Zachariæ, & salutauit 40
Elisabeth. * Et factum est, vt audiuit salutatio-
nem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in vtero E
eius: & repleta est Spiritu sancto Elisabeth:
* & exclamauit voce magna, & dixit: Benedi- 42
cta tu inter mulieres, & benedictus fructus ven-
tris tui. * Et vnde hoc mihi vt veniat mater 43
Domini mei ad me? * Ecce enim vt facta est 44
vox salutationis tuæ in auribus meis, exultauit
in gaudio infans in vtero meo. * & beata, quæ 45
credidisti, quoniam perficientur ea, quæ dicta
sunt tibi a Domino. * Et ait Maria:
Magnificat anima mea Dominum: * & exul- 47
tauit spiritus meus in Deo salutari meo.

* Quia

Ante Christi Natiui.

48 * Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ec-
ce enim ex hoc beatam me dicent omnes ge-
nerationes.
49 * Quia fecit mihi magna qui potens est: & san-
ctum nomen eius.
50 * Et misericordia eius a progenie in progenies
timentibus eum.
51 * Fecit potentiam in brachio suo: dispersit
superbos mente cordis sui.
52 * Deposuit potentes de sede, & exaltauit hu-
miles.
53 * Esurientes impleuit bonis: & diuites dimi-
F sit inanes.
54 * Suscepit Israel puerum suum, recordatus
misericordiæ suæ.
55 * Sicut locutus est ad patres nostros, Abra-
ham, & semini eius in sæcula.
56 * Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus
tribus: & reuersa est in domum suam.

Natiuitas Io. Bapt. Art. 6.

57 * Elisabeth autem impletum est tempus parien-
58 di, & peperit filium. * Et audierunt vicini, & **Luc. 1.**
cognati eius quia magnificauit Dominus miseri-
cordiã suam cum illa, & congratulabantur ei.
59 * Et factum est in die octauo, venerunt circum-
cidere puerum. & vocabant eum nomine pa-
60 tris sui Zachariam. * Et respondens mater eius,
dixit: Nequaquam, sed vocabitur Ioannes.
61 Et dixerunt ad illam: Quia nemo est in cogna-
62 tione tua qui vocetur hoc nomine. * Innuebãt
autem patri eius, quem vellet vocari eum.
63 * Et postulans pugillarem scripsit, dicens: Io-
annes est nomen eius. Et mirati sunt vniuersi.
64 * Apertum est autem illico os eius, & lingua
65 eius, & loquebatur benedicens Deum. * Et fa-
ctus est timor super omnes vicinos eorum: &

Ante Christi Natiu

ſuper omnia montana Iudææ diuulgabãtur om-
nia verba hæc : * & poſuerunt omnes, qui au- 66
dierant in corde ſuo, dicentes : Quis, putas, G
puer iſte erit? Etenim manus Domini erat cum
illo. * Et Zacharias pater eius repletus eſt Spi- 67
ritu ſancto : & prophetauit, dicens :
* Benedictus Dominus Deus Iſrael, quia vi- 68
ſitauit, & fecit redemptionem plebis ſuæ :
* Et erexit cornu ſalutis nobis : in domo Da- 69
uid pueri ſui.
* Sicut locutus eſt per os ſanctorũ, qui à ſæ- 70
culo ſunt prophetarum eius.
* Salutem ex inimicis noſtris, & de manu om- 71
nium, qui oderunt nos :
* Ad faciendam miſericordiam cum patribus 72
noſtris : & memorari teſtamenti ſui ſancti.
* Iuſiurandum, quod iurauit ad Abraham 73
patrem noſtrum, daturum ſe nobis :
* Vt ſine timore de manu inimicorum noſtro- 74
rum liberati, ſeruiamus illi.
* In ſanctitate, & iuſtitia coram ipſo, omni- 75
bus diebus noſtris.
* Et tu puer, propheta Altiſſimi vocaberis : 76
præibis enim ante faciem Dñi parare vias eius :
* Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi eius : 77
in remiſſionem peccatorum eorum :
* Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri: in qui- 78
bus viſitauit nos, oriens ex alto :
* Illuminare his, qui in tenebris, & in vm- 79
bra mortis ſedent : ad dirigendos pedes noſtros
in viam pacis.
* Puer autem creſcebat, & confortabatur 80
ſpiritu : & erat in deſertis vſque in diem oſten-
ſionis ſuæ ad Iſrael.

Genealogia Christi ab Abraham.

Articulus 7.

De ea ab Adam art.24. Luc.3.23.

1 A LIber generationis Iesu Christi filij Dauid, filij Abraham. Matt.1.
2 * Abraham genuit Isaac.
Isaac autem genuit Iacob.
Iacob autem genuit Iudam, & fratres eius.
3 * Iudas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar.
Phares autem genuit Esron.
Esron autem genuit Aram.
4 * Aram autem genuit Aminadab.
Aminadab autem genuit Naasson.
Naasson autem genuit Salmon.
5 * Salmon autem genuit Booz de Rahab.
Booz autem genuit Obed ex Ruth.
Obed autem genuit Iesse.
Iesse autem genuit Dauid regem.
6 * Dauid autem rex genuit Salomonem ex ea, quæ fuit Vriæ.
7 * Salomon autem genuit Roboam.
B Roboam autem genuit Abiam.
Abias autem genuit Asa.
8 Asa autem genuit Iosaphat,
Iosaphat autem genuit Ioram.
Ioram autem genuit Oziam.
9 * Ozias autem genuit Ioatham.
Ioatham autem genuit Achaz.
Achaz autem genuit Ezechiam.
10 * Ezechias autem genuit Manassen.
Manasses autem genuit Amon.
Amon autem genuit Iosiam.
11 * Iosias autem genuit Iechoniam, & fratres eius in transmigratione Babylonis.
12 * Et post transmigrationem Babylonis: Iecho-

Natiuitas Christi. nias genuit Salathiel.
Salathiel autem genuit Zorobabel.
13 * Zorobabel autem genuit Abiud.
Abiud autem genuit Eliacim.
Eliacim autem genuit Azor.
14 * Azor autem genuit Sadoc.
Sadoc autem genuit Achim.
Achim autem genuit Eliud.
15 * Eliud autem genuit Eleazar.
Eleazar autem genuit Mathan. C
Mathan autem genuit Iacob.
16 * Iacob autem genuit Ioseph virum Mariæ, de
qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.
17 * Omnes itaque generationes ab Abrahã vsque
ad Dauid, generationes quattuordecim: & à
Dauid vsque ad transmigrationem Babylonis,
generationes quattuordecim: & a trasmigratione Babylonis vsque ad Christum, generationes quattuordecim.

Modus generationis Christi, & eius manifestatio. Art. 8.

Matt. 1.
18 * Christi autem generatio sic erat: Cum esset
desponsata mater eius Maria Ioseph, antequam
conuenirent, inuenta est in vtero habens de Spiritu sancto.
19 * Ioseph autem vir eius cum esset
iustus, & nollet eam traducere: voluit occulte
20 dimittere eam. * Hæc autem eo cogitante, ec-
ce Angelus Domini apparuit in somnis ei, di- D
cens: Ioseph fili Dauid, noli timere accipere
Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est.
21 * pariet autem
filium; & vocabis nomen eius IESVM: ipse
enim saluum faciet populum suum à peccatis
22 eorum. * Hoc autem totum factum est, vt adimpleretur quod dictum est a Domino per Prophetam dicentem:
23 * Ecce virgo in vtero habebit,

bebit, & pariet filium : & vocabunt nomen eius Nat. Chr.
Emmanuel, quod est interpretatum Nobiscum
24 Deus. * Exurgens autem Ioseph a somno, fecit
sicut præcepit ei angelus Domini, & accepit
25 coniugem suam. * Et non cognoscebat eam,
donec peperit Filium suum primogenitum : &
vocauit nomen eius Iesum.

Natiuitas Christi. Art. 9.

1 Factum est autem in diebus illis, exijt edictum Luc. 2.
A a Cæsare Augusto, vt describeretur vniuersus
2 orbis. * Hæc descriptio prima, facta est a præ-
3 side Syriæ Cyrino : * & ibant omnes vt profite-
4 rentur singuli in suam ciuitatem. * Ascendit au-
tem & Ioseph a Galilæa de ciuitate Nazareth
in Iudæam in ciuitatem Dauid, quæ vocatur
Bethlehem : eo quòd esset de domo, & fami-
5 lia Dauid, * vt profiteretur cum Maria despon-
6 sata sibi vxore prægnante. * Factum est, autẽ,
cum essent ibi, impleti sunt dies vt pareret.
7 * Et peperit Filium suum primogenitum, & pan-
nis eum inuoluit, & reclinauit eum in præse-
pio : quia non erat eis locus in diuersorio.

Manifestatio Natiu. Christi. Art. 10.

8 * Et pastores erant in regione eadem vigilan- Luc. 2.
tes, & custodientes vigilias noctis super gregẽ
9 suum. * Et ecce angelus Domini stetit iuxta
illos, & claritas Dei circumfulsit illos, & ti-
10 muerunt timore magno. * Et dixit illis ange-
lus : Nolite timere : ecce enim euangelizo vo-
bis gaudium magnum, quod erit omni populo:
11 * quia natus est vobis hodie Saluator, qui est
12 Christus Dominus in ciuitate Dauid. * Et hoc
vobis signum : Inuenietis infantem pannis in-
13 uolutum, & positum in præsepio. * Et subito
facta

An. Chr. 1 facta est cum angelo multitudo militiæ cælestis
laudantium Deum, & dicentium : * Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ 14
voluntatis.

Visitatio Christi nati. Art. 11.

Luc. 2. * Et factum est, vt discesserunt ab eis angeli in 15
cælum: pastores loquebantur ad iudicem. Trāseamus vsque Bethlehem, & videamus hoc ver-
bum, quod factum est, quod Dominus ostendit
nobis. * Et venerunt festinantes: & inuenerūt 16
Mariam, & Ioseph, & infantem positum in C
præsepio. * Videntes autem cognouerunt de 17
verbo, quod dictum erat illis de puero hoc.
* Et omnes, qui audierunt, mirati sunt: & de 18
his, quæ dicta erant a pastoribus ad ipsos.* Ma 19
ria autem conseruabat omnia verba hæc, con-
ferens in corde suo. * Et reuersi sunt pastores 20
glorificantes, & laudantes Deum in omnibus,
quæ audierant, & viderant, sicut dictum est ad
illos.

Circumcisio Christi. Art. 12.

Luc. 2. * Et postquam consummati sunt dies octo vt 21
circumcideretur puer : vocatum est nomen eius
Iesus, quod vocatum est ab angelo priusquam
in vtero conciperetur.

Epiphania. Art. 13.

Matt. 2. Cum ergo natus esset Iesus in Bethelehem Iuda 1
in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Oriente A
venerunt Ierosolymam, * dicentes : Vbi est qui 2
natus est rex Iudæorum? vidimus enim stellam
eius in oriente, & venimus adorare eum. * Au- 3
diens autem Herodes rex turbatus est, & om-
nis

4 nis Ierosolyma cum illo. * Et congregans omnes principes sacerdotum, & Scribas populi, An.Chr.1
5 sciscitabatur ab eis vbi Christus nasceretur. * At illi dixerunt ei: In Bethlehem Iudæ: Sic enim
6 scriptum est per Prophetam: * Et tu Bethlehē terra Iuda, nequaquam minima es in principibus Iuda: ex te enim exiet dux, qui regat po-
7 pulum meum Israel. * Tunc Herodes clam vocatis Magis diligenter didicit ab eis tempus
8 stellæ, quæ apparuit eis: * & mittens illos in Bethlehem, dixit: Ite, & interrogate diligen-
B ter de puero: & cum inueneritis, renunciate
9 mihi, vt & ego veniens adorem eum. * Qui cū audissent regem, abierunt & ecce stella, quam viderant in oriente, antecedebat eos, vsque dum
10 veniens staret supra vbi erat puer. * Videntes autem stellam gauisi sunt gaudio magno valde.
11 * Et intrantes domum, inuenerunt puerum cum Maria matre eius, & procidentes adorauerunt eum. & apertis thesauris suis obtulerunt ei
12 munera, aurum, thus, & myrrham. * Et respō-so accepto in somnis ne redirent ad Herodem, per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.
13 * Qui cum recessissent,

Purificatio B. M. V. & præsentatio Christi. Art. 14.

22 Et postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem Moysi, tulerunt illum in Ie- Luc. 2.
23 rusalem, vt sisterent eum Domino, sicut scriptū est in lege Domini: Quia omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabi-
24 tur. * & vt darent hostiam secundum quod dictū est in lege Domini par turturum, aut duos
25 pullos columbarum. * Et ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste
D iustus, & timoratus, expectans consolationem Israel

An.Chr.1 Israel, & Spiritus sanctus erat in eo. * Et respõ- 26
sum acceperat a Spiritu sancto, non visurum se
mortem, nisi prius videret Christum Domini.
* Et venit in spiritu in templum. * Et cum in- 27
ducerent puerum Iesum parentes eius, vt fa- 28
cerent secundum consuetudinem legis pro eo:
* & ipse accepit eum in vlnas suas, & benedi- 28
xit Deum, & dixit:
* Nunc dimittis seruum tuum Domine, secun- 29
dum verbum tuum in pace: E
* Quia viderunt oculi mei salutare tuum, 30
* Quod parasti ante faciẽ omniũ populorũ. 31
Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam 32
plebis tuæ Israel.
* Et erat pater eius & mater mirantes super 33
his, quæ dicebantur de illo. * Et benedixit il- 34
lis Simeon: & dixit ad Mariam matrem eius:
Ecce positus est hic in ruinam, & in resurre-
ctionem multorum in Israel: & in signum, cui
contradicetur: * & tuam ipsius animam per- 35
transibit gladius vt reuelentur ex multis cordi-
bus cogitationes. * Et erat Anna prophetissa, 36
filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat
in diebus multis, & vixerat cum viro suo an-
nis septem a virginitate sua. * Et hæc vidua 37
vsque ad annos octoginta quattuor: quæ non F
discedebat de templo, ieiunijs, & obsecratio-
nibus seruiens nocte, ac die. * Et hæc, ipsa 38
hora superueniens, confitebatur Domino; &
loquebatur de illo omnibus, qui expectabant
redemptionem Israel. * Et vt perfecerunt om- 39
nia secundum legem Domini.

Fuga in Aegyptum. Art. 15.

Matt.2. Ecce angelus Domini apparuit in somnis Ioseph, C
dicens: Surge, & accipe puerum, & matrem
eius, & fuge in Aegyptum, & esto ibi vsque dũ
dicam

dicam tibi. Futurum est enim vt Herodes quæ- An. Ch. 8.
14 rat puerum ad perdendum eum. * Qui consur-
gens accepit puerum, & matrem eius nocte, &
15 secessit in Aegyptum.* & erat ibi vsque ad obi-
tum Herodis: vt adimpleretur quod dictum est
a Domino per Prophetam dicentem: Ex Aegy-
16 pto vocaui Filium meum * Tunc Herodes vi-
dens quoniam illusus esset a Magis, iratus est
valde, & mittens occidit omnes pueros, qui
erat in Bethlehem, & in omnibus finibus eius
a bimatu & infra secundum tempus, quod ex-
quisierat a Magis. * Tunc adimpletum est quod
dictum est per Ieremiam prophetam dicentem:
18 * Vox in Rama audita est ploratus, & vlula-
D tus multus: Rachel plorans filios suos, & no-
luit consolari, quia non sunt.

Reditus ex Aegypto. *Art.* 16. An. Ch. 9.

19 * Defuncto autem Herode, ecce angelus Domi- Matt. 2.
20 ni apparuit in somnis Ioseph in Aegypto, * di-
cens: Surge, & accipe puerum, & matrem eius,
& vade in terram Israel: defuncti sunt enim,
21 qui quærebant animam pueri. * Qui consurgēs,
accepit puerum, & matrem eius, & venit in
22 terram Israel: * Audiens autem quod Arche-
laus regnaret in Iudæa pro Herode patre suo,
timuit illo ire: & admonitus in somnis, secessit
23 in partes Galilææ. * Et veniens habitauit in
ciuitate, quæ vocatur Nazareth: vt adimple-
retur quod dictum est per Prophetas; Quoniam
Nazaræus vocabitur.

Disputatio in Templo. *Art.* 17. An. Ch. 12

Reuersi sunt Galilæam in ciuitatem suam Naza- Luc. 2.
40 reth. * Puer autem crescebat, & confortaba-
tur plenus sapientia: & gratia Dei erat in illo.

* Et

An.Ch.12 * Et ibant parentes eius per omnes annos in 41
Ierusalem, ‖ in die solemni Paschæ. * Et cum 42
factus esset annorum duodecim, ascendentibus
illis Ierosolymam secundum consuetudinem diei
festi, consummatisque diebus, cum redirent 43
remansit puer Iesus in Ierusalem. & non cogno-
uerunt parentes eius. * Existimantes autem 44
illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & G
requirebant eum inter cognatos, & notos.
Et non inuenientes, regressi sunt in Ierusalem, 45
requirentes eum. * Et factum est post triduum 46
inuenerunt illum in templo sedentem in medio
doctorum, audientem illos, & interrogantem
eos. * Stupebant autem omnes, qui eum audie- 47
bant, super prudentia, & responsis eius. * Et 48
videntes admirati sunt. Et dixit mater eius ad
illum: Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater
tuus, & ego dolentes quærebamus te. * Et ait 49
ad illos: Quid est quòd me quærebatis? nescie-
batis quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet
me esse? * Et ipsi non intellexerunt verbum, 50
quòd locutus est ad eos. * Et descendit cum 51
eis, & venit Nazareth; & erat subditus illis.
Et mater eius conseruabat omnia verba hæc in
corde suo. * Et Iesus proficiebat sapientia, & 52
ætate, & gratia apud Deum, & homines.

An.Ch.30 *Ostensio Ioannis.* *Art.* 18.

Luc. 3. ANno autem quintodecimo Imperij Tiberij 1
Cæsaris procurante Pontio Pilato Iudæã, A
tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo au-
tem fratre eius tetrarcha Ituræ, & Tracho-
nitidis regionis, & Lysania Abilinæ tetrarcha,
* sub principibus sacerdotũ Anna, & Caipha: 2
factum est verbum Domini super Ioannem, Za-
chariæ filium in deserto. * Et venit in omnẽ 3
regionem Iordanis, prædicans baptismum pœ-
nitue-

4 nitentiæ in remissionem peccatorum, * sicut An.Ch.30
B scriptum est in libro sermonum Isaiæ prophe-
tæ: Vox clamantis in deserto: Parate viam
5 Domini: rectas facite semitas eius: * omnis
vallis implebitur: & omnis mons, & collis hu-
miliabitur: & erunt praua in directa: & aspera
6 in vias planas: * & videbit omnis caro saluta-
re Dei.

1 IN diebus autem illis venit Ioannes Baptipsta Matt.3.
2 prædicans in deserto Iudææ, * & dicens:
‖ Pœnitentiam agite: appropinquauit enim re-
3 gnum cælorum. * Hic est enim, qui dictus est
per Isaiam prophetam dicentem: Vox cla-
mantis in deserto: Parate viam Domini: rectas
4 facite semitas eius * Ipse autem Ioannes ha-
bebat vestimentum de pilis camelorum: & zo-
nam pelliceam circa lumbos suos: esca autem
5 eius erat locustæ, & mel siluestre. * Tunc exi-
bat ad eum Ierosolyma, & omnis Iudæa, & om-
nis regio circa Iordanem; * & baptizabantur
ab eo in Iordane, confitentes peccata sua.

1 INitium Euangelij Iesu Christi, Filij Dei.
2 * Sicut scriptum est in Isaia propheta: Ec- Mar. 1.
A ce ego mitto angelum meum ante faciem tuã
3 qui præparabit viam tuam ante te * Vox cla-
mantis in deserto: Parate viam Domini, rectas
4 facite semitas eius. * Fuit Ioannes in deserto
baptizans, & prædicans baptismum pœnitentiæ
5 in remissionem peccatorum. * Et egrediebatur
ad eum omnis Iudææ regio, & Ierosolymitæ
vniuersi, & baptizabantur ab illo in Iordanis
6 flumine, confitentes peccata sua. * Et erat
Ioannes vestitus pilis cameli, & zona pellicea
circa lumbos eius, & locustas, & mel silue-
stre edebat.

Præ-

An. Ch. 30 *Prædicatio Ioannis. Art. 19.*

Matt. 3. * Videns autem multos Phariseorum, & Saddu- 7
cæorum venientes ad baptismum suum, dixit
eis: Progenies viperarum, quis demonstrauit
vobis fugere a ventura ira? * Facite ergo fru- 8
ctum dignum pœnitentiæ. * Et ne velitis dice- 9
re intra vos: Patrem habemus Abraham. Dico
enim vobis quoniam potens est Deus de lapidi-
bus istis suscitare filios Abrahæ. * Iam enim 10
securis ad radicem arborum posita est. Omnis
ergo arbor, quæ non facit fructum bonum, ex-
cidetur, & in ignem mittetur.

Luc. 3. Dicebat ergo ad turbas quæ exibant vt bapti- 7
zarentur ab ipso: Genimina viperarum, quis
ostendit vobis fugere a ventura ira? * Facite 8
ergo fructus dignos pœnitentiæ, & ne cœperitis
dicere: Patrem habemus Abraham. Dico
enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus
istis suscitare filios Abrahæ. * Iam enim secu- 9
ris ad radicem arborum posita est. Omnis er-
go arbor non faciens fructum bonum, excide-
tur, & in ignem mittetur.

Monita Ioannis. Art. 20.

Luc. 3. * Et interrogabant eum turbæ, dicentes: Quid 10
ergo faciemus? * Respondens autem dicebat 11
illis: Qui habet duas tunicas, det non habenti, C
& qui habet escas, similiter faciat. * Venerunt 12
autem & publicani vt baptizarentur, & dixe-
runt ad illum: Magister, quid faciemus? * At 13
ille dixit ad eos: Nihil amplius, quàm quod
constitutum est vobis, faciatis. * Interrogabāt 14
autem eum & milites, dicentes: Quid faciemus
& nos? Et ait illis: Neminem concutiatis, ne-
que calumniam faciatis: & contenti estote sti-
pendijs vestris. *Pro-*

Protestatio Ioannis. Art. 21. An.Ch.31

15 * Existimante autem populo, & cogitantibus Luc. 3.
D omnibus in cordibus suis de Ioanne, ne forte
16 ipse esset Christus: * respondit Ioannes, dicens
omnibus: Ego quidem aqua baptizo vos: ve-
niet autem fortior me, cuius non sum dignus
soluere corigiam calceamentorum eius: ipse
17 vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni: * cu-
ius ventilabrum in manu eius, & purgabit areā
suam, & congregabit triticum in horreum suū,
paleas autem comburet igni inextinguibili.

7 Et prædicabat dicens: * Venit fortior me post Mar. 1.
me: cuius non sum dignus procūbens soluere co-
8 rigiam calceamentorū eius.* Ego baptizaui vos
aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu sancto.

*[Ego quidem baptizo vos in aqua in pœniten- Matt. 3.
C tiam: qui autem post me venturus est, fortior
me est, cuius non sum dignus calceamenta por-
tare: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, &
igni. * Cuius ventilabrum in manu sua: & per-
mundabit aream suam: & congregabit triticū
suum in horreum, paleas autem comburet igni
inextinguibili.

Incarceratio Ioan. Bapt. Art. 22.
Anticipatio 1. Lucæ cuius locus est post art. 33. De eadem infr. art. 129. Matt. 14. 3. Marc. 6. 17. per recap.

18 * Multa quidem, & alia exhortans euangeli- Luc
19 zabat populo. * Herodes autem tetrarcha
cum corriperetur ab illo de Herodiade vxore
fratris sui, & de omnibus malis, quæ fecit He-
20 rodes, * adiecit & hoc super omnia, & inclu-
sit Ioannem in carcere.

An.Ch.31 *Baptismus Christi. Art. 23.*

Matt.3.
* Tunc venit Iesus a Galilæa in Iordanem ad 13
Ioannem, vt baptizaretur ab eo. * Ioannes 14
autem prohibebat eum, dicens: Ego a te de-
beo baptizari, & tu venis ad me? * Respondens 15
autem Iesus, dixit ei: Sine modo: sic enim de-
cet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimi-
sit eum. * Baptizatus autem Iesus, confestim 16
ascendit de aqua. Et ecce aperti sunt ei cæli:
& vidit Spiritum Dei descendentem sicut colũ-
bam, & venientem super se. * Et ecce vox de 17
cælis dicens: Hic est Filius meus dilectus, in
quo mihi complacui.

Luc. 1.
* Et factum est: in diebus illis venit Iesus a 9
Nazareth Galilææ: & baptizatus est a Ioanne
in Iordane. * Et statim ascendens de aqua, vi- 10
dit cælos apertos, & Spiritum tamquam colũ- B
bam descendentem, & manentem in ipso. *Et 11
vox facta est de cælis: Tu es filius meus dile-
ctus, in te complacui.

Mar. 1.
* Factum est autem cum baptizaretur omnis 21
populus, & Iesu baptizato, & orante, apertum E
est cælum: & descendit Spiritus sanctus corpo- 22
rali specie sicut columba in ipsum: & vox de
cælo facta est: Tu es Flius meus dilectus, in
te complacui mihi.

Genealogia Christi vsque ad Adam. Artic. 24.

De ea ab Abraham supr. art. 7. Mat. 1.

Luc 3.
* Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum 23
triginta, vt putabatur, filius Ioseph, qui fuit
Heli, qui fuit Mathat, * qui fuit Leui, qui fuit 24
Melchi, qui fuit Ianne, qui fuit Ioseph, * qui 25
fuit

F fuit Mathathiæ, qui fuit Amos, qui fuit Na- An. Ch. 31
26 hum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, qui fuit
Mahath, qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei,
27 qui fuit Ioseph, qui fuit Iuda, * qui fuit Ioan-
na, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui fuit
28 Salathiel, qui fuit Neri, * qui fuit Melchi, qui
fuit Addi, qui fuit Cosan, qui fuit Elmadam,
29 qui fuit Her, * qui fuit Iesu, qui fuit Eliezer,
qui fuit Iorim, qui fuit Mathat, qui fuit Leui,
30 * qui fuit Simeon, qui fuit Iuda, qui fuit Ioseph,
31 qui fuit Iona, qui fuit Eliakim, * qui fuit Me-
G lea, qui fuit Menna, qui fuit Mathata, qui fuit
32 Nathan, qui fuit Dauid, * qui fuit Iesse, qui fuit
Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit
33 Naasson, * qui fuit Aminadab, qui fuit Aram,
qui fuit Esron, qui fuit Phares, qui fuit Iudæ,
34 *qui fuit Iacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abrahæ,
35 qui fuit Thare, qui fuit Nachor, * qui fuit
Sarug, qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui
36 fuit Sale, * qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad,
qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Lamech,
37 * qui fuit Mathusale, qui fuit Henoch, qui fuit
Iared, qui fuit Malaleel, qui fuit Cainam,
38 * qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam,
qui fuit Dei.

Christi ieiunium, & tentatio. Art. 25.

1 IEsus autem plenus Spiritu sancto regressus Luc. 4.
A est a Iordane: & agebatur a Spiritu in de-
2 sertum * diebus quadraginta, & tentabatur à
diabolo. * Et nihil manducauit in diebus illis:
3 & consummatis illis esuriit. * Dixit autem illi
diabolus: Si Filius Dei es, dic lapidi huic vt
4 panis fiat. * Et respondit ad illum Iesus; Scri-
ptum est: Quia non in solo pane viuit homo,
5 sed in omni verbo Dei. * Et duxit illum dia-
bolus in montem excelsum, & ostendit illi om-

An.Ch.31 nia regna orbis terræ in momento temporis,
* & ait illi: Tibi dabo poteſtatem hanc vniuer- 6
ſam, & gloriam illorum; quia mihi tradita ſunt:
& cui volo do illa. * Tu ergo ſi adoraueris co- 7
ram me, erunt tua omnia. * Et reſpondens Ie- 8
ſus, dixit illi: Scriptum eſt, Dominum Deum B
tuum adorabis, & illi ſoli ſeruies. * Et duxit 9
illum in Ieruſalem, & ſtatuit eum, ſuper pin-
nam templi, & dixit illi; Si Filius Dei es, mit-
te te hinc deorſum. * Scriptum eſt enim quòd 10
angelis ſuis mandauit de te, vt conſeruent te;
* & quia in manibus tollent te, ne forte offen- 11
das ad lapidem pedem tuum. * Et reſpondens 12
Ieſus, ait illi; Dictum eſt: Non tentabis Domi-
num Deum tuum. * Et conſummata omni ten- 13
tatione, diabolus receſſit ab illo, vſque ad
tempus.

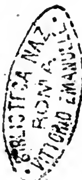
Matt.4. TVnc Ieſus ductus eſt in deſertum a Spiritu, 1
vt tentaretur a diabolo. * Et cum ieiunaſ- 2
ſet quadraginta diebus, & quadraginta nocti- A
bus, poſtea eſurijt. * Et accedens tentator di- 3
xit ei: Si filius Dei es, dic vt lapides iſti panes
fiant. * Qui reſpondens dixit: Scriptum eſt: 4
Non in ſolo pane viuit homo, ſed in omni ver-
bo, quod procedit de ore Dei. * Tunc aſſum- 5
pſit eum diabolus in ſanctam ciuitatem, & ſta-
tuit eum ſuper pinnaculum templi, * & dixit ei: 6
Si Filius Dei es, mitte te deorſum. Scriptum
eſt enim; Quia angelis ſuis mandauit de te, &
in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapi-
dem pedem tuum. * Ait illi Ieſus: Rurſum ſcri- 7
ptum eſt: Non tentabis Dominum Deum tuum.
* Iterum aſſumpſit eum diabolus in montem ex- 8
celſum valde; & oſtendit ei omnia regna mun- B
di, & gloriam eorum. * & dixit ei: Hæc om- 9
nia tibi dabo, ſi cadens adoraueris me. * Tunc 10
dicit ei Ieſus: Vade Satana: Scriptum eſt enim:
Do-

Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli ser- An.Ch.31
11 uies. * Tunc reliquit eum diabolus: & ecce
angeli accesserunt, & ministrabant ei.

12 Et statim Spiritus expulit eum in desertum. Mar. 1.
13 Et erat in deserto quadraginta diebus, & qua-
draginta noctibus: & tentabatur a satana:
eratque cum bestijs, & angeli ministrabant illi.

Primum Ioannis testimonium. Art. 26. Ioan. 1.

15 * Ioannes testimonium perhibet de ipso, & cla-
mat dicens: Hic erat, quem dixi; Qui post me
venturus est, ante me factus est: quia prior me
16 erat. * Et de plenitudine eius nos omnes acce-
17 pimus, & gratiam pro gratia. * quia lex per
C Moysen data est, gratia, & veritas per Iesum
18 Christum facta est. * Deum nemo vidit vmquã:
vnigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ipse
19 enarrauit. * Et hoc est testimonium Ioannis,
quando miserunt Iudæi ab Ierosolymis sacer-
dotes & Leuitas ad eum vt interrogarent eum:
20 Tu quis es? * Et confessus est, & non negauit:
& confessus est: Quia non sum ego Christus.
21 Et interrogauerunt eum; Quid ergo? Elias es
tu? Et dixit: Non sum. Propheta es tu? Et re-
22 spondit: Non. * Dixerunt ergo ei: Quis es vt
responsum demus his qui miserunt nos? quid
23 dicis de te ipso? * Ait: Ego vox clamantis in
deserto: Dirigite viam Domini, sicut dixit Isa-
24 ias propheta. * Et qui missi fuerant, erant ex
25 Pharisæis. * & interrogauerunt eum, & dixe-
D xerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es
26 Christus, neque Elias, neque Propheta? * Re-
spondit eis Ioannes, dicens: Ego baptizo in
aqua: medius autem vestrum stetit, quem vos
27 nescitis. * Ipse est, qui post me venturus est,
qui ante me factus est; cuius ego non sum di-

An.Ch.31 gnus vt soluam eius corigiam calceamenti .
* Hæc in Bethania facta sunt trans Iordanem , 28
vbi erat Io annes baptizans .

Secundum Ioan. testimonium. Art.27.

Ioan. 1. * Altera die vidit Ioannes Iesum venientem ad 29
se , & ait : Ecce agnus Dei, ecce qui tollit pec-
catum mundi . * Hic est , de quo dixi : Post me 30
venit vir , qui ante me factus est : quia prior
me erat . * & ego nesciebam eum , sed vt ma- 31
nifestetur in Israel , propterea veni ego in aqua
baptizans. * Et testimonium perhibuit Ioannes 32
dicens: Quia vidi Spiritum descendentem quasi
columbam de cælo , & mansit super eum . * Et 33
ego nesciebam eum : sed qui misit me baptizare E
in aqua , ille mihi dixit : Super quem videris
Spiritum descendentem , & manentem super
eum , hic est , qui baptizat in Spiritu sancto .
* Et ego vidi : & testimonium perhibui quia 34
hic est Filius Dei .

Prima vocatio Andreæ , & Petri. Artic. 28.

* Altera die iterum stabat Ioannes , & ex disci- 35
Ioan. 1. pulis eius duo . * Et respiciens Iesum ambulan- 36
tem , dicit : Ecce agnus Dei . * Et audierunt 37
eum duo discipuli loquentem , & secuti sunt Ie-
sum . * Conuersus autem Iesus , & videns eos
sequentes se , dicit eis : Quid quæritis ? Qui di-
xerunt ei : Rabbi , (quod dicitur interpretatum
Magister) vbi habitas? * Dicit eis : Venite , 39
videte . Venerunt, & viderunt vbi maneret , & F
apud eum manserunt die illo : hora autem erat
quasi decima . * Erat autem Andreas frater Si- 40
monis Petri vnus ex duobus , qui audierant a
Ioanne , & secuti fuerant eum . * Inuenit hic
pri-

primum fratrem suum Simonem, & dicit ei: In-
uenimus Messiam (quod est interpretatum Chri
42 stus.) * Et adduxit eum ad Iesum. Intuitus au-
tem eum Iesus, dixit: Tu es Simon filius Iona:
tu vocaberis Cephas. quod interpretatur Petrus.

Vocatio Philippi & Nathanael.
Artic. 29.

43 * In crastinum voluit exire in Galilæam, & in- Ioan. 1.
uenit Philippum. Et dicit ei Iesus: Sequere
44 me. * Erat autem Philippus a Bethsaida, ciui-
45 uitate Andreæ, & Petri. * Inuenit Philippus
G Nathanael, & dicit ei: Quem scripsit Moyses
in lege, & Prophetæ, inuenimus Iesum filium
46 Ioseph à Nazareth. * Et dixit ei Nathanael:
A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei
47 Philippus: Veni, & vide. * Vidit Iesus Natha-
nael venientem ad se, & dicit de eo: Ecce vere
48 Israelita, in quo dolus non est. * Dicit ei Na-
thanael: Vnde me nosti? Respondit Iesus, &
dixit ei: Priusquam te Philippus vocaret, cum
49 esses sub ficu, vidi te. * Respondit ei Natha-
nael, & ait: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex
50 Israel. * Respondit Iesus, & dixit ei: Quia dixi
tibi: Vidi te sub ficu, credis: maius his videbis.
51 * Et dicit ei: Amen, amen dico vobis, videbi-
tis cælum apertum, & angelos Dei ascendent
& descendentes supra Filium hominis.

Nuptiæ in Cana Galileæ. *Art.* 30

1 ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana G-
A leæ: & erat mater Iesu ibi. * Vocatus est
2 autem & Iesus, & discipuli eius ad nuptias.
3 * Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum.
4 Vinum non habent. * Et dicit ei Iesus: Quid
mihi & tibi est mulier? nondum venit hora
 mea.

An.Ch. 31 mea. Dicit mater eius ministris: Quodcumque 5
dixerit vobis, facite. * Erant autem ibi lapi- 6
deæ hydriæ sex positæ secundum purificationem
Iudæorum, capientes singulæ metretas binas
vel ternas. * Dicit eis Iesus: Implete hydrias 7
aqua. Et impleuerunt eas vsque ad summum.
* Et dicit ei Iesus: Haurite nunc, & ferte ar 8
chitriclino. Et tulerunt. * Vt autem gustauit 9
architriclinus aquam vinum factam, & non
sciebat, vnde esset, ministri autem sciebant, qui
hauserant aquam: vocat sponsum architricli-
nus, * & dicit ei: Omnis homo primum bonum 10
vinum ponit: & cum inebriati fuerint, tunc id,
quod deterius est. Tu autem seruasti bonum
vinum vsque adhuc. * Hoc fecit initium signo- 11
rum Iesus in Cana Galilææ: & manifestauit glo-
riam suam, & crediderunt in eũ discipuli eius.

Eiectio prima e templo. Art. 31.

Ioan. 2. * Post hoc descendit Capharnaum ipse, & ma- 12
ter eius, & fratres eius, & discipuli eius: & ibi
manserunt non multis diebus. * Et prope erat 13
Pascha Iudæorum, & ascendit Iesus Ierosolymã:
* & inuenit in templo vendentes boues, & oues, 14
& columbas; & numularios sedentes. * Et cum 15
fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eie-
cit de templo, oues quoque, & boues, & nu-
mulariorum effudit æs, & mensas subuertit. * Et 16
his qui columbas vendebant, dixit: Auferte
ista hinc, & nolite facere domum Patris mei,
domum negotiationis. * Recordati sunt vero 17
discipuli eius quia scriptum est: Zelus domus
tuæ comedit me. * Responderunt ergo Iudæi, 18
& dixerunt ei. Quod signum ostendis nobis quia
hæc facis? Respondit Iesus, & dixit eis: Solui-
te templum hoc, & in tribus diebus excitabo
illud. * Dixerunt ergo Iudæi: Quadraginta & 20
sex

ſex annis ædificatum eſt templum hoc, & tu in An.Ch.32
21. tribus diebus excitabis illud? * Ille autem di-
22 cebat de templo corporis ſui. * Cum ergo re-
ſurrexiſſet a mortuis, recordati ſunt diſcipuli
eius, quia hoc dicebat, & crediderunt ſcriptu-
23 ræ, & ſermoni, quem dixit Ieſus. * Cum autem
eſſet Ieroſolymis in paſcha in die feſto, multi
crediderunt in nomine eius, videntes ſigna eius
24 quæ faciebat. * Ipſe autem Ieſus non credebat
ſemetipſum eis, eo quòd ipſe noſſet omnes,
25 & quia opus ei non erat vt quis teſtimonium
perhiberet de homine: ipſe enim ſciebat quid
eſſet in homine.

Nicodemi inſtructio. *Art.* 32.

1 ERat autem homo ex Phariſæis, Nicodemus Ioan. 3.
2 nomine, princeps Iudæorum * Hic venit
A ad Ieſum nocte, & dixit ei: Rabbi, ſcimus quia
a Deo veniſti magiſter, nemo enim poteſt hæc
ſigna facere, quæ tu facis niſi fuerit Deus cũ eo.
3 * Reſpondit Ieſus, & dixit ei: Amen, amen di-
co tibi, niſi quis renatus fuerit denuo, non po-
4 teſt videre regnum Dei. * Dicit ad eum Nico-
demus: Quomodo poteſt homo naſci, cum ſit
ſenex? numquid poteſt in ventrem matris ſuæ
5 iterato introire, & renaſci? * Reſpondit Ieſus:
Amen, amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit
ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire
6 in regnum Dei. * Quod natum eſt ex carne, ca-
ro eſt: & quod natum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt.
7 * Non mireris quia dixi tibi: oportet vos naſci
8 denuo. * Spiritus vbi vult ſpirat: & vocem eius
9 audis, ſed neſcis vnde veniat, àut quò vadat:
ſic eſt omnis qui natus eſt ſpiritu. * Reſpon-
dit Nicodemus, & dixit ei: Quomodo poſſunt
10 hæc fieri? * Reſpondit Ieſus, & dixit ei: Tu
11 es magiſter in Iſrael, & hæc ignoras? * Amen,
amen

An.Ch.31 amen dico tibi, quia quod scimus loquimur, &
testimonium nostrum non accipitis. * Si terrena 12
dixi vobis, & non creditis: quomodo, si dixe-
ro vobis cælestia, credetis? * Et nemo ascendit 13
in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius ho-
minis, qui est in cælo. * Et sicut Moyses exal- 14
tauit serpentem in deserto; ita exaltari opor-
tet Filium hominis: * Vt omnis, qui credit in 15
ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.
* Sic enim Deus dilexit mundum, vt Filium suũ 16
vnigenitum daret: vt omnis, qui credit in eum,
non pereat, sed habeat vitam æternam. * Non 17
enim misit Deus Filium suum in mundum, vt iu-
dicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsũ.
* Qui credit in eum, non iudicatur: qui autem 18
non credit, iam iudicatus est: quia non credit C
in nomine vnigeniti Filij Dei. * Hoc est autem 19
iudicium: quia lux venit in mundum, & dile-
xerunt homines magis tenebras, quam lucem:
erant enim eorum mala opera. * Omnis enim, 20
qui male agit, odit lucem, & non venit ad lu-
cem, vt non arguantur opera eius: * qui au- 21
tem facit veritatem, venit ad lucem, vt mani-
festentur opera eius, quia in Deo sunt facta.

Testimonium tertium Ioannis Baptistæ. Artic. 33.

Ioan. 3. * Post hæc venit Iesus, & discipuli eius in ter- 22
ram Iudæam: & illic demorabatur cum eis, &
baptizabat. * Erat autem & Ioannes baptizãs 23
in Aennon, iuxta Salim: quia aquæ multæ erant
illic, & veniebant, & baptizabantur. * Non- 24
dum enim missus fuerat Ioannes in carcerem.
* Facta est autem quæstio ex discipulis Ioannis 25
cum Iudæis de Purificatione. * Et venerunt ad 26
Ioannem, & dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecũ
trans

trans Iordanem, cui tu testimoniũ perhibuisti, An.Ch.31
27 ecce hic baptizat, & omnes veniũt ad eũ. * Re-
D spondit Ioannes, & dixit: Non potest homo
accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de
28 cælo. * Ipsi vos mihi testimonium perhibetis,
quod dixerim: Non sum ego Christus: sed quia
29 missus sum ante illum. * Qui habet sponsam,
sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat, &
audit eum, gaudio gaudet propter vocem spon-
si. Hoc ergo gaudium meum impletum est.
30 * Illum oportet crescere, me autem minui.
31 * Qui desursum venit, super omnes est. Qui est
de terra, de terra est, & de terra loquitur.
32 Qui de cælo venit, super omnes est. * Et quod
vidit, & audiuit, hoc testatur: & testimonium
33 eius nemo accipit. * Qui accepit eius testimo-
34 nium, signauit quia Deus verax est. * Quem
enim misit Deus, verba Dei loquitur; non enim
35 ad mensuram dat Deus spiritum * Pater diligit
36 Filium: & omnia dedit in manu eius. * Qui
credit in Filium, habet vitam æternam: qui
autem incredulus est Filio, non videbit vitam,
sed ira Dei manet super eum.

Hoc loco agendum erat de Incarceratione Ioannis. De ea. sup. art. 22. Luc. 3. 18. per antecip. & inf. art. 129. Matt. 14. 3. Marc. 6. 17. per recapit.

Samaritana. Art. 34.

1 VT ergo cognouit Iesus quia audierunt Ioan. 4.
A Pharisæi quòd Iesus plures discipulos fa-
2 cit, & baptizat quàm Ioannes, * (quamquam
3 Iesus non baptizaret, sed discipuli eius) * re-
liquit Iudæam, & abijt iterum in Galilæam.
4 * oportebat autem eum transire per Samariam.
5 * Venit ergo in ciuitatem Samariæ, quæ dici-
tur

An.Ch.31 tur Sichar: iuxta prædium, quod dedit Iacob
Ioseph filio suo. * Erat autem ibi fons Iacob. 6
Iesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic su-
pra fontem. Hora erat quasi sexta. * Venit 7
mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Ie-
sus: Da mihi bibere. (* Discipuli enim eius 8
abierant in ciuitatem vt cibos emerent). * Di- 9
cit ergo ei mulier illa Samaritana; Quomodo B
tu Iudæus cum sis, bibere a me poscis, quæ sum
mulier Samaritana? non enim coutuntur Iudæi
Samaritanis. * Respondit Iesus, & dixit ei; 10
Si scires donum Dei, & quis est, qui dicit tibi:
Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, &
dedisset tibi aquam viuam. * Dicit ei mulier: 11
Domine, neque in quo haurias habes, & puteus
altus est: vnde ergo habes aquam viuam?
* Numquid tu maior es patre nostro Iacob, qui 12
dedit nobis puteum, & ipse ex eo bibit, & filij
eius, & pecora eius? * Respondit Iesus, & dixit 13
ei: Omnis, qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum:
qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei,
non sitiet in æternum: * sed aqua, quam ego 14
dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vi-
tam æternam. * Dicit ad eum mulier: Do- 15
mine, da mihi hanc aquam, vt non sitiam:
neque veniam huc haurire. * Dicit ei Iesus: 16
Vade, voca virum tuum, & veni huc. * Res- 17
pondit mulier, & dixit: Non habeo virum.
Dicit ei Iesus: Bene dixisti, quia non habeo vi-
rum: * quinque enim viros habuisti, & nunc, 18
quem habes, non est tuus vir: hoc vere dixi-
sti. * Dicit ei mulier: Domine, video quia 19
Propheta es tu. * Patres nostri in monte hoc 20
adorauerunt, & vos dicitis, quia Ierosolymis
est locus, vbi adorare oportet. * Dicit ei Iesus: 21
Mulier crede mihi, quia venit hora, quando
neque in monte hoc, neque in Ierosolymis ado-
rabitis Patrem. * Vos adoratis quod nescitis: 22
nos

nos adoramus quod ſcimus, quia ſalus ex Iu- An.Ch.38
23 dæis eſt. Sed venit hora, & nunc eſt, quando
veri adoratores adorabunt Patrem in ſpiritu &
veritate. Nam & Pater tales quærit, qui ado-
24 rent eum: * Spiritus eſt Deus: & eos, qui ado-
D rant eum, in ſpiritu & veritate oportet ado-
25 rare. * Dicit ei mulier: Scio quia Meſſias ve-
nit, (qui dicitur Chriſtus.) cum ergo venerit
26 ille, nobis annunciabit omnia. * Dicit ei Ie-
27 ſus: Ego ſum, qui loquor tecum. * Et continuo
venerunt diſcipuli eius: & mirabantur quia
cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit:
28 Quid quæris, aut quid loqueris cum ea? * Re-
liquit ergo hydriam ſuam mulier, & abijt in
29 ciuitatem, & dicit illis hominibus: * Venite,
& videte hominem, qui dixit mihi omnia quæ-
30 cumque feci: numquid ipſe eſt Chriſtus? * Ex-
ierunt ergo de ciuitate, & veniebant ad eum.
31 Interea rogabant eum diſcipuli, dicentes:
32 Rabbi, manduca. * Ille autem dicit eis: Ego
cibum habeo manducare, quem vos neſcitis.
33 * Dicebant ergo diſcipuli ad inuicem: Num-
E quid aliquis attulit ei manducare? * Dicit eis
34 Ieſus: Meus cibus eſt vt faciam voluntatem
eius, qui miſit me, vt perficiam opus eius.
35 * Nonne vos dicitis, quod adhuc quattuor
menſes ſunt, & meſſis venit? Ecce dico vobis:
Leuate oculos veſtros, & videte regiones, quia
36 albæ ſunt iam ad meſſem. * Et qui metit, mer-
cedem accipit, & congregat fructum in vitam
æternam: vt, & qui ſeminat, ſimul gaudeat, &
37 qui metit. * In hoc enim eſt verbum verum:
quia alius eſt qui ſeminat, & alius eſt qui me-
38 tit. * Ego miſi vos metere quod vos non labo-
raſtis: alij laborauerunt, & vos in labores eo-
39 rum introiſtis. * Ex ciuitate autem illa multi
crediderunt in eum Samaritanorum, propter
verbum mulieris teſtimonium perhibentis:
Quia

An.Ch.31 Quia dixit mihi omnia quæcumque feci.* Cum 40
venissent ergo ad illum Samaritani, rogauerunt F
eum vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies.
* Et multo plures crediderunt in eum propter 41
sermonem eius. * Et mulieri dicebant: Quia 42
iam non propter tuam loquelam credimus: ipsi
enim audiuimus, & scimus quia hic est vere
Saluator mundi.

Initium prædicationis Christi. Art. 35.

* Post duos autem dies exijt inde: & abijt in 43
Io.4. Galilæam: * Ipse enim Iesus testimonium per- 44
hibuit quia Propheta in sua patria honorem
non habet. * Cum ergo venisset in Galilæam, 45
exceperunt eum Galilæi, cum omnia vidissent
quæ fecerat Ierosolymis in die festo: & ipsi
enim venerant ad diem festum.

* Postquam autem traditus est Ioannes, venit 14
C. I Iesus in Galilæam, prædicans Euangelium regni
Dei, * & dicens: Quoniam impletum est tem- 15
pus, & appropinquauit regnum Dei: pœnite-
mini, & credite Euangelio.

Mat. 4. * Cum autem audisset Iesus quòd Ioannes tra- 12
ditus esset: secessit in Galilæam: * & relicta 13
ciuitate Nazareth, venit, & habitauit in Ca-
pharnaum maritima, in finibus Zabulon, & Ne-
phtalim: * vt adimpleretur quod dictum est 14
per Isaiam prophetam: * Terra Zabulon, & 15
terra Nephthalim, via maris trans Iordanem,
Galilæa gentium: * populus, qui sedebat in 16
tenebris, vidit lucem magnam: & sedentibus C
in regione vmbræ mortis, lux orta est eis. * Ex- 17
inde cœpit Iesus prædicare, & dicere: Pœni-
tentiam agite; appropinquauit enim regnum
cælorum.

* Et

14 * Et regressus est Iesus in virtute Spiritus in Ga- An.Ch.31
lilæam, & fama exijt per vniuersam regionem
15 de illo. * Et ipse docebat in synagogis eorum,
& magnificabatur ab omnibus.

Prædicatio in Synagoga Nazareth.
Articulus 36.

Secunda anticip. Luca. De ea inf. ar. 126
Mar. 6. 1. *Mat.* 13. 53. *proprio loco.*

Anticipatio pertinens ad an. 32.

Luc. 4.

16 * Et venit Nazareth, vbi erat nutritus, & in-
trauit secundum consuetudinem suam die sab-
17 bati in synagogam, & surrexit legere. * Et tra-
ditus est illi liber Isaiæ prophetæ. Et vt reuol-
uit librum, inuenit locum vbi scriptum erat:
18 * Spiritus Domini super me: propter quod vn-
xit me, euangelizare pauperibus misit me, sa-
19 nare contritos corde, * prædicare captiuis re-
missionem, & cæcis visum, dimittere confra-
ctos in remissionem, prædicare annum Domini
20 acceptum, & diem retributionis. * Et cum
D plicuisset librum, reddidit ministro, & sedit.
Et omnium in synagoga oculi erant intendentes
21 in eum. * Cœpit autem dicere ad illos: Quia
hodie impleta est hæc scriptura in auribus ve-
22 stris. * Et omnes testimonium illi dabant: &
mirabantur in verbis gratiæ, quæ procedebant
de ore ipsius, & dicebant: Nonne hic est filius
23 Ioseph? * Et ait illis: Vtique dicetis mihi hãc
similitudinem: Medice cura teipsum: quanta
audiuimus facta in Capharnaum, fac & hic in
24 patria tua. * Ait autem: Amen dico vobis,
quia nemo propheta acceptus est in patria sua.
25 * In veritate dico vobis, multæ viduæ erant
in diebus Eliæ in Israel, quãdo clausum est cælũ
annis tribus, & mensibus sex: cum facta esset
26 fames magna in omni terra; * & ad nullam
illã-

Antecipatio pertinens ad an. 32.

illarum missus est Elias, nisi in Sarepta Sydoniæ,
ad mulierem viduam. * Et multi leprosi erant 27
in Israel sub Elisæo propheta: & nemo eorum E
mundatus est nisi Naaman Syrus. * Et repleti 28
sunt omnes in synagoga ira hæc audientes. * Et 29
surrexerunt, & eiecerunt illum extra ciuitatem,
& duxerunt illum vsque ad supercilium montis,
super quem ciuitas illorum erat ædificata, vt
præcipitarent eum. * Ipse autem transiens per 30
medium illorum, ibat.

Filius Reguli. Art. 37.

Ioan. 4. * Venit ergo iterum in Cana Galilææ, vbi fecit 46
aquam vinum. Et erat quidam regulus, cuius
filius infirmabatur Capharnaum. * Hic cum 47
audisset quia Iesus adueniret a Iudæa in Gali- G
læam, abijt ad eum, & rogabat eum vt descen-
deret, & sanaret filium eius: incipiebat enim
mori. * Dixit ergo Iesus ad eum: nisi signa, & 48
prodigia videritis, non creditis. * Dicit ad eũ 49
regulus: Domine, descende prius quàm mo-
riatur filius meus. * Dicit ei Iesus: vade, filius 50
tuus viuit. Credidit homo sermoni, quem dixit
ei Iesus, & ibat. * Iam autem eo descenden- 51
te, serui occurrerunt ei, & nunciauerunt di-
centes, quia filius eius viueret. * Interroga- 52
bat ergo horam ab eis, in qua melius habuerit.
Et dixerunt ei: Quia heri hora septima reli-
quit eum febris. * Cognouit ergo pater, quia 53
illa hora erat, in qua dixit ei Iesus: Filius tuus
viuit: & credidit ipse, & domus eius tota.
* Hoc iterum secundum signum fecit Iesus, cũ 54
venisset a Iudæa in Galilæam.

Secunda vocatio discipulorũ. Art. 38.

4. * Ambulans autem Iesus iuxta mare Galilææ, 18
vidit

vidit duos fratres, Simonem, qui vocatur Pe- An.Ch.31
trus, & Andream fratrem eius, mittentes rete
19 in mare, (erant enim piſcatores) * & ait illis:
Venite poſt me, & faciam vos fieri piſcatores
20 hominum. * At illi continuo relictis retibus ſe-
21 cuti ſunt eum. * Et procedens inde, vidit alios
duos fratres, Iacobum Zebedæi, & Ioannem
fratrem eius in naui cum Zebedæo patre eorum
22 reficientes retia ſua; & vocauit eos. * Illi au-
tem ſtatim relictis retibus & patre, ſecuti
ſunt eum.

16 * Et præteriens ſecus Mare Galilææ, vidit Si- Marc.1
monem, & Andream fratrem eius, mittentes
17 retia in mare, (erant enim piſcatores) * & di-
xit eis Ieſus: Venite poſt me, & faciam vos fie-
18 ri piſcatores hominum. * Et protinus relictis
19 retibus, ſecuti ſunt eum. * Et progreſſus inde
puſillum, vidit Iacobum Zebedæi, & Ioannem
fratrem eius, & ipſos componentes retia in na-
20 ui: * & ſtatim vocauit illos. Et relicto patre
ſuo Zebedæo in naui cum mercenarijs, ſecuti
ſunt eum.

Demoniacus primus in Synagoga Capharnaum curatus. Art. 39.

21 * Et ingrediuntur Chapharnaum: & ſtatim ſab-
batis ingreſſus in ſynagogam, docebat eos. Marc.1
22 * Et ſtupebant ſuper doctrina eius: erat enim
C docens eos, quaſi poteſtatem habens, & non
23 ſicut Scribæ. * Et erat in ſynagoga eorum ho-
24 mo in ſpiritu immundo: & exclamauit, dicẽs:
C Quid nobis, & tibi Ieſu Nazarene: veniſti per-
25 dere nos? ſcio qui ſis, Sanctus Dei. * Et com-
minatus eſt ei Ieſus, dicens: Obmuteſce, & exi
26 de homine.* Et diſcerpens eum ſpiritus immun-
C dus,

An.Ch.31 dus, & exclamans voce magna exijt ab eo.
* Et mirati sunt omnes, ita vt conquirerent 27
inter se dicentes: Quid nam est hoc? quæ nam
doctrina hæc noua? quia in potestate etiam spi-
ritibus immundis imperat, & obediunt ei. * Et 28
processit rumor eius statim in omnem regionem
Galilææ.

Luc. 4. * Et descendit in Capharnaum ciuitatem Gali- 31
lææ, ibique docebat illos sabbatis. * Et stu- 32
pebant in doctrina eius, quia in potestate erat
sermo ipsius. * Et in synagoga erat homo ha- 33
bens dæmonium immundum, & exclamauit vo-
ce magna, * dicens: Sine, quid nobis, & tibi 34
Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te, F
quis sis, Sanctus Dei. * & increpauit illum Ie- 35
sus, dicens: Obmutesce, & exi ab eo. Et cum
proiecisset illum dæmonium in medium, exijt
ab illo, nihilque illum nocuit. * Et factus est 36
pauor in omnibus, & colloquebantur adinui-
cem, dicentes: Quòd est hoc verbum, quia in
potestate & virtute imperat immundis spiriti-
bus, & exeunt? * Et diuulgabatur fama de il- 37
lo in omnem locum regionis.

Socrus Simonis. Art. 40.
De ea infr. art. 63. Matt. 8. 14. per recapitulationem.

Marc. 1 * Et protinus egredientes de synagoga, vene- 29
runt in domum Simonis, & Andreæ cum Iacobo
& Ioanne. * Decumbebat autem socrus Simo- 30
nis febricitans: & statim dicunt ei de illa. * Et 31
accedens eleuauit eam, apprehensa manu eius:
& continuo dimisit eam febris, & ministra-
bat eis.

* Sur-

38 * Surgens autem Iesus de synagoga, introiuit in domum Simonis. Socrus autem Simonis te- An.Ch.31. Luc. 4.
G nebatur magnis febribus; & rogauerunt illum
39 pro ea. * Et stans super illam imperauit febri; & dimisit illam. Et continuo surgens, ministrabat illis.

Curatio multorum. Art. 41.
De his infr. art. 64. Matt. 8. 16. per recapitulationem.

32 * Vespere autem facto cum occidisset sol, affe- Marc. 1
rebant ad eum omnes male habentes, & dæmo-
33 nia habentes: & erat omnis ciuitas congregata
34 ad ianuam. * Et curauit multos, qui vexabantur varijs languoribus, & dæmonia multa eijciebat, & non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum.

40 * Cum autem sol occidisset: omnes, qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens, Luc. 4.
41 curabat eos. * Exibant autem dæmonia a multis clamantia, & dicentia: Quia tu es Filius Dei: & increpans non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse Christum.

Prima peragratio Galilææ. Art. 42.

35 * Et diluculo valde surgens, egressus abijt in
36 desertum locum, ibique orabat. * Et prosecu- Mar. 1.
37 tus est eum Simon, & qui cum illo erant. * Et cum inuenissent eum, dixerunt ei: Quia omnes
38 quærunt te. * Et ait illis: Eamus in proximos vicos, & ciuitates, vt & ibi prædicem: ad hoc
39 enim veni. * Et erat prædicans in synagogis eorum, & in omni Galilæa, & dæmonia eijciens.

An.Ch.31 * Facta autem die egressus ibat in desertum lo- 42
Luc. 4. cum, & turbæ requirebant eum, & venerunt
vsque ad ipsum, & detinebant illũ ne discederet
ab eis.* Quibus ille ait: Quia & alijs ciuitatibus 43
oportet me euangelizare regnũ Dei: quia ideo
missus sũ.* Et erat prędicãs in synagogis Galilææ. 44

Matt. 4. * Et circuibat Iesus totam Galilæam, docens in 23
synagogis eorum, & prædicans euangelium re- D
gni: & sanans omnem languorem, & omnem
infirmitatem in populo. * Et abijt opinio eius 24
in totam Syriam, & obtulerunt ei omnes male
habentes, varijs languoribus, & tormentis
comprehensos, & qui dæmonia habebant, &
lunaticos, & paralyticos, & curauit eos: * Et 25
secutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, &
Decapoli, & de Ierosolymis, & de Iudæa, & de
trans Iordanem.

Captura piscium copiosa. Art. 43.

Luc. 5. FActum est autem, cum turbæ irruerent in 1
eam, vt audirent verbum Dei, & ipse sta- A
bat secus stagnum Genesareth. * Et vidit duas 2
naues stantes secus stagnum: piscatores autem
descenderant, & lauabant retia. * Ascendens 3
autem in vnam nauim, quæ erat Simonis,
rogauit eum a terra reducere pusillum. Et
sedens docebat de nauicula turbas * Vt ces- 4
sauit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in
altum, & laxate retia vestra in capturam:* Et 5
respondens Simon, dixit illi: Præceptor, per
totam noctem laborantes, nihil cepimus; in
verbo autem tuo laxabo rete. * Et cum hoc fe- 6
cissent, concluserunt piscium multitudinem co-
piosam, rumpebatur autem rete eorum. * Et 7
annuerunt socijs, qui erant in alia naui, vt ve-
nirent, & adiuuarent eos. Et venerunt, & im-
ple-

pleuerunt ambas nauiculas, ita vt pene merge- An.Ch. 31
8 rentur. * Quod cum videret Simon Petrus,
procidit ad genua Iesu, dicens: Exi a me,
9 quia homo peccator sum, Domine. * Stupor
enim circumdederat eum, & omnes, qui cum
illo erant, in captura piscium quam ceperāt:
10 * Similiter autem Iacobum, & Ioannem, filios
Zebedæi, qui erant socij Simonis. Et ait ad Si-
monem Iesus: Noli timere: ex hoc iam homi-
11 nes eris capiens. * Et subductis ad terram na-
uibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

Sermo Domini in monte, in quo traduntur primo pertinentia ad beatitudinem. Art. 44.

Anticipatio 1. Matt. De his inf. proprio loco art. 82 Luc. 6. 17. & seqq.

Anticipatio pertinens ad an. 32.

1 A Videns autem Iesus turbas, ascendit in Mat. 5.
montem, & cum sedisset, accesserunt ad
2 eum discipuli eius, * & aperiens os suum do-
3 cebat eos dicens: Beati pauperes spiritu: quo
4 niam ipsorum est regnum cælorum. * Beati
5 mites: quoniam ipsi possidebunt terrā. * Beati
6 qui lugent: quoniā ipsi consolabuntur. * Beati,
qui esuriunt, & sitiunt iustitiam: quoniam ipsi
7 saturabuntur. * Beati misericordes: quoniam
8 ipsi misericordiam consequentur. * Beati mū-
9 do corde: quoniam ipsi Deum videbunt. * Bea
10 ti pacifici: quoniā filij Dei vocabuntur. * Bea-
ti, qui persecutionem patiuntur propter iusti-
tiam: quoniam ipsorum est regnum cælorum.
11 * Beati estis cum maledixerint vobis, & per-
secuti vos fuerint, & dixerint omne malum
12 aduersum vos mentientes, propter me: * gau-
B dete, & exultate, quoniam merces vestra co-

Anticip. pertinens ad an. 32. piosa est in cælis. Sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos.

Necessitas omnium obseruandi legem diuinam. Art. 45.

Mat. 5. * Vos estis sal terræ. Quod si sal euanuerit, in 13
quo salietur? ad nihilum valet vltra, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus. * Vos 14
estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita. * neque accendunt lucer- 15
nam, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum vt luceat omnibus, qui in domo sunt.
* Sic luceat lux vestra coram hominibus: vt 16
videāt opera vestra bona, & glorificent patrem
vestrum, qui in cælis est. * Nolite putare quo- 17
niam veni soluere legem, aut prophetas: non
veni soluere, sed adimplere. * Amen quippe 18
dico vobis, donec transeat cælum & terra, iota
vnum, aut vnus apex non præteribit a lege do- C
nec omnia fiant. * Qui ergo soluerit vnum de 19
mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum: qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum.

Documenta perfectionis euangelicæ quo ad mansuetudinem. Art. 46.

Mat. 5. * Dico enim vobis, quia nisi abundauerit iusti- 20
tia vestra plus quàm Scribarum, & Pharisæorum, non intrabitis in regnum cælorum. * Au- 21
distis quia dictum est antiquis: Non occides:
qui autem occiderit, reus erit iudicio. * Ego 22
autem dico vobis: quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit

fratri

Fratri suo, raca: reus erit concilio. Qui autem | Anticip.
23 dixerit, fatue, reus erit gehennæ ignis. * Si er- | pertinens
D go offers munus tuũ ad altare, & ibi recordatus | ad an. 32.
fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum
24 te: * relinque ibi munus tuum ante altare, &
vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc ve-
25 niens offeres munus tuum. * Esto consentiens
aduersario tuo cito dum es in via cum eo: ne
forte tradat te aduersarius iudici, & iudex tra-
26 dat te ministro: & in carcerē mittaris: * Amen
dico tibi, non exies inde, donec reddas nouissi-
mũm quadrantem.

Quo ad continentiam. *Art.* 47.

27 * Audistis quia dictum est antiquis: Non mœ- | Mat. 5.
28 chaberis. * Ego autem dico vobis: quia om-
nis, qui viderit mulierem ad concupiscendum
eam, iam mœchatus est eam in corde suo.
29 Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te, erue
eum, & proijce abs te: expedit enim tibi vt
pereat vnum membrorum tuorum, quàm totum
30 corpus tuũ mittatur in gehennam. * Et si dex-
tra manus tua scandalizat te, abscide eam,
& proijce abs te: expedit enim tibi vt pereat
vnum membrorum tuorum, quam totũ corpus
31 tuum eat in gehennam. * Dictum est autem:
Quicumque dimiserit vxorem suam, det ei li-
32 bellum repudij. * Ego autem dico vobis: Quia
omnis, qui dimiserit vxorem suam, excepta
fornicationis causa, facit eam mœchari: &
qui dimissam duxerit, adulterat.

Quo ad iuramenta. *Art.* 48.

33 * Iterum audistis quia dictum est antiquis: Non | Mat. 5.
periurabis: reddes autem Domino iuramenta
34 tua. * Ego autem dico vobis non iurare omni-

Anticip. pertinens ad an. 32. no, neque per cælum, quia thronus Dei est,
* neque per terram, quia scabellum est pedum 35
eius: neque per Ierosolymam, quia ciuitas est F
magni regis: * neque per caput tuum iuraue- 36
ris, quia non potes vnum capillum album fa-
cere, aut nigrum. * Sit autem sermo vester, 37
est, est: non, non: quod autẽ his abundantius
est, a malo est.

Quo ad patientiam. Art. 49.

Matt. 5. Infr. art. 84 Luc. 6 27. prop. loco * Audistis quia dictum est: Oculum pro oculo, 38
& dentem pro dente. * Ego autem dico vobis, 39
non resistere malo: sed si quis te percusserit in
dexteram maxillam tuam. præbe illi & alterã:
* & ei, qui vult tecum iudicio contendere, & 40
tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium.
* & quicumque te angariauerit mille passus, 41
vade cum illo & alia duo. * Qui petit a te, da 42
ei: & volenti mutuari a te, ne auertaris.

Quo ad dilectionem inimicorũ. Art. 50.

Matt. 5. Infr art. 85. Luc. 6 32 prop. loco * Audistis quia dictum est: Diliges proximum 43
tuum, & odio habebis inimicum tuum. * Ego 44
autem dico vobis: Diligite inimicos vestros,
benefacite his, qui oderunt vos: & orate pro
persequentibus, & calumniantibus vos: * vt si 45
tis filij Patris vestri, qui in cælis est, qui solem
suum oriri facit super bonos, & malos, & pluit
super iustos, & iniustos * Si enim diligitis eos, 46
qui vos diligunt, quam mercedem habebitis?
non ne & publicani hoc faciunt? * Et si saluta-
ueritis fratres vestros tantum, quid amplius fa-
citis? nonne & ethnici hoc faciunt? * Estote, 48
ergo vos perfecti, sicut & Pater vester cælestis
perfectus est.

Quo

Anticip. pertinens ad an 32.

Quo ad eleemosynam. Art. 51.

Mat. 6.

1 A ATtendite ne iustitiam vestram faciatis co-
ram hominibus, vt videamini ab eis: alio-
quin mercedem non habebitis apud Patrem ve-
2 strum, qui in cælis est. * Cum ergo facis elee-
mosynam, noli tuba canere ante te, sicut hy-
pocritę faciunt in synagogis, & in vicis, vt ho-
norificentur ab hominibus: Amen dico vobis,
3 receperunt mercedem suam. * Te autem fa-
ciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid
4 faciat dextera tua: * vt sit eleemosyna tua in
abscondito, & Pater tuus, qui videt in abscō-
dito, reddet tibi.

Quo ad orationem. Art. 52.

Mat. 6.

5 * Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ,
qui amant in synagogis, & in angulis platearum
stantes orare, vt videantur ab hominibus: amen
6 dico vobis, receperunt mercedem suam. * Tu
autem cum oraueris, intra in cubiculum tuum,
& clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito,
& Pater tuus qui videt in abscondito, reddet
7 tibi. * Orantes autem, nolite multum loqui,
sicut ethnici. putant enim, quòd in multilo
8 quio suo exaudiantur. * Nolite ergo assimilari
eis. scit enim Pater vester, quid opus sit vo-
9 bis, antequam petatis eum. * Sic ergo vos ora-
bitis: Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur
10 nomen tuum. * Adueniat regnum tuum. Fiat
11 voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. * Panē
nostrum supersubstantialem da nobis hodie.
12 * Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos
13 dimittimus debitoribus nostris. * Et ne nos in-
ducas in tentationem. Sed libera nos à malo.
14 Amen. * Si enim dimiseritis hominibus pecca-
ta eorum; dimittet & vobis Pater vester cæle-
stis

Anticip. pertinens ad an.32.
stis delicta vestra. * Si autem non dimiseritis 15
hominibus: nec Pater vester dimittet vobis pec-
cata vestra.

Quo ad ieiunium. Art. 53.

Mat. 6.
Cum autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypo- 16
critæ tristes. exterminant enim facies suas, vt
appareant hominibus ieiunantes. Amen dico
vobis, quia receperunt mercedem suam. * Tu 17
autem, cum ieiunas, vnge caput tuum, & fa-
ciem tuam laua, * ne videaris hominibus ieiu- 18
nans, sed Patri tuo, qui est in abscondito: &
Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

Quo ad superflua non comparanda. Artic. 54.

Mat. 6.
* Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: 19
vbi ærugo, & tinea demolitur: & vbi fures ef- C
fodiunt, & furantur. * Thesaurizate autem vo- 20
bis thesauros in cælo: vbi neque ærugo, neque
tinea demolitur, & vbi fures non effodiunt, nec
furantur. * Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est 21
& cor tuum. * Lucerna corporis tui est oculus 22
tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum cor-
pus tuum lucidum erit. * Si autem oculus tuus 23
fuerit nequam: totum corpus tuum tenebrosum
erit. Si ergo lumen, quod in te est, tenebræ
sunt: ipsæ tenebræ quantæ erunt?

Quo ad necessaria non solicitè comparanda. Art. 55.

Mat. 6.
* Nemo potest duobus dominis seruire: aut 24
enim vnum odio habebit, & alterum diliget:

aut

aut vnum sustinebit, & alterum contemnet. Nõ | Anticipatio pertinens ad an. 32.
25 potestis Deo seruire, & mammonæ. * Ideo dico vobis, ne soliciti sitis animæ vestræ quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quàm esca: & cor-
26 pus plus quàm vestimentum? * Respicite vola-
D tilia cæli, quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: & Pater vester cælestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis
27 illis? * Quis autem vestrum cogitans potest adijcere ad staturam suam cubitum vnum?
28 * Et de vestimento quid soliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt: non laborãt,
29 neque nent. * Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut
30 vnum ex istis. * Si autem fœnum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos modicæ fidei?
31 * Nolite ergo soliciti esse, dicentes: Quid mãducabimus, aut quid bibemus, aut quo ope-
32 riemur? * hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indi-
33 getis. * Quærite ergo primum regnum Dei, & iustitiam eius: & hæc omnia adijcientur vobis.
34 * Nolite ergo soliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies solicitus erit sibijpsi. sufficit diei malitia sua.

Quo ad aliena non iudicanda.
Artic. 56.

1 NOlite iudicare, vt non iudicemini. * In | Mat. 7.
2 quo enim iudicio iudicaueritis, iudica | nſr. art.
A bimini: & in qua mensura mensi fueritis, re | 86. Luc 6
3 metietur vobis. * Quid autem vides festucam | 37 prop.
in oculo fratris tui: & trabem in oculo tuo nõ | loco
4 vides? * Aut quomodo dicis fratri tuo. Sine

eijciam

Anticipatio pertinens ad an. 32.

eijciam festucam de oculo: & ecce trabs est in
oculo tuo? * Hypocrita, eijce primum trabem 5
de oculo tuo, & tunc videbis eijcere festucam
de oculo fratris tui.

Quo ad sacra dispensanda. Art. 57.

Mat. 7

* Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis 6
margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, & conuersi dirumpant vos.

Quo ad supradicta acquirenda. Art. 58

Mat. 7.

* Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenie- 7
tis, pulsate, & aperietur vobis. * Omnis enim, 8
qui petit accipit: & qui quærit, inuenit. &
pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis homo,
quem si petierit filius suus panem, numquid la-
pidem porriget ei? * Aut si piscem petierit, 10
numquid serpentem porriget ei? * Si ergo vos 11
cum sitis mali, nostis bona data dare filijs ve-
stris: quanto magis Pater vester, qui in cælis
est, dabit bona petentibus se? * Omnia ergo 12
quæcumque vultis vt faciant vobis homines, &
vos facite illis. Hæc est enim lex, & Prophe-
tæ. * Intrate per angustam portam: quia lata 13
porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perdi-
tionem, & multi sunt qui intrant per eam.
* Quàm angusta porta, & arcta via est, quæ du- 14
cit ad vitam: & pauci sunt, qui inueniũt eam?

Quo ad falsa praecauenda. Art. 59.

Mat. 7.

* Attendite a falsis prophetis, qui veniunt ad 15
vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem C
sunt lupi rapaces. * a fructibus eorum cogno- 16
scetis eos. Numquid colligunt de spinis vuas,
aut

17 aut de tribulis ficus? * Sic omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos
18 fructus facit. * Non potest arbor bona malos fructus facere: neque arbor mala bonos fru-
19 ctus facere. Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur.
20 Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

Anticip. pertinens ad an. 32.

Quo ad bonorum operum perfectionem. *Art.* 60.

21 * Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis est, ipse
22 intrabit in regnum cælorum. * Multi dicent mihi in illa die: Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes
23 multas fecimus? * Et tunc confitebor illis: Quia nunquam noui vos: discedite a me, qui opera-
24 mini iniquitatem. * Omnis ergo, qui audit
D verba mea hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædificauit domum suam super pe-
25 tram, & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat super
26 petram. * Et omnis, qui audit verba mea hæc, & non facit ea, similis erit viro stulto, qui ædi-
27 ficauit domum suam super arenam: * & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit,
28 & fuit ruina illius magna. * Et factum est, cum consummasset Iesus verba hæc, admirabantur
29 turbæ super doctrina eius. * Erat enim docens eos sicut potestatem habens, & non sicut Scribæ eorum, & Pharisæi.

Mat. 7. Infr. art. 88. Luc. 6 46 prop. loco

Le-

Anticip. pertinens ad an. 32. *Leprosus. Art. 61. Prosecutio Anticip. Matt. & Anticip. Mar. & Lucæ, Proprius eius locus est inf. post art. 88.*

Mat. 8.

CVM autem descendisset de monte, sequutæ 1
sunt eum turbæ multæ: * & ecce lepro- A
sus veniens, adorabat eum, dicens: Domine, 2
si vis, potes me mundare. * Et extendens Ie- 3
sus manum, tetigit eum, dicens: Volo: Mun-
dare. Et confestim mundata est lepra eius.
Et ait illi Iesus: Vide, nemini dixeris: sed va- 4
de, ostende te sacerdoti, & offer munus, quod
præcepit Moyses in testimonium illis.

Mar. 1.

* Et venit ad eum leprosus deprecans eum: & 40
genu flexo dixit ei: Si vis potes me mundare.
* Iesus autem misertus eius, extendit manum 41
suam: & tangens eum, ait illi: Volo: Munda-
re. * Et cum dixisset, statim discessit ab eo le- 42
pra, & mundatus est. * Et comminatus est ei, 43
statimq. eiecit illum: & dicit ei: Vide nemini 44
dixeris: sed vade ostende te principi sacerdo-
tum, & offer pro emundatione tua, quæ præ-
cepit Moyses in testimonium illis. * At ille 45
egressus cœpit prædicare, & diffamare sermo-
nem, ita vt iam non posset manifesté introire
in ciuitatem, sed foris in desertis locis esset, &
conueniebant ad eum vndique.

Luc. 5.

* Et factum est, cum esset in vna ciuitatum, & 12
ecce vir plenus lepra, & videns Iesum, & pro-
cidens in faciem, rogauit eum, dicens: Domi-
ne, si vis, potes me mundare. * Et extendens 13
manum, tetigit eum dicens: Volo: Mundare.
Et confestim lepra discessit ab illo. * & ipse 14
præcepit illi vt nemini diceret: sed, Vade,
ostende te sacerdoti, & offer pro emundatione

tua

tua, ficut præcepit Moyses in testimonium illis. | Anticip. pertinens ad an. 32.
15 * Perambulabat autem magis sermo de illo: &
conueniebant turbæ multæ vt audirent, & cu-
16 rarentur ab infirmitatibus suis. * Ipse autem
secedebat in desertum, & orabat.

Seruus Centurionis. Art. 26.
Prosecutio anticipationis Matt. De eo infr. art. 89. Luc. 7. 1. proprio loco.

5 * Cum autem introisset Capharnaum, accessit | Matt. 8.
6 ad eum Centurio, rogans eum. * & dicens:
Domine, puer meus iacet in domo paralyticus,
7 & male torquetur. * Et ait illi Iesus: Ego ve
8 niam, & curabo eum. * Et respondens Cen-
turio, ait: Domine non sum dignus vt intres
sub tectum meum: sed tantum dic verbo, &
9 sanabitur puer meus. * Nam & ego homo sum
B sub potestate constitutus, habens sub me mili-
tes, & dico huic: Vade, & vadit: & alij, Veni,
& venit: & seruo meo, Fac hoc, & facit.
10 * Audiens autem Iesus miratus est, & sequen-
tibus se dixit: Amen dico vobis, non inueni
11 tantam fidem in Israel. * Dico autem vobis,
quod multi ab Oriente, & Occidente venient,
& recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob
12 in regno cælorum: * filij autem regni eijcien-
tur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, &
13 stridor dentium. * Et dixit Iesus Centurioni:
Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus
est puer in illa hora.

Socrus Simonis. Art. 63.
Recapit. 1. Matt. De ea supr. art. 40. Marc. 1. 29. Luc. 4. 38. prop. loco.

* Et

Matt. 8. Recapit. 1. Matth.
* Et cum venisset Iesus in domum Petri, vidit 14
soerum eius iacentem, & febricitantem: * & 15
tetigit manum eius, & dimisit eam febris, &
surrexit, & ministrabat eis.

Curatio multorum. Art. 64.

De his supr. art. 41. Marc. 1. 32. Luc. 4. 40 proprio loco.

Matt. 8.
* Vespere autem facto, obtulerunt ei multos 16
dæmonia habentes: & eijciebat spiritus verbo:
& omnes male habentes curauit. * vt adimple- 17
retur quod dictum est per Isaiam prophetam,
dicentem: Ipse infirmitates nostras accepit:
& ægrotationes nostras portauit.

Monitio quorundam. Art 65.

De his infr. art. 163. Luc 9. 57. per recapitulationem.

Matt. 8.
* Videns autem Iesus turbas multas circum se, 18
iussit ire trans fretum.* Et accedens vnus scriba, C
ait illi: Magister, sequar te, quocumque ieris. 19
* Et dicit ei Iesus: Vulpes foueas habent, & vo- 20
lucres cæli nidos: filius autē hominis non habet
vbi caput reclinet. * Alius autem de discipulis 21
eius ait illi: Domine permitte me primum ire,
& sepelire patrē meū.* Iesus autem illi. Seque- 22
re me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos

Maris tempestas. Art. 66.

De ea infr. art. 123. Marc. 4. 35. Luc. 8. 23. per recapit.

Matt. 8.
* Et ascendente eo in nauiculam, secuti sunt 23
eum discipuli eius: * & ecce motus magnus fa- 24

ctus

ctus est in mari ita vt nauicula operiretur flu- An.Ch.31
25 ctibus, ipse vero dormiebat. * Et accesserunt
ad eum discipuli eius, & suscitauerunt eum,
26 dicentes: Domine, salua nos perimus. * Et di-
cit eis Iesus: Quid timidi estis, modicæ fidei?
Tunc surgens, imperauit ventis, & mari, & fa-
27 cta est tranquillitas magna. * Porro homines
mirati sunt, dicentes: Qualis est hic, quia ven-
ti & mare obediunt ei?

Demoniaci Geraseni. Art. 67.
De vno tantum infr. art. 123. Mar. 5.
1. Luc. 8. 26. per recapit.

28 * Et cum venisset trans fretum in regionem Matt. 8.
D Gerasenorum, occurrerunt ei duo habentes dæ-
monia, de monumentis exeuntes, sæui nimis,
29 ita vt nemo posset transire per viam illam.* Et
ecce clamauerunt, dicentes: Quid nobis, &
tibi, Iesu fili Dei? Venisti huc ante tempus
30 torquere nos? * Erat autem non longe ab illis
31 grex multorum porcorum pascens. * Dæmones
autem rogabant eum, dicentes: Si eijcis nos
32 hinc, mitte nos in gregem porcorum. * Et ait
illis: Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos,
& ecce impetu abijt totus grex per præceps in
33 mare: & mortui sunt in aquis. * Pastores au-
tem fugerunt: & venientes in ciuitatem, nun-
ciauerunt omnia, & de eis, qui dæmonia ha-
34 buerant.* Et ecce tota ciuitas exijt obuiã Iesu:
& viso eo rogabant, vt transiret à finibus eorũ.

Paralyticus per tectum demissus.
Artic. 68.

Matt. 9.
1 ET ascendens in nauiculam, transfretauit,
A & venit in ciuitatem suam. * Et ecce offe-
D rebant

An.Ch.31 rebant ei paralyticum iacentem in lecto. Et 2
videns Iesus fidem illorum, dixit paralytico:
Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. * Et 3
ecce quidam de Scribis dixerunt intra se: Hic
blasphemat. * Et cum vidisset Iesus cogitatio- 4
nes eorum, dixit: Vt quid cogitatis mala in cor-
dibus vestris? * Quid est facilius dicere: Di- 5
mittuntur tibi peccata tua: an dicere: Surge,
& ambula? * Vt autem sciatis, quia Filius ho- 6
minis habet potestatem in terra dimittendi
peccata, tunc ait paralytico: Surge, tolle
lectum tuum, & vade in domum tuam. * Et 7
surrexit, & abijt in domum suam. * Videntes 8
autem turbæ timuerunt, & glorificauerunt Deũ,
qui dedit potestatem talem hominibus.

Mar. 2. ET iterum intrauit Capharnaum post dies, 1
& auditum est quòd in domo esset, & cõ- 2
uenerunt multi, ita vt non caperet neque ad A
ianuam; & loquebatur eis verbum. * Et vene- 3
runt ad eum ferentes paralyticum, qui à quat-
tuor portabatur. * Et cum non possent offerre 4
eum illi præ turba, nudauerunt tectum vbi erat:
& patefacientes submiserunt grabatum, in quo
paraliticus iacebat. * Cum autem vidisset Ie- 5
sus fidem illorum, ait paralytico: Fili, dimit-
tuntur tibi peccata tua. * Erant autem illic 6
quidam de Scribis sedentes, & cogitantes in
cordibus suis: * Quid hic sic loquitur? blasphe- 7
mat. Quis potest dimittere peccata, nisi solus
Deus? * Quo statim cognito Iesus spiritu suo 8
quia sic cogitarent intra se, dicit illis: Quid
ista cogitatis in cordibus vestris? * Quid est 9
facilius dicere paralytico: Dimittuntur tibi
peccata: an dicere: Surge, tolle grabatum
tuum, & ambula? * Vt autem sciatis quia Fi- 10
lius hominis habet potestatem in terra dimit- B
tendi peccata, (ait paralytico) * tibi dico: 11
Sur-

Surge, tolle grabatum tuum, & vade in domum An.Ch.31
12 tuam. * Et statim surrexit ille: & sublato gra-
bato, abijt coram omnibus, ita vt mirarentur
omnes, & honorificarent Deum, dicentes:
Quia numquam sic vidimus.

17 * Et factum est in vna dierum, & ipse sedebat Luc. 5.
D docens. Et erant Pharisæi sedentes, & legis
doctores, qui venerant ex omni castello Gali-
læa, & Iudææ, & Ierusalem: & virtus Domini
18 erat ad sanandum eos. * Et ecce viri portantes
in lecto hominem qui erat paralyticus: & quæ-
19 rebant eum inferre, & ponere ante eum. * Et
non inuenientes qua parte illum inferrent præ
turba, ascenderunt supra tectum, & per tegu-
las summiserunt eum cum lecto in medium ante
20 Iesum. * Quorum fidem vt vidit, dixit: Ho-
21 mo remittuntur tibi peccata tua. * Et cœperūt
E cogitare Scribæ, & Pharisæi, dicentes: Quis
est hic, qui loquitur blasphemias? Quis potest
22 dimittere peccata, nisi solus Deus? * Vt cogno-
uit autem Iesus cogitationes eorum, respondēs,
dixit ad illos: Quid cogitatis in cordibus ve-
23 stris? * Quid est facilius dicere: Dimittuntur
tibi peccata: an dicere: Surge, & ambula?
24 * Vt autem sciatis, quia Filius hominis habet
potestatem in terra dimittendi peccata, (ait
paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectum
25 tuum, & vade in domum tuam. * Et confestim
consurgens coram illis, tulit lectum, in quo ia-
cebat: & abijt in domum suam, magnificans
26 Deum. * Et stupor apprehendit omnes, & ma-
gnificabant Deum. Et repleti sunt timore, di-
centes: Quia vidimus mirabilia hodie.

Matthei vocatio. Art. 69.

9 * Et, cum transiret inde Iesus, vidit hominem
D 2 seden- Matt. 9.

An.Ch.31 sedentem in telonio, Matthæum nomine. Et ait B
illi: Sequere me. Et surgens, secutus est eum.
* Et factum est discumbente eo in domo, ecce 10
multi publicani, & peccatores venientes discũ-
bebant cum Iesu, & discipuli eius. * Et vidẽ- 11
tes Pharisæi, dicebant discipulis eius: Quare,
cum publicanis, & peccatoribus manducat Ma-
gister vester? * At Iesus audiens, ait; Non est 12
opus valentibus medicus, sed male habentibus.
* Euntes autem discite quid est: Misericordiã 13
volo, & non sacrificium. Non enim veni vo-
care iustos, sed peccatores.

Marc. 2 * Et egressus est rursus ad mare: omnisque tur- 13
ba veniebat ad eum, & docebat eos. * Et cum 14
præteriret, vidit Leui Alphęi sedentem ad telo-
nium, & ait illi: Sequere me. Et surgens secu-
tus est eum. * Et factum est, cum accumberet 15
in domo illius, multi publicani, & peccatores
simul discumbebant cum Iesu, & discipulis eius:
erant enim multi, qui & sequebantur eum.
* Et Scribæ, & Pharisæi videntes quia mandu- 16
caret cum publicanis, & peccatoribus, dice- C
bant discipulis eius. Quare cum publicanis, &
peccatoribus manducat & bibit Magister ve-
ster? * Hoc audito Iesus ait illis: Non neces-
se habent sani medico, sed qui male habent:
non enim veni vocare iustos, sed peccatores.

Luc. 5. * Et post hæc exijt, & vidit publicanum nomi- 28
ne Leui, sedentem ad Telonium, & ait illi: Se-
quere me. * Et relictis omnibus, surgens secu- 28
tus est eum. * & fecit ei conuiuium magnum 29
Leui in domo sua: & erat turba multa publi- F
canorum, & aliorum, qui cum illis erant discũ-
bentes. * Et murmurabant Pharisæi, & Scribæ 30
eorum dicentes ad discipulos eius: Quare cum
publicanis, & peccatoribus manducatis, & bi-
bitis?

31 bitis ? * Et respondens Iesus , dixit ad illos : Nõ An.Ch.31
egent qui sani sunt medico , sed qui male ha-
32 bent . * Non veni vocare iustos , sed peccato-
res ad pœnitentiam .

Discipuli Ioannis. Art. 70.

14 * Tunc accesserunt ad eum discipuli Ioannis, Matt. 9.
dicentes : Quare nos , & Pharisæi ieiunamus
frequenter : discipuli autem tui non ieiunant ?
15 * Et ait illis Iesus . Numquid possunt filij sponsi
lugere , quamdiu cum illis est sponsus ? venient
autem dies cum auferetur ab eis sponsus : & tũc
16 ieiunabunt . * Nemo autem immittit commis-
suram panni rudis in vestimentum vetus : tollit
enim plenitudinem eius à vestimento , & peior
17 scissura fit . * Neque mittunt vinum nouum in
C vtres , veteres . alioquin rumpuntur vtres , &
vinũ effunditur, & vtres pereũt . Sed vinũ nouũ
in vtres nouos mittunt, & ambo conseruantur .

18 * Et erant discipuli Ioannis , & Pharisæi ieiu-
nantes : & veniunt , & dicunt illi : Quare di- Mar. 2.
scipuli Ioannis , & Pharisæorum ieiunant , tui
19 autem discipuli non ieiunant ? * Et ait illis Ie-
sus : Numquid possunt filij nuptiarum, quamdiu
sponsus cum illis est ieiunare ? Quanto tempo-
re habent secum sponsum , non possunt ieiuna-
20 re . * Venient autem dies cum auferetur ab
eis sponsus : & tunc ieiunabunt in illis diebus .
21 * Nemo assumentum panni rudis assuit vesti-
mento veteri : alioquin aufert supplementum
22 nouum a veteri , & maior scissura fit . * Et ne-
D mo mittit vinum nouum in vtres veteres : alio-
quin dirumpet vinum vtres , & vinum effunde-
tur , & vtres peribunt : sed vinum nouum in
vtres nouos mitti debet .

An Ch. 31
Luc. 5. * At illi dixerunt ad eum: Quare discipuli 33
Ioannis ieiunant frequenter, & obsecrationes
faciunt, similiter & Pharisæorum: tui autem G
edunt, & bibunt? * Quibus ipse ait: Numquid 34
potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus,
facere ieiunare? * Venient autem dies, cum 35
ablatus fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabunt
in illis diebus. * Dicebat autem, & similitu- 36
dinem ad illos: Quia nemo commissuram a no-
uo vestimento immittit in vestimentum vetus:
alioquin & nouum rumpit, & veteri non conue-
nit commissura a nouo. * Et nemo mittit vinū 37
nouum in vtres veteres: alioquin rumpet vinum
nouum vtres, & ipsum effundetur, & vtres pe-
ribunt. * sed vinum nouum in vtres nouos mit- 38
tendum est, & vtraque conseruantur. * Et ne- 39
mo bibens vetus, statim vult nouum, dicit enim:
Vetus melius est.

Iairus, & mulier fluxum sanguinis patiens. *Art.* 71. *De his infr. art.* 125. *Luc.* 8. 40. *Mar.* 5. 21. *per recapit.*

Mat. 9. * Hæc illo loquente ad eos, ecce princeps vnus 18
accessit, & adorabat eum, dicens: Domine,
filia mea modo defuncta est: sed veni, impone
manum tuam super eam, & viuet. * Et sur- 19
gens Iesus sequebatur eum, & discipuli eius.
* Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patie- 20
batur duodecim annis, accessit retro, & teti-
git fimbriam vestimenti eius. * Dicebat enim
intra se: Si tetigero tantum vestimentum eius:
salua ero. * At Iesus conuersus, & videns eam, 22
dixit: Confide filia, fides tua te saluam fecit.
Et salua facta est mulier ex illa hora. * Et cum 23
venisset Iesus in domum principis, & vidisset
tibicines & turbam tumultuantem, dicebat:
* Re-

24 * Recedite, non est enim mortua puella, sed An.Ch.31
25 dormit. Et deridebant eum. * Et cum eiecta
D esset turba, intrauit: & tenuit manum eius.
26 Et exijt fama hæc in vniuersam terram illam.

Duo cæci. *Art*. 72.

27 * Et transeunte ind[illegible] secuti sunt eum duo Matt.9.
cæci, clamantes, & d[illegible]tes: Miserere nostri,
28 Fili Dauid. * Cum autem venisset domum, ac-
cesserunt ad eum cæci. Et dicit eis Iesus: Cre-
ditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei:
29 Vtique, Domine. * Tunc tetigit oculos eorum
dicens: Secundum fidem vestram fiat vobis.
30 * Et aperti sunt oculi eorum: & comminatus
est illis Iesus, dicens: Videte ne quis sciat.
31 * Illi autem exeuntes, diffamauerunt eum in
tota terra illa.

Primus dæmoniacus mutus. *Art*. 73.

32 * Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei ho- Matt.9
33 minem mutum, dæmonium habentem. * Et
eiecto dæmonio, locutus est mutus, & miratæ
sunt turbæ, dicentes: Numquam apparuit sic
34 in Israel. * Pharisæi autem dicebant: In prin-
cipe dæmoniorum eijcit dæmones.

Probatica piscina. *Art*. 74.

1 POst hæc erat dies festus Iudæorum, & ascē-
A dit Iesus Ierosolymam. * Est autem Iero- Ioan.5.
2 solymis Probatica piscina, quæ cognominatur An.Ch.32
Hebraice Bethsaida, quinque porticus habens.
3 * In his iacebat multitudo magna languentiū,
cæcorum, claudorum, aridorum expectantium
4 aquæ motum. * Angelus autem Domini de-
scendebat secundum tempus in piscinam: &

An.Ch.32 mouebatur aqua . Et qui prior descendisset in
piscinam post motionem aquæ , sanus fiebat a
quacumque detinebatur infirmitate . * Erat au- 5
tem quidam homo ibi triginta & octo annos ha
bens in infirmitate sua . * Hunc cum vidisset Ie- 6
sus iacentem , & cognouisset quia iam multum
tempus haberet, dicit ei : Vis sanus fieri ? * Re- 7
spondit ei languidus [illegible]ne , hominem non
habeo , vt cum turbata fuerit aqua , mittat me
in piscinã : dum venio enim ego , alius ante me
descendit . * Dicit ei Iesus : Surge , tolle gra- 8
batum tuum, & ambula : * Et statim sanus fa- 9
ctus est homo ille : & sustulit grabatum suum ,
& ambulabat . Erat autem sabbasum in die il-
lo. * Dicebant ergo Iudæi illi, qui sanatus fue-
rat : Sabbatum est , non licet tibi tollere gra-
batum tuum . * Respondit eis : Qui me sanum
fecit , ille mihi dixit : Tolle grabatum tuum ,
& ambula . * Interrogauerunt ergo eum : Quis 12
est ille homo , qui dixit tibi , Tolle grabatum
tuum , & ambula ? * Is autem , qui sanus fue-
rat effectus , nesciebat quis esset . Iesus enim
declinauit à turba constituta in loco * Postea 14
inuenit eum Iesus in templo, & dixit illi : Ecce C
sanus factus es : iam noli peccare , ne deterius
tibi aliquid contingat . * Abiit ille homo , & 15
nunciauit Iudæis quia Iesus esset , qui fecit eum
sanum . * Propterea persequebantur Iudæi Ie- 16
sum , quia hæc faciebat in sabbato .

Christi potestas duplex, vitæ , & iudicij. Artic. 75.

Ioan. 5. * Iesus autem respondit eis : Pater meus vsque 17
modo operatur , & ego operor . * Propterea 18
ergo magis quærebant eum Iudæi interficere :
quia non solum soluebat sabbatum , sed & pa-
trem

trem suum dicebat Deum, æqualem se faciens An.Ch.32
Deo. Respondit itaque Iesus, & dixit eis:
19 * Amen, amen dico vobis: non potest Filius
a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrē
facientem: quæcumque enim ille fecerit, hæc
20 & Filius similiter facit. * Pater enim diligit Fi-
D lium, & omnia demonstrat ei, quæ ipse facit:
& maiora his demonstrabit ei opera, vt vos mi-
21 remini. * Sicut enim Pater suscitat mortuos, &
viuificat: sic & Filius, quos vult, viuificat.
22 * Neque enim Pater iudicat quemquam: sed
23 omne iudicium dedit Filio, * vt omnes hono-
rificent Filium, sicut honorificant Patrem: qui
non honorificat Filium, non honorificat Patrē,
24 qui misit illum. * Amen, amen dico vobis, quia
qui verbum meum audit: & credit ei, qui misit
me, habet vitam æternam, & in iudicium non
25 venit, sed transijt a morte in vitam. * Amen,
amen dico vobis, quia venit hora, & nunc est
quando mortui audient vocem Filij Dei: & qui
26 audierint, viuent. * Sicut enim Pater habet
E vitam in semetipso: sic dedit & Filio habere
27 vitam in semetipso: * & potestatē dedit ei iu-
28 dicium facere, quia Filius hominis est. * Noli-
te mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes,
qui in monumentis sunt, audient vocem Filij
29 Dei: * & procedent qui bona fecerunt, in re-
surrectionem vitæ: qui vero mala egerunt, in
30 resurrectionem iudicij. * Non possum ego a
meipso facere quidquam. Sicut audio, iudico:
& iudicium meum iustum est: quia non quæro
voluntatem meam, sed voluntatem eius, qui
misit me.

Testimonia potestatis Christi. Art. 76.

31 * Si ego testimonium perhibeo de meipso, te- Ioan. 5.
32 stimonium meum non est verum. * Alius est,
qui

An.Ch. 33 qui teſtimonium perhibet de me: & ſcio quia
verum eſt teſtimonium, quod perhibet de me.
* Vos miſiſtis ad Ioannem: & teſtimonium per- 33
hibuit veritati. * Ego autem non ab homine te- F
ſtimonium accipio: ſed hæc dico vt vos ſalui 34
ſitis. * Ille erat lucerna ardens, & lucens. 35
Vos autem voluiſtis ad horam exultare in luce
eius. * Ego autem habeo teſtimonium maius 35
Ioanne. Opera enim, quæ dedit mihi Pater vt
perficiam ea: ipſa opera, quæ ego facio, teſti-
monium perhibent de me, quia Pater miſit me:
* & qui miſit me Pater, ipſe teſtimonium per- 37
hibuit de me: neque vocem eius vmquam audi-
ſtis, neque ſpeciem eius vidiſtis: * & verbum 38
eius non habetis in vobis manens: quia quem
miſit ille, huic vos non creditis. * Scrutamini 39
Scripturas, quia vos putatis in ipſis vitam æter- G
nam habere: & illæ ſunt, quæ teſtimonium
perhibent de me: * & non vultis venire ad me, 40
vt vitam habeatis.

Incredulitas Iudæorum. Art. 77.

Ioan. 5. * Claritatem ab hominibus non accipio. * Sed 41
cognoui vos, quia dilectionem Dei non habe- 42
tis in vobis. * Ego veni in nomine Patris mei, 43
& non accipitis me: ſi alius venerit in nomine
ſuo, illum accipietis. * Quomodo vos poteſtis 44
credere, qui gloriam abinuicem accipitis: &
gloriam, quæ a ſolo Deo eſt, non quæritis?
* Nolite putare quia ego accuſaturus ſim vos
apud Patrem. eſt qui accuſat vos Moyſes, in
quo vos ſperatis. * Si enim crederetis Moyſi, 46
crederetis forſitan & mihi: de me enim ille
ſcripſit. * Si autem illius litteris non creditis:
quomodo verbis meis credetis?

Con-

Confricatio ſpicarum. Art. 78.
De ea infr. art. 103. *Matt.* 12. 1. *per ſecundam recap.*

Marc. 2.

23 * Et factum eſt iterum cum Dominus ſabbatis
ambularet per ſata, & diſcipuli eius cœperunt
24 progredi, & vellere ſpicas. * Phariſæi autem
dicebant ei: Ecce, quid faciunt ſabbatis quod
25 non licet? * Et ait illis: Numquam legiſtis quid
fecerit Dauid, quando neceſſitatem habuit, &
26 eſurijt ipſe, & qui cum eo erant? * quomodo,
introiuit in domum Dei ſub Abiathar principe
ſacerdotum, & panes propoſitionis manducauit,
quos non licebat manducare, niſi ſacerdo-
27 tibus, & dedit eis, qui cum eo erant? * Et di-
cebat eis: Sabbatum propter hominem factum
28 eſt, & non homo propter ſabbatum. * Itaque
dominus eſt Filius hominis, etiam ſabbati.

Luc. 6.

1 FActum eſt autem in ſabbato ſecundo, primo,
A cum tranſiret per ſata, vellebant diſcipuli
eius ſpicas, & manducabant confricantes ma-
2 nibus. * Quidam autem Phariſæorum, dicebant
illis: Quid facitis quod non licet in ſabbatis?
3 * Et reſpondens Ieſus ad eos, dixit: Nec hoc
legiſtis quod fecit Dauid, cum eſuriſſet ipſe, &
4 qui cum illo erant? * quomodo intrauit in do-
mum Dei, & panes propoſitionis ſumpſit, & mã-
ducauit, & dedit his, qui cum ipſo erant: quos
non licet manducare niſi tantum ſacerdotibus?
5 * Et dicebat illis: Quia Dominus eſt Filius ho-
minis, etiam ſabbati.

An.Ch.32 *Manus arida. Art.79.*

De ea infr. art. 104. Matt. 12. 9. per recapitul.

Marc.3 ET introiuit iterum in synagogam: & erat 1
ibi homo habens manum aridam. * Et A
obseruabant eum, si sabbatis curaret, vt accu- 2
sarent illum. * Et ait homini habenti manum 3
aridam: Surge in medium. * Et dicit eis: Licet 4
sabbatis benefacere, an male? animam saluam
facere, an perdere? At illi tacebant. * Et cir- 5
cumspiciens eos cum ira, contristatus super cæ-
citate cordis eorum, dicit homini: Extende
manum tuam. Et extendit, & restituta est ma-
nus illi. * Exeuntes autem Pharisæi, statim 6
cum Herodianis consilium faciebant aduersus
eum quomodo eum perderent.

Luc. 6. * Factum est autem & in alio sabbato, vt intra- 6
ret in synagogam, & doceret. Et erat ibi homo,
& manus eius dextra erat arida. * Obseruabant 7
autem Scribæ, & Pharisæi si in sabbato curaret:
vt inuenirent vnde accusarent eum. * Ipse ve- 8
ro sciebat cogitationes eorum: & ait homini,
qui habebat manum aridam: Surge, & sta in
medium. Et surgens stetit. * Ait autem ad illos 9
Iesus: Interrogo vos si licet sabbatis beneface-
re, an male: animam saluam facere, an per-
dere? * Et circumspectis omnibus dixit homini: 10
Extende manum tuam. Et extendit: & restitu-
ta est manus eius. * Ipsi autem repleti sunt in- 11
sipientia, & colloquebantur ad inuicem, quid
nam facerent Iesu.

Ingressus in nauiculam. Art.80.

Mar. 3. * Iesus autem cum discipulis suis secessit ad ma- 7
re:

re: & multa turba a Galilæa, & Iudæa secuta An. Ch. 32
8 est eum, * & ab Ierosolymis, & ab Idumæa,
& trans Iordanem: & qui circa Tyrum, & Si-
B donem, multitudo magna, audientes: quæ fa-
8 ciebat, venerunt ad eum. * Et dixit discipulis
suis vt nauicula sibi deseruiret propter turbam,
10 ne comprimerent eum. * multos enim sanabat
ita vt irruerent in eum, vt illum tangerent quot
11 quot habebant plagas. * Et spiritus immundi,
cum illum videbant, procidebant ei: & cla-
12 mabant, dicentes: * Tu es Filius Dei. Et vehe-
menter cõminabatur eis ne manifestarent illũ.

Electio Apostolorum. Art 81.

13 * Et ascendens in montem vocauit ad se quos Mar. 3.
14 voluit ipse: & venerunt ad eum. * Et fecit vt
essent duodecim cum illo: & vt mitteret eos
15 prædicare. * Et dedit illis potestatem curandi
16 infirmitates, & eijciendi dæmonia. * Et impo-
17 suit Simoni nomen Petrus: * & Iacobum Zebe-
dæi, & Ioannem fratrem Iacobi, & imposuit
eis nomina Boanerges, quod est, Filij tonitrui:
18 * & Andream, & Philippum & Bartholomæũ,
C & Matthæum, & Thomam, & Iacobum Alphæi,
19 & Thaddæum, & Simonem Cananæum, * & Iu-
dam Iscariotem, qui & tradidit illum.

12 * Factum est autem in illis diebus, exijt in Luc. 6.
montem orare, & erat pernoctans in oratione
13 Dei. * Et cum dies factus esset, vocauit disci-
pulos suos: & elegit duodecim ex ipsis (quos &
14 Apostolos nominauit) * Simonem quem cogno-
minauit Petrum, & Andream fratrem eius, Ia-
cobum, & Ioannem, Philippum, & Bartholo-
15 mæum, * Matthæum, & Thomam, Iacobum
C Alphæi, & Simonẽ, qui vocatur zelotes, * & Iu-
16 dã Iacobi, & Iudã Iscariotẽ, qui fuit proditor.

Ser-

An.Ch.32

Sermo Domini in monte in quo traduntur primo pertinentia ad Beatitudinem. Artic. 82.

Supr. art. 44. Matt. 5. 1. per anticipat.

Luc. 6. * Et descendens cum illis, stetit in loco cam- 17
pestri, & turba discipulorum eius, & multitudo
copiosa plebis ab omni Iudæa, & Ierusalem,
& maritima, & Tyri, & Sidonis. * qui vene- 18
rant vt audirent eum, & sanarentur a languo-
ribus suis. Et qui vexabantur a spiritibus im-
mundis, curabantur. * Et omnis turba quære- 19
bat eum tangere: quia virtus de illo exibat,
& sanabat omnes. * Et ipse eleuatis oculis in 20
discipulos suos, dicebat: Beati pauperes: quia
vestrum est regnum Dei. * Beati qui nunc esu- 21
ritis: quia saturabimini. Beati, qui nunc fletis,
quia ridebitis. * Beati eritis, cum vos oderint 22
homines, & cum separauerint vos, & exprobra-
uerint, & eiecerint nomen vestrum tamquam
malum propter Filium hominis. * Gaudete in 23
illa die, & exultate, ecce enim merces vestra D
multa est in cælo, secundum hæc enim facie-
bant Prophetis patres eorum.

Pertinentia ad miseriam. Art. 83.

Luc. 6. * Veruntamen væ vobis diuitibus, quia habe- 24
tis consolationem vestram. * Væ vobis, qui sa- 25
turati estis: quia esurietis. Væ vobis, qui ride-
tis nunc: quia lugebitis & flebitis. * Væ cum 26
benedixerint vobis homines: secundum hæc
enim faciebant pseudo prophetis patres eorum.

Add. art. 45. 46. 47. 48.

De-

Documenta perfectionis euangelicæ quo ad patientiam. Art. 84.
Supr. art. 49. Matt. 5. 39.

27 * Sed vobis dico, qui auditis: Diligite inimi- Luc. 6.
cos vestros, benefacite his qui oderunt vos.
28 Benedicite maledicentibus vobis, & orate pro
29 calumniantibus vos. * Et qui te percutit in ma-
xillam, præbe & alteram. Et ab eo, qui aufert
tibi vestimentum, etiam tunicam noli prohibe-
30 re. * Omni autem petenti te, tribue: & qui
31 aufert quæ tua sunt, ne repetas. * Et prout
vultis vt faciant vobis homines, & vos facite
illis similiter.

Quo ad dilectionem inimicorum ac beneficentiam. Art. 85.
Supr. art. 50. Matt. 5. 44. per anticip.

32 Et si diligitis eos, qui vos diligunt, quæ vobis Luc. 6.
est gratia? nam & peccatores diligentes se di-
33 ligunt. * Et si benefeceritis his, qui vobis be-
E nefaciunt: quæ vobis est gratia? siquidem &
34 peccatores hoc faciunt. * Et si mutuum dede-
ritis his, a quibus speratis recipere, quæ gra-
tia est vobis? nam & peccatores peccatoribus
35 fœnerantur, vt recipiant æqualia. * Verum-
tamen diligite inimicos vestros: benefacite, &
mutuum date, nihil inde sperantes: & erit
merces vestra multa, & eritis filij Altissimi,
quia ipse benignus est super ingratos, & malos.
36 * Estote ergo misericordes sicut & Pater vester
misericors est.

Add. art. 51. 52. 53. 54. 55.

An.Ch.32 *Quo ad aliena non iudicanda. Art.86.*
Supr.art.56.Matt.7.1.per anticip.

Luc. 6. * Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite 37
condemnare, & non condemnabimini. Dimit-
tite, & dimittemini. * Date, & dabitur vobis: 38
mensuram bonam, & confertam, & coagitatam,
& superefluentem dabunt in sinum vestrum.
Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, re-
metietur vobis. * Dicebat autem illis & simi- 39
litudinem: Numquid potest cæcus cæcum du-
cere? nonne ambo in foueam cadunt? * Non 40
est discipulus super magistrum: perfectus autẽ F
omnis erit, si sit sicut magister eius. * Quid au- 41
tem vides festucam in oculo fratris tui, trabem
autem, quæ in oculo tuo est, non consideras?
* Aut quomodo potes dicere fratri tuo: Fra- 42
ter sine eijciam festucam de oculo tuo: ipse
in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita,
eijce primum trabẽ de oculo tuo: & tunc per-
spicies vt educas festucam de oculo fratris tui.

Add.art.57.58.

Quo ad falsa præcauenda. Art.87.
Supr. artic.59. Matt.7.15.per
anticipationem.

* Non est enim arbor bona, quæ facit fructus 43
Luc. 6. malos: neque arbor mala, faciens fructum bo-
num. * Vnaquæque enim arbor de fructu suo 44
cognoscitur. Neque enim de spinis colligunt
ficus: neque de rubo vindemiant vuam. Bonus 45
homo de bono thesauro cordis sui profert bo-
num: & malus homo de malo thesauro profert
lum. Ex abundantia enim cordis os loquitur.

Bo-

Bonorum operum necessitas. Art. 88.
De his supr. art. 60. Matt. 7. 21.
per anticipationem.

46 * Quid autem vocatis me Domine, Domine : Luc. 6.
47 & non facitis quæ dico? * Omnis, qui venit ad
me, & audit sermones meos, & facit eos: ostē-
48 dam vobis, cui similis sit: * similis est homini
ædificanti domum, qui fodit in altum, & po-
suit fundamentum super petram. inundatione
autem facta, illisum est flumen domui illi, &
non potuit eam mouere: fundata enim erat su-
49 per petram. * Qui autem audit, & non facit:
similis est homini ædificanti domum suam super
terram sine fundamento: in quam illisus est
fluuius, & continuo cecidit: & facta est ruina
domus illius magna.

Post art. 88. agendum erat de leproso
de quo supra per anticipat. art. 61.

Centurionis seruus. Art. 89.
Supr. infr. art. 62. Matt. 8. 5. per an-
ticipationem.

1 CVm autem implesset omnia verba sua in Luc. 7.
A aures plebis, intrauit Capharnaum.
2 * Centurionis autem cuiusdam seruus male ha-
bens, erat moriturus: qui illi erat pretiosus.
3 * Et cum audisset de Iesu, misit ad eum senio-
res Iudæorum, rogans eum vt veniret, & sal-
4 uaret seruum eius. * At illi cum venissent ad
Iesum, rogabant eum solicite, dicentes ei:
5 Quia dignus est vt hoc illi præstes. * diligit

An.Ch.32 enim gentem nostram : & synagogam ipse ædi-
ficauit nobis, * Iesus autem ibat cum illis. Et 6
cum iam non longe esset a domo, misit ad eum
Centurio amicos dicens : Domine noli vexari :
Non enim sum dignus vt sub tectum meum in-
tres. * propter quod & me ipsum non sum di- 7
gnum arbitratus vt venirem ad te : sed dic ver-
bo, & sanabitur puer meus. * nam & ego ho- 8
mo sum sub potestate constitutus, habens sub
me milites : & dico huic vade, & vadit : & alij
veni, & venit : & seruo meo, fac hoc, & facit.
* Quo audito Iesus miratus est : & conuersus 9
sequentibus se turbis, dixit : Amen dico vo-
bis, nec in Israel tantam fidem inueni * Et re- 10
uersi, qui missi fuerant domum, inuenerunt
seruum, qui languerat, sanum.

Filius viduæ Naim. Art. 90.

Luc. 7. * Et factum est : deinceps ibat in ciuitatem, 11
quæ vocatur Naim : & ibant cum eo discipuli
eius, & turba copiosa. * Cum autem appro- 12
pinquaret portæ ciuitatis, ecce defunctus effe
rebatur filius vnicus matris suæ : & hæc vidua
erat : & turba ciuitatis multa cum illa. * Quam 13
cum vidisset Dominus, misericordia motus su-
per eam, dixit illi : Noli flere. * Et accessit, 14
& tetigit loculum. (Hi autem, qui portabant,
steterunt.) Et ait : Adolescens, tibi dico, sur-
ge. * E resedit qui erat mortuus, & cœpit lo- 15
qui. Et dedit illum matri suæ. * Accepit au- C
tem omnes timor : & magnificabant Deum, di- 16
centes : Quia propheta magnus surrexit in no-
bis : & quia Deus visitauit plebem suam.

Se-

Secunda peragrationis initium. Art.91
Secunda anticipat. Matt vsque ad art.97. De qua inf.art.127.Marc.6.6. proprio loco.

35 * Et circuibat Iesus omnes ciuitates, & castel- Mat. 9.
la, docens in synagogis eorum, & prædicans
euangelium regni, & curans omnem languo-
36 rem, & omnem infirmitatem. * Videns autem
turbas, misertus est eis: quia erant vexati, &
iacentes sicut oues non habentes pastorem.
37 * Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem mul-
38 ta, operarij autem pauci. * Rogate ergo Do-
minũ messis, vt mittat operarios in messem suã.

Missio Apostolorum, munus & potestas. Articulus 92.
De his infr.art.128.Marc.6.7. Luc.9.1. proprio loco.

1 ET conuocatis duodecim discipulis suis, de-
A dit illis potestatem spirituum immundorũ, Mat.10
vt eijcerent eos, & curarent omnem languo-
2 rem, & omnem infirmitatem. * Duodecim au-
tem Apostolorum nomina sunt hæc. Primus:
Simon, qui dicitur Petrus, & Andreas frater
3 eius, * Iacobus Zebedæi, & Ioannes frater
eius, Philippus, & Bartholomæus, Thomas, &
Matthæus publicanus, Iacobus Alphæi, & Thad-
4 dæus, * Simon Chananæus, & Iudas Iscario-
5 tes, qui & tradidit eum. * Hos duodecim mi-
sit Iesus: præcipiens eis, dicens: In viam gen-
tium ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorũ
6 ne intraueritis: sed potius ite ad oues, quæ pe-
7 rierunt domus Israel. * Euntes autem prædica-

An. Ch. 32 te, dicentes : quia appropinquauit regnum cæ-
lorum. * Infirmos curate, mortuos suscitate, 8
leprosos mundate, dæmones eijcite : gratis ac-
cepistis, gratis date.

Instructio Apostolorum quo ad conuersationem. Art. 93.

* Nolite possidere aurum, neque argentum, 9
Mat. 10 neque pecuniam in zonis vestris : * non peram B
in via, neque duas tunicas, neque calceamen- 10
ta, neque virgam : dignus enim est operarius
cibo suo. * In quamcumque autem ciuitatem, 11
aut castellum intraueritis interrogate, quis in
ea dignus sit : & ibi manete donec exeatis. In-
trantes autem in domum, salutate eam, dicen-
tes : Pax huic domui. * Et si quidem fuerit do- 13
mus illa digna, veniet pax vestra super eam : si
autem non fuerit digna, pax vestra reuertetur
ad vos. * Et quicumque non receperit vos, 14
neque audierit sermones vestros : exeuntes fo-
ras de domo vel ciuitate, excutite puluerem de
pedibus vestris. * Amen dico vobis : Tolerabi- 15
lius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhæorum
in die iudicij, quam illi ciuitati.

Quo ad persecutiones tolerandas. Artic. 94.

* Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupo- 16
Mat. 10 rum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, &
simplices sicut columbæ.* Cauete autem ab ho- 17
minibus. Tradent enim vos in concilijs, & in
synagogis suis flagellabunt vos : * & ad præsi- 18
des, & ad reges ducemini propter me in testi-
monium illis, & gentibus. * Cum autem tra- 19
dent

dent vos, nolite cogitare quomodo, aut quid An. Ch. 32
loquamini: dabitur enim vobis in illa hora,
20 quid loquamini. * non enim vos estis qui lo-
quimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loqui-
21 tur in vobis * Tradet autem frater fratrem in
C mortem, & pater filium: & insurgent filij in
22 parentes, & morte eos afficient: & eritis odio
omnibus propter nomen meum: qui autem per-
seuerauerit vsque in finem, hic saluus erit.
23 * Cum autem persequentur vos in ciuitate ista,
fugite in aliam. Amen dico vobis, non consum-
mabitis ciuitates Israel, donec veniat Filius
24 hominis. * Non est discipulus super magistrũ,
25 nec seruus super dominum suum. * sufficit di-
scipulo, vt sit sicut magister eius: & seruo, si-
cut dominus eius. Si Patrem familias Beelze-
bub vocauerũt: quanto magis domesticos eius?
26 * Ne ergo timueritis eos.

Quo ad mortem ferendam. Art. 95.

Nihil enim est opertum, quod non reuelabitur:
27 & occultum, quod non scietur. * Quod dico Mat. 10
vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in
28 aure auditis prædicate super tecta. * Et nolite
timere eos, qui occidunt corpus, animam au-
tem non possunt occidere: sed potius timete
eum, qui potest & animam, & corpus perdere
29 in gehennam. * Nonne duo passeres asse væ-
neunt: & vnus ex illis non cadet super terram
30 sine Patre vestro? * Vestri autem capilli capi-
31 tis omnes numerati sunt. * Nolite ergo timere:
32 multis passeribus meliores estis vos. * Omnis
ergo, qui confitebitur me coram hominibus,
confitebor & ego eum coram Patre meo, qui
33 in cælis est: * qui autem negauerit me coram
hominibus negabo & ego eum corã Patre meo
qui in cælis est.

An.Ch.32

Quo ad pietatem in Deum. Art. 96.

Mat. 10 * Nolite arbitrari quia pacem venerim mittere 34
in terram: non veni pacem mittere, sed gla- D
dium. * veni enim separare hominem aduersus 35
patrem suum, & filiam aduersus matrem suam,
& nurum aduersus socrum suam: * & inimici 36
hominis, domestici eius. * Qui amat patrem, 37
aut matrem plus quàm me, non est me dignus.
& qui amat filium, aut filiam super me, non est
me dignus. * Et qui non accipit crucem suam, 37
& sequitur me, non est me dignus. * Qui in- 39
uenit animam suam perdet illam: & qui perdi-
derit animam suam propter me, inueniet eam.
* Qui recipit vos, me recipit: & qui me reci- 40
pit, recipit eum, qui me misit. * Qui recipit 41
prophetam in nomine prophetæ, mercedem
prophetæ accipiet: & qui recipit iustum in no-
mine iusti, mercedem iusti accipiet. * Et qui 42
cumque potum dederit vni ex minimis istis ca-
licem aquæ frigidæ tantum in nomine discipu-
li: amen dico vobis, non perdet mercedē suā.

Prosecutio peragrationis Christi sine Apostolis. Art. 97.

Mat. 11 ET factum est, cum consummasset Iesus, 1
præcipiens duodecim discipulis suis tran- A
sijt inde vt doceret, & prædicaret in ciuitati-
bus eorum.

Legatio Ioannis. Art. 98.

Mat. 11 * Ioannes autem cum audisset in vinculis ope- 2
ra Christi, mittens duos de discipulis suis, * ait 3
illi: Tu es, qui venturus es, an alium expecta-
mus?

4 mus? * Et respondens Iesus ait illis: Euntes An.Ch. 32
renunciate Ioanni quæ audistis, & vidistis.
5 * Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mun-
dantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pau-
6 peres euangelizantur: * & beatus est, qui non
fuerit scandalizatus in me.

17 * Et exijt hic sermo in vniuersam Iudæam de Luc. 7.
18 eo, & in omnem circa regionem. * Et nuncia-
uerunt Ioanni discipuli eius de omnibus his.
19 Et conuocauit duos de discipulis suis Ioannes,
& misit ad Iesum, dicens: Tu es qui venturus
20 es, an alium expectamus? * Cum autem ve-
nissent ad eum viri, dixerunt: Ioannes Bapti-
sta misit nos ad te, dicens: Tu es, qui ventu-
21 rus es: an alium expectamus? * (in ipsa autem
hora multos curauit a languoribus, & plagis,
& spiritibus malis, & cæcis multis donauit vi-
22 sum.) * Et respondens, dixit illis: Euntes re-
nunciate Ioanni quæ audistis, & vidistis? Quia
cæci vident, claudi ambulant, leprosi mun-
D dantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pau-
23 peres euangelizantur: * Et beatus est quicum-
que non fuerit scandalizatus in me.

Laudes Ioannis. Art. 99.

7 * Illis autem abeuntibus, cœpit Iesus dicere Mat. 11
ad turbas de Ioanne: Quid existis in desertum
8 videre? arundinem vento agitatam? * Sed
quid existis videre? hominem mollibus vestitũ?
Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus re-
9 gum sunt. * Sed quid existis videre prophetã?
B Etiam dico vobis, & plus quàm prophetam.
10 * Hic est enim, de quo scriptum est: Ecce ego
mitto angelum meum ante faciem tuam,
11 qui præparabit viam tuam ante te. * Amen di-
co vobis, non surrexit inter natos mulierum

An.Ch.32 maior Ioanne Baptista : qui autem minor est in
regno cælorum, maior est illo. * A diebus au- 12
tem Ioannis Baptistæ vsque nunc, regnum cælo-
rum vim patitur, & violenti rapiunt illud.
* Omnes enim prophetæ, & lex vsque ad Ioan- 13
nem prophetauerunt : * & si vultis recipere, 14
ipse est Elias, qui venturus est. * Qui habet 15
aures audiendi, audiat. * Cui autem similem 16
æstimabo generationem istam? Similis est pue- C
ris sedentibus in foro: qui clamantes coæqua-
libus * dicunt : Cecinimus vobis, & non sal- 17
tastis : lamentauimus, & non planxistis. * Ve- 18
nit enim Ioannes neque manducans, neque bi-
bens, & dicunt: Dæmonium habet. * Venit 19
Filius hominis manducans, & bibens, & dicunt:
Ecce homo vorax, & potator vini, publicano-
rum, & peccatorum amicus. * Et iustificata 20
est sapientia a filijs suis.

Luc. 7. * Et cum discessissent nuncij Ioannis, cœpit de 24
Ioanne dicere ad turbas : Quid existis in deser-
tum videre? arundinem vento agitatam? * Sed 25
quid existis videre? hominem mollibus vesti-
mentis indutum? Ecce qui in veste pretiosa
sunt & delicijs, in domibus regum sunt. * Sed 26
quid existis videre? prophetam? Vtique dico
vobis, & plus quàm Prophetam. * hic est, de 27
quo scriptum est, ecce mitto angelum meum
ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam
ante te * Dico enim vobis : Maior inter natos 28
mulierum propheta Ioanne Baptista nemo est:
qui autem minor est in regno Dei, maior est
illo. * Et omnis populus audiens & publicani, 29
iustificauerunt Deum, baptizati baptismo Io-
annis. * Pharisæi autem, & legis periti consi- 30
lium Dei spreuerunt in semetipsos, non bapti-
zati ab eo. * Ait autem Dominus : Cui ergo 31
similes dicam homines generationis huius? &
cui

32 cui similes sunt? * Similes sunt pueris sedenti- An.Ch.32
bus in foro: & loquentibus adinuicem, & di-
centibus: Cantauimus vobis tibijs; & non plo-
33 rastis. * Venit enim Ioannes Baptista, neque
manducans panem, neque bibens vinum, & di-
34 citis: Dæmonium habet. * Venit Filius homi-
nis manducans, & bibens, & dicitis: Ecce ho-
mo deuorator, & bibens vinum, amicus publi-
35 canorum, & peccatorum. * Et iustificata est sa-
pientia ab omnibus filijs suis.

In Iudæos impœnitentes. Art.100.
Quæ videntur dicta per anticipationem
De his infr. art.177. Luc. 10.13.
proprio loco.

21 * Tunc cœpit exprobrare ciuitatibus, in quibus Mat.11
factæ sunt plurimæ virtutes eius, quia non egis-
22 sent pœnitentiam. * Væ tibi Corozain, væ tibi
Bethsaida: quia si in Tyro, & Sidone factæ es-
sent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in
22 cilicio, & cinere pœnitentiam egissent. * Ve-
runtamen dico vobis, Tyro, & Sidoni remissius
23 erit in die iudicij, quā vobis. * Et tu Caphar-
naum, numquid vsque in cælum exaltaberis?
vsque in infernum descendes: quia, si in Sodo-
mis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te,
24 forte mansissent vsque in hanc diem. * Verun-
tamen dico vobis, quia terræ Sodomorum re-
missius erit in die iudicij, quàm tibi.

Gratiarum actio. Art. 101.
De his infr.art.179.Luc.10.21. proprio
loco.

25 In illo tempore respondens Iesus dixit: Confi- Mat.11
teor

An Ch.32 teor tibi Pater, Domine cæli & terræ, quia
abscondisti hæc a sapientibus, & prudentibus, &
reuelasti ea paruulis. * Ita Pater: quoniam 26
sic fuit placitum ante te. * Omnia mihi tra- 27
dita sunt a Patre meo. Et nemo nouit Filium,
nisi Pater: neque Patrem quis nouit, nisi Filius,
& cui voluerit Filius reuelare. * Venite ad me 28
omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego
reficiam vos. * Tollite iugum meum super vos, 29
& discite a me, quia mitis sum, & humilis cor-
de: & inuenietis requiem animabus vestris.
* Iugum enim meũ suaue est, & onus meũ leue. 30

Peccatricis conuersio. Art. 102.

Luc. 7. * Rogabat autem illum quidam de Pharisæis, vt 36
manducaret cum illo. Et ingressus domum
Pharisæi discubuit. * Et ecce mulier, quæ erat 37
in ciuitate peccatrix, vt cognouit quod accu
buisset in domo Pharisæi, attulit alabastrum
vnguenti: * & stans retro secus pedes eius, la- 38
crymis cœpit rigare pedes eius, & capillis ca-
pitis sui tergebat, & osculabatur pedes eius, &
vnguento vngebat. * Videns autem Pharisæus, 39
qui vocauerat eum, ait intra se dicens: Hic si
esset propheta, sciret vtique, quæ, & qualis
est mulier, quæ tangit eum: quia peccatrix est.
* & respondens Iesus, dixit ad illum: Simon 40
habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magister,
dic. * Duo debitores erant cuidam fœneratori: 41
vnus debebat denarios quingentos, & alius
quinquaginta. * Non habentibus illis vnde 42
redderent, donauit vtrisque. * Quis ergo eum 43
plus diligit? * Respondens Simon dixit: Aesti- 44
mo quia is, cui plus donauit. At ille dixit ei: G
Recte iudicasti. * Et conuersus ad mulierem, 45
dixit Simoni: Vides hanc mulierem? Intraui in
domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti:
hæc

hæc autem lacrymis rigauit pedes meos, & ca- An. Ch. 32
46 pillis suis tersit. * Osculum mihi non dedisti:
hæc autem ex quo intrauit, non cessauit oscu-
47 lari pedes meos. * Oleo caput meum non vn-
xisti: hæc autem vnguento vnxit pedes meos.
48 * propter quod dico tibi: Remittuntur ei pec-
cata multa, quoniam dilexit multum. Cui au-
49 tem minus dimittitur minus diligit. * Dixit au-
50 tem ad illam: Remittuntur tibi peccata. * Et
cœperunt qui simul accumbebant, dicere intra
se: Quis est hic, qui etiam peccata dimittit?
51 Dixit autem ad mulierem: Fides tua te saluam
fecit: vade in pace.

Confricatio spicarum. *Art.* 103.
Supr art. 78. Marc. 2. 23. Luc. 6. 1. pro-prio loco.

Recapit. 2 Matth. Mat. 12

1 IN illo tempore abijt Iesus per sata sabbato:
A discipuli autem eius esurientes cœperunt
2 vellere spicas, & manducare. * Pharisæi au-
tem videntes, dixerunt ei: Ecce discipuli tui
3 faciunt quod non licet facere sabbatis. * At
ille dixit eis: Non legists quid fecerit Dauid
4 quando esurijt, & qui cum eo erant: * quo-
modo intrauit in domum Dei, & panes propo
sitionis comedit, quos non licebat ei edere,
neque his, qui cum eo erant, nisi solis sacerdo-
5 tibus? * Aut non legistis in lege quia sabbatis
sacerdotes in templo sabbatum violant, & sine
6 crimine sunt? * Dico autem vobis, quia tem-
7 plo maior est hic. * Si autem sciretis quid est:
Misericordiam volo, & non sacrificium: num-
8 quam condemnassetis innocentes: * Dominus
enim est Filius hominis etiam sabbati.

An.Ch.32

Manus arida. Art..104.

Supr. art. 79. Marc.3.1. Luc.6.6. proprio loco.

Mat. 12 * Et cum inde transisset, venit in synagogam 9
eorum. * Et ecce homo manum habens aridã, 10
& interrogabant eum, dicentes: Si licet sabba-
tis curare? vt accusarent eum. * Ipse autem 11
dixit illis: Quis erit ex vobis homo, qui ha-
beat ouem vnam, & si ceciderit hæc sabbatis
in foueam, nonne tenebit, & leuabit eam?
* Quanto magis melior est homo oue? Itaque 12
licet sabbatis benefacere. * Tunc ait homini: 13
Extende manum tuam. Et extendit, & restitu-
ta est sanitati sicut altera. * Exeuntes autem 14
Pharisæi, consilium faciebant aduersus eum, B
quomodo perderent eum.

Mansuetudinis Christi ex Isaiæ 42. testimon. Art. 105. Prosecutio secunda recapit. eius locus est post art.79.

Mat. 12 * Iesus autem sciens recessit inde: & secuti sunt 15
eum multi, & curauit eos omnes: * & præce- 16
pit eis, ne manifestum eum facerent. * Vt ad- 17
impleretur, quod dictum est per Isaiam pro-
phetam, dicentem: * Ecce puer meus, quem 18
elegi, dilectus meus, in quo bene complacuit
animæ meæ. Ponam spiritum meum super eum,
& iudicium Gentibus nunciabit. * Non conten- 19
det, neque clamabit, neque audiet aliquis in
plateis vocem eius: * arundinem quassatam 20
non confringet, & linum fumigans non extin-
guet, donec eijciat ad victoriam iudicium:
* & in nomine eius Gentes sperabunt.

Exi-

Exitus consanguineorum Christi.
Artic. 106.

20 *Et veniunt ad domum: & conuenit iterum turba, ita vt non possent neque panem mandu- Mar. 3
21 care. * Et cum audissent sui exierunt tenere eum: dicebant enim: Quoniam in furorem versus est.

Dæmoniacus secundus, cæcus, & mutus.
Artic. 107
Infr. art. 184. *Luc.* 11. 14. *per recapitul.*

22 * Tunc oblatus est ei dæmonium habens, cæcus, & mutus, & curauit eum ita vt loqueretur, & Mat. 12
23 videret. * Et stupebant omnes turbæ, & dicebant: Numquid hic est Filius Dauid?

Confutatio Pharisæorum. Art. 108.
Infr. art. 185. *Luc.* 11. 15. *per recapit.*

24 * Pharisæi autem audientes, dixerunt: Hic nõ Mat. 12
eijcit dæmones nisi in Beelzebub principe dæ-
25 moniorum. * Iesus autem sciens cogitationes
eorum, dixit eis: Omne regnum diuisum contra se, desolabitur: & omnis ciuitas, vel do-
26 mus diuisa contra se, non stabit. * Et si satanas satanam eijcit, aduersus se diuisus est: quo-
27 modo ergo stabit regnum eius? * Et si ego in Beelzebub eijcio dæmones, filij vestri in quo
28 eijciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. * Si autem ego in spiritu Dei eijcio dæmones, igitur
29 peruenit in vos regnum Dei. * aut quomodo
potest

An.Ch.32 poteſt quiſquam intrare in domum fortis, &
vaſa eius diripere, niſi prius alligauerit fortem?
& tunc domum illius diripiet. * Qui non eſt 30
mecum, contra me eſt: & qui non congregat
mecum, ſpargit. * Ideo dico vobis: Omne 31
peccatum, & blaſphemiæ remittetur homini-
bus, ſpiritus autem blaſphemia non remittetur.
* Et quicumque dixerit verbum contra Filium 32
hominis, remittetur ei: qui autem dixerit cō-
tra Spiritum ſanctum, non remittetur ei neque
in hoc ſæculo, neque in futuro.

Marc.3 * Et Scribæ, qui ab Ieroſolymis deſcenderant, 22
dicebant: Quoniam Beelzebub habet, & quia
in principe dæmoniorum eijcit dæmonia. * Et 23
conuocatis eis in parabolis dicebat illis: Quo-
modo poteſt ſatanas ſatanam eijcere? * Et ſi 24
regnum in ſe diuidatur, non poteſt regnum il-
lud ſtare. * Et ſi domus ſuper ſemetipsā diſper- 25
tiatur, non poteſt domus illa ſtare. * Et ſi ſa- 26
tanas conſurrexerit in ſemetipſum, diſpertitus
eſt, & non poterit ſtare, ſed finem habet. * Ne- 27
mo poteſt vaſa fortis ingreſſus in domum diri-
pere, niſi prius fortem alliget, & tunc domum
eius diripiet. * Amen dico vobis, quoniam 28
omnia dimittentur filijs hominum peccata, &
blaſphemiæ, quibus blaſphemauerint: * qui 29
autem blaſphemauerit in Spiritum ſanctum,
non habebit remiſſionem in æternum, ſed reus
erit æterni delicti. * Quoniam dicebant: Spi- 30
ritum immundum habet.

Proſecutio confutationis. *Art.* 109.

Mat.12 * Aut facite arborem bonam, & fructum eius 33
bonum: aut facite arborem malam, & fructum
eius malum: ſiquidem ex fructu arbor agno-
ſcitur. * Progenies viperarum, quomodo po- 34
teſtis

teſtis bona loqui, cum ſitis mali? ex abundan- An.Ch.32
35 tia enim cordis os loquitur. * Bonus homo de
bono theſauro profert bona: & malus homo de
36 malo theſauro profert mala. * Dico autem vo-
bis quoniam omne verbum otioſum quod locu-
ti fuerint homines, reddent rationem de eo in
37 die iudicij. * Ex verbis enim tuis iuſtificabe-
ris, & ex verbis tuis condemnaberis.

Petitio ſigni de Cœlo prima. Art. 110.
Infr. art. 188. *Luc.* 11. 29.
per recapitul.

38 * Tunc reſponderunt ei quidam de Scribis & Mat.12
Phariſæis dicentes: Magiſter, volumus a te ſi-
39 gnum videre. * Qui reſpondens, ait illis: Ge-
neratio mala, & adultera ſignum quærit: & ſi-
gnum non dabitur ei, niſi ſignum Ionæ prophe-
40 tæ. * Sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tri-
bus diebus, & tribus noctibus; ſic erit Filius
hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus
41 noctibus. * Viri Niniuitæ ſurgent in iudicio cum
D generatione iſta, & condemnabunt eam: quia
pœnitentiam egerunt in prædicatione Ionæ. Et
42 ecce plus quàm Ionas hic. * Regina auſtri ſur-
get in iudicio cum generatione iſta, & con-
demnabit eam: quia venit a finibus terræ audi-
re ſapientiam Salomonis, & ecce plus quàm
Salomon hic.

Add.art. 189. *Luc.* 11. 33.

Immundi ſpiritus prauitas. Art. 111.
Infr.art. 186. *Luc.* 11. 24. *per recap.*

43 * Cum autem immundus ſpiritus exierit ab ho- Mat.12
mine, ambulat per loca arida, quærens re-
quiem

An.Ch. 32 quiem & non inuenit. * Tunc dicit: Reuertar 44
in domum meam, vnde exiui. Et veniens inue-
nit eam vacantem, ſcopis mundatam, & orna-
tam. * Tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios ſpi- 45
ritus ſecum nequiores ſe, & intrantes habitant
ibi: & fiunt nouiſſima hominis illius peiora
prioribus. Sic erit & generationi huic peſſimæ.

Adde art. 187.

Aduentus Matris, & fratrum Chriſti.

Art. 112.

Infr. art. 122. *Luc.* 8. 20. *per recap.*

Mat. 12 * Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater 46
eius, & fratres ſtabant foris, quærentes loqui
ei. * Dixit autem ei quidam: Ecce mater tua, 47
& fratres tui foris ſtant quærentes te. * At ipſe 48
reſpondens dicenti ſibi, ait: Quæ eſt mater mea,
& qui ſunt fratres mei? * Et extendens manum 49
in diſcipulos ſuos, dixit: Ecce mater mea, &
fratres mei. * Quicumque enim fecerit volun- 50
tatem Patris mei, qui in cælis eſt: ipſe meus
frater, & ſoror, & mater eſt.

Mar. 3. * Et veniunt mater eius & fratres: & foris ſtã- 31
tes miſerunt ad eum vocantes eum, * & ſede- 32
bat circa eum turba: & dicunt ei: Ecce mater
tua, & fratres tui foris quærunt te. * Et re- 33
ſpondens eis, ait: Quæ eſt mater mea, & fra-
tres mei? * Et circumſpiciens eos, qui in cir- 34
cuitu eius ſedebant, ait: Ecce mater mea, &
fratres mei. * Qui enim fecerit voluntatẽ Dei, 35
hic frater meus, & ſoror mea, & mater eſt.

Seminans. *Art.* 113.

1 ET factum est deinceps, & ipse iter faciebat Luc. 8.
A per ciuitates, & castella prædicans, &
euangelizans regnum Dei: & duodecim cum
2 illo, * & mulieres aliquæ, quæ erant curatæ
a spiritibus malignis, & infirmitatibus: Maria,
quæ vocatur Magdalene, de qua septem dæmo-
3 nia exierant, * & Ioanna vxor Chusæ procu-
ratoris Herodis, & Susanna, & aliæ multæ, quæ
4 ministrabant ei de facultatibus suis. * Cum au-
tem turba plurima conuenirent, & de ciuitati-
bus properarent ad eum, dixit per similitudi-
5 nem: * Exijt qui seminat, seminare semen suũ:
& dum seminat, aliud cecidit secus viam, &
conculcatum est, & volucres cæli comederunt
6 illud. * Et aliud cecidit supra petram: & na-
7 tum aruit, quia non habebat humorem. * Et
aliud cecidit inter spinas, & simul exortæ spi-
8 næ suffocauerunt illud. * Et aliud cecidit in
terram bonam: & ortum fecit fructum centu-
9 plum. * Hæc dicens clamabat: Qui habet au-
10 res audiendi, audiat. * Interrogabant autem
B eum discipuli eius, quæ esset hæc parabola:
11 * Quibus ipse dixit: Vobis datum est nosse my-
sterium regni Dei, ceteris autem in parabolis.
vt videntes non videant, & audientes non in-
12 telligant. * Est autem hæc parabola. Semen
13 est verbum Dei. * Qui autem secus viam, hi
sunt qui audiunt: deinde venit diabolus, & tol-
lit verbum de corde eorum, ne credentes salui
14 fiant. * Nam qui supra petram: qui cum au-
dierint, cum gaudio suscipiunt verbum: & hi
radices non habent: qui ad tempus credunt,
15 & in tempore tentationis recedunt. * Quòd au-
tem in spinas cecidit: hi sunt, qui audierunt,
& a solicitudinibus, & diuitijs, & voluptatibus

An.Ch.32 vitæ euntes, suffocantur, & non referunt fru-
ctum. * Quod autem in bonam terram: hi sunt, 16
qui in corde bono, & optimo audientes ver-
bum retinent, & fructum afferunt in patientia.

Marc.4 ET iterum cœpit docere ad mare: & con- 1
gregata est ad eum turba multa, ita vt A
nauim ascendens sederet in mari, & omnis tur-
ba circa mare super terram erat: * & docebat 2
eos in parabolis multa, & dicebat illis in do-
ctrina sua: * Audite: ecce exijt seminans ad se- 3
minandum. * Et dum seminat, aliud cecidit 4
circa viam, & venerunt volucres cæli, & co-
mederunt illud. * Aliud vero cecidit super pe- 5
trosa, vbi non habuit terram multam: & sta
tim exortum est, quoniam non habebat altitu-
dinem terræ: * & quando exortus est sol, exæ- 6
stuauit: & eo quod non habebat radicem, exa-
ruit. * Et aliud cecidit in spinas: & ascende- 7
runt spinæ, & suffocauerunt illud, & fructum
non dedit. * Et aliud cecidit in terram bonā: 8
& dabat fructum ascendentem, & crescentem,
& afferebat vnum triginta, vnum sexaginta, &
vnum centum. * Et dicebat: Qui habet aures 9
audiendi, audiat. * Et cum esset singularis, in- 10
terrogauerunt eum hi, qui cum eo erant duo-
decim, parabolam. * & dicebat eis: Vobis da- 11
tum est nosse mysterium regni Dei: illis autem, B
qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt: * vt 12
videntes videant, & non videant: & audientes
audiant, & non intelligant: ne quando conuer-
tantur, & dimittantur eis peccata, * Et ait 13
illis: Nescitis parabolam hanc? & quomodo
omnes parabolas cognoscetis? * Qui seminat, 14
verbum seminat. * Hi autem sunt, qui circa 15
viam, vbi seminatur verbum, & cum audie-
rint, confestim venit satanas, & aufert verbū,
quod seminatum est in cordibus eorum. * Et hi
sunt

sunt similiter, qui super petrosa seminantur: An.Ch.31
qui cum audierint verbum, statim cum gau-
17 dio accipiunt illud: * & non habent radicem in
se, sed temporales sunt: deinde orta tribula-
tione & persecutione propter verbum, confe-
18 stim scandalizantur. * Et alij sunt, qui in spi-
nis seminantur: hi sunt, qui verbum audiunt,
19 * & ærumnæ sæculi, & deceptio diuitiarum,
& circa reliqua concupiscentiæ introeuntes suf-
20 focant verbum, & sine fructu efficitur. * Et hi
C sunt, qui super terram bonam seminati sunt,
qui audiunt verbum, & suscipiunt, & fructifi-
cant, vnum triginta, vnum sexaginta, & vnum
centum.

1 IN illo die exiens Iesus de domo, sedebat se- Mat. 13
2 cus mare. * Et congregatæ sunt ad eum tur-
A bæ multæ, ita vt in nauiculam ascendens sede-
3 ret: & omnis turba stabat in littore, * & lo-
cutus est eis multa in parabolis, dicens: Ecce
4 exijt qui seminat, seminare. * Et dum seminat,
quædam ceciderunt secus viam, & venerunt vo-
5 lucres cæli, & comederunt ea. * Alia autem
ceciderunt in petrosa vbi non habebant terram
multam: & continuo exorta sunt, quia non
6 habebant altitudinem terræ. * sole autem orto
æstuauerunt: & quia non habebant radicem,
7 aruerunt. * Alia autem ceciderunt in spinas:
8 & creuerunt spinæ, & suffocauerunt ea. * Alia
autem ceciderunt in terram bonam: & dabant
fructum, aliud centesimum; aliud sexagesimum,
9 aliud trigesimum. * Qui habet aures audiendi,
10 audiat. * Et accedentes discipuli dixerunt ei.
B Quare in parabolis loqueris eis? * Qui respon-
11 dens, ait illis: Quia vobis datum est nosse my-
steria regni cælorum: illis autem non est da-
12 tum. * Qui enim habet, dabitur ei, & abun-
dabit: qui autem non habet, & quod habet au-

An.Ch.32 feretur ab eo. * Ideo in parabolis loquor eis: 13
quia videntes non vident, & audientes non audiunt, neque intelligunt. * Et adimpletur in 14
eis prophetia Isaiæ dicentis: Auditu audietis, & non intelligetis: & videntes videbitis, & non
videbitis. * Incrassatum est enim cor populi 15
huius, & auribus grauiter audierunt, & oculos suos clauserunt: ne quando videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligant, & conuertantur, & sanem eos. * Vestri autem beati 16
oculi quia vident, & aures vestræ quia audiunt.
* Amen quippe dico vobis, quia multi prophe- 17
tæ, & iusti cupierunt videre, quæ videtis, & nõ viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt. * Vos ergo audite parabolam seminan- 18
tis. * Omnis, qui audit verbum regni, & non 19
intelligit, venit malus, & rapit quod seminatũ est in corde eius: hic est qui secus viam seminatus est. * Qui autem super petrosa seminatus 20
est, hic est, qui verbum audit, & continuo cũ
gaudio accipit illud: non habet autem in se 21
radicem, sed est temporalis. facta autem tribulatione & persecutione propter verbum, continuo scandalizatur. * Qui autem seminatus 22
est in spinis, hic est, qui verbum audit, & solicitudo seculi istius, & fallacia diuitiarum suffocat verbum, & sine fructu efficitur. * Qui 23
vero in terram bonam seminatus est, hic est, qui audit verbum, & intelligit, & fructum affert, & facit aliud quidem centesimum, aliud autem sexagesimum, aliud vero trigesimum.

Parabolæ quare proponendæ, & explicandæ. Artic. 114.

Mar. 4. * Et dicebat illis: Numquid venit lucerna vt

sub

ſub modio ponatur, aut ſub lecto? nonne vt An.Ch.32
22 ſuper candelabrum ponatur? * Non eſt enim aliquid abſconditum, quod non manifeſtetur: nec factum eſt occultum, ſed vt in palam ve-
23 niat. * Si quis habet aures audiendi, audiat.
24 * Et dicebat illis: Videte quid audiatis. In qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis, &
25 adijcietur vobis. * Qui enim habet, dabitur illi: & qui non habet, etiam quod habet auferetur ab eo.

17 * Nemo autem lucernam accendens, operit eã Luc. 8.
vaſe, aut ſubtus lectum ponit: ſed ſupra candelabrum ponit, vt intrantes videant lumen.
18 * Non eſt enim occultum, quod non manifeſte-
C tur, nec abſconditum, quod non cognoſcatur,
19 & in palam veniat. * Videte ergo quomodo audiatis? Qui enim habet, dabitur illi, & quicumque non habet, etiam quod putat ſe habere, auferetur ab illo.

Semem germinans. *Art*. 115.

26 * Et dicebat: Sic eſt regnum Dei, quemadmo-
27 dum ſi homo iaciat ſementem in terram, * & Mar. 4.
dormiat, & exurgat nocte & die, & ſemen ger-
28 minet, & increſcat dum neſcit ille. * Vltro enim terra fructificat, primum herbam, deinde ſpicam, deinde plenum frumentum in ſpica.
29 * Et cum produxerit fructus, ſtatim mittit falcem, quoniam adeſt meſſis.

Zizania. *Art*. 116.

24 * Aliam parabolam propoſuit illis, dicens: Simile factum eſt regnum cælorum homini, qui Mat. 13.
25 ſeminauit bonum ſemen in agro ſuo. * cum autem dormirent homines, venit inimicus eius,

An.Ch32 & superseminauit zizania in medio tritici, & abijt. * Cum autem creuisset herba, & fructum 27
fecisset, tunc apparuerunt, & zizania. * Acce- 27
dentes autem serui patrisfamilias, dixerunt ei: Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Vnde ergo habet zizania? * Et ait illis: 28
Inimicus homo hoc fecit: Serui autem dixerunt ei, Vis, imus, & colligimus ea? * Et ait: 29
Non: ne forte colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticum. * Sinite vtraque cre- 30
scere vsque ad messem, & in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.

Granum sinapis *Art.* 117.

Mat. 13. * Aliam parabolam proposuit eis, dicens: Si- 31
mile est regnum cælorum grano sinapis, quod accipiens homo seminauit in agro suo: * quod 32
minimum quidem est omnibus seminibus: cum E
autem creuerit, maius est omnibus oleribus, & fit arbor, ita vt volucres cæli veniant, & habitent in ramis eius.

Mar. 4. * Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? 30
aut cui parabolæ comparabimus illud? * Sicut 31
granum sinapis, quod cum seminatum fuerit E
in terra, minus est omnibus seminibus, quæ sūt
in terra: * & cum seminatum fuerit, ascendit, 32
& fit maius omnibus oleribus, & facit ramos magnos, ita vt possint sub vmbra eius aues cæli habitare.

Fermentum. *Art.* 118.

Mat. 13. * Aliam parabolam locutus est eis. Simile est 33
regnum cælorum fermento, quod acceptū mulier

her abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum. An. Ch. 32

Locutio in parabolis. *Art.* 119.

34 * Hæc omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas: & sine parabolis non loquebatur eis: Mat. 13
35 * vt impleretur quod dictum erat per Prophetam dicentem: Aperiam in parabolis os meum, eructabo abscondita a constitutione mundi.

33 * Et talibus multis parabolis loquebatur eis Mar. 4.
34 verbum, prout poterant audire: sine parabola autem non loquebatur eis. seorsum autem discipulis suis disserebat omnia.

Explicatio parabolæ zizaniorum. *Art.* 120.

36 * Tunc, dimissis turbis, venit in domum: & accesserunt ad eum discipuli eius, dicentes: Mat. 13
Edisser nobis parabolam zizaniorum agri.
37 * Qui respondens ait illis: Qui seminat bonum
38 semen, est Filius hominis. * Ager autem, est
mundus. Bonum vero semen, hi sunt filij regni.
39 gni. Zizania autem, filij sunt nequam. * Inimicus autem qui seminauit ea, est diabolus.
Messis vero, consummatio sæculi est, Messores
40 autem angeli sunt. * Sicut ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur: sic erit in con-
41 summatione sæculi. * mittet Filius hominis an-
F gelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala, & eos, qui faciunt iniquitatem:
42 * & mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fle-
43 tus, & stridor dentium. * Tunc iusti fulgebunt
sicut sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

Thesaurus &c. Art. 121.

Mat. 13 * Simile est regnum cælorum thesauro abscon- 44
dito in agro: quem qui inuenit homo, abscon-
dit, & præ gaudio illius vadit & vendit vniuersa
quæ habet, & emit agrum illum. * Iterum si- 45
mile est regnum cælorum homini negotiatori
quærenti bonas margaritas. * Inuenta autem 46
vna pretiosa margarita, abijt, & vendidit om-
nia quæ habuit, & emit eam. * Iterum simile 47
est regnum cælorum sagenæ missæ in mare, &
ex omni genere piscium congreganti. * Quam, 48
cum impleta esset, educentes, & secus littus
sedentes, elegerunt bonos in vasa, malos autem
foras miserunt. * Sic erit in consummatione 49
sæculi: exibunt angeli, & separabunt malos de
medio iustorum, * & mittent eos in caminum 50
ignis: ibi erit fletus, & stridor dentium. * In- 51
tellexistis hæc omnia? Dicunt ei: Etiam. * Ait G
illis: Ideo omnis scriba doctus in regno cælo- 52
rum, similis est homini patrifamilias, qui pro-
fert de thesauro suo noua & vetera.

Aduentus Matris, & fratrum Christi. Art. 122.

Prima recapit. Luc.

Supr. art. 112. *Matt.* 12.46. *Marc.* 3.31. *proprio loco.*

Luc. 8. * Venerunt autem ad illum mater, & fratres 20
eius, & non poterant adire eum præ turba. * Et 21
nunciatum est illi: Mater tua, & fratres tui stãt
foris, volentes te videre. * Qui respondens, 22
dixit ad eos: Mater mea, & fratres mei hi sũt,
qui verbum Dei audiunt, & faciunt.

Ma-

Recapit. pertinens ad an. 31

Maris tempestas. Art. 123.
Recapit. Marc. & Lucæ.
Supr. art. 66. Matt. 8. 23. prop. loco.

Marc. 4

35 * Et ait illis in illa die, cum sero esset factum:
36 Transeamus contra. * Et dimittentes turbam,
assumunt eum ita vt erat in naui: & aliæ naues
37 erant cum illo. * Et facta est procella magna
venti, & fluctus mittebat in nauim, ita vt im-
38 pleretur nauis. * Et erat ipse in puppi super
ceruical dormiens: & excitant eum, & dicunt
illi: Magister, non ad te pertinet, quia peri-
39 mus? * Et exurgens comminatus est vento, &
dixit mari: Tace, obmutesce. Et cessauit ven-
40 tus: & facta est tranquillitas magna. * Et ait
illis: Quid timidi estis? necdum habetis fidem?
Et timuerunt timore magno, & dicebant ad al-
terutrum: Quis, putas, est iste, quia & ven-
tus & mare obediunt ei?

Luc. 8.

23 * Factum est autem in vna dierum, & ipse ascē-
dit in nauiculam, & discipuli eius, & ait ad il-
los: Transfretemus trans stagnum. Et ascen
24 derunt. * Et nauigantibus illis, obdormiuit,
& descendit procella venti in stagnum, & com-
25 plebantur, & periclitabantur. * Accedentes
D autem suscitauerunt eum, dicentes: Præceptor,
perimus. At ille surgens, increpauit ventum,
& tempestatem aquæ, & cessauit: & facta est
26 tranquillitas. * Dixit autem illis: Vbi est fides
vestra? Qui timentes, mirati sunt ad inuicem,
dicentes: Quis putas hic est, quia & ventis, &
mari imperat, & obediunt ei?

Recapit. pertinens ad an. 31.

Dæmoniacus Gerasenus. Art. 124.

Supr. art. 67. Matt. 8. 20. proprio loco.

Mar. 5.

ET venerunt trans fretum maris in regionem 1
Gerasenorum. * Et exeunti ei de naui, sta- A
tim occurrit de monumētis homo in spiritu im- 2
mundo, * qui domicilium habebat in monu- 3
mentis, & neque catenis iam quisquam poterat
eum ligare: * quoniam sæpe compedibus & ca- 4
tenis vinctus, dirupisset catenas, & compedes
comminuisset, & nemo poterat eum domare.
* & semper die ac nocte in monumentis, & in 5
montibus erat, clamans, & concidens se lapi-
dibus. * Videns autem Iesum a longe, cucur- 6
rit, & adorauit eum: * & clamans voce ma- 7
gna dixit: Quid mihi, & tibi, Iesu fili Dei al-
tissimi? adiuro te per Deum, ne me torqueas.
* Dicebat enim illi: Exi spiritus immunde ab 8
homine. * Et interrogabat eum: Quod tibi 9
nomen est? Et dicit ei; Legio mihi nomen est,
quia multi sumus. * Et deprecabatur eum mul-
tum, ne se expelleret extra regionem. * Erat 11
autem ibi circa montem grex porcorū magnus,
pascens. * Et deprecabantur eum spiritus, di- 12
centes: Mitte nos in porcos vt in eos introea-
mus. * Et concessit ei statim Iesus. Et execun- 13
tes spiritus immundi introierunt in porcos: & B
magno impetu grex præcipitatus est in mare,
ad duo millia, & suffocati sunt in mari. * Qui 14
autem pascebant eos, fugerunt, & nunciaue-
runt in ciuitatem, & in agros. Et egressi sunt
videre quid esset factum: * & veniunt ad Iesum: 15
& vident illum, qui a dæmonio vexabatur, se-
dentem, vestitum, & sanæ mentis, & timuerunt.
* Et narrauerunt illis, qui viderant, qualiter
factum esset ei, qui dæmonium habuerat, &

de

17 de porcis. * Et rogare cœperunt eum vt disce- Recapit.
18 deret de finibus eorum. * Cumque ascenderet pertinens
nauim, cœpit illum deprecari, qui a dæmonio ad an.31.
19 vexatus fuerat, vt esset cum illo, & non ad-
misit eum, sed ait illi: Vade in domum tuam
ad tuos, & annuncia illis quanta tibi Dominus
20 fecerit, & misertus sit tui. * Et abijt, & cœ-
pit prædicare in Decapoli, quanta sibi fecisset
Iesus: & omnes mirabantur.

27 * Et nauigauerunt ad regionem Gerasenorum, Luc. 8.
27 quæ est contra Galilæam. * Et cum egressus
esset ad terram, occurrit illi vir quidam, qui
habebat dæmonium iam temporibus multis, &
vestimento non induebatur, neque in domo ma-
28 nebat, sed in monumentis. * Is, vt vidit Iesum:
procidit ante illum: & exclamans voce magna
dixit: Quid mihi, & tibi est Iesu fili Dei altissi-
29 mi? obsecro te, ne me torqueas. * Præcipie-
bat enim spiritui immundo vt exiret ab homine.
Multis enim temporibus arripiebat illum, &
vinciebatur catenis, & compedibus custoditus,
& ruptis vinculis agebatur a dæmonio in de-
30 serta. * Interrogauit autem illum Iesus, di-
cens: Quod tibi nomen est? At ille dixit: Le-
gio: quia intrauerant dæmonia multa in eum.
31 * Et rogabant illum ne imperaret illis vt in
32 abyssum irent. * Erat autem ibi grex porcorũ
E multorum pascentium in monte: & rogabant
eum, vt permitteret eis in illos ingredi. Et per-
33 misit illis. * Exierunt ergo dæmonia ab homi
ne, & intrauerunt in porcos: & impetu abijt
grex per præceps in stagnum, & suffocatus est.
34 * Quod vt viderunt factum qui pascebant, fu-
gerunt, & nunciauerunt in ciuitatem, & in
35 villas. * Exierunt autem videre quod factum
est, & venerunt ad Iesum: & inuenerunt homi-
nem sedentem, a quo dæmonia exierant, vesti-
tum,

Recapit. pertinens ad an. 31.

tum, ac sana mente ad pedes eius, & timuerũt.
* Nunciauerunt autem illis, & qui viderant, 36
quo modo sanus factus esset a legione: * & ro- 37
gauerunt illum omnis multitudo regionis Gera-
senorum vt discederet ab ipsis: quia magno ti-
more tenebantur. Ipse autem ascendens nauim,
reuersus est. * Et rogabat illum vir, a quo dæ- 38
monia exierant, vt cum eo esset. Dimisit au-
tem eum Iesus, dicens: * Redi in domum tuã, 39
& narra quanta tibi fecit Deus. Et abijt per
vniuersam ciuitatem, prædicans quanta illi fe-
cisset Iesus.

Iairus, & mulier fluxum sanguinis patiens. Art. 115.

Supr. art. 71. *Matt.* 9. 18. *proprio loco.*

Luc. 8.

* Factum est autem cum redijsset Iesus, excepit 40
illum turba. erant enim omnes expectantes eũ.
* Et ecce venit vir, cui nomen Iairus, & ipse 41
princeps synagogæ erat: & cecidit ad pedes F
Iesu, rogans eum vt intraret in domum eius,
* quia vnica filia erat ei fere annorum duode- 42
cim, & hæc moriebatur. Et contigit, dum
iret, a turbis comprimebatur. * Et mulier quæ- 43
dam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim,
quæ in medicos erogauerat omnem substantiam
suam, nec ab vllo potuit curari: * accessit re- 44
tro, & tetigit fimbriam vestimenti eius: & con-
festim stetit fluxus sanguinis eius. * Et ait Iesus: 45
Quis est, qui me tetigit? Negantibus autem
omnibus, dixit Petrus, & qui cum illo erant:
Præceptor, turbæ te comprimunt, & affligunt,
& dicis: Quis me tetigit? * Et dixit Iesus: Te- 46
tigit me aliquis. Nam ego noui virtutem de
me exijsse. * Videns autem mulier, quia non 47
latuit, tremens venit, & procidit ante pedes G
eius:

eius : & ob quam causam tetigerit eum, indica- Recapit.
uit coram omni populo : & quemadmodum cō pertinens
48 festim sanata sit. * At ipse dixit ei : Filia, fides ad an. 31.
49 tua saluam te fecit : vade in pace. * Adhuc il-
lo loquente, venit quidam ad principem syna
gogæ, dicens ei : Quia mortua est filia tua, noli
50 vexare illum. * Iesus autem audito hoc verbo,
respondit patri puellæ: Noli timere, crede tan-
51 tum, & salua erit. * Et cum venisset domum,
non permisit intrare secum quemquam, nisi Pe-
trum, & Iacobum, & Ioannem, & patrem, &
52 matrem puellæ. * Flebant autem omnes, &
plangebant illam. At ille dixit : Nolite flere,
53 non est mortua puella : sed dormit. * Et deri-
54 debant eum, scientes quòd mortua esset. * Ipse
autem tenens manum eius clamauit, dicens:
55 Puella, surge. * Et reuersus est spiritus eius,
& surrexit continuo. Et iussit illi dari mandu-
56 care. * Et stupuerunt parentes eius, quibus præ-
cepit ne alicui dicerent quod factum erat.

21 * Et cum transcendisset Iesus in naui rursum Marc. 5
trans fretum, conuenit turba multa ad eum,
22 & erat circa mare. * Et venit quidam de ar-
C chisynagogis nomine Iairus: & videns eum pro-
23 cidit ad pedes eius, * & deprecabatur eum
multùm, dicens : Quoniam filia mea in extre-
mis est, Veni, impone manum super eam, vt
24 vt salua sit, & viuat. * Et abijt cum illo, & se-
quebatur eum turba multa, & comprimebant
25 eum. * Et mulier, quæ erat in profluuio san-
26 guinis annis duodecim, * & fuerat multa per-
pessa a compluribus medicis : & erogauerat
omnia sua, nec quidquam profecerat, sed ma-
27 gis deterius habebat : * cum audisset de Iesu,
venit in turba retro, & tetigit vestimentū eius:
28 * dicebat enim : Quia si vel vestimentum eius
29 tetigero, salua ero. * Et confestim siccatus est
fons

Recapit. pertinens ad an 31.

fons sanguinis eius : & sensit corpore quia sana-
ta esset a plaga . * Et statim Iesus in semetipso 30
cognoscens virtutem , quæ exierat de illo, con- D
uersus ad turbam , aiebat : Quis tetigit vesti-
menta mea ? * Et dicebant ei discipuli sui : Vi- 31
des turbam comprimentem te , & dicis : Quis
me tetigit ? * Et circumspiciebat videre eam , 32
quæ hoc fecerat . * Mulier vero timens & tre- 33
mens , sciens quod factum esset in se , venit &
procidit ante eum , & dixit ei omnem verita-
tem . * Ille autem dixit ei : Filia , fides tua te
saluam fecit : vade in pace , & esto sana a pla-
ga tua . * Adhuc eo loquente , veniunt ab ar- 35
chisynagogo, dicentes : Quia filia tua mortua
est ; quid vltra vexas Magistrum ? * Iesus autem
audito verbo , quod dicebatur , ait archisyna-
gogo : Noli timere : tantummodo crede . * Et 37
non admisit quemquam se sequi nisi Petrum , &
Iacobum, & Ioannem fratrem Iacobi . * Et ve- 38
niunt in domum archisynagogi, & videt tumul
tum , & flentes , & eiulantes multum . * Et in- 39
gressus , ait illis : Quid turbamini, & ploratis?
puella non est mortua , sed dormit . * Et irri- 40
debant eum . Ipse vero eiectis omnibus assumit
patrem, & matrem puellæ, & qui secum erant,
& ingreditur vbi puella erat iacens . * Et tenēs 41
manum puellæ , ait illi : Talitha cumi quod est
interpretatum ; Puella (tibi dico) surge . * & 42
confestim surrexit puella , & ambulabat : erat
autem annorum duodecim : & obstupuerunt
stupore magno . * Et præcepit illis vehemen- 43
ter vt nemo id sciret ; & dixit dari illi man-
ducare .

Pra-

Prædicatio in Synagoga Nazareth.
Art. 126.
Supr. art. 36. *Luc.* 4. 16. *per anticipat.*

Marc. 6

1 ET egressus inde, abijt in patriam suam:
A & sequebantur eum discipuli sui: * & fa-
2 cto sabbato cœpit in synagoga docere: & mul-
ti audientes admirabantur in doctrina eius, di-
centes: Vnde huic hæc omnia? & quæ est sa-
pientia, quæ data est illi: & virtutes tales, quæ
3 per manus eius efficiuntur. * Nonne hic est fa-
ber, filius Mariæ, frater Iacobi, & Ioseph, &
Iudæ, & Simonis? nonne & sorores eius hic no-
4 biscum sunt? Et scandalizabantur in illo. * Et
dicebat illis Iesus: Quia non est propheta sine
honore nisi in patria sua, & in domo sua, & in
5 cognatione sua. * Et non poterat ibi virtutem
vllam facere, nisi paucos infirmos impositis
6 manibus curauit: * & mirabatur propter incre-
dulitatem eorum.

Mat. 13

53 * Et factum est cum consummasset Iesus para-
54 bolas istas, transijt inde. * Et veniens in pa-
triam suam, docebat eos in synagogis eorum,
ita vt mirarentur, & dicerent: Vnde huic sa-
55 pientia hæc, & virtutes? * Nonne hic est fa-
bri filius? Nonne mater eius dicitur Maria, &
fratres eius, Iacobus, & Ioseph, & Simon, &
56 Iudas: & sorores eius, nonne omnes apud nos
57 sunt? vnde ergo huic omnia ista? * Et scanda-
lizabantur in eo. Iesus autem dixit eis: Non
est propheta sine honore nisi in patria sua, & in
58 domo sua. * Et non fecit ibi virtutes multas
propter incredulitatem illorum.

An.Ch.32

Secundæ peragrationis Galilææ initium.
Art. 127.
*Supr. art.*91. *Matt.*9.35. *per anticipat.*

Marc.6 Et circuibat castella in circuitu docens.

Missio Apostolorum. Art. 128.
*Supr.art.*92. *Matt.*10.1. *per anticipat.*

Marc.6 * Et vocauit duodecim: & cœpit eos mittere 7
binos, & dabat illis potestatem spirituum immundorum.
* Et præcepit eis ne quid tollerent 8
in via, nisi virgam tantum: non peram, non panem, neque in zona æs, sed calceatos sanda 9
lijs, & ne induerentur duabus tunicis. * Et di- 10
cebat eis: Quocumque introieritis in domum:
illic manere donec exeatis inde: * quicumque 11
non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes inde, excutite puluerem de pedibus vestris
in testimonium illis * Et exeuntes prædicabant 12
vt pœnitentiam agerent: * & dæmonia multa 13
eijciebant, & vngebant oleo multos ægros,
& sanabant.

Luc. 9. CONuocatis autem duodecim Apostolis, de- 1
dit illis virtutem, & potestatem super A
omnia dæmonia, & vt languores curarent.
* Et misit illos prædicare regnum Dei, & sana- 2
re infirmos. * Et ait ad illos: Nihil tuleritis 3
in via, neque virgam, neque peram, neque panem, neque pecuniam, neque duas tunicas
habeatis. * Et in quamcumque domum intra- 4
ueritis, ibi manete, & inde ne exeatis. * Et 5
quicumque non receperint vos: exeuntes de ciuitate illa, etiam puluerem pedum vestrorum

excu-

6 excutite in testimonium supra illos. * Egressi An.Ch.33
autem circuibant per castella euangelizantes,
& curantes vbique.

Adde art. 93.94.95.96.97.

Incarceratio Ioannis. Art. 129.
Recapit. Matt. & Marc.
Supr. art. 22. *Luc.* 3. 20. *per anticipat.*
Proprius locus est post art. 33.

1 IN illo tempore audiuit Herodes tetrarcha, Mat. 14
2 famam Iesu: * & ait pueris suis: Hic est
A Ioannes Baptista: ipse surrexit a mortuis, &
3 ideo virtutes operantur in eo. * Herodes enim
tenuit Ioannem, & alligauit eum: & posuit in
carcerem propter Herodiadem vxorem fratris
4 sui. * Dicebat enim illi Ioannes: Non licet ti-
5 bi habere eam. * Et volens illum occidere, ti-
muit populum: quia sicut prophetam eum ha-
bebant.

14 * Et audiuit rex Herodes, (manifestum enim Mar. 6.
factum est nomen eius) & dicebat: Quia Io-
annes Baptista resurrexit a mortuis: & propte-
15 rea virtutes operantur in illo. * Alij autem
dicebant: Quia Elias est. Alij vero dicebant:
Quia propheta est, quasi vnus ex prophetis.
16 * Quo audito Herodes ait: Quem ego decolla-
17 ui Ioannem, hic a mortuis resurrexit. * Ipse
C enim Herodes misit, ac tenuit Ioannem, & vin-
xit eum in carcere propter Herodiadem vxorē
18 Philippi fratris sui, quia duxerat eam. * Di-
cebat enim Ioannes Herodi: Non licet tibi
habere vxorem fratris tui.

Decollatio Ioannis. Art. 130.

Luc. 9. * Herodias autem insidiabatur illi: & volebat 18
occidere eum, nec poterat. * Herodes enim 20
metuebat Ioannem, sciens eum virum iustum
& sanctum: & custodiebat eum, & audito eo
multa faciebat, & libenter eum audiebat. * Et 21
cum dies opportunus accidisset, Herodes nata-
lis sui cœnam fecit principibus & tribunis, &
primis Galilææ. * cumque introisset filia ipsius 22
Herodiadis, & saltasset, & placuisset Herodi,
simulque recumbentibus; rex ait puellæ: Pete
a me quod vis, & dabo tibi: * & iurauit illi: 23
Quia quidquid petieris dabo tibi, licet dimi-
dium regni. * Quæ cum exisset, dixit matri 24
suæ: Quid petam? At illa dixit: Caput Ioan- D
nis Baptistæ. * Cumque introisset statim cum 25
festinatione ad regem, petiuit dicens: Volo vt
protinus des mihi in disco caput Ioannis Bapti-
stæ. * Et contristatus est rex: propter iusiu- 26
randum, & propter simul discumbentes noluit
eam contristare: * sed misso spiculatore præ- 27
cepit afferri caput eius in disco. Et decollauit
eum in carcere, * & attulit caput eius in disco: 28
& dedit illud puellæ, & puella dedit matri
suæ. Quo audito, discipuli eius venerunt, & 29
tulerunt corpus eius: & posuerunt illud in
monumento.

Mat. 14 * Die autem natalis Herodis saltauit filia He- 6
rodiadis in medio, & placuit Herodi. * Vnde 7
cum iuramento pollicitus est ei dare quodcum-
que postulasset ab eo. * At illa præmonita a 8
matre sua, Da mihi, inquit, hic in disco caput
Ioannis Baptistæ. * Et contristatus est rex: 9
propter iuramentum autem, & eos, qui pari-
ter recumbebant, iussit dari. * Misitq. & de- 10
colla-

11 collauit Ioannem in carcere. * Et allatum est An.Ch.33
caput eius in disco, & datum est puellæ, & at-
12 tulit matri suæ. * Et accedentes discipuli eius,
B tulerunt corpus eius, & sepelierunt illud: &
venientes nunciauerunt Iesu.

7 * Audiuit autem Herodes tetrarcha omnia, quæ Mar. 6.
fiebant ab eo, & hæsitabat eo quod diceretur
8 * a quibusdam: Quia Ioannes surrexit a mor-
tuis: a quibusdam vero. Quia Elias apparuit:
ab alijs autem: Quia propheta vnus de anti-
9 quis surrexit. * Et ait Herodes: Ioannem ego
decollaui: Quis est autem iste, de quo ego ta-
lia audio? Et quærebat videre eum.

Quinque panes. Art. 131.

13 * Quod cum audisset Iesus, secessit inde in na- Mat. 14
uicula, in locum desertum seorsum: & cum
audissent turbæ, secutæ sunt eum pedestres de
14 ciuitatibus. * Et exiens vidit turbam multam,
& misertus est eis, & curauit languidos eorum.
15 Vespere autem facto, accesserunt ad eum disci-
puli eius dicentes: Desertus est locus, & hora
iam præterijt: dimitte turbas, vt euntes in ca-
16 stella, emant sibi escas. * Iesus autem dixit eis:
Non habent necesse ire: date illis vos mandu-
17 care. * Responderunt ei: non habemus hic ni-
18 si quinque panes, & duos pisces. * Qui ait eis:
19 Afferte mihi illos huc. * Et cum iussisset turbã
discumbere super fœnum, acceptis quinque
panibus, & duobus piscibus, aspiciens in cæ-
lum benedixit, & fregit, & dedit discipulis
20 panes, discipuli autem turbis. * Et manduca-
C uerunt omnes, & saturati sunt. Et tulerunt re-
liquias duodecim cophinos fragmentorum ple-
21 nos. * Manducantiũ autẽ fuit numerus, quinque
millia virorũ, exceptis mulieribus, & paruulis.

An.Ch.33 *Et conuenientes Apoſtoli ad Ieſum, renun- 30
Marc.6 nunciauerunt ei omnia, quæ egerant, & do-
cuerant. *Et ait illis: Venite ſeorſum in de- 31
ſertum locum, & requieſcite puſillum. Erant
enim qui veniebant & redibant multi: & nec
ſpatium manducandi habebant. *Et aſcenden- 32
tes in nauim, abierunt in deſertum locum ſeor-
ſum. *Et viderunt eos abeuntes, & cognoue- 33
runt multi: & pedeſtres de omnibus ciuitatibus E
concurrerunt illuc, & præuenerunt eos. *Et 34
exiens vidit turbam multam Ieſus: & miſertus
eſt ſuper eos, quia erant ſicut oues non haben-
tes paſtorem, & cœpit illos docere multa. *Et 35
cum iam hora multa fieret, acceſſerunt diſci
puli eius, dicentes: Deſertus eſt locus hic, &
iam hora præterijt: *dimitte illos, vt euntes 36
in proximas villas, & vicos, emant ſibi cibos,
quos manducent: *Et reſpondens ait illis: Da- 37
te illis vos manducare. Et dixerunt ei: *Eun-
tes emamus ducentis denarijs panes, & dabi-
mus illi manducare *Et dicit eis: Quot pa- 38
nes habetis? ite, & videte. Et cum cognouiſ-
ſent, dicunt: Quinque, & duos piſces. *Et 39
præcepit illis vt accumbere facerent omnes ſe-
cundum contubernia ſuper viride fœnum. *Et 40
diſcubuerunt in partes per centenos, & quin-
quagenos. *Et acceptis quinque panibus & 41
duobus piſcibus, intuens in cælum, benedixit,
& fregit panes, & dedit diſcipulis ſuis, vt pone-
rent ante eos: & duos piſces diuiſit omnibus.
*Et manducauerunt omnes, & ſaturati ſunt. 42
*Et ſuſtulerunt reliquias, fragmentorum duo- 43
decim cophinos plenos, & de piſcibus. *Erant 44
autē qui manducauerunt quinque millia virorū.

Luc. 9: *Et reuerſi Apoſtoli, narrauerunt illi quæcūque 10
fecerunt: & aſſumptis illis ſeceſſit ſeorſum in
locum deſertum, qui eſt Bethſaidæ. *Quod 11
cum

cum cognouissent turbæ, secutæ sunt illum: & An.Ch.33
excepit eos, & loquebatur illis de regno Dei,
12 & eos, qui cura indigebant, sanabat. * Dies
B autem cœperat declinare. Et accedentes duo-
decim dixerunt illi: Dimitte turbas, vt euntes
in castella, villasq quæ circa sunt, diuertant,
& inueniant escas: quia hic in loco deserto su-
13 mus. * Ait autem ad illos: Vos date illis man-
ducare. At illi dixerunt: Non sunt nobis plus
quàm quinque panes, & duo pisces: nisi fortè,
nos eamus, & emamus in omnem hanc turbam
14 escas. * Erant autem fere viri quinque millia.
Ait autem ad discipulos suos: Facite illos di-
15 scumbere per conuiuia quinquagenos. * Et
ita fecerunt. Et discumbere fecerunt omnes.
16 * Acceptis autem quinque panibus, & duobus
piscibus, respexit in cælum, & benedixit illis:
& fregit, & distribuit discipulis suis, vt pone-
17 rent ante turbas. * Et manducauerunt omnes,
& saturati sunt. Et sublatum est quod superfuit
illis, fragmentorum cophini duodecim.

1 POst hæc abijt Iesus trans mare Galilææ, Ioan.6.
2 quod est Tiberiadis: * & sequebatur eum
A multitudo magna, quia videbant signa, quæ
3 faciebat super his, qui infirmabantur. * Subijt
ergo in monte Iesus: & ibi sedebat cum disci-
4 pulis suis. * Erat autem proximum Pascha dies
5 festus Iudæorum. * Cum subleuasset ergo ocu-
los Iesus, & vidisset quia multitudo maxima,
venit ad eum, dixit ad Philippum: Vnde eme-
6 mus panes, vt manducent hi? * Hoc autem
dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid
7 esset facturus. * Respondit ei Philippus: Du-
centorum denariorum panes non sufficiunt eis,
8 vt vnusquisque modicum quid accipiat. * Dicit
ei vnus ex discipulis eius, Andreas frater Si-
9 monis Petri: * Est puer vnus hic, qui habet

An. Ch. 33 quinque panes ordeaceos, & duos pisces: sed
hæc quid sunt inter tantos? * Dixit ergo Iesus: 10
Facite homines discumbere. Erat autem fœnum
multum in loco. Discubuerunt ergo viri, nu- B
mero quasi quinque millia. * Accepit ergo 11
Iesus panes: & cum gratias egisset, distribuit
discumbentibus: similiter & ex piscibus quan-
tum volebant. * Vt autem impleti sunt, dixit 12
discipulis suis: Colligite quæ superauerũt frag-
menta, ne pereant. * Collegerunt ergo, & im- 13
pleuerunt duodecim cophinos fragmentorum
ex quinque panibus ordeacis, quæ superfuerunt
his, qui manducauerant. * Illi ergo homines
cum vidissent quod Iesus fecerat signum, dice-
bant: Quia hic est vere propheta, qui ventu-
rus est in mundum. * Iesus ergo cum cognouis 15
set quia venturi essent vt raperent eum, & fa-
cerent eum regem, fugit iterum in montem
ipse solus.

Iesus super mare. Art. 132.

Mat 14. * Et statim compulit Iesus discipulos ascendere 22
in nauiculam, & præcedere eum trans fretum,
donec dimitteret turbas. * Et dimissa turba, 23
ascendit in montem solus orare. Vespere autem
facto solus erat ibi. * nauicula autem in medio 24
mari iactabatur fluctibus: erat enim contrarius
ventus. * Quarta autem vigilia noctis, venit 25
ad eos ambulans super mare. * Et videntes eũ 26
super mare ambulantem, turbati sunt, dicen-
tes: Quia phantasma est. Et præ timore cla-
mauerunt. * Statimque Iesus locutus est eis, 27
dicens: Habete fiduciam. ego sum, nolite
timere.

Marc. 6 * Et statim coegit discipulos suos ascendere 45
nauim, vt præcederent eum trans fretum ad
Bethsai-

46 Bethsaidam, dum ipse dimitteret populum. * Et An.Ch.33
cum dimisisset eos, abijt in montem orare.
47 * Et cum sero esset, erat nauis in medio mari, &
48 ipse solus in terra. * Et videns eos laborantes
in remigando, (erat enim ventus contrarius eis)
& circa quartam vigiliam noctis venit ad eos
ambulans supra mare: & volebat preterire
49 eos. * At illi vt viderunt eum ambulantem
supra mare, putauerunt phantasma esse, & ex-
50 clamauerunt. * Omnes enim viderunt eum, &
G conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis,
& dixit eis: Confidite, ego sum, nolite timere.

16 * Vt autem sero factum est, descenderunt di- Ioan. 6.
17 scipuli eius ad mare. * Et cum ascendissent na-
uim, venerunt trans mare in Capharnaum: &
tenebræ iam factæ erant: & non venerat ad eos
18 Iesus. * Mare autem, vento magno flante,
19 exurgebat. * Cum remigassent ergo quasi sta-
C dia viginti quinque aut triginta, vident Iesũ
ambulantem supra mare, & proximum naui
20 fieri, & timuerunt. * Ille autem dicit eis: Ego
sum, nolite timere.

Petrus supra mare. *Art.* 133.

28 * Respondens autem Petrus dixit: Domine, si Mat. 14
29 tu es, iube me ad te venire super aquas. * At
ipse ait: veni. Et descendens Petrus de naucu-
la ambulabat super aquam vt veniret ad Iesum.
30 * Videns vero ventum validum, timuit: & cũ
cœpisset mergi, clamauit dicens: Domine,
31 saluum me fac. * Et continuo Iesus extendens
manum, apprehendit eum: & ait illi: Modicæ
fidei quare dubitasti?

Ascensus Christi in nauim. *Art.* 134.

An.Ch.33 Marc.6 * Et ascendit ad illos in nauim, & cessauit 51
ventus. Et plus magis intra se stupebant: * non 52
enim intellexerunt de panibus: erat enim cor
eorum obcæcatum.

Mat.14 * Et cum ascendissent in nauiculam, cessauit 32
ventus. * Qui autem in nauicula erant, venerũt, 33
& adorauerunt eũ dicentes: Vere Filius Dei es.

Ioan.6. * Voluerunt ergo accipere eum in nauim: & 21
statim nauis fuit ad terram, in quam ibant.

Aegrotantium delatio ad Christum:

Mat.14 * Et cum transfretassent, venerunt in terram 34
Genesar. * Et cum cognouissent eum viri loci 35
illius, miserunt in vniuersam regionem illam,
& obtulerunt ei omnes male habentes: * & ro- 36
gabant eum vt vel fimbriam vestimenti eius tã-
gerent. Et quicumque tetigerunt, salui facti sũt.

Marc.6 * Et cum transfretassent, venerunt in terram 53
Genesareth, & applicuerunt. * Cumq. egressi 54
essent de naui, continuo cognouerunt eum: * & 55
percurrentes vniuersam regionem illam, cœpe-
runt in grabatis eos, qui se male habebant cir-
cumferre, vbi audiebant eum esse. * Et quo- 56
cumque introibat, in vicos, vel in villas, aut
ciuitates, in plateis ponebant infirmos, & de-
precabantur eũ, vt vel fimbriã vestimenti eius
tangerent, & quotquot tangebant eũ, salui fie-
bant.

Sermo de cibo cælesti. Art. 136.

Ioan.6. * Altera die, turba, quæ stabat trans mare, 22
vidit quia nauicula alia non erat ibi nisi vna, &
quia non introisset cum discipulis suis Iesus in
nauim, sed soli discipuli eius abijssent: * aliæ 23
vero superuenerunt naues a Tiberiade iuxta lo-

cum

cum vbi manducauerant panem, gratias agentè An.Ch.33
24 Domino. * Cum ergo vidisset turba quia Iesus
non esset ibi, neque discipuli eius, ascenderũt
in nauiculas, & venerunt Capharnaum quærẽ-
25 tes Iesum. * Et cum inuenissent eum trans ma-
re, dixerunt ei: Rabbi, quando huc venisti?
26 * Respondit eis Iesus, & dixit: Amen, amen
dico vobis: quæritis me non quia vidistis signa,
sed quia manducastis ex panibus, & saturati
27 estis. * Operamini non cibum, qui perit, sed
D qui permanet in vitam æternam, quem Filius
hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signauit
28 Deus. * Dixerunt ergo ad eum: Quid faciemus
29 vt operemur opera Dei? * Respondit Iesus, &
dixit eis: Hoc est opus Dei, vt credatis in eum
30 quem misit ille. * Dixerunt ergo ei: Quod er-
go tu facis signum vt videamus, & credamus ti-
31 bi? quid operaris? * Patres nostri manducaue-
runt manna in deserto, sicut scriptum est: Pa-
32 nem de cælo dedit eis manducare. * Dixit ergo
eis Iesus: Amen, amen dico vobis: Non Moy-
ses dedit vobis panem de cælo, sed Pater meus
33 dat vobis panem de cælo verum. * Panis enim
Dei est, qui de cælo descendit, & dat vitam
34 mundo. * Dixerunt ergo ad eum: Domine,
35 semper da nobis panem hunc. * Dixit autem
eis Iesus: Ego sum panis vitæ: qui venit ad me,
non esuriet: & qui credit in me, non sitiet vm-
36 quam. * Sed dixi vobis quia & vidistis me, &
37 non creditis. * Omne, quod dat mihi Pater, ad
me veniet: & eum, qui venit ad me, non eij-
38 ciam foras: * quia descendi de cælo, non vt
faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius
39 qui misit me. * Hæc est autem voluntas eius,
E qui misit me, Patris: vt omne quod dedit mihi,
non perdam ex eo, sed resuscitem illud in no-
40 uissimo die. * Hæc est autem voluntas Patris
mei, qui misit me; vt omnis, qui videt Filium,
& cre-

An.Ch.33 & credit in eum, habeat vitam æternam, &
ego resuscitabo eum in nouissimo die. * Mur- 41
murabant ergo Iudæi de illo, quia dixisset: Ego
sum panis viuus, qui de cælo descendi, * & di- 42
cebant: Nonne hic est Iesus filius Ioseph, cuius
nos nouimus patrem, & matrem? Quomodo
ergo dicit hic: Quia de cælo descendi? * Re- 43
spondit ergo Iesus, & dixit eis: Nolite murmu-
rare in inuicem: * nemo potest venire ad me, 44
nisi Pater, qui misit me, traxerit eum: & ego
resuscitabo eum in nouissimo die. * Est scriptũ 45
in Prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei.
Omnis, qui audiuit a Patre, & didicit, venit
ad me * Non quia Patrem vidit quisquam, nisi 46
is, qui est a Deo, hic vidit Patrem. * Amen, 47
amen dico vobis: Qui credit in me, habet vi- F
tam æternam. * Ego sum panis vitæ. * Patres 48
vestri mãducauerunt manna in deserto, & mor- 49
tui sunt: * Hic est panis de cælo descendens: 50
vt si quis ex ipso manducauerit, non moriatur.
* Ego sum panis viuus, qui de cælo descendi. 51
* Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in 52
æternum: & panis, quem ego dabo, caro mea
est pro mundi vita. * Litigabant ergo Iudæi ad 53
inuicem, dicentes: Quomodo potest hic nobis
carnem suam dare ad manducandum? * Dixit 54
ergo eis Iesus: Amen, amen dico vobis: Nisi
manducaueritis carnem Filij hominis, & bibe-
ritis eius sanguinem, non habebitis vitam in
vobis. * Qui manducat meam carnem, & bibit 55
meum sanguinem, habet vitam æternam: & ego
resuscitabo eum in nouissimo die. * Caro enim 56
mea, vere est cibus: & sanguis meus, vere est
potus. * qui manducat meam carnem, & bibit 57
meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.
* Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo pro- 58
pter Patrem: & qui manducat me, & ipse vi-
uet propter me. * Hic est panis, qui de cælo 59
de-

descendit Non sicut mãducauerunt patres vestri An.Ch.3
manna, & mortui sunt Qui manducat hunc pa-
60 nem, viuet in æternum. * Hæc dixit in synago-
ga docens, in Capharnaum.

Discipulorum discessus. *Art.* 137.

61 Multi ergo audientes ex discipulis eius, dixe- Ioan.6.
G runt: Durus est hic sermo, & quis potest eum
62 audire? * Sciens autem Iesus apud semetipsum
quia murmurarent de hoc discipuli eius, dixit
63 eis: Hoc vos scandalizat? * Si ergo videritis
Filium hominis ascendentem vbi erat prius?
64 * Spiritus est, qui viuificat: caro non prodest
quidquam. verba, quæ ego locutus sum vobis,
65 spiritus & vita sunt. * Sed sunt quidam ex vo-
bis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio
Iesus qui essent non credentes, & quis traditu-
66 rus esset eum. * Et dicebat: Propterea dixi
vobis quia nemo potest venire ad me, nisi fue-
67 rit ei datum a Patre meo. * Ex hoc multi di-
scipulorum eius abierunt retro: & iam non
68 cum illo ambulabant. * Dixit ergo Iesus ad
69 duodecim: Numquid & vos vultis abire? * Re-
spondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quē
70 ibimus? verba vitæ æternæ habes. * & nos cre-
didimus, & cognouimus quia tu es Christus Fi-
71 lius Dei. * Respondit eis Iesus: Nonne ego vos
duodecim elegi: & ex vobis vnus diabolus est?
72 * Dicebat autem Iudam Simonis Iscariotem:
hic enim erat traditurus eum, cum esset vnus
ex duodecim.

Permansio in Galilæa. *Art.* 138.

1 POst hæc autem ambulabat Iesus in Galilæā, Ioan.7.
A non enim volebat in Iudæam ambulare;
quia quærebant eum Iudæi interficere.

Illota manus. Art. 139.

Mat. 15 TVnc accesserunt ad eum ab Ierosolymis 1
Scribæ, & Pharisei, dicentes: * Quare A
discipuli tui transgrediuntur traditionem senio-
rum? non enim lauant manus suas cum panem
manducant. * Ipse autem respondens ait illis: 3
Quare & vos transgredimini mandatũ Dei pro-
pter traditionem vestram? Nam Deus dixit:
* Honora patrem, & matrem. Et: * Qui ma- 4
ledixerit patri, vel matri, morte moriatur. Vos 5
autem dicitis: Quicumque dixerit patri, vel
matri, Munus quodcumque est ex me, tibi pro-
derit: * & non honorificabit patrem suum, aut 6
matrem suam: & irritum fecistis mãdatum Dei
propter traditionem vestram. * Hypocritæ be- 7
nę prophetauit de vobis Isaias dicens: * Popu- 8
lus hic labijs me honorat: cor autem eorum B
longe est a me. * Sine causa autem colunt me, 9
docentes doctrinas, & mandata hominum. * Et 10
conuocatis ad se turbis, dixit eis: Audite, &
intelligite. * Non quod intrat in os, coinqui- 11
nat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc
coinquinat hominem. * Tunc accedentes disci- 12
puli eius, dixerunt ei: Scis quia Pharisæi audi-
to verbo hoc, scandalizati sunt? * At ille re- 13
spondens ais: Omnis plantatio, quam non
plantauit Pater meus cælestis, eradicabitur.
* Sinite illos: cæci sunt, & duces cæcorum. 14
Cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo in
foueam cadunt. * Respondens autem Petrus di- 15
xit ei: Edissere nobis parabolam istam. * At il- 16
le dixit: Adhuc & vos sine intellectu estis?
* Non intelligitis quia omne, quod in os intrat, 17
in ventrem vadit, & in secessum emittitur?
* Quæ autem procedunt de ore, de corde exeũt, 18
& ea

19 & ea coinquinant hominem: * de corde enim An.Ch.31
exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulte-
ria, fornicationes, furta, falsa testimonia,
20 blasphemiæ. * hæc sunt quæ coinquinant homi-
nem. Non lotis autem manibus manducare,
non coinquinat hominem.

1 ET conueniunt ad eum Pharisæi, & quidam Marc.7
A de Scribis, venientes ab Ierosolymis.
2 * Et cum vidissent quosdam ex discipulis eius
communibus manibus, idest non lotis, mandu-
3 care panes, vituperauerunt. * Pharisæi enim,
& omnes Iudæi, nisi crebro lauerint manus, nõ
manducant, tenentes traditionem seniorum:
4 * & a foro nisi baptizentur, non comedunt: &
alia multa sunt, quæ tradita sunt illis seruare,
baptismata calicum, & vrceorum, & æramen-
5 torum, & lectorum: & interrogabant eum Pha-
risæi, & Scribæ: Quare discipuli tui non am-
bulant iuxta traditionem seniorum, sed com-
6 munibus manibus manducant panem? * At ille
respondens, dixit eis: Bene prophetauit Isaias
de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Popu-
lus hic labijs me honorat, cor autem eorum
7 longe est a me. * in vanum autem me colunt,
docentes doctrinas, & præcepta hominum.
8 Relinquentes enim mandatum Dei, tenetis tra-
B ditionem hominum, baptismata vrceorum, &
9 calicum: & alia similia his facitis multa. * Et
dicebat illis: Bene irritum facitis præceptum
10 Dei, vt traditionem vestram seruetis. * Moy-
ses enim dixit: Honora patrem tuum, & matrẽ
tuam. Et: Qui maledixerit patri, vel matri,
11 morte moriatur. * Vos autem dicitis: Si dixe-
rit homo patri, aut matri, Corban, (quod est
donum) quodcumque ex me, tibi profuerit:
12 * & vltra non dimittitis eum quidquam facere
13 patri suo, aut matri, * rescindentes verbum
Dei

An.Ch.33 Dei per traditionem vestram, quam tradidi-
stis: & similia huiusmodi multa facitis. * Et 14
aduocans iterum turbam, dicebat illis: Audi-
te me omnes, & intelligite. * Nihil est extra 15
hominem & introiens in eum, quod possit
eum coinquinare, sed quæ de homine procedunt
illa sunt, quæ communicant hominem. * Si 16
quis habet aures audiendi, audiat. * Et cum 17
introisset in domum a turba, interrogabant eum C
discipuli eius parabolam. * Et ait illis: Sic & 18
vos imprudentes estis? Non intelligitis quia
omne extrinsecus introiens in hominem, non
potest eum communicare: * quia non intrat in 19
cor eius, sed in ventrem vadit, & in secessum
exit, purgans omnes escas? * Dicebat autem, 20
quoniam quæ de homine exeunt, illa commu-
nicant hominem. * Abintus enim de corde ho- 21
minum malæ cogitationes procedunt, adulteria,
fornicationes, homicidia, * furta, auaritiæ, 22
nequitiæ, dolus, impudicitiæ, oculus malus,
blasphemia, superbia, stultitia. * Omnia hæc
mala abintus procedunt, & communicant ho-
minem.

Chananæa. Art. 140.

Mat. 15 * Et egressus inde Iesus secessit in partes Tyri, 21
& Sidonis. * Et ecce mulier Chananæa a fini- 22
bus illis egressa clamauit, dicens ei: Miserere
mei Domine Fili Dauid: filia mea male a dæ-
monio vexatur. * Qui non respondit ei verbum. 23
Et accedentes discipuli eius rogabant eum di-
centes: Dimitte eam: quia clamat post nos.
* Ipse autem respondens ait: Non sum missus 24
nisi ad oues, quæ perierunt domus Israel. * At 25
illa venit, & adorauit eum, dicens: Domine
adiuua me. * Qui respondens ait: Non est bo- 26
num sumere panem filiorum, & mittere cani- 27
bus.

27 bus. * At illa dixit: Etiam Domine: nam & An.Ch.33
catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa
28 dominorum suorum. * Tunc respondens Iesus,
ait illi: O mulier, magna est fides tua: fiat ti-
bi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

24 * Et inde surgens abijt in fines Tyri, & Sidonis: Marc.7
& ingressus domum, neminem voluit scire, &
25 non potuit latere. * Mulier enim statim vt au-
diuit de eo, cuius filia habebat spiritum im-
mundum, intrauit, & procidit ad pedes eius.
26 * Erat enim mulier Gentilis, Siropheenissa ge-
nere. Et rogabat eum, vt dæmonium eijceret
27 de filia eius. * Qui dixit illi: Sine prius satu-
rari filios: non est enim bonum sumere panem
28 filiorum, & mittere canibus. * At illa respon-
dit, & dixit illi: Vtique Domine, nam & ca-
telli comedunt sub mensa de micis puerorum.
29 * Et ait illi: Propter hunc sermonem vade,
30 exijt dæmonium a filia tua. * Et cum abijsset
domum suam, & inuenit puellam iacentem su-
pra lectum, & dæmonium exijsse.

Surdus, & mutus. Art. 141.

31 * Et iterum exiens de finibus Tyri, venit per Marc.7
D Sidonem ad Mare Galilææ inter medios fines
32 Decapoleos. * Et adducunt ei surdum, & mu-
tum, & deprecabantur eum, vt imponat illi
33 manum. * Et apprehendens eum de turba seor-
sum, misit digitos suos in auriculas eius: & ex-
34 puens, tetigit linguam eius: * & suspiciens in
cælum, ingemuit, & ait illi: Ephphetha, quod
35 est adaperire. * Et statim apertæ sunt aures
eius, & solutum est vinculum linguæ eius, &
36 loquebatur recte. * Et præcepit illis ne cui di-
cerent. Quanto autem eis præcipiebat, tanto
37 magis plus prædicabant; * & eo amplius admi-
raban-

An.Ch.33 rabantur dicentes: Bene omnia fecit: & surdos
fecit audire, & mutos loqui.

Muti, & caci. Art.142.

Mat.15 * Et cum transisset inde Iesus, venit secus Mare 29
Galilææ: & ascendens in montem, sedebat ibi.
* Et accesserunt ad eum turbæ multæ, haben- 30
tes secum mutos, cæcos, claudos, debiles, & D
alios multos: & proiecerunt eos ad pedes eius,
& curauit eos: * ita vt turbæ mirarentur vi- 31
dentes mutos loquentes, claudos ambulantes,
cæcos videntes: & magnificabant Deum Israel.

Septem panes. Art.143.

Mat.15 * Iesus autem, conuocatis discipulis suis, dixit: 32
Misereor turbæ, quia triduo iam perseuerant
mecum, & non habent quod manducent, & di-
mittere eos ieiunos nolo, ne deficiant in via.
* Et dicunt ei discipuli: Vnde ergo nobis in de 33
serto panes tantos, vt saturemus turbam tantā?
* Et ait illis Iesus: Quot habetis panes? At illi 34
dixerunt: Septem, & paucos pisciculos. * Et 35
præcepit turbæ, vt discumberent super terram.
* Et accipiens septem panes, & pisces, & gra- 36
tias agens, fregit, & dedit discipulis suis, &
discipuli dederunt populo. * Et comederunt 37
omnes, & saturati sunt. Et quod superfuit de
fragmentis, tulerunt septem sportas plenas.
* Erant autem qui manducauerunt, quattuor 38
millia hominum, extra paruulos, & mulieres.
* Et dimissa turba, ascendit in nauiculam: & 39
venit in fines Magedan.

IN diebus illis iterum cum turba multa esset, 1
nec haberent quod manducarent: conuo- A
catis discipulis, ait illis; * Misereor super tur- 2
bam:

bam: quia ecce iam triduo sustinent me, nec An.Ch.33
3 habent quod manducent: * & si dimisero eos
ieiunos in domum suam, deficient in via: qui-
4 dam enim ex eis de longe venerunt.* Et respon-
derunt ei discipuli sui: vnde illos quis poterit
5 hic saturare panibus in solitudine?* Et interro-
gauit eos: Quot panes habetis? Qui dixerunt:
6 Septem. * Et præcepit turbæ discumbere super
terram. Et accipiens septem panes, gratias
agens fregit, & dabat discipulis suis vt appone-
7 rent, & apposuerunt turbæ.* Et habebant pi-
sciculos, paucos: & ipsos benedixit, & iussit
8 apponi. * Et manducauerunt, & saturati sunt,
& sustulerunt quod superauerat de fragmentis,
9 septem sportas. * Erant autem qui manduca-
uerant, quasi quattuormillia, & dimisit eos.
10 * Et statim ascendens nauim cum discipulis suis,
B venit in partes Dalmanutha.

Petitio signi de cælo secunda. Art.144.

11 * Et exierunt Pharisæi, & cœperunt conquire- Marc.8
re cum eo, quærentes ab illo signum de cælo,
12 tentantes eum. * Et ingemiscens spiritu, ait:
Quid generatio ista signum querit? Amen dico
13 vobis, si dabitur generationi isti signum. * Et
dimittens eos, ascendit iterum nauim, & abijt
14 transfretum. * Et obliti sunt panes sumere, &
nisi vnum panem non habebant secum in naui.
15 * Et præcipiebat eis, dicens: Videte, & cauete
a fermento Pharisæorum, & fermento Herodis.
16 * Et cogitabant ad alterutrum, dicentes: Quia
17 panes non habemus. * Quo cognito, ait illis
Iesus: Quid cogitatis, quia panes non habe-
tis? nondum cognoscitis, nec intelligitis? ad-
18 huc cæcatum habetis cor vestrum? * oculos
habentes non videtis? & aures habentes non
19 auditis? Nec recordamini, * quando quinque

An.Ch.33 panes fregi in quinque millia: quot cophinos
fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei:
Duodecim. * Quando & septem panes in quat- 20
tuor millia: quot sportas fragmentorum tuli C
stis? Et dicunt ei: Septem. * Et dicebat eis: 21
Quomodo nondum intelligitis?

Mat. 16 ET accesserunt ad eum Pharisæi, & Saddu- 1
cæi tentantes: & rogauerunt eum vt signũ A
de cælo ostenderet eis. * At ille respondens, 2
ait illis: Facto vespere dicitis: Serenum erit,
rubicundum est enim cælum * Et mane: Hodie 3
tempestas, rutilat enim triste cælum. * Faciẽ 4
ergo cæli dijudicare nostis: signa autem tem-
porum non potestis scire? Generatio mala &
adultera signum quærit, & signum non dabitur
ei, nisi signum Ionæ prophetæ. Et relictis illis,
abijt. * Et cum venissent discipuli eius trans 5
fretum, obliti sunt panes accipere. * Qui dixit 6
illis: Intuemini, & cauete a fermento Phari-
sæorum, & Sadducæorum. * At illi cogitabant 7
intra se dicentes: Quia panes non accepimus.
* Sciens autem Iesus, dixit: Quid cogitatis in-
tra vos modicæ fidei, quia panes non habetis?
* Nondũ intelligitis, neque recordamini quin- 9
que panum in quinque millia hominum, & quot B
cophinos sumpsistis? * neque septem panum in 10
quattuor millia hominum, & quot sportas sum-
psistis? * Quare non intelligitis, quia non de 11
pane dixi vobis: Cauete a fermento Pharisæo-
rum, & Sadducæorum? * Tunc intellexerunt 12
quia non dixerit cauendum a fermento panum,
sed a doctrina Pharisæorum, & Sadducæorũ.

Cæcus. Artic. 145.

Marc. 8 * Et veniunt Bethsaidam, & adducunt ei cæ- 22
cum, & rogabant eum vt illum tangeret. * Et 23
appre

apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum: & expuens in oculos eius impositis mani- An.Ch.33
24 bus suis, interrogauit eum si quid videret. * Et
aspiciens, ait: Video homines velut arbores
25 ambulantes. * Deinde iterum imposuit manus
super oculos eius: & cæpit videre. & restitu-
26 tus est ita vt clare videret omnia. * Et misit
illum in domum suam, dicens: Vade in domũ
tuam: & si in vicum introieris, nemini dixeris.

Petri confessio, & passionis Christi prædictio prima. Art. 146.

13 * Venit autem Iesus in partes Cæsareæ Philippi: Mat. 16
& interrogabat discipulos suos, dicens; Quem
14 dicunt homines esse Filium hominis? * At illi
dixerunt: Alij Ioannem Baptistam, alij autem
Eliam, alij vero Ieremiam, aut vnum ex pro-
15 phetis. * Dicit illis Iesus: Vos autem quem
C me esse dicitis? * Respondens Simon Petrus di-
16 xit: Tu es Christus, filius Dei viui. * Respon-
17 dens autem Iesus, dixit ei: Beatus es Simon
Bar Iona: quia caro & sanguis non reuelauit
18 tibi, sed Pater meus, qui in cælis est. * Et ego
dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc pe-
tram ædificabo ecclesiam meam, & portæ infe-
19 ri non præualebunt aduersus eam. * Et tibi da-
bo claues regni cælorum. Et quodcumque li-
gaueris super terram, erit ligatum & in cælis:
& quodcumque solueris super terram, erit so-
20 lutum, & in cælis. * Tunc præcepit discipulis
suis vt nemini dicerent quia ipse esset Iesus
21 Christus. * Exinde cæpit Iesus ostendere di-
scipulis suis, quia oporteret eum ire Ierosoly-
mam, & multa pati a senioribus, & Scribis, &
principibus sacerdotum, & occidi, & tertia
die resurgere.

An Ch33 * Et egressus est Iesus, & discipuli eius in ca- 27
Mar. 8. stella Cæsareæ Philippi: & in via interrogabat
discipulos suos, dicens eis: Quem me dicunt
esse homines? * Qui responderunt illi, dicen- 28
tes: Ioannem Baptistam, alij Eliam, alij vero
quasi vnum de prophetis. Tunc dicit illis: Vos 29
vero quem me esse dicitis? Respondens Petrus,
ait ei: Tu es Christus. * Et comminatus est eis, 30
ne cui dicerent de illo * Et cœpit docere eos 31
quoniam oportet Filium hominis pati multa, & D
reprobari a senioribus, & a summis sacerdoti-
bus, & Scribis, & occidi: & post tres dies re-
surgere. * Et palam verbum loquebatur. 32

Luc. 9. * Et factum est cum solus esset orans, erant cum 18
illo & discipuli: & interrogauit illos, dicens:
Quem me dicunt esse turbæ? * At illi responde- 19
runt, & dixerunt: Ioannem Baptistam, alij au-
tem Eliam, alij vero quia vnus Propheta de
prioribus surrexit. * Dixit autem illis: Vos 20
autem quem me esse dicitis? Respondens Simon
Petrus dixit: Christum Dei. * At ille increpans 21
illos, præcepit ne cui dicerent hoc, * dicens: 22
Quia oportet Filium hominis multa pati, & re-
probari a senioribus, & principibus sacerdo-
tũ, & Scribis, & occidi, & tertia die resurgere.

Petri correptio. Art. 147.

Mat. 16. * Et assumens eum Petrus, cœpit increpare il- 22
lum dicens: Absit a te, Domine: non erit tibi D
hoc. * Qui conuersus, dixit Petro: Vade post 23
me satana, scandalum es mihi: quia non sapis
ea, quæ Dei sunt, sed ea, quæ hominum.

Mar. 8. * Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpa- 33
re eum. Qui conuersus, & videns discipulos
suos, comminatus est Petro, dicens: Vade

retro

retro me satana, quoniam non sapis quæ Dei An.Ch.33
sunt, sed quæ sunt hominum.

Christi imitatio. Art. 148.

24 * Tunc Iesus dixit discipulis suis. Si quis vult Mat. 16
post me venire abneget semetipsum, & tollat
25 crucem suam, & sequatur me. * Qui enim voluerit animam suam saluam facere, perdet eã.
qui autem perdiderit animam suam propter me
26 inueniet eam. * Quid enim prodest homini, si
mundum vniuersum lucretur, animæ vero suæ
detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo
27 commutationem pro anima sua? * Filius enim
hominis venturus est in gloria Patris sui cum
angelis suis: & tunc reddet vnicuique secundũ
28 opera eius. * Amen dico vobis, sunt quidam
de hic stantibus, qui non gustabunt mortem,
donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

34 * Et conuocata turba cum discipulis suis, dixit Mar. 8.
eis: Si quis vult me sequi, deneget semetipsũ:
35 & tollat crucem suam, & sequatur me. * Qui
enim voluerit animam suam saluam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam
propter me, & Euangelium, saluam faciet eã.
36 * Quid enim, proderit homini, si lucretur
mundum totum: & detrimentum animæ suæ faciat?
37 ciat? * Aut quid dabit homo commutationis
38 pro anima sua? * Qui enim me confusus fuerit, & verba mea in generatione ista adultera
& peccatrice: & Filius hominis confundetur
eum, cum venerit in gloria Patris sui cum an-
39 gelis sanctis. * Et dicebat illis: Amen dico vobis, quia sunt quidam de hic stantibus, qui non
gustabunt mortem donec videant regnum Dei
veniens in virtute.

An. Ch. 33
Luc. 9.
* Dicebat autem ad omnes: Si quis vult post 23
me venire, abneget semetipsum, & tollat cru-
cem suam quotidie, & sequatur me. * Qui 24
enim voluerit animam suam saluam facere,
perdet illam: nam qui perdiderit animam suã
propter me saluam faciet illam. * quid enim 25
proficit homo, si lucretur vniuersum mundum,
se autem ipsum perdat, & detrimentum sui fa-
ciat? * Nam qui me erubuerit, & meos sermo- 26
nes: hunc Filius hominis erubescet cum venerit
in maiestate sua, & Patris, & sanctorum ange-
lorum. * Dico autem vobis vere: sunt aliqui 27
hic stantes, qui non gustabunt mortem donec
videant regnum Dei.

Transfiguratio. Art. 149.

Mat. 17.
ET post dies sex assumit Iesus Petrum, & Ia- 1
cobum, & Ioannem fratrem eius, & du- A
cit illos in montem excelsum seorsum: * & 2
transfiguratus est ante eos. * Et resplenduit fa-
cies eius sicut sol: vestimenta autem eius facta
sunt alba sicut nix. * Et ecce apparuerunt illis 3
Moyses, & Elias cum eo loquentes. * Respon- 4
dens autem Petrus, dixit ad Iesum: Domine,
bonum est nos hic esse: si vis faciamus hic tria
tabernacula, tibi vnum, Moysi vnum, & Eliæ
vnum. * Adhuc eo loquente, ecce nubes luci- 5
da obumbrauit eos. Et ecce vox de nube, di-
cens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi
bene complacui: ipsum audite. * Et audientes 6
discipuli ceciderunt in faciem suam, & timue-
runt valde. * Et accessit Iesus, & tetigit eos: 7
dixitq. eis: Surgite, & nolite timere. * Le- 8
uantes autem oculos suos, neminem viderunt,
nisi solũ Iesum. * Et descendentibus illis de mõ- 9
te, præcepit eis Iesus, dicens: Nemini dixeritis B
visionẽ, donec Filius hominis a mortuis resurgat.
Et

1 ET post dies sex assumit Iesus Petrum, & Ia- An.Ch.33
A cobum, & Ioannem: & ducit illos in mon- Mar. 9.
tem excelsum seorsum solos, & transfiguratus
2 est coram ipsis. * Et vestimenta eius facta sunt
splendentia, & candida nimis velut nix, qualia
fullo non potest super terram candida facere.
3 * Et apparuit illis Elias cum Moyse: & erant
4 loquentes cum Iesu. * Et respondens Petrus,
ait Iesu: Rabbi, bonum est nos hic esse: & fa-
ciamus tria tabernacula, Tibi vnum, & Moysi
5 vnum, & Eliæ vnum. * Non enim sciebat quid
6 diceret: erant enim timore exterriti: * & fa-
B cta est nubes obumbrans eos: & venit vox de
nube, dicens: Hic est Filius meus charissimus:
7 audite illum. * Et statim circumspicientes, ne-
minem amplius viderunt, nisi Iesum tantum se-
8 cum. * Et descendentibus illis de monte, præ-
cepit illis ne cuiquam quæ vidissent, narrarent,
nisi cum Filius hominis a mortuis resurrexerit.

28 * Factum est autem post hæc verba fere dies Luc. 9.
D octo, & assumpsit Petrum, & Iacobum, & Io-
29 annem, & ascendit in montem vt oraret. * Et
facta est, dum oraret, species vultus eius alte-
30 ra: & vestitus eius albus & refulgens. * Et ecce
duo viri loquebantur cum illo. Erant autem
31 Moyses, & Elias, * visi in maiestate, & dice-
bant excessum eius, quem completurus erat in
32 Ierusalem. * Petrus vero, & qui cum illo erāt,
grauati erant somno. Et euigilantes viderunt
maiestatem eius, & duos viros, qui stabant cū
33 illo. * Et factum est cum discederent ab illo,
ait Petrus ad Iesum: Præceptor, bonum est nos
hic esse: & faciamus tria tabernacula, vnum
Tibi, & vnum Moysi, & vnum Eliæ: nesciens
34 quid diceret. * Hæc autem illo loquente, fa-
cta est nubes, & obumbrauit eos: & timuerūt,
35 intrantibus illis in nubem. * Et vox facta est

An. Ch 33 de nube, dicens: Hic est Filius meus dilectus, E
ipsum audite. * Et dum fieret vox, inuentus est 36
Iesus solus. Et ipsi tacuerunt, & nemini dixe-
runt in illis diebus quidquā ex his, quæ viderāt.

Interrogatio de Eliæ aduentu.
Artic. 150.

Mat. 17 * Et interrogauerunt eum discipuli, dicentes: 10
Quid ergo Scribæ dicunt quòd Eliam opporteat
primum venire? * At ille respondens, ait eis: 11
Elias quidem venturus est, & restituet omnia.
* dico autem vobis, quia Elias iam venit, & 12
non cognouerunt eum, sed fecerunt in eo quæ-
cūque voluerunt. Sic & Filius hominis passurus
est ab eis. * Tunc intellexerunt discipuli, quia 13
de Ioanne Baptista dixisset eis.

Mar. 9. * Et verbum continuerunt apud se: conquiren- 9
tes quid esset: Cum a mortuis resurrexerit.
* Et interrogabant eum, dicentes: Quid ergo 19
dicunt Pharisæi, & Scribæ, quia Eliam opor-
tet venire primum? * Qui respondens, ait illis: 11
Elias cum venerit primo, restituet omnia: &
quo modo scriptum est in Filium hominis, vt
multa patiatur & contemnatur. * Sed dico vo- 12
bis quia & Elias venit (& fecerunt illi quæcū- C
que voluerunt) sicut scriptum est de eo.

Lunaticus. Art. 151.

Mat. 17. * Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum 14
homo genibus prouolutus ante eum, dicens:
Domine, miserere filio meo, quia lunaticus est,
& male patitur: nam sæpe cadit in ignem, &
crebro in aquam. * & obtuli eum discipulis 15
tuis, & non potuerunt curare eum. * Respon- 16
dens

dens autem Iesus, ait: O generatio incredula, An.Ch.33
& peruersa, quousque ero vobiscum? vsquequo
17 patiar vos? Afferte huc illum ad me. * Et in-
C crepauit illum Iesus, & exijt ab eo dæmoniũ,
18 & curatus est puer ex illa hora. * Tunc ac-
cesserunt discipuli ad Iesum secreto, & dixerũt:
19 Quare nos non potuimus eijcere illum? * Dixit
illis Iesus: propter incredulitatem vestram.
Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem,
sicut granum sinapis, dicetis monti huic, Transi
hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile
20 erit vobis. * Hoc autem genus non eijcitur nisi
per orationem, & ieiunium.

13 * Et veniens ad discipulos suos, vidit turbam Mar. 9.
magnam circa eos, & Scribas conquirentes cũ
14 illis. * Et confestim omnis populus videns Ie-
sum, stupefactus est, & expauerunt, & accur-
15 rentes salutabant eum. * Et interrogauit eos:
16 Quid inter vos conquiritis? * Et respondens
vnus de turba, dixit: Magister, attuli filium
17 meum ad te habentem spiritum mutum: * qui
vbicumque eum apprehenderit, allidit illum,
& spumat, & stridet dentibus, & arescit: &
dixi discipulis tuis vt eijcerent illum, & non
18 potuerunt. * Qui respondens eis, dixit: O ge-
neratio incredula, quamdiu apud vos ero?
quamdiu vos patiar? afferte illum ad me.
19 * Et attulerunt eum. Et cum vidisset eum,
statim spiritus conturbauit illum: & elisus
20 in terram, volutabatur spumans. * Et interro-
D gauit patrem eius: Quantum temporis est ex
quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab infantia:
21 * & frequenter eum in ignem, & in aquas mi-
sit vt eum perderet. sed si quid potes, adiuua
22 nos, misertus nostri. * Iesus autem ait illi:
Si potes credere, omnia possibilia sunt creden-
23 ti; * Et continuo exclamans pater pueri, cum
la-

An.Ch.33 lacrymis aiebat : Credo , Domine : adiuua in-
credulitatem meam . * Et cum videret Iesus cō- 24
currentem turbam, comminatus est spiritui im-
mundo , dicens illi : Surde, & mute spiritus ,
ego præcipio tibi , exi ab eo : & amplius ne in-
troeas in eum . * Et exclamans , & multum di- 25
scerpens eum , exijt ab eo , & factus est sicut
mortuus , ita vt multi dicerent : Quia mortuus
est . * Iesus autem tenens manum eius , eleua- 26
uit eum , & surrexit . * Et cum introisset in do- 27
mum, discipuli eius secreto interrogabant eum:
Quare nos non potuimus eijcere eum ? * Et di- 28
xit illis : Hoc genus in nullo potest exire, nisi in E
oratione , & ieiunio .

Luc. 9. * Factum est autem in sequenti die , descenden- 37
tibus illis de monte , occurrit illis turba mul-
ta . * Et ecce vir de turba exclamauit, dicens : 38
Magister , obsecro te , respice in filium meum
quia vnicus est mihi : * & ecce spiritus appre- 39
hendit eum , & subito clamat , & elidit, & dis-
sipat eum cum spuma , & vix discedit dilanians
eum : * & rogaui discipulos tuos vt eijcerent 40
illum , & non potuerunt . * Respondens autem 41
Iesus , dixit : O generatio infidelis , & peruer-
sa , vsquequo ero apud vos , & patiar vos ?
Adduc huc filium tuum . * Et cum accederet , 42
elisit illum dæmonium , & dissipauit . * Et in- 43
crepauit Iesus spiritum immundum , & sanauit
puerum , & reddidit illum patri eius .

Prædictio mortis secunda . Art. 152.

Mat. 17 * Conuersantibus autem eis in Galilæa , dixit 21
illis Iesus : Filius hominis tradendus est in ma-
nus hominum : * & occident eum , & tertia die 22
resurget . Et contristati sunt vehementer .

*Et

29 * Et inde profecti prætergrediebantur Galilæã: An.Ch.33
30 nec volebat quemquam ſcire. * Docebat autẽ
diſcipulos ſuos, & dicebat illis: Quoniam Filius hominis tradetur in manus hominum, & occident eum, & occiſus tertia die reſurget.
31 * At illi ignorabant verbum: & timebant in-
32 terrogare eum. * Et venerunt Capharnaum.

44 * Stupebant autem omnes in magnitudine Dei: Luc. 9.
F omnibuſq. mirantibus in omnibus, quæ faciebat, dixit ad diſcipulos ſuos: Ponite vos in cordibus veſtris ſermones iſtos: Filius enim hominis futurum eſt vt tradatur in manus ho-
45 minum. * At illi ignorabant verbum iſtud, & erat velatum ante eos vt non ſentirent illud: & timebant eum interrogare de hoc verbo.

Didrachmatis ſolutio. Art. 153.

24 * Et cum veniſſent Capharnaum, acceſſerunt
D qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei: Magiſter veſter non ſoluit didrachma? Mat. 17
25 * Ait: Etiam. Et cum intraſſet in domum, præuenit eum Ieſus, dicens: Quid tibi videtur Simon? Reges terræ a quibus accipiunt tributum
26 vel cenſum? a filijs ſuis, an ab alienis? * Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi Ieſus: Ergo li-
27 beri ſunt filij. Vt autem non ſcandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum: & eum piſcem, qui primus aſcenderit, tolle: & aperto ore eius, inuenies ſtaterem: illum ſumens, da eis pro me, & te.

Prima Apoſtolorum contentio de primatu. Art. 154.

1 IN illa hora acceſſerunt diſcipuli ad Ieſum, Mat. 18
A dicentes: Quis putas, maior eſt in regno cælo.

Ap.Ch.33 cælorum ? * Et aduocans Iesus paruulum, sta- 2
tuit eum in medio eorum, * & dixit: Amen 3
dico vobis, nisi conuersi fueritis, & efficiamini
sicut paruuli, non intrabitis in regnum calorũ.
* Quicumque ergo humiliauerit se sicut par- 4
uulus iste, hic est maior in regno cælorum.
* Et qui susceperit vnum paruulum talem in 5
nomine meo, me suscipit.

Mar. 9. Qui cum domi essent, interrogabat eos: Quid
in via tractabatis? * At illi tacebant: siquidem 33
in via inter se disputauerant, quis eorum maior
esset. * Et residens vocauit duodecim, & ait il- 34
lis: Si quis vult primus esse, erit omnium no-
uissimus, & omnium minister. * Et accipiens 35
puerum, statuit eum in medio eorum: quem
cum complexus esset, ait illis: * Quisquis vnũ 36
ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo, F
me recipit: & quicumque me susceperit, non
me suscipit, sed eum, qui misit me.

Luc. 9. * Intrauit autem cogitatio in eos, quis eorum 46
maior esset. * At Iesus videns cogitationes cor- 47
dis illorum, apprehendit puerum, & statuit il-
lum secus se, * & ait illis: Quicumque susce- 48
perit puerum istum in nomine meo, me recipit:
& quicumque me receperit, recipit eum, qui
me misit: Nam qui minor est inter vos omnes,
hic maior est.

Eijciens dæmonia in nomine Iesu. Art. 155.

Luc. 9. * Respondens autem Ioannes dixit: Præceptor 49
vidimus quendam in nomine tuo eijcientem dæ-
monia, & prohibuimus eum: quia non sequi-
tur nobiscum. * Et ait ad illum Iesus: Nolite 50
pro-

prohibere: qui enim non est aduersum vos, An.Ch.33
pro vobis est.

37 * Respondit illi Ioannes dicens: Magister, vi- Marc.9
dimus quendam in nomine tuo eijcientem dæ-
monia, qui non sequitur nos, & prohibuimus
38 eum. * Iesus autem ait: Nolite prohibere eũ.
nemo est enim qui faciat virtutem in nomine
39 meo, & possit cito male loqui de me. * qui
enim non est aduersum vos, pro vobis est.
40 Quisquis enim potum dederit vobis calicem
aquæ in nomine meo, quia Christi estis: amen
dico vobis, non perdet mercedem suam.

Scandalum cauendum. Art. 156.
Infr. art. 213. *Luc.* 17. 1. *per quartam recapitulat.*

41 * Et quisquis scandalizauerit vnum ex his pu- Mar. 9.
sillis credentibus in me: bonum est ei magis si
circumdaretur mola asinaria collo eius, & in
42 mare mitteretur. * Et si scandalizauerit te
G manus tua, abscide illam: bonum est tibi de-
bilem introire in vitam, quàm duas manus ha-
bentem ire in gehennam, in ignem inextingui-
43 bilem: * vbi vermis eorum non moritur, &
44 ignis non extinguitur. * Et si pes tuus te scan-
dalizat, amputa illum: bonum est tibi claudum
introire in vitam æternam, quàm duos pedes
habentem mitti in gehennam ignis inextingui-
45 bilis: * vbi vermis eorum non moritur, & ignis
46 non extinguitur. * Quòd si oculus tuus scan-
dalizat te, eijce eum: bonum est tibi luscum
introire in regnum Dei, quam duos oculos ha-
47 bentem mitti in gehennam ignis: * vbi vermis
eorum non moritur, & ignis non extinguitur.
48 Omnis enim igne salietur, & omnis victima
sale

An.Ch.33 sale salietur. * Bonum est sal: quòd si sal insul- 49
sum fuerit: in quo illud condietis? Habete in
vobis sal, & pacem habete inter vos.

Mat. 18 * Qui autem scandalizauerit vnum de pusillis 6
istis qui in me credunt, expedit ei vt suspen-
datur mola asinaria in collo eius, & demerga-
tur in profundum maris. * Væ mundo a scan 7
dalis. Necesse est enim vt veniant scandala:
verumtamen væ homini illi, per quem scanda-
lum venit. * Si autem manus tua, vel pes tuus 8
scandalizat te: abscide eum, & proijce abs te:
bonum tibi est ad vitam ingredi debilem, vel
claudum, quàm duas manus, vel duos pedes
habentem mitti in ignem æternum. * Et si ocu- 9
lus tuus scandalizat te, erue eum, & proijce B
abs te: bonum tibi ėst cum vno oculo in vitam
intrare, quàm duos oculos habentem mitti in
gehennam ignis.

Pusillorum commendatio. Art. 157.

Mat. 18 * Videte ne contemnatis vnum ex his pusillis: 10
dico enim vobis, quia angeli eorum in cælis
semper vident faciem patris mei, qui in cælis
est. * Venit enim Filius hominis saluare quod 11
perierat. * Quid vobis videtur? si fuerint ali- 12
cui centum oues, & errauerit vna ex eis: non-
ne relinquit nonaginta nouem in montibus, &
vadit quærere eam, quæ errauit? * & si conti- 13
gerit vt inueniat eam: amen dico vobis, quia
gaudet super eam magis quàm super nonagin-
tanouem, quæ non errauerunt. * Sic non est 14
voluntas ante Patrem vestrum, qui in cælis
est, vt pereat vnus de pusillis istis.

Correctio fraterna. Art. 158.
Infr. art. 214. Luc. 17.4. per quartam recapitulat.

15 * Si autem peccauerit in te frater tuus, vade, Mat. 18
& corripe eum inter te, & ipsum solum. si te
16 audierit, lucratus eris fratrem tuum. * si autẽ
C te non audierit, adhibe tecum adhuc vnum,
vel duos, vt in ore duorum, vel trium testium
17 stet omne verbum. * Quòd si non audierit eos:
dic ecclesiæ: si autẽ ecclesiã nõ audiuerit, sit tibi
18 sicut ethnicus, & publicanus * Amen dico vobis
quæcũque alligaueritis super terrã, erunt liga-
ta & in cælo. & quæcũque solueritis super terrã,
19 erunt soluta & in cælo * Iterũ dico vobis, quia
si duo ex vobis consenserint super terram de
omni re quacumque petierint, fiet illis a Patre
20 meo, qui in cælis est. * Vbi enim sunt duo.
vel tres congregati in nomine meo, ibi sum
21 in medio eorum. * Tunc accedens Petrus ad
eum, dixit: Domine quoties peccabit in me
22 frater meus, & dimittam ei? vsque septies? * Di-
cit illi Iesus; Non dico tibi vsque septies: sed
vsque septuagies septies.

Rex debitum dimittens seruo non dimittenti. Art. 159.

23 * Ideo assimilatum est regnum cælorum homi- Mat. 18
ni regi, qui voluit rationem ponere cum ser-
24 uis suis. * Et cum cœpisset rationem ponere,
oblatus est ei vnus, qui debebat ei decem mil-
25 lia talenta. * Cum autem non haberet vnde
redderet, iussit eum dominus eius venundari,
& vxorem eius, & filios, & omnia, quæ habe-
bat,

A 1 Ch 33 bat, & reddi. * Procidens autem seruus ille, 26
orabat eum, dicens: Patientiam habe in me, & D
omnia reddam tibi. * Misertus autem dominus 27
serui illius dimisit eum, & debitum dimisit ei.
* Egressus autem seruus ille inuenit vnum de 28
conseruis suis, qui debebat ei centum denarios:
& tenens suffocabat eum, dicens: Redde quod
debes. * Et procidens conseruus eius, rogabat 29
eum, dicens: Patientiam habe in me, & omnia
reddam tibi. * Ille autem noluit: sed abijt, & 30
misit eum in carcerem donec redderet debitũ.
* Videntes autem conserui eius quæ fiebant, 31
contristati sunt valde: & venerunt, & narrauerunt domino suo omnia, quæ facta fuerant.
* Tunc vocauit illum dominus suus: & ait illi: 32
Serue nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: * nonne ergo oportuit & te 33
misereri conserui tui, sicut & ego tui misertus
sum? * Et iratus dominus eius tradidit eum tor- 34
toribus, quoadusque redderet vniuersum debitum. * Sic & Pater meus cælestis faciet vobis, 35
si non remiseritis vnusquisque fratri suo de
cordibus vestris.

Vltima migratio a Galilæa
Art. 160.

Mat. 19 * Et factum est, cum consummasset Iesus sermones istos, migrauit a Galilæa. 1

Mar. 10 * Et inde exurgens. *Infr. art.* 221. 1

Propinquitas Scenopegiæ. *Art.* 161.

Ioan. 7. * Erat autem in proximo dies festus Iudæorum, 2
Scenopegia. * Dixerunt autem ad eum fratres 3
eius:

eius: Transi hinc, & vade in Iudæam, vt & An.Ch.33
4 discipuli tui videant opera tua, quæ facis.* Ne-
mo quippe in occulto quid facit, & quærit ipse
in palam esse: si hæc facis, manifesta teipsum
5 mundo. * Neque enim fratres eius credebant
6 in eum. * Dicit ergo eis Iesus: Tempus meum
nondum aduenit: tempus autem vestrum sem-
7 per est paratum. * Non potest mundus odisse
vos: me autem odit: quia ego testimonium
perhibeo de illo quòd opera eius mala sunt.
8 Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem
B non ascendo ad diem festum istum: quia meum
9 tempus nondum impletum est. * Hæc cum di-
xisset, ipse mansit in Galilæa.

*Iter per Samariam in Iudæam, & re-
pulsio ex Samaria. Art. 162.* Luc. 9.

51 * Factum est autem dum complerentur dies as-
sumptionis eius, & ipse faciem suam firmauit
52 vt iret in Ierusalem. * Et misit nuncios ante
conspectum suum: & euntes intrauerunt in ci-
53 uitatem Samaritanorum vt pararent illi. * Et
non receperunt eum, quia facies eius erant eū-
54 tis in Ierusalem. * Cum vidissent autem disci-
G puli eius Iacobus, & Ioannes, dixerunt: Do-
mine, vis dicimus vt ignis descendat de cælo,
55 & consumat illos? * Et conuersus increpauit
56 illos, dicens: Nescitis cuius spiritus estis. * Fi-
lius hominis non venit animas perdere, sed sal-
uare. Et abierunt in aliud castellum.

*Hoc loco agendum videbatur de decem
leprosis, De quibus infr. art.
217. Luc. 17. 11.*

An.Ch.33

Monitio quorundam. Art.163.
Recapit. secunda Luca.
Supr. art. 65. Matt. 8.18. proprio loco.

Luc. 9.
* Factum est autem: ambulantibus illis in via, 57
dixit quidam ad illum: Sequar te quocumque
ieris. * Dixit illi Iesus: Vulpes foueas habent, 58
& volucres cæli nidos: Filius autem hominis
non habet vbi caput reclinet. * Ait autem ad 59
alterum: Sequere me. ille autem dixit: Domi-
ne permitte mihi primum ire, & sepelire pa-
trem meum. * Dixitq. ei Iesus: Sine vt mor- 60
tui sepeliant mortuos suos: tu autem vade, &
annuncia regnum Dei.

* Et ait alter: Sequar te Domine, sed permit- 61
te mihi primum renunciare his, qui domi sunt.
* Ait ad illum Iesus: Nemo mittens manum 62
suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est
regno Dei.

Prædicatio Christi in templo de sua do-
ctrina & operibus. Art. 164.

Ioan. 7.
* Vt autem ascenderunt fratres eius, tunc & 10
ipse ascendit ad diem festum non manifeste, sed
quasi in occulto. * Iudæi ergo quærebant eum 11
in die festo, & dicebant: Vbi est ille? * Et mur- 12
mur multus erat in turba de eo. Quidam
enim dicebant: Quia bonus est. Alij autem di-
cebant: Non, sed seducit turbas. * Nemo ta- 13
men palam loquebatur de illo propter metum
Iudæorum. * Iam autem die festo mediante, 14
ascendit Iesus in templum, & docebat. * Et 15
mirabantur Iudæi, dicentes: Quomodo hic lit-

teras

16 teras scit, cum non didicerit? * Respondit eis An.Ch.33
C Iesus, & dixit: Mea doctrina non est mea, sed
17 eius, qui misit me. * Si quis voluerit volunta-
tem eius facere: cognoscet de doctrina, vtrum
18 ex Deo sit, an ego a me ipso loquar. * Qui a
semetipso loquitur, gloriam propriam quærit.
qui autem quærit gloriam eius, qui misit eum,
19 hic verax est, & iniustitia in illo non est. * Nō-
ne Moyses dedit vobis legem: & nemo ex vo-
20 bis facit legem? * Quid me quæritis interfice-
re? Respondit turba, & dixit: Dæmonium ha-
21 bes: quis te quærit interficere? * Respondit Ie-
sus, & dixit eis: Vnum opus feci, & omnes mi-
22 ramini: * Propterea Moyses dedit vobis circū-
cisionem: (non quia ex Moyse est, sed ex pa-
tribus) & in sabbato circumciditis hominem.
23 * Si circumcisionem accipit homo in sabbato,
vt non soluatur lex Moysi: mihi indignamini
quia totum hominem sanum feci in sabbato?
24 * Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum
iudicium iudicate.

Varia de Christo iudicia. Art. 165.

25 * Dicebant ergo quidam ex Ierosolymis: Non- Ioan. 7.
26 ne hic est, quem quærunt interficere? * Et
ecce palam loquitur, & nihil ei dicunt. Num-
quid vere cognouerunt principes quia hic est
27 Christus? * Sed hunc scimus vnde sit: Christus
28 autem cum venerit, nemo scit vnde sit. * Cla-
mabat ergo Iesus in templo docens: & dicens:
Et me scitis, & vnde sim scitis: & a me ipso
non veni, sed est verus, qui misit me, quem
29 vos nescitis. * Ego scio eum: quia ab ipso sum,
30 & ipse me misit. * Quærebant ergo eum ap-
E prehendere: & nemo misit in illum manus,
31 quia nondum venerat hora eius. * De turba
autem multi crediderunt in eum, & dicebant:

An.Ch.33 Christus cum venerit, numquid plura signa faciet quam quæ hic facit?

Missio ad capiendum Christum. *Art.* 166.

Ioan. 7. * Audierunt Pharisæi turbam murmurantem de 32
illo hæc: & miserunt principes, & Pharisæi ministros vt apprehenderent eum. * Dixit ergo 33
eis Iesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum: & vado ad eum, qui me misit. * Quære- 34
tis me, & non inuenietis: & vbi ego sum, vos non potestis venire. * Dixerunt ergo Iudæi ad 35
semetipsos: Quo hic iturus est, quia non inueniemus eum? numquid in dispersionem Gentiũ iturus est, & docturus gentes? * Quis est hic 36
sermo, quem dixit: Quæretis me, & non inuenietis: & vbi sum ego, vos non potestis venire?

Proclamatio ad fidem, & doctrinam Christi fructusq. ac Iudæorum de Christo dissensio. *Art.* 167.

Ioan. 8. * In nouissimo autem die magno festiuitatis sta- 37
bat Iesus, & clamabat, dicens: Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. * Qui credit in me, 38
sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluẽt aquæ viuæ. * Hoc autem dixit de spiritu, quem 39
accepturi erant credentes in eum: non dum enim erat Spiritus datus, quia Iesus nondum erat glorificatus. * Ex illa ergo turba cum au- 40
dissent hos sermones eius dicebant: Hic est vere propheta. * Alij dicebant: Hic est Christus. 41
Quidam autem dicebant: Numquid a Galilæa venit Christus? * Nonne Scriptura dicit: Quia 42
ex semine Dauid, & de Bethlehem castello, vbi

erat

43 erat Dauid, venit Christus? * Dissensio itaque An.Ch.33
44 facta est in turba propter eum. * Quidam au-
G tem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed
nemo misit super eum manus.

Reditus ministrorum. *Art.* 168.

45 * Venerunt ergo ministri ad Pontifices, & Pha- Ioan. 7.
risæos. Et dixerunt eis illi: Quare non addu-
46 xistis illum? * Responderunt ministri: Nunquã
47 sic locutus est homo, sicut hic homo. * Re-
sponderunt ergo eis Pharisæi: Nunquid & vos
48 seducti estis? Nunquid ex principibus aliquis
49 credidit in eum, aut ex Pharisæis? * sed turba
hæc quæ non nouit legem, maledicti sunt.
50 * Dixit Nicodemus ad eos, ille, qui venit ad
51 eum nocte, qui vnus erat ex ipsis: Nunquid
lex nostra iudicat hominem, nisi prius audierit
52 ab ipso, & cognouerit quid faciat? * Respon-
derunt, & dixerunt ei: Nunquid & tu Gali-
læus es? Scrutare Scripturas, & vide quia a
53 Galilæa propheta non surgit. * Et reuersi sunt
vnusquisque in domum suam.

Adultera. *Art.* 169.

1 IEsus autem perrexit in montem Olíueti: Ioan.8.
2 * & diluculo iterum venit in templum, &
A omnis populus venit ad eum, & sedens doce-
3 bat eos. * Adducunt autem Scribæ, & Phari-
sæi mulierem in adulterio deprehensam: & sta-
4 tuerunt eam in medio, * & dixerunt ei: Ma-
gister, hæc mulier modo deprehensa est in
5 adulterio. * In lege autem Moyses mandauit
nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis?
6 * Hoc autem dicebant tentantes eum, vt pos-
sent accusare eum. Iesus autem inclinans se
7 deorsum, digito scribebat in terra. * Cum

An.Ch.33 ergo perseuerarent interrogantes eum, erexit
se, & dixit eis: Qui sine peccato est vestrum,
primus in illam lapidem mittat. * Et iterum se 8
inclinans, scribebat in terra. * Audientes au- 9
tem vnus post vnum exibant, incipientes a se-
nioribus: & remansit solus Iesus, & mulier in
medio stans. * Erigens autem se Iesus, dixit ei: 10
Mulier, vbi sunt, qui te accusabant? nemo te
condemnauit? * Quæ dixit: Nemo, Domine. 11
dixit autem Iesus: Nec ego te condemnabo: B
Vade, & iam amplius noli peccare.

Prouocatio ad Christum sequendum, ac fructus, & Iudæorum confutatio. Art. 170.

Ioan 8. * Iterum ergo locutus est eis Iesus, dicens: Ego 12
sum lux mundi: qui sequitur me non ambulat
in tenebris, sed habebit lumen vitæ. * Dixerũt 13
ergo ei Pharisæi: Tu de te ipso testimonium
perhibes: testimonium tuum non est verum.
* Respondit Iesus, & dixit eis: Et si ego testi- 14
monium perhibeo de meipso, verum est testi-
monium meum: quia scio vnde veni, & quò va-
do: vos autem nescitis vnde venio, aut quò
vado. * Vos secundum carnem iudicatis: ego 15
non iudico quemquam: * & si iudico ego, iu-
dicium meum verum est, quia solus non sum:
sed ego, & qui misit me Pater. * Et in lege 17
vestra scriptum est, quia duorum hominum te-
stimonium verum est. * Ego sum, qui testimo- 18
nium perhibeo de me ipso: & testimonium per-
hibet de me, qui misit me, Pater, * Dicebant 19
ergo ei: Vbi est Pater tuus? Respondit Iesus:
Neque me scitis, neque Patrem meum: si me
sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis.
* Hæc verba locutus est Iesus in gazophylacio, 20
do-

C docens in templo: & nemo apprehendit eum, An.Ch.33
quia necdum venerat hora eius.

Comminatio contra infideles. Art.171.

21 * Dixit ergo iterum eis Iesus: Ego vado, &
quæretis me, & in peccato vestro moriemini.
22 Quo ego vado, vos non potestis venire. * Di-
cebant ergo Iudæi: Nunquid interficiet se-
metipsum, quia dixit: Quo ego vado, vos non
23 potestis venire? * Et dicebat eis: Vos de de-
orsum estis, ego de supernis sum. Vos de mun-
24 do hoc estis, ego non sum de hoc mundo * Di-
xi ergo vobis quia moriemini in peccatis ve-
stris: si enim nõ credideritis quia ego sum, mo-
25 riemini in peccato vestro. * Dicebant ergo ei:
Tu quis es? Dixit eis Iesus: Principium, qui
26 & loquor vobis. * Multa habeo de vobis lo-
qui, & iudicare. sed qui me misit, verax est:
& ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mun-
27 do. * Et non cognouerunt quia Patrem eius di-
28 cebat Deum. * Dixit ergo eis Iesus: Cnm exal-
taueritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia
ego sum, & a meipso facio nihil, sed sicut do-
29 cuit me Pater, hæc loquor: * & qui me misit,
D mecum est, & non reliquit me solum: quia
30 ego quæ placita sunt ei, facio semper. * Hæc
illo loquente, multi crediderunt in eum.

*Monitio ad perseuerantiam, eiusque fru-
ctus, ac præsumptionis repressio.
Art. 172.*

31 * Dicebat ergo Iesus ad eos, qui crediderunt Ioan. 8.
ei, Iudæos: Si vos manseritis in sermone meo,
32 vere discipuli mei eritis: * & cognoscetis veri-
33 tatem, & veritas liberabit vos. * Responde-

An. Ch. 33 runt ei : Semen Abrahæ sumus, & nemini ser-
uiuimus vnquam : quomodo tu dicis : Liberi
eritis? * Respondit eis Iesus : Amen, amen di- 34
co vobis : quia omnis, qui facit peccatum,
seruus est peccati. * seruus autem non manet 35
in domo in æternum : filius autem manet in
æternum. * si ergo vos filius liberauerit, vere 36
liberi eritis. * Scio quia filij Abrahæ estis : 37
sed quæritis me interficere, quia sermo meus
non capit in vobis. * Ego quod vidi apud Pa- 38
trem meum, loquor : & vos quæ vidistis apud
patrem vestrum, facitis. * Responderunt, & 39
dixerunt ei : Pater noster Abraham est. Dicit
eis Iesus : Si filij Abrahæ estis, opera Abrahæ
facite. * Nunc autem quæritis me interficere, 40
hominem, qui veritatem vobis locutus sum,
quam audiui a Deo : hoc Abraham non fecit.
* Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt 41
itaque ei : Nos ex fornicatione non sumus nati:
vnum patrem habemus Deum. * Dixit ergo eis 42
Iesus : Si Deus pater vester esset : diligeretis
vtique me. ego enim ex Deo processi, & veni :
neque enim a me ipso veni, sed ille me misit.
* Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia 43
non potestis audire sermonem meum. * Vos ex 44
patre diabolo estis : & desideria patris vestri
vultis facere. ille homicida erat ab initio, & F
in veritate non stetit: quia non est veritas in eo:
cum loquitur mendacium, ex proprijs loquitur,
quia mendax est, & pater eius. * Ego autem 45
quia veritatem dico, non creditis mihi. * Quis 46
ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem
dico vobis, quare non creditis mihi? * Qui ex 47
Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non
auditis quia ex Deo non estis. * Responderunt 48
ergo Iudæi, & dixerunt ei: Nonne bene dicimus
nos quia Samaritanus es tu, & dæmoniũ habes?
* Respondit Iesus: Ego dæmoniũ non habeo: sed 49
hono-

honorifico Patrem meum, & vos inhonorastis An.Ch.33
50 me. * Ego autem non quæro gloriam meam:
est qui quærat, & iudicet.

Fructus fidei, & reiectio obiicientium. Art. 173.

51 * Amen, amen dico vobis: si quis sermonem Ioan.8.
meum seruauerit mortem non videbit in æter-
52 num. * Dixerunt ergo Iudæi: Nunc cognoui-
G mus quia dæmonium habes. Abraham mortuus
est, & Prophetæ: & tu dicis: Si quis sermonē
meum seruauerit, non gustabit mortem in æter-
53 num. * Nunquid tu maior es patre nostro
Abraham, qui mortuus est? & Prophetæ mor-
54 tui sunt. Quem te ipsum facis? * Respondit Ie-
sus: Si ego glorifico me ipsum, gloria mea
nihil est: est Pater meus, qui glorificat me,
55 quem vos dicitis quia Deus vester est: * & non
cognouistis eum: ego autem noui eum: Et si
dixero quia non scio eum, ero similis vobis,
mendax. Sed scio eum, & sermonem eius ser-
56 uo. * Abraham pater vester exultauit vt vide-
57 ret diem meum: vidit, & gauisus est. * Dixe-
runt ergo Iudæi ad eum: Quinquaginta annos
58 nondum habes, & Abraham vidisti? * Dixit eis
Iesus: Amen, amen dico vobis, antequam
59 Abraham fieret, ego sum. * Tulerunt ergo la-
pides, vt iacerent in eum: Iesus autem abscon-
dit se, & exiuit de templo.

Cæcus a natiuitate. Art. 174.

1 ET præteriens Iesus vidit hominem cæcum Ioan.9.
A a natiuitate: * & interrogauerunt eum di-
2 scipuli eius: Rabbi, quis peccauit, hic, aut
3 parentes eius, vt cæcus nasceretur? * Respon-
dit

An.Ch.33 dit Iesus: Neque hic peccauit, neque parentes
eius: sed vt manifestentur opera Dei in illo.
* Me oportet operari opera eius, qui misit me, 4
donec dies est: venit nox, quando nemo potest
operari. * quamdiu sum in mundo, lux sum 5
mundi. * Hæc cum dixisset, expuit in terram, 6
& fecit lutum ex sputo & liniuit lutum super
oculos eius, * & dixit ei: Vade, laua in nata- 7
toria Siloe (quod interpretatur Missus.) Abijt B
ergo, & lauit, & venit videns. * Itaque vici 8
ni, & qui viderant eum prius quia mendicus
erat, dicebant: Nonne hic est, qui sedebat,
& mendicabat? Alij dicebant: Quia hic est.
* Alij autem: Nequaquam, sed similis est ei. 9
Ille vero dicebat: Quia ego sum. * Dicebant 10
ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi? * Re- 11
spondit: Ille homo, qui dicitur Iesus, lutum
fecit: & vnxit oculos meos, & dixit mihi:
Vade ad natatoria Siloe, & laua. Et abiji, la-
ui, & video. * Et dixerunt ei: Vbi est ille? 12
Ait: Nescio. * Adducunt eum ad Pharisæos, 13
qui cæcus fuerat. * Erat autem sabbatum quan- 14
do lutum fecit Iesus, & aperuit oculos eius.
* Iterum ergo interrogabant eum Pharisæi quo- 15
modo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum mi-
hi posuit super oculos, & laui, & video. * Di- 16
cebant ergo ex Pharisæis quidam: Non est hic
homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alij
autem dicebant: Quomodo potest homo pec-
cator hæc signa facere? Et schisma erat inter
eos. * Dicunt ergo cæco iterum: Tu quid di- 17
cis de illo, qui aperuit oculos tuos? Ille autem
dixit: Quia propheta est. * Non crediderunt 18
ergo Iudæi de illo, quia cæcus fuisset & vidisset,
donec vocauerunt parentes eius, qui viderat:
* & interrogauerunt eos, dicentes: Hic est fi- 19
lius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus
est? Quomodo ergo nunc videt? * Responde- 20
runt

runt eis parentes eius, & dixerunt : Scimus quia An.Ch 33
hic est filius noster, & quia cæcus natus est:
21 * quomodo autem nunc videat, nescimus : aut
quis eius aperuit oculo , nos nescimus : ipsum
interrogate : ætatem habet, ipse de se loqua-
22 tur. * Hæc dixerunt parentes eius, quoniam
E timebant Iudæos : iam enim conspirauerant Iu-
dæi, vt si quis eum confiteretur esse Christum,
23 extra synagogam fieret. * Propterea parentes
eius dixerunt : Quia ætatem habet, ipsum in-
24 terrogate. * Vocauerunt ergo rursum hominē,
qui fuerat cæcus, & dixerunt ei : Da gloriam
Deo. nos scimus quia hic homo peccator est,
25 * Dixit ergo eis ille : Si peccator est, nescio:
vnum scio, quia cæcus cum essem, modo video.
26 * Dixerunt ergo illi : Quid fecit tibi? quomodo
27 aperuit tibi oculos? * Respondit eis : Dixi vo-
bis iam, & audistis : quid iterum vultis audire?
28 nunquid & vos vultis discipuli eius fieri? * Ma-
ledixerunt ergo ei, & dixerunt : Tu discipulus
illius sis : nos autem Moysi discipuli sumus.
29 * Nos scimus quia Moysi locutus est Deus: hunc
F autem nescimus vnde sit. * Respondit ille ho-
30 mo, & dixit eis: In hoc enim mirabile est quia
vos nescitis vnde sit, & aperuit meos oculos:
31 * scimus autem quia peccatores Deus non au-
dit: sed si quis Dei cultor est, & voluntatem
32 eius facit, hunc exaudit. * A sæculo non est au-
33 ditum quia quis aperuit oculos cæci nati. * Nisi
esset hic a Deo, non poterat facere quidquam.
34 * Responderunt, & dixerunt ei : In peccatis
natus es totus, & tu doces nos? Et eiecerunt
35 eum foras. * Audiuit Iesus quia eiecerunt eum
G foras : & cum inuenisset eum, dixit ei : Tu cre-
36 dis in Filium Dei? * Respondit ille, & dixit:
37 Quis est, Domine, vt credam in eum? * Et di-
xit ei Iesus : Et vidisti eum, & qui loquitur te-
38 cum, ipse est. * At ille ait : Credo Domine.

Et

An.Ch.33 Et procidens adorauit eum. * Et dixit Iesus: 39
In iudicium ego in hunc mundum veni: vt qui
non vident videant, & qui vident cæci fiant.
* Et audierunt quidam ex Pharisæis, qui cum 40
ipso erant, & dixerunt ei: Nunquid & nos cæ-
ci sumus? * Dixit eis Iesus: Si cæci essetis, non 41
haberetis peccatum. nunc vero dicitis: Quia
videmus. Peccatum vestrum manet.

Pastor, fur, mercenarius. Art. 175.

Ioan.10 AMen, amen dico vobis: qui non intrat per 1
ostium in ouile ouium, sed ascendit aliũ- A
de: ille fur est, & latro. * Qui autem intrat 2
per ostium, pastor est ouium. * Huic ostiarius 3
aperit, & oues vocem eius audiunt, & proprias
oues vocat nominatim, & educit eas. * Et cum 4
proprias oues emiserit, ante eas vadit: & oues
illum sequuntur, quia sciunt vocẽ eius. * Alie- 5
num autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo:
quia non nouerunt vocem alienorum. * Hoc 6
prouerbium dixit eis Iesus. Illi autem non co- B
gnouerunt quid loqueretur eis. * Dixit ergo 7
eis iterum Iesus: Amen, amen dico vobis, quia
ego sum ostium ouium. * Omnes quotquot ve- 8
nerunt, fures sunt, & latrones, & non audie-
runt eos oues. * Ego sum ostium. Per me si 9
quis introierit, saluabitur: & ingredietur, &
egredietur, & pascua inueniet. * Fur non venit 10
nisi vt furetur, & mactet, & perdat. Ego veni
vt vitam habeant, & abundantius habeant.
* Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam 11
suam dat pro ouibus suis. * Mercenarius autem, 12
& qui non est pastor, cuius non sunt oues pro-
priæ, videt lupum venientem, & dimittit oues,
& fugit: & lupus rapit, & dispergit oues;
* mercenarius autem fugit, quia mercenarius 13
est, & non pertinet ad eum de ouibus. * Ego 14
sum

ſum paſtor bonus: & cognoſco meas, & cogno- An. Ch. 33.
16 ſcunt me meæ. * Sicut nouit me Pater, & ego
agnoſco Patrem: & animam meam pono pro
16 ouibus meis. * Et alias oues habeo, quæ non
D ſunt ex hoc ouili: & illas oportet me adduce-
re, & vocem meam audient, & fiet vnum oui-
17 le, & vnus paſtor. * Propterea me diligit Pa-
ter: quia ego pono animam meam, vt iterum
18 ſumam eam. * Nemo tollit eam a me: ſed ego
pono eam a meipſo, & poteſtatem habeo po-
nendi eam: & poteſtatem habeo iterum ſumen-
di eam: Hoc mandatum accepi a Patre meo,
19 * Diſſenſio iterum facta eſt inter Iudæos pro-
20 pter ſermones hos * Dicebant autem multi ex
ipſis: Dæmonium habet, & inſanit; quid eum
21 auditis? * Alij dicebant: Hæc verba non ſunt
dæmonium habentis: nunquid dæmonium po-
teſt cæcorum oculos aperire? I

Electio 72. diſcipulorum, & miſſio. *Art.* 176.

1 POſt hæc autem deſignauit Dominus & alios Luc. 10
A ſeptuaginta duos. & miſit illos binos ante
faciem ſuam in omnem ciuitatem, & locum,
2 quò erat ipſe venturus, * Et dicebat illis: Meſſis
quidem multa, operarij autem pauci. Rogate
ergo dominum meſſis vt mittat operarios in
3 meſſem ſuam. * Ite: ecce ego mitto vos ſicut
4 agnos inter lupos. * Nolite portare ſacculum,
neque peram, neque calceamenta, & neminē I
5 per viam ſalutaueritis. * In quamcumque do-
mum intraueritis, primum dicite: Pax huic do-
6 mui: * & ſi ibi fuerit filius pacis, requieſcet ſu-
per illum pax veſtra: ſin autem, ad vos reuer-
7 tetur. * In eadem autem domo manete eden-
B tes, & bibentes quæ apud illos ſunt: dignus eſt
enim

An. Ch. 33 enim operarius mercede sua. Nolite transire
de domo in domum. * Et in quamcumque ci- 8
uitatem intraueritis, & susceperint vos, man-
ducate quæ apponuntur vobis: * & curate in- 9
firmos, qui in illa sunt, & dicite illis: Appro-
pinquauit in vos regnum Dei. * In quamcum- 10
que autem ciuitatem intraueritis, & non susce-
perint vos, exeuntes in plateas eius, dicite:
* Etiam puluerem, qui adhæsit nobis de ciuita- 11
te vestra, extergimus in vos: tamen hoc scito-
te, quia appropinquauit regnum Dei.

In Iudæos impenitentes. Art. 177. Supr. art. 100. Matt. 11. 22. per anticipat. secundum aliquos.

Luc. 10 * Dico vobis, quia Sodomis in die illa remis- 12
sius erit quàm illi ciuitati. * Væ tibi Corozain, 13
væ tibi Bethsaida: quia si in Tyro, & Sidone C
factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vobis,
olim in cilicio, & cinere sedentes pœniterent.
* Verumtamen Tyro, & Sidoni remissius erit in 14
iudicio, quàm vobis. * Et tu Capharnaũ vsque 15
ad cælum exaltata, vsque ad infernum demer-
geris. * Qui vos audit, me audit: & qui vos 16
spernit, me spernit. Qui autem me spernit,
spernit eum, qui misit me.

Reditus 72. discipulorum. Art. 178.

Luc. 10 * Reuersi sunt autem septuaginta duo cum gau- 17
dio, dicentes: Domine, etiam dæmonia sub-
ijciuntur nobis in nomine tuo. * Et ait illis: 18
Videbam satanam sicut fulgur de cælo caden-
tem. * Ecce dedi vobis potestatem calcandi su- 19
pra serpentes, & scorpiones, & super omnem
virtutem inimici; & nihil vobis nocebit. * Ve- 20

rum-

rumtamen in hoc nolite gaudere quia spiritus An.Ch.33
vobis subijciuntur: gaudete autem, quòd no-
mina vestra scripta sunt in cælis.

Gratiarum actio. Art. 179.
Supr. art. 101. *Matth.* 11.26 *per anti-
cipat. secundum aliquos.*

21 * In ipsa hora exultauit Spiritu sancto: & di- Luc.10
xit Confiteor tibi pater, Domine cæli, & terræ,
quod abscondisti hæc a sapientibus, & pruden-
tibus, & reuelasti ea paruulis. Etiam Pater,
22 quoniam sic placuit ante te. * Omnia mihi tra-
dita sunt a Patre meo. Et nemo scit quis sit Fi-
lius, nisi Pater: & quis sit Pater, nisi Filius,
23 & cui voluerit Filius reuelare. * Et conuersus
ad discipulos suos, dicit: Beati oculi, qui vi-
24 dent quæ vos videtis. * Dico enim vobis, quòd
E multi Prophetæ, & reges voluerunt videre quæ
vos videtis, & non viderunt: & audire quæ au-
ditis, & non audierunt.

Samaritanus. Art 180.

25 * Et ecce quidam Legisperitus surrexit tentans Luc.10
illum, & dicens: Magister quid faciendo vitã
26 æternam possidebo? * At ille dixit ad eum: In
27 lege quid scriptum est? quomodo legis? * Ille
respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuũ
ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex
omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua:
28 & proximum tuum sicut teipsum. * Dixitque,
29 illi: Recte respondisti, hoc fac, & viues. * Ille
autem volens iustificare seipsum, dixit ad Ie-
30 sum: Et quis est meus proximus? * Suscipiens
autem Iesus, dixit: Homo quidam descende-
bat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latro-
nes,

An.Ch.33 nes, qui etiam despoliauerunt eum: & plagis
impositis abierunt semiuiuo relicto. * Accidit 31
autem vt sacerdos quidam descenderet eadem F
via: & viso illo præteriuit. * Similiter & Le- 32
uita cum esset secus locum, & videret eum,
pertransijt. * Samaritanus autem quidam iter 33
faciens, venit secus eum: & videns eum, mise-
ricordia motus est. * Et appropians alligauit 34
vulnera eius, infundens oleum, & vinum, &
imponens illum in iumentum suum, duxit in
stabulum, & curam eius egit. * Et altera die 35
protulit duos denarios, & dedit stabulario, &
ait: Curam illius habe: & quodcumque super-
erogaueris, ego cum rediero reddam tibi;
* Quis horum trium videtur tibi proximus fuis- 36
se illi, qui incidit in latrones? * At ille dixit: 38
Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi
Iesus. Vade, & tu fac similiter.

Initium peragrationis Iudeæ post missionem 72. discipulorum, Martha, & Maria. Art. 181.

Luc.10 * Factum est autem, dum irent, & ipse intrauit
in quoddam castellum: & mulier quædam Mar-
tha nomine, excepit illum in domum suam,
* & huic erat soror nomine Maria, quæ etiam 39
sedens secus pedes Domini audiebat verbum il-
lius. * Martha autem satagebat circa frequens 40
ministerium: quæ stetit, & ait: Domine non
est tibi curæ quòd soror mea reliquit me solam
ministrare? dic ergo illi, vt me adiuuet. * Et 41
respondens dixit illi Dominus: Martha, Mar-
tha, solicita es, & turbaris erga plurima. * Por- 42
ro vnum est necessarium. Maria optimam par-
tem elegit, quæ non auferetur ab ea.

Ora-

1 ET factum est: cum esset in quodam loco LUC. 11
A orans, vt cessauit, dixit vnus ex discipu-
lis eius ad eum: Domine, doce nos orare, sicut
2 docuit & Ioannes discipulos suos. * Et ait illis:
Cum oratis, dicite: Pater sanctificetur nomen
3 tuum. Adueniat regnum tuum. * Panem no-
4 strum quotidianum da nobis hodie. * Et dimit-
te nobis peccata nostra, siquidem & ipsi di-
mittimus omni debenti nobis. * Et ne nos in-
ducas in tentationem:

Perseueratio in oratione. *Art.* 183.

5 * Et ait ad illos: Quis vestrum habebit amicũ, LUC. 11
& ibit ad illum media nocte, & dicit illi: Ami-
6 ce, commoda mihi tres panes, * quoniam ami-
cus meus venit de via ad me, & non habeo
6 quod ponam ante illum,* & ille deintus respon-
dens dicat: Noli mihi molestus esse, iam ostiũ
clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubi-
8 li, non possum surgere, & dare tibi. * Et si il-
B le perseuerauerit pulsans: dico vobis, etsi non
dabit illi surgens eo quod amicus eius sit, pro-
pter improbitatem tamen eius surget, & dabit
9 illi quotquot habet necessarios. * Et ego dico
vobis: Petite, & dabitur vobis: quærite, &
10 inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. * Om-
nis enim, qui petit, accipit: & qui quærit, in-
11 inuenit: & pulsanti aperietur. * Quis autem
ex vobis Patrem petit panem, nunquid lapidẽ
dabit illi? Aut piscẽ: nunquid pro pisce serpen-
12 pentem dabit illi? * Aut si petierit ouum: nun-
quid porriget illi scorpionem? * Si ergo vos
cum sitis mali, nostis, bona data dare filijs ve-
stris: quanto magis Pater vester de cælo dabit
spiritum bonum petentibus se?

Recapit. pertinens ad an. 32.

Dæmoniacus mutus. Art. 184.
Recapitulat. tertia Lucæ.
*Supr.art.*107. *Matt.*12.22. *proprio loco.*

Luc. 11

* Et erat eijciens dæmonium, & illud erat mu- 14
tum. Et cum eiecisset dæmonium, locutus est
mutus, & admiratæ sunt turbæ.

*Confutatio Pharisæorum. Art.*185.
*Supr.art.*108. *Matt.*12.24. *Marc.*3.22.
proprio loco.

Luc. 11

* Quidam autem ex eis dixerunt. In Beelzebub 15
principe dæmoniorum eijcit dæmonia. * Et alij 16
tentantes, signum de cælo quærebant ab eo.
* Ipse autem vt vidit cogitationes eorum, dixit 17
eis: Omne regnum in seipsum diuisum desola-
bitur, & domus supra domum cadet. * Si au- 18
tem & Satanas in seipsum diuisus est, quomo-
do stabit regnum eius? quia dicitis in Beelze-
bub me eijcere demonia. * Si autem ego in 19
Beelzebub eijcio dæmonia: filij vestri in quo
eijciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. * Por- 20
ro si in digito Dei eijcio dæmonia: profecto
peruenit in vos regnum Dei * Cum fortis arma- 21
tus custodit atrium suum, in pace sunt ea, quæ
possidet * Si autem fortior eo superueniens vi- 22
cerit eum, vniuersa arma eius auferet, in qui-
bus confidebat, & spolia eius distribuet. * Qui 23
non est mecum, contra me est: & qui non col-
ligit mecum, dispergit.

Recapit. pertinens ad an. 32.

Immundi spiritus prauitas. *Art.* 186.
Sup. art. 111. *Matt.* 12. 43. *prop. loco.*

24 * Cum immundus spiritus exierit de homine, ambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inueniens dicit: Reuertar in domum meã
25 vnde exiui. * Et cum venerit, inuenit eam sco-
26 pis mundatam, & ornatam. * Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum, nequiores se, & ingressi habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus, Luc. 11

Acclamatio mulieris. *Art.* 187.
Proprius eius locus est post artic. 111.

27 Factum est autem, cum hæc diceret: extollens
D vocem quædam mulier de turba dixit illi: Beatus venter, qui te portauit, & vbera, quæ su-
28 xisti. * At ille dixit: Quinimmo beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. Luc. 11

Petitio signi de cælo prima. *Art.* 188.
Sup. art. 110. *Matt.* 12. 38.
proprio loco.

29 * Turbis autem concurrentibus cœpit dicere: Generatio hæc, generatio nequam est: signum quærit, & signum non dabitur ei, nisi signum
30 Ionæ prophetæ. * Nam sicut fuit Ionas signum Niniuitis: ita erit & Filius hominis generationi
31 isti. * Regina Austri surget in iudicio cum viris generationis huius, & condemnabit illos: quia venit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis: & ecce plus quàm Salomon hic. Luc. 11

Recapit. pertinens ad an. 32.

* Viri Niniuitæ ſurgent in iudicio cum genera- 32
tione hac, & condemnabunt illam: quia pœ-
nitentiam egerunt ad prædicationem Ionæ, &
ecce plus quàm Ionas hic.

Spiritualis luminis rectus vſus. *Artic.* 189.

Proprius eius locus eſt poſt artic. 110.

Luc. 11

* Nemo lucernam accendit, & in abſcondito 33
ponit, neque ſub modio: ſed ſupra candela-
brum, vt qui ingrediuntur, lumen videant.
* Lucerna corporis tui, eſt oculus tuus. Si ocu- 34
lus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lu-
cidum erit: ſi autem nequam fuerit, etiam cor-
pus tuum tenebroſum erit. * Vide ergo ne lu- 35
men, quod in te eſt, tenebræ ſint. * Si ergo 36
corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens
aliquam partem tenebrarum, erit lucidum to-
tum, & ſicut lucerna fulgoris illuminabit te.

In hypocriſim. *Artic.* 190.

Luc. 11

* Et cum loqueretur, rogauit illũ quidam Phari- 37
ſæus vt pranderet apud ſe. Et ingreſſus recubuit.
* Phariſæus autem cœpit intra ſe reputans dice- 38
re, quare non baptizatus eſſet ante prandium.
* Et ait Dominus ad illum: Nunc vos Phariſæi 39
quod deforis eſt calicis, & catini, mundatis:
quod autem intus eſt veſtrum, plenum eſt rapi-
na, & iniquitate. * Stulti nonne qui fecit quod 40
deforis eſt, etiam id, quod deintus eſt, fecit?
* Verumtamen quod ſupereſt, date eleemoſy- 41
nam: & ecce omnia munda ſunt vobis. * Sed 42
væ vobis Phariſæis, quia decimatis mentham,
& rutam, & omne olus, & præteritis iudicium,
& charitatem Dei: hæc autem oportuit facere,

& illa

43 & illa non omittere. * Væ vobis Pharisæis, An.Ch.33
quia diligitis primas cathedras in synagogis, &
44 salutationes in foro. * Væ vobis quia estis vt
monumenta, quæ non apparent, & homines
45 ambulantes supra, nesciunt. * Respondens autem quidam ex Legisperitis, ait illi: Magister
hæc dicens etiam contumeliam nobis facis.
46 * At ille ait: Legisperitis væ: quia oneratis
homines oneribus, quæ portare non possunt, &
ipsi vno digito vestro non tangitis sarcinas.
47 Væ vobis, qui ædificatis monumenta prophetarum: patres autem vestri occiderunt illos.
48 * Profectò testificamini quòd consentitis operi-
G bus patrum vestrorum: quoniam ipsi quidem
eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum
49 sepulchra. * Propterea & sapientia Dei dixit:
Mittam ad illos Prophetas, & Apostolos, & ex
50 illis occident, & persequentur. * Vt inquiratur sanguis omnium Prophetarum, qui effusus
est a constitutione mundi a generatione ista,
51 * a sanguine Abel, vsque ad sanguinem Zachariæ, qui periit inter altare, & ædem. Ita dico vobis, requiretur ab hac generatione.
52 * Væ vobis Legisperitis quia tulistis clauem
scientiæ, ipsi non introistis, & eos, qui introi-
53 bant, prohibuistis. * Cum autem hæc ad illos
diceret, cœperunt Pharisæi, & Legisperiti grauiter insistere, & os eius opprimere de multis,
54 * insidiantes ei, & quærentes aliquid capere
de ore eius, vt accusarent eum.

Quæ timenda. Art. 191.

1 MVltis autem turbis circumstantibus, ita Luc. 12
A vt se inuicem conculcarent, cœpit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento
2 Pharisæorum, quod est hypocrisis. * Nihil autem opertum est, quod non reueletur: neque

An.Ch.33 absconditum, quod non sciatur. * Quoniam 3
quæ in tenebris dixistis, in lumine dicentur:
& quod in aurem locuti estis in cubiculis, præ-
dicabitur in tectis. * Dico autem vobis amicis 4
meis. Ne terreamini ab his, qui occidunt cor-
pus, & post hæc non habent amplius quid fa-
ciant. * Ostendam autem vobis quem timeatis:
timete eum, qui, postquam occiderit, habet
potestatem mittere in gehennam. ita dico vo-
bis, hunc timete * Nonne quinque passeres væ- 6
neunt dipondio, & vnus ex illis non est in obli-
uione coram Deo? * Sed & capilli capitis ve- 7
stri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: B
multis passeribus pluris estis vos: * Dico autem 8
vobis: Omnis, quicunque confessus fuerit me
coram hominibus, & Filius hominis confitebi-
tur illum coram angelis Dei: * qui autem ne- 9
gauerit me coram hominibus, negabitur coram
angelis Dei. * Et omnis, qui dicit verbum in 10
Filium hominis, remittetur illi: ei autem, qui
in Spiritum sanctum blasphemauerit, non re-
mittetur * Cum autem inducent vos in syna- 11
gogas, & ad magistratus, & potestates, nolite
soliciti esse qualiter, aut quid respondeatis,
aut quid dicatis. * Spiritus enim sanctus doce- 12
bit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere.

Vana solicitudo. Art. 192.

Luc. 12 * Ait autem ei quidam de turba: Magister, dic 13
fratri meo vt diuidat mecum hæreditatem.
* At ille dixit illi: Homo, quis me constituit 14
iudicem, aut diuisorem super vos? * Dixitque 15
ad illos: Videte, & cauete ab omni auaritia: C
quia non in abundantia cuiusquam vita eius est
ex his quæ possidet. * Dixit autem similitudi- 16
nem ad illos, dicens: Hominis cuiusdam diuitis
vberes fructus ager attulit; * & cogitabat intra 17
se,

se, dicens: Quid faciam, quia non habeo quo An.Ch.33
18 congregem fructus meos? * Et dixit: Hoc fa-
ciam: Destruam horrea mea, & maiora faciã:
& illuc congregabo omnia, quæ nata sunt mi-
19 hi, & bona mea, * & dicam animæ meæ: Ani-
ma, habes multa bona posita in annos pluri-
mos: requiesce, comede, bibe, epulare.
20 Dixit autem illi Deus: Stulte, hac nocte ani-
mam tuam repetunt a te: quæ autem parasti,
21 cuius erunt? * Sic est qui sibi thesaurizat, &
non est in Deum diues.

Solicitudo, quorum vitanda. Art. 193.

22 * Dixitq. ad discipulos suos: Ideo dico vobis. Luc. 12
Nolite soliciti esse animæ vestræ quid manduce-
23 tis: neque corpori quid induamini. * Anima
plus est quàm esca, & corpus plus quàm vesti-
24 mentum. * Considerate coruos quia non semi-
nant, neque metunt, quibus non est cellarium,
neque horreum, & Deus pascit illos. Quanto
25 magis vos pluris estis illis? * Quis autem ve-
D strum cogitando potest adijcere ad staturam
26 suam cubitum vnum? * Si ergo neque quod mi-
nimum est potestis, quid de cæteris soliciti estis?
27 Considerate lilia quomodo crescunt: non la-
borant, neque nent: dico autem vobis, nec
Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut
28 vnum ex istis. * Si autem fœnum, quod hodie
est in agro, & cras in clibanum mittitur Deus
29 sic vestit: quanto magis vos pusillæ fidei? * Et
vos nolite quærere quid manducetis, aut quid
30 bibatis: & nolite in sublime tolli: * hæc enim
omnia gentes mundi quærunt. Pater autem ve-
31 ster scit quoniam his indigetis. * Veruntamen
quærite primum regnum Dei, & iustitiam eius:
& hæc omnia adijcientur vobis.

An.Ch.33

Solicitudo, quorum habenda. Art. 194.

Luc. 12 * Nolite timere pusillus grex, quia complacuit 32
Patri vestro dare vobis regnum. * Vendite quæ 33
possidetis, & date eleemosynam. Facite vobis
sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non E
deficientem in cælis: quo fur non appropiat:
neque tinea corrumpit. * vbi enim thesaurus 34
vester est, ibi & cor vestrum erit. * Sint lum- 35
bi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in ma-
nibus vestris, * & vos similes hominibus expe- 36
ctantibus dominum suum quando reuertatur a
nuptijs: vt, cum venerit, & pulsauerit, con-
festim aperiant ei. * Beati serui illi, quos cum 37
venerit dominus, inuenerit vigilantes: amen
dico vobis, quod præcinget se, & faciet illos
discumbere, & transiens ministrabit illis. * Et 38
si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigi-
lia venerit, & ita inuenerit, beati sunt serui il-
li. * Hoc autem scitote, quoniam si sciret pa- 39
terfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret vti-
que, & non sineret perfodi domum suam. * Et 40
vos estote parati, quia qua hora non putatis,
Filius hominis veniet.

Fidelis dispensatio, & vsus donorum. Art. 195.

Luc. 12 * Ait autem ei Petrus: Domine ad nos dicis 41
hanc parabolam: an & ad omnes? * Dixit au- 42
tem Dominus: Quis, putas, est fidelis dispensa-
tor, & prudens, quem constituit Dominus su-
pra familiam suam, vt det illis in tempore tri-
tici mensuram? * Beatus ille seruus, quem cũ 43
venerit dominus, inuenerit ita facientem.
* Vere dico vobis, quoniam supra omnia, quæ 44
possi-

45 possidet, constituet illum. * Quod si dixerit An.Ch.33
seruus ille in corde suo: Moram facit dominus
meus venire: & cœperit percutere seruos, &
46 ancillas, & edere, & bibere, & inebriari: * ve-
niet dominus serui illius in die, qua non sperat,
& hora, qua nescit, & diuidet eum, partemq.
47 eius cum infidelibus ponet. * Ille autem ser-
uus, qui cognouit voluntatem domini sui, &
non se præparauit, & non fecit secundum volun-
48 tatem eius, vapulabit multis: * qui autem non
cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit pau-
cis. Omni autem, cui multum datum est multũ
quæretur ab eo: & cui commendauerunt mul-
49 tum, plus petent ab eo. * Ignem veni mittere
in terram, & quid volo nisi vt accendatur?
50 * Baptismo autem habeo baptizari: & quomo-
G do coarctor vsquedum perficiatur? * Putatis
51 quia pacem veni dare in terram? Non, dico vo-
52 bis, sed separationem: * erunt enim ex hoc
quinque in domo vna diuisi, tres in duos, & duo
53 in tres diuidentur: * pater in filium, & filius
in patrem suum, mater in filiam, & filia in
matrem, socrus in nurum suam, & nurus in
socrum suam.

Agnoscendum tempus pœnitentiæ, & gratiæ. Art. 196.

54 * Dicebat autem & ad turbas: Cum videritis Luc. 12
nubem orientem ab occasu, statim dicitis:
55 Nimbus venit: & ita fit. * & cum austrum flan-
56 tem dicitis: Quia æstus erit: & fit. * Hypocri-
tæ faciem cæli, & terræ nostis probare: hoc
57 autem tempus quomodo non probatis? * Quid
autem & a vobis ipsis non iudicatis quod iustũ
58 est? * Cum autem vadis cum aduersario tuo ad
principem, in via da operã liberari ab illo, ne
forte

An. Ch. 33 forte trahat te ad iudicem, & iudex tradat te
exactori, & exactor mittat te in carcerem. * Di 59
co tibi, non exies inde, donec etiam nouissi-
mum minutum reddas.

Pœnitentia agenda. *Art.* 197.

Luc. 13 ADerant autem quidam ipso in tempore, nun- 1
ciantes illi de Galilæis, quorum sangui- A
nem Pilatus miscuit cum sacrificijs eorum. * Et 2
respondens dixit illis: Putatis quod hi Galilæi
præ omnibus Galilæis, peccatores fuerint quia
talia passi sunt? * Non, dico vobis: sed nisi pœ- 3
nitentiam habueritis, omnes similiter peribitis.
* Sicut illi decem & octo, supra quos cecidit 4
turris in Siloe, & occidit eos: putatis quia &
ipsi debitores fuerint præter omnes homines ha
bitantes in Ierusalē?* Non, dico vobis: sed si pœ- 5
nitentiam non egeritis omnes similiter peribitis.
* Dicebat autem & hanc similitudinem: Arbo- 6
rem fici habebat quidam plantatam in vinea
sua, & venit quærens fructum in illa, & non
inuenit: * Dixit autem ad cultorem vineæ: Ec- 7
ce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum B
in ficulnea hac, & non inuenio: succide ergo
illam: vt quid etiam terram occupat? * At il- 8
le respondens, dicit illi: Domine dimitte illam
& hoc anno, vsque dum fodiam circa illam, &
mittam stercora: * & siquidem fecerit fructum: 9
sin autem in futurum succides eam.

Mulier inclinata. *Art.* 198.

Luc. 13 * Erat autem docens in synagoga eorum sabba- 10
tis. * Et ecce mulier, quæ habebat spiritum 11
infirmitatis annis decem & octo: & erat incli-
nata,

nata, nec omnino poterat sursum respicere. An.Ch.33
12 * Quam cum videret Iesus, vocauit eam ad se,
C & ait illi; Mulier, dimissa es ab infirmitate
13 tua * Et imposuit illi manus, & confestim ere-
14 cta est, & glorificabat Deum. * Respondens
autem archisynagogus, indignans quia sabbato
curasset Iesus: dicebat turbæ: Sex dies sunt,
in quibus oportet operari: in his ergo venite,
15 & curamini, & non in die sabbati. * Respon-
dens autem ad illum Dominus dixit: Hypocri-
ta, vnusquisque vestrum sabbato non soluit bo-
uem suum, aut asinum a præsepio, & ducit ad-
16 aquare? * Hanc autem filiam Abrahæ, quam
alligauit satanas, ecce decem & octo annis non
oportuit solui a vinculo isto die sabbati? * Et
17 cum hæc diceret, erubescebant omnes ad-
D uersarij eius: & omnis populus gaudebat in
vniuersis, quæ gloriose fiebant ab eo.

Granum sinapis, & fermentum.
Art. 199.
Supr. art. 117. *&* 118.

18 * Dicebat ergo: Cui simile est regnum Dei, & Luc. 13
19 cui simile æstimabo illud? * Simile est grano si-
napis, quod acceptum homo misit in hortum
suum, & creuit, & factum est in arborem ma-
gnam: & volucres cæli requieuerunt in ramis
20 eius. * Et iterum dixit: Cui simile æstimabo
21 regnum Dei? * Simile est fermento, quod ac-
ceptum mulier abscondit in farinæ sata tria,
donec fermentaretur totum.

Angusta cœli porta. *Art.* 200.

22 * Et ibat per ciuitates, & castella docens, & Luc. 13
23 iter faciens in Ierusalem. * Ait autem illi qui-
dam:

An.Ch.33 dam: Domine, si pauci sunt, qui saluantur? E
Ipse autem dixit ad illos: * Contendite intrare 24
per angustam portam: quia multi, dico vobis,
quærent intrare, & non poterunt. * Cum au- 25
tem intrauerit paterfamilias. & clauserit ostiū,
incipietis foris stare, & pulsare ostium, dicen-
tes: Domine, aperi nobis: & respondens dicet
vobis: Nescio vos vnde sitis: * tunc incipietis 26
dicere: Manducauimus coram te, & bibimus,
& in plateis nostris docuisti. * Et dicet vobis: 27
Nescio vos vnde sitis: discedite a me omnes ope-
rarij iniquitatis. * Ibi erit fletus, & stridor dē- 28
tium: cum videritis Abraham, & Isaac, & Ia-
cob, & omnes Prophetas in regno Dei, vos au-
tem expelli foras. * Et venient ab Oriente, & 29
Occidente, & Aquilone, & Austro, & accum-
bent in regno Dei. * Et ecce sunt nouissimi qui 30
erunt primi, & sunt primi qui erunt nouissimi.

Prædictio de loco mortis Christi.
Artic. 201.

Luc. 13 * In ipsa die accesserunt quidam Pharisæorum, 31
dicentes illi: Exi, & vade hinc: quia Herodes
vult te occidere. * Et ait illis: Ite, & dicite 32
vulpi illi: Ecce eijcio dæmonia, & sanitates G
perficio hodie, & cras, & tertia die consum-
mor. * Verumtamen oportet me hodie & cras 33
& sequenti die ambulare: quia non capit pro-
phetam perire extra Ierusalem. * Ierusalem, 34
Ierusalem, quæ occidis Prophetas, & lapidas
eos, qui mittuntur ad te, quoties volui con-
gregare filios tuos quemadmodum auis nidum
suum sub pennis, & noluisti? * Ecce relinque- 35
tur vobis domus vestra deserta. Dico autem vo-
bis, quia non videbitis me donec veniat cū di-
cetis: Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Hy-

Hydropicus. *Art.* 202.

1 ET factum est cum intraret Iesus in domum Luc.14
A cuiusdam principis Pharisæorum sabbato
manducare panem, & ipsi obseruabant eum.
2 * Et ecce homo quidam hydropicus erat ante
3 illum. * Et respondens Iesus dixit ad Legisperitos, & Pharisæos dicens: Si licet sabbato cu-
4 rare? * At illi tacuerunt. Ipse vero apprehen-
5 sum sanauit eum, ac dimisit. * Et respondens
B ad illos dixit: Cuius vestrum asinus, aut bos
in puteum cadet, & non continuo extrahet il-
6 lum die sabbati? * Et non poterant ad hæc re-
spondere illi.

Humilitas sequenda. *Art.* 203.

7 Dicebat autem & ad inuitatos parabolam, in- Luc.14
tendens quomodo primos accubitus eligerent,
8 dicens ad illos. * Cum inuitatus fueris ad nu-
ptias, non discumbas in primo loco, ne forte
9 honoratior te sit inuitatus ab illo. * & veniens
is, qui te & illum vocauit, dicat tibi: Da huic
locum: & tunc incipias cum rubore nouissimum
10 locum tenere. * sed cum vocatus fueris, vade,
recumbe in nouissimo loco: vt, cum venerit
qui te inuitauit, dicat tibi: Amice, ascende su-
perius. Tunc erit tibi gloria coram simul di-
11 scumbentibus: * quia omnis, qui se exaltat hu-
miliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

Conuiuia pauperibus paranda. *Art.* 204.

12 * Dicebat autem & ei, qui se inuitauerat: Cū Luc.14
C facis prandium, aut cœnam noli vocare amicos
tuos,

An. Ch. 33 tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, ne-
que vicinos diuites: ne forte te & ipsi reinuitent,
& fiat tibi retributio * sed cum facis conuiuiũ, 13
voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos:
* & beatus eris quia non habent retribuere ti- 14
bi: retribuetur enim tibi in resurrectione iusto-
rum. * Hæc cum audisset quidam de simul di- 15
scumbentibus, dixit illi: Beatus, qui mandu- D
cabit panem in regno Dei.

Cœna magna. Art. 205.

Luc. 14 * At ipse dixit ei: Homo quidam fecit cœnam 16
magnam, & vocauit multos. * Et misit seruum 17
suum hora cœnæ dicere inuitatis vt venirent,
quia iam parata sunt omnia. * Et cœperunt si- 18
mul omnes excusare. Primus dixit ei: Villam
emi, & necesse habeo exire, & videre illam:
rogo te habe me excusatum. * Et alter dixit: 19
Iuga boum emi quinque, & eo probare illa:
rogo te habe me excusatum. * Et alius dixit:
Vxorem duxi, & ideo non possum venire. * Et 21
reuersus seruus nunciauit hæc domino suo. Tunc
iratus paterfamilias, dixit seruo suo: Exi cito
in plateas, & vicos ciuitatis: & pauperes ac
debiles, & cæcos, & claudos introduc huc.
* Et ait seruus: Domine, factum est vt impe- 22
rasti, & adhuc locus est. * Et ait dominus ser- 23
uo: Exi in vias, & sepes: & compelle intrare,
vt impleatur domus mea. * Dico autem vobis, 24
quod nemo virorum illorum, qui vocati sunt,
gustabit cœnam meam.

Omnibus renunciandum. Art. 206.

Luc. 14 * Ibant autem turbæ multæ cum eo: & conuer- 25
sus dixit ad illos: * Si quis venit ad me, & non
odit patrem suum, & matrem, & vxorem, &
filios

F filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & An.Ch.33
animam suam, non potest meus esse discipulus.
27 * Et qui non baiulat crucem suam, & venit post
28 me, non potest meus esse discipulus. * Quis
enim ex vobis volens turrim ædificare, nō prius
sedens computat sumptus, qui necessarij sunt,
29 si habeat ad perficiendum, * ne, posteam quā
posuerit fundamentum, & non potuerit perfi-
cere, omnes, qui vident, incipiant illudere,
30 ei, dicentes: Quia hic homo cœpit ædificare,
31 & non potuit consummare? * Aut quis rex itu-
rus committere bellum aduersus alium regem,
non sedens prius cogitat, si possit cum decem,
millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus
32 venit ad se? * alioquin adhuc illo longe agen-
te, legationem mittens rogat ea, quæ pacis
33 sunt. * Sic ergo omnis ex vobis, qui non re-
nunciat omnibus, quæ possidet, non potest meus
34 esse discipulus. * Bonum est sal Si autem sal
35 euanuerit, in quo condietur? * Neque in ter-
ram, neque in sterquilinium vtile est, sed fo-
ras mittetur. Qui habet aures audiendi audiat.

Encenia. Art. 207.

22 Facta sunt autem Encænia in Ierosolymis: & Ioa. 10.
23 hyems erat. * Et ambulabat Iesus in templo,
24 in porticu Salomonis. * Circumdederunt ergo
E eum Iudæi, & dicebant ei; Quousque animam
nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis pa-
25 lam. * Respondit eis Iesus: Loquor vobis, &
non creditis opera, quæ ego facio in nomine
Patris mei, hæc testimonium perhibent de me:
26 sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus
27 meis. * Oues meæ vocem meam audiunt; &
28 ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vi-
tam æternam do eis: & non peribunt in æter-
num, & non rapiet eas quisquam de manu mea,
* Pa-

An.Ch.33 * Pater meus quod dedit mihi, maius omnibus 29
est: & nemo potest rapere de manu Patris mei. F
* Ego, & Pater vnum sumus. * Sustulerunt er- 30
go lapides Iudæi, vt lapidarent eum. * Respon- 31
dit eis Iesus: Multa bona opera ostendi vobis 32
ex Patre meo, propter quod eorum opus me
lapidatis? * Responderunt ei Iudæi: De bono 33
opere non lapidamus te, sed de blasphemia: &
quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.
* Respondit eis Iesus: Nonne scriptum est in 34
lege vestra: quia ego dixi, dij estis? * Si illos 35
dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, & non
potest solui scriptura: * quem Pater sanctifica- 36
uit, & misit in mundum, vos dicitis: Quia
blasphemas: quia dixi, Filius Dei sum? * Si nõ 37
facio opera Patris mei, nolite credere mihi.
* Si autem facio: & si mihi non vultis credere, 38
operibus credite, vt cognoscatis, & credatis
quia Pater in me est, & ego in Patre. * Quæ- 39
rebant ergo eum apprehendere: & exiuit de
manibus eorum. * Et abijt iterum trans Iorda- 40
nem in eum locum, vbi erat Ioannes baptizans
primum: & mansit illic: * & multi venerunt 41
ad eum, & dicebant: Quia Ioannes quidem si-
gnum fecit nullum. * Omnia autem quæcunque 42
dixit Ioannes de hoc, vera erant. Et multi cre-
diderunt in eum.

Ouis, & drachma reperta. Art. 208.

Luc.15 ERant autem appropinquantes ei publicani, 1
& peccatores vt audirent illum. * Et mur- 2
murabant Pharisæi, & Scribæ, dicentes: Quia A
hic peccatores recipit, & manducat cum illis.
* Et ait ad illos parabolam istam dicens: * Quis 3
ex vobis homo, qui habet centum oues: & si 4
perdiderit vnam ex illis, nonne dimittit nona-
gintanouem in deserto, & vadit ad illam, quæ
pe-

5 perierat, donec inueniat eam? * Et cum inue- An.Ch.33
nerit eam, imponit in humeros suos gaudens:
6 * & veniens domum conuocat amicos, & vici-
B nos, dicens illis: Congratulamini mihi quia
7 inueni ouem meam, quæ perierat. * Dico vo-
bis, quod ita gaudium erit in cælo super vno
peccatore pœnitentiam agente, quam super no-
nagintanouem iustis, qui non indigent pœniten-
8 tia.* Aut quæ mulier habens drachmas decem,
si perdiderit drachmam vnam, nonne accendit
lucernam, & euerrit domum, & quærit dili-
9 genter, donec inueniat? * Et cum inuenerit
conuocat amicas, & vicinas, dicens: Congra-
tulamini mihi quia inueni drachmam, quam
10 perdideram? * Ita dico vobis, gaudium erit
C coram angelis Dei super vno peccatore pœni-
tentiam agente.

Filius prodigus. *Art.* 209.

11 * Ait autem: Homo quidam habuit duos filios: Luc. 15
12 * & dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da
mihi portionem substantiæ, quæ me contingit.
13 Et diuisit illis substantiam. * Et non post mul-
tos dies, congregatis omnibus, adolescentior
filius peregre profectus est in regionem longin-
quam, & ibi dissipauit substantiam suam viuen-
14 do luxuriose. * Et postquam omnia consum-
masset, facta est fames valida in regione illa,
15 & ipse cœpit egere. * Et abijt, & adhæsit vni
ciuium regionis illius. Et misit illum in villam
16 suam vt pasceret porcos. * Et cupiebat imple-
re ventrem suum de siliquis, quas porci man-
17 ducabant: & nemo illi dabat. * In se autem
reuersus, dixit: Quanti mercenarij in domo
patris mei abundant panibus, ego autem hic
18 fame pereo? * Surgam, & ibo ad patrem meũ,
& dicam ei: Pater, peccaui in cælum, & coram

An.Ch.33 te: * iam non ſum dignus vocari filius tuus: 19
fac me ſicut vnum de mercenarijs tuis. * Et ſur- 20
gens venit ad patrem ſuum. Cum autem adhuc
longe eſſet, vidit illum pater ipſius, & miſeri- B
cordia motus eſt, & accurrens cecidit ſuper
collum eius, & oſculatus eſt eum. * Dixitq. ei 21
filius: Pater peccaui in cælum, & coram te,
iam non ſum dignus vocari filius tuus. * Dixit 22
autem pater ad ſeruos ſuos: Cito proferte ſto-
lam primam, & induite illum, & date annulũ
in manum eius, & calceamenta in pedes eius:
* & adducite vitulum ſaginatum, & occidite,
& manducemus, & epulemur: * quia hic filius 24
meus mortuus erat, & reuixit: perierat, & in-
uentus eſt. Et cœperunt epulari. * Erat autem 25
filius eius ſenior in agro: & cum veniret, & ap-
propinquaret domui, audiuit ſymphoniam, &
chorum: * & vocauit vnum de ſeruis, & inter- 26
rogauit quid hæc eſſent. * Iſque dixit illi: Fra- 27
ter tuus venit, & occidit pater tuus vitulum ſa-
ginatum, quia ſaluum illum recepit. * Indi- 28
gnatus eſt autem, & nolebat introire. Pater
ergo illius egreſſus, cœpit rogare illum. * At 29
ille reſpondens, dixit patri ſuo: Ecce tot annis
ſeruio tibi, & nunquam mandatum tuum præ-
teriui, & nunquam dediſti mihi hœdum vt cum
amicis meis epularer: * ſed poſtquam filius 30
tuus hic, qui deuorauit ſubſtantiam ſuam cum
meretricibus, venit, occidiſti illi vitulum ſa-
ginatum. * At ipſe dixit illi: Fili, tu ſemper 31
mecum es, & omnia mea tua ſunt: * epulari
autem, & gaudere oportebat, quia frater tuus
hic, mortuus erat, & reuixit: perierat, & in-
uentus eſt.

Villicus diſſipans. Art. 210.

Luc.16 DIcebat autem & ad diſcipulos ſuos: Ho- 1
mo quidam erat diues, qui habebat vil- A
licum:

licum: & hic diffamatus est apud illum quasi An.Ch.33.
2 dissipasset bona ipsius. * Et vocauit illum: &
ait illi: Quid hoc audio de te? redde rationem
villicationis tuæ: iam enim non poteris villi-
3 care. * Ait autem villicus intra se: Quid faciã
quia dominus meus aufert a me villicationem?
4 fodere non valeo, mendicare erubesco. * Scio
quid faciam, vt, cum amotus fuero a villica-
5 tione, recipiant me in domos suas. * Conuo-
B catis itaque singulis debitoribus domini sui, di-
cebat primo: Quantum debes domino meo?
6 At ille dixit: Centum cados olei. Dixitq. illi:
Accipe cautionem tuam: & sede cito, scribe
7 quinquaginta. * Deinde alij dixit: Tu vero
quantum debes? Qui ait: Centum coros tritici.
Ait illi: Accipe litteras tuas, & scribe octo-
8 ginta. * Et laudauit dominus villicum iniqui-
tatis, quia prudenter fecisset: quia filij huius
sæculi prudentiores filijs lucis in generatione
9 sua sunt. * Et ego vobis dico: facite vobis ami-
cos de mammona iniquitatis: vt, cum defece-
ritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

In auaros. Art. 211.

10 * Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis Luc.16
C est: & qui in modico iniquus est, & in maiori
11 iniquus est. * Si ergo in iniquo mammona fi-
deles non fuistis: quod verum est, quis credet
12 vobis? * Et si in alieno fideles non fuistis: quod
13 vestrum est, quis dabit vobis? * Nemo seruus
potest duobus dominis seruire: aut enim vnum
odiet, & alterum diliget, aut vni adhærebit,
& alterum contemnet: non potestis Deo serui-
14 re, & mammonæ. * Audiebant autem omnia
15 hæc Pharisæi, qui erant auari: * & deridebãt
illum. Et ait illis: Vos estis, qui iustificatis
vos coram hominibus: Deus autem nouit corda

An.Ch.33 vestra: quia quod hominibus altum est, abo-
minatio est, ante Deum. * Lex, & prophetæ 16
vsque ad Ioannem: ex eo regnum Dei euange-
lizatur, & omnis in illud vim facit. * Facilius 17
est autem cælum, & terram præterire, quam E
de lege vnum apicem cadere. * Omnis, qui di- 18
mittit vxorem suam, & alteram ducit, mœcha-
tur: & qui dimissam a viro ducit, mœchatur.

Diues Epulo, & Lazarus. Art.212.

Luc.16 * Homo quidam erat diues, qui induebatur pur- 19
pura, & bysso: & epulabatur quotidie splen-
dide. * Et erat quidam mendicus, nomine La- 20
zarus, qui iacebat ad ianuam eius, vlceribus
plenus, * cupiens saturari de micis, quæ cade- 21
bant de mensa diuitis, & nemo illi dabat: sed
& canes veniebant, & lingebant vlcera eius.
* Factum est autem vt moreretur mendicus, & F
portaretur ab angelis in sinum Abrahæ. Mor-
tuus est autem & diues, & sepultus est in infer-
no. * Eleuans autem oculos suos, cum esset in 23
tormentis, vidit Abraham a longe, & Lazarum
in sinu eius: * & ipse clamans dixit: Pater 24
Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum vt
intingat extremum digiti sui in aquam vt refri-
geret linguam meam, quia crucior in hac flã-
ma. * Et dixit illi Abraham: Fili, recordare 25
quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus simi-
liter mala: nunc autem hic consolatur, tu ve-
ro cruciaris. * & in his omnibus inter nos, & 26
vos chaos magnum firmatum est: vt hi, qui vo-
lunt hinc transire ad vos, non possint, neque
inde huc transmeare: * Et ait: Rogo ergo te,
pater vt mittas eum in domũ patris mei. * ha- 28
beo enim quinque fratres, vt testetur illis, ne
& ipsi veniant in hunc locum tormentorum.
* Et ait illi Abraham: Habent Moysen, & pro- 29
phe-

30 phetas: audiant illos. * At ille dixit: Non pa- An.Ch.33
ter Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos
31 pœnitentiam agent. * Ait autem illi: Si Moy-
sen, & prophetas non audiunt, neque si quis ex
mortuis resurrexerit, credent.

Scandalum cauendum. *Art*. 213.
Supr.art. 156. *Marc*. 9.41. *Matt*. 18.6. *proprio loco*.

1 ET ait ad discipulos suos: Impossibile est vt Luc. 17
A non veniant scandala: væ autem illi per
2 quem veniunt. * Vtilius est illi si lapis molaris
imponatur circa collum eius, & proijciatur in
mare, quam vt scandalizet vnum de pusillis
3 istis. * Attendite vobis:

Correctio fraterna. *Art*. 214.
Supr.art. 158. *Matt*. 18.15. *proprio loco*.

Si peccauerit in te frater tuus, increpa illum: Luc. 17
4 & si pœnitentiam egerit, dimitte illi. * Et si
septies in die peccauerit in te, & septies in
die conuersus fuerit ad te, dicens: Pœnitet me,
dimitte illi.

Petitio fidei. *Art*. 215.

5 * Et dixerunt Apostoli Domino: Adauge nobis Luc. 17
6 fidem. * Dixit autem Dominus: Si habueritis
fidem sicut granum sinapis, diceretis huic arbori
moro: Eradicare, & transplantare in mare:
& obediet vobis.

An.Ch.33

Commendatio humilitatis. Art. 216.

Luc. 17 * Quis autem vestrum habens seruum arantem 7
aut pascentem, qui regresso de agro dicat illi:
Statim transi, recumbe: * & non dicat ei: Pa- 8
ra quod cœnem, & præcinge te, & ministra
mihi donec manducem, & bibam, & post hæc
tu manducabis, & bibes? * Nunquid gratiam 9
habet seruo illi, quia fecit quæ ei imperauerat?
* Non puto. Sic & vos cum feceritis omnia, 10
quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inuti-
les sumus: quod debuimus facere fecimus.

Decem leprosi. Art 217.
Recapitulatio quarta Lucæ:
Videbatur de his agendũ, sup. post ar. 162

Luc. 17 * Et factum est, dum iret in Ierusalem, transi- 11
bat per mediam Samariam, & Galilæam. * Et 12
cum ingrederetur quoddam castellum occurre-
runt ei decem viri leprosi, qui steterunt a lon-
ge: * & leuauerunt vocem, dicentes: Iesu præ- 13
ceptor, miserere nostri. * Quos vt vidit, dixit: 14
Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est,
dum irent, mundati sunt. * Vnus autem ex il- 15
lis, vt vidit quia mundatus est, regressus est,
cum magna voce magnificans Deum, * & ceci- 16
dit in faciem ante pedes eius, gratias agens: &
hic erat Samaritanus. * Respondens autem Ie- 17
sus, dixit: Nonne decem mundati sunt? & no-
uem vbi sunt? * Non est inuentus qui rediret, 18
& daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.
* Et ait illi: Surge, vade: quia fides tua te 19
saluum fecit.

Aduentus iudicij. Art. 218.

20 Interrogatus autem a Pharisæis: Quando venit Luc. 17
E regnum Dei? respondens eis dixit: Non venit
21 regnum Dei cum obseruatione: * neque dicent:
Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum
22 Dei intra vos est. * Et ait ad discipulos suos:
Venient dies quando desideretis videre vnum
23 diem Filij hominis, & non videbitis. * Et di-
cent vobis: Ecce hic, & ecce illic. Nolite
24 ire, neque sectemini. nam sicut fulgur coru-
scans de sub cælo in ea, quæ sub cælo sunt,
25 fulget: ita erit Filius hominis in die sua. * Pri-
mum autem oportet illum multa pati, & repro-
27 bari a generatione hac. * Et sicut factum est
in diebus Noe, ita erit & in diebus Filij homi-
27 nis: * Edebant, & bibebant: vxores ducebant,
& dabantur ad nuptias, vsque in diem, qua
intrauit Noe in arcam: & venit diluuium, &
28 perdidit omnes. * Similiter sicut factum est in
diebus Lot: Edebant, & bibebant: emebant,
& vendebant: plantabant, & ædificabant:
29 * qua die autem exijt Lot a Sodomis, pluit
ignem, & sulphur de cælo, & omnes perdidit:
30 * secundum hæc erit, qua die Filius hominis
31 reuelabitur. * In illa hora qui fuerit in tecto,
& vasa eius in domo, ne descendat tollere illa:
& qui in agro, similiter non redeat retro.
32 * Memores estote vxoris Lot. * Quicumque
33 quæsierit animam suam saluam facere, perdet
illam: & quicumque perdiderit illam, viuifi-
34 cabit eam. * Dico vobis: in illa nocte erunt
duo in lecto vno: vnus assumetur, & alter re-
35 linquetur: * duæ erunt molentes in vnum: vna
assumetur, & altera relinquetur: duo in agro:
36 vnus assumetur, & alter relinquetur. * Re-
37 spondentes dicunt illi: Vbi Domine? * Qui di-

An.Ch.33 illis : Vbicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilæ.

Iudex, & vidua. Art. 219.

Luc.18 DIcebant autem & parabolam ad illos, quo- 1
niam oportet semper orare, & non defi- A
cere, * dicens : Iudex quidam erat in quadam 2
ciuitate, qui Deum non timebat, & hominem
non reuerebatur. * Vidua autem quædam erat 3
in ciuitate illa, & veniebat ad eum, dicens :
Vindica me de aduersario meo.* Et nolebat per 4
multum tempus, post hæc autem dixit intra se:
Etsi Deum non timeo, nec hominem reuereor:
* tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vin- 5
dicabo illam, ne in nouissimo veniens sugillet
me. * Ait autem Dominus : Audite quid iudex 6
iniquitatis dicit : * Deus autem non faciet vin- 7
dictam electorum suorum clamantium ad se die
ac nocte, & patientiam habebit in illis? * Di- 8
co vobis quia cito faciet vindictam illorum.
Verumtamen Filius hominis veniens, putas,
inueniet fidem in terra?

Pharisæus, & publicanus. Art. 220.

Luc.18 * Dixit autem & ad quosdam, qui in se confi- 9
debant tamquam iusti, & aspernabantur cete-
ros, parabolam istam : * Duo homines ascen-
derunt in templum vt orarent: vnus Pharisæus,
& alter publicanus. * Pharisæus stans hæc apud 11
se orabat : Deus gratias ago tibi, quia non C
sum sicut ceteri hominum : raptores, iniusti,
adulteri : velut etiam hic publicanus. * ieiuno 12
bis in sabbato : decimas do omnium, quæ possi-
deo. * Et publicanus a longe stans, nolebat 13
nec oculos ad cælum leuare : sed percutiebat
pectus suum, dicens : Deus propitius esto mihi
pecca-

14 peccatori. * Dico vobis, descendit huic iusti- An.Ch.33
ficatus in domum suam ab illo, quia omnis qui
se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat,
exaltabitur.

Migratio in fines Iudeæ. Art. 221.

2 * Et venit in fines Iudeæ, trans Iordanem, & Mat. 19
secutæ sunt eum turbæ multæ,& curauit eos ibi

1 * Venit in fines Iudeæ vltra Iordanem, & con- Mar. 10
ueniunt iterum turbæ ad eum, & sicut consue-
uerat iterum docebat illos.

Repudium illicitum. Art. 222.

3 * Et accesserunt ad eum Pharisæi tentantes eũ, Mat. 19
& dicentes: Si licet homini dimittere vxorem
4 suam, quacumque ex causa? * Qui respondens
ait eis: Non legistis, quia qui fecit hominem,
ab initio, masculum, & fęminam fecit eos? &
5 dixit: * Propter hoc dimittet homo patrem,
& matrem, & adhærebit vxori suæ, & erunt
6 duo in carne vna. * itaque iam non sunt duo,
sed vna caro. Quod ergo Deus coniunxit, ho-
7 mo nõ separet. * Dicunt illi: Quid ergo Moy-
ses mandauit dare libellum repudij, & dimit-
8 tere? * At illis: Quoniam Moyses ad duritiam
B cordis vestri permisit vobis dimittere vxores
9 vestras: ab initio autem non fuit sic. * Dico
autem vobis, quia quicumque dimiserit vxorẽ
suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit,
mœchatur: & qui dimissam duxerit, mœchatur.
10 * Dicunt ei discipuli eius: Si ita est causa ho-
11 minis cum vxore, non expedit nubere. * Qui
dixit illis: Non omnes capiunt verbum istud,
12 sed quibus datum est. * Sunt enim eunuchi, qui
de matris vtero sic nati sunt: & sunt eunuchi,
qui

An Ch.33 qui facti sunt ab hominibus: & sunt eunuchi, qui
seipsos castrauerunt propter regnum cælorum.
Qui potest capere capiat.

Mar. 10 * Et accedentes Pharisæi interrogabant eum: 2
Si licet viro vxorem dimitttere tentantes eum.
* At ille respondens, dixit eis: Quid vobis præ- 3
cepit Moyses? * Qui dixerunt: Moyses permi- 4
sit libellum repudij scribere, & dimittere.
* Quibus respondens Iesus, ait: Ad duritiam 5
cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.
* ab initio autem creaturæ masculum, & femi- 6
nam fecit eos Deus. * Propter hoc relinquet 7
homo patrem suum, & matrem, & adhærebit
ad vxorem suam: * & erunt duo in carne vna. 8
Itaque iam non sunt duo, sed vna caro. * Quod 9
ergo Deus coniunxit, homo non separet. * Et 10
in domo iterum discipuli eius de eodem inter-
rogauerunt eum. * Et ait illis: Quicumque 11
dimiserit vxorem suam, & aliam duxerit, adul-
terium committit super eam. * Et si vxor dimi- 12
serit virum suum, & alij nupserit, mœchatur.

Paruulorum oblatio. Art.222.

Mat. 19 * Tunc oblati sunt ei paruuli, vt manus eis im- 13
poneret, & oraret. Discipuli autem increpa-
bant eos. * Iesus vero ait eis: Sinite paruulos, 14
& nolite eos prohibere ad me venire: talium
est enim regnum cælorum. * Et cum imposuis- 15
set eis manus, abijt inde.

Mar. 10 * Et offerebant illi paruulos vt tangeret illos.
Discipuli autem comminabantur offerentibus.
* Quos cum videret Iesus, indigne tulit, & ait 14
illis: Sinite paruulos venire ad me, & ne pro-
hibueritis eos: talium enim est regnum Dei.
* Amen dico vobis: Quisquis non receperit re- 15
gnum

gnum Dei velut paruulus, non intrabit in illud. An.Ch.33
16 * Et complexans eos, & imponens manus super
illos, benedicebat eos.

15 * Afferebant autem ad illum & infantes, vt eos Luc.18
tangeret. Quod cum viderent discipuli, incre-
16 pabant illos. * Iesus autem conuocans illos, di-
xit: Sinite pueros venire ad me, & nolite ve-
17 tare eos. talium est enim regnum Dei. * Amē
dico vobis: Quicumque non acceperit regnum
Dei sicut puer, non intrabit in illud.

Diuitiarum impedimentum. Art. 223.

16 * Et ecce vnus accedens, ait illi: Magister bo- Mat.19
ne, quid boni faciam vt habeam vitam æternā?
17 * Qui dixit ei: Quid me interrogas de bono?
Vnus est bonus, Deus. Si autem vis ad vitam
18 ingredi, serua mandata. * Dicit illi: Quæ?
C Iesus autem dixit: Non homicidium facies: Nō
facies furtum: Non falsum testimonium dices:
19 Honora patrem tuum, & matrem tuam, & di-
20 liges proximum tuum sicut teipsum. * Dicit illi
adolescens: Omnia hæc custodiui a iuuentute
21 mea, quid adhuc mihi deest? * Ait illi Iesus:
Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes,
& da pauperibus & habebis thesaurum in cælo:
22 & veni sequere me. * Cum audisset autem ado-
lescens verbum, abijt tristis: erat enim habens
23 multas possessiones. * Iesus autem dixit disci-
pulis suis: Amen dico vobis, quia diues diffi-
24 cile intrabit in regnum cælorum. * Et iterum
dico vobis: Facilius est camelum per foramen
acus transire, quam diuitem intrare in regnum
25 cælorum. * Auditis autem his, discipuli mira-
D bantur valde, dicentes: Quis ergo poterit sal-
26 uus esse? * Aspiciens autem Iesus, dixit illis:
Apud homines hoc impossibile est: apud Deum
autem omnia possibilia sunt.

An.Ch.33 * Et cum egressus esset in viam, procurrens qui- 17
Mar.10 dam genuflexo ante eum, rogabat eum: Magi-
ster bone, quid faciam vt vitam æternam per-
cipiam? * Iesus autem dixit ei: Quid me dicis C
bonum? Nemo bonus, nisi vnus Deus. * Præ- 19
cepta nosti: Ne adulteres, Ne occidas, Ne fu-
reris, Ne falsum testimonium dixeris, Ne frau-
dem feceris, Honora patrem tuum & matrem.
* At ille respondens, ait illi: Magister hæc om- 20
nia obseruaui a iuuentute mea. * Iesus autem 21
intuitus eum, dilexit eum, & dixit ei: Vnum
tibi deest: vade, quæcumque habes vende, &
da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo:
& veni, sequere me. * Qui contristatus in ver- 22
bo, abiit mœrens: erat enim habens multas
possessiones. * Et circumspiciens Iesus, ait di- 23
scipulis suis: Quàm difficile qui pecunias ha-
bent, in regnum Dei introibunt? * Discipuli 24
autem obstupescebant in verbis eius. At Iesus
rursus respondens ait illis: Filioli, quam diffi-
cile est confidentes in pecunijs, in regnũ Dei in-
troire? * Facilius est, camelũ per foramen acus 25
transire, quàm diuitem intrare in regnum Dei. D
* Qui magis admirabantur, dicentes ad semet- 26
ipsos: Et quis potest saluus fieri? * Et intuens 27
illos Iesus, ait: Apud homines impossibile est,
sed non apud Deum: omnia enim possibilia
sunt apud Deum.

Luc. 18 * Et interrogauit eum quidam princeps, dicens: 18
Magister bone, quid faciens vitam æternam D
possidebo? * Dixit autem ei Iesus: Quid me 19
dicis bonũ? nemo bonus nisi solus Deus. * Mã- 20
data nosti: Non occides: Non mœchaberis:
Non furtum facies: Non falsum testimonium
dices: Honora patrem tuum, & matrem.
* Qui ait: Hæc omnia custodiui a iuuentute 21
mea. * Quo audito, Iesus ait ei: Adhuc vnum 22
tibi.

tibi deest : omnia quæcumque habes vende, & An.Ch.33.
da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo :
23 & veni sequere me. * His ille auditis, contri-
24 status est : quia diues erat valde. * Videns au-
E tem Iesus illum tristem factum, dixit : Quàm
difficile, qui pecunias habent, in regnum Dei
25 intrabunt. * Facilius est enim camelum per fo-
ramen acus transire, quàm diuitem intrare in
26 regnum Dei. * Et dixerunt qui audiebant : Et
27 quis potest saluus fieri ? Ait illis : Quæ impos-
sibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud
Deum.

Præmium pauperum propter Christum. Art. 224.

27 * Tunc respondens Petrus, dixit ei : Ecce nos Mat. 19
reliquimus omnia, & secuti sumus te : quid er-
28 go erit nobis ? * Iesus autem dixit illis : Amen
dico vobis, quòd vos, qui secuti estis me, in
regeneratione cum sederit Filius hominis in
sede maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes
duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel.
29 * Et omnis, qui reliquerit domum, vel fratres,
aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut
vxorem, aut filios, aut agros propter nomen
meum, centuplum accipiet, & vitam æternam
30 possidebit. * Multi autem erunt primi nouissimi,
& nouissimi primi.

28 * Et cœpit ei Petrus dicere : Ecce nos dimisi- Mar. 10
29 mus omnia, & secuti sumus te. * Respondens
Iesus, ait : Amen dico vobis : Nemo est, qui
reliquerit domum, aut fratres, aut sorores,
aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros
30 propter me, & propter Euangelium, * qui non
accipiat centies tantum, nunc in tempore hoc :
do-

An.Ch.33 domos, & fratres, & sorores, & matres, & fi-
lios, & agros, cum persecutionibus, & in sæ-
culo futuro vitam æternam. * Multi autem 31
erunt primi nouissimi, & nouissimi primi.

Luc.18 * Ait autem Petrus: Ecce nos dimisimus omnia, 28
& secuti sumus te. * Qui dixit ei: Amen dico 29
vobis, nemo est, qui reliquit domum, aut pa-
rentes, aut fratres aut vxorem, aut filios pro-
pter regnum Dei, & non recipiat multo plura 30
in hoc tempore, & in sæculo venturo vitam
æternam.

Operarij. Art. 225.

Mat. 20 Simile est regnum cælorum homini patrifa- 1
milias, qui exijt primo mane conducere A
operarios in vineam suam. * Conuentione au- 2
tem facta cum operarijs ex denario diurno, mi-
sit eos in vineam suam. * Et egressus circa ho- 3
ram tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos,
* & dixit illis: Ite vos in vineam meam, & quod 4
iustum fuerit dabo vobis. * Illi autem abie- 5
runt. Iterum autem exijt circa sextam, & no-
nam horam: & fecit similiter. * Circa vndeci- 6
mam vero exijt, & inuenit alios stantes, & di-
cit illis: Quid hic statis tota die otiosi? * Dicunt 7
ei: quia nemo nos conduxit. Dicit illis: Ite &
vos in vineam meam. * Cum sero autem factū 8
esset, dicit dominus vineæ procuratori suo:
Voca operarios, & redde illis mercedem inci-
piens a nouissimis vsque ad primos. * Cum ve- 9
nissent ergo qui circa vndecimam horam vene- B
rant, acceperunt singulos denarios. * Venien- 10
tes autem & primi, arbitrati sunt quod plus es-
sent accepturi: acceperunt autem & ipsi singu-
los denarios. * Et accipientes murmurabant 11
aduersus patremfamilias, * dicentes; Hi nouis- 12
simi

ſimi vna hora fecerunt, & pares illos nobis fe- An.Ch.34
ciſti, qui portauimus pondus diei, & æſtus.
13 * At ille reſpondens vni eorum, dixit: Amice
non facio tibi iniuriam: nonne ex denario con-
ueniſti mecum? * Tolle quod tuum eſt, & vade:
volo autem & huic nouiſſimo dare ſicut & tibi.
15 * Aut non licet mihi quod volo, facere? an
oculus tuus nequam eſt, quia ego bonus ſum?
16 * Sic erunt nouiſſimi primi, & primi nouiſſimi.
multi enim ſunt vocati, pauci vero electi.

Lazari reſurrectio. *Art*. 226.

An.Ch.34
Ioan.11

1 ERat autem quidam languens Lazarus a Be-
A thania, de caſtello Mariæ, & Marthæ ſo-
2 roris eius. * (Maria autem erat, quæ vnxit
Dominum vnguento, & exterſit pedes eius ca-
pillis ſuis: cuius frater Lazarus infirmabatur.
3 * Miſerunt ergo ſorores eius ad eum dicentes:
4 Domine, ecce quem amas infirmatur. * Audiẽs
autem Ieſus dixit eis: Infirmitas hæc non eſt ad
mortem, ſed pro gloria Dei, vt glorificetur
5 Filius Dei per eam. * Diligebat autem Ieſus
Martham, & ſororem eius Mariam, & Lazarũ.
6 Vt ergo audiuit quia infirmabatur, tunc quidẽ
7 manſit in eodem loco duobus diebus. * deinde
poſt hæc dixit diſcipulis ſuis: Eamus in Iudæam
8 iterum. * Dicunt ei diſcipuli: Rabbi, nunc quæ
rebant te Iudæi lapidare, & iterum vadis illuc?
9 * Reſpondit Ieſus: Nonne duodecim ſunt horæ
B diei? Si quis ambulauerit in die, non offendit,
10 quia lucem huius mundi videt: * ſi autem am-
bulauerit in nocte, offendit, quia lux non eſt in
11 eo. Hæc ait, & poſt hæc dixit eis: Lazarus
amicus noſter dormit: ſed vado vt a ſomno ex-
12 citem eum. * Dixerunt ergo diſcipuli eius:
13 Domine, ſi dormit, ſaluus erit. * Dixerat au-
autem Ieſus de morte eius: illi autem putaue-
runt

An.Ch.34 runt quia de dormitione somni diceret. * Tunc 14
ergo Iesus dixit eis manifeste : Lazarus mor-
tuus est : * & gaudeo propter vos, vt credatis, 15
quoniam non eram ibi. sed eamus ad eum,
* Dixit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, ad 16
condiscipulos : Eamus & nos, vt moriamur cũ
eo : * Venit itaque Iesus : & inuenit eum quat- 17
tuor dies iam in monumento habentem. * (Erat C
autem Bethania iuta Ierosolymam quasi stadijs 18
quindecim.) * Multi autem ex Iudæis venerãt 19
ad Martham, & Mariam, vt consolarentur eas
de fratre suo. * Martha ergo vt audiuit quia 20
Iesus venit, occurrit illi : Maria autem domi
sedebat. * Dixit ergo Martha ad Iesum : Do- 21
mine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mor-
tuus : Sed & nunc scio quia quæcumque popo- 22
sceris a Deo, dabit tibi Deus. * Dicit illi Iesus: 23
Resurget frater tuus. * Dicit ei Martha : Scio 24
quia resurget in resurrectione in nouissimo die.
* Dixit ei Iesus : Ego sum resurrectio, & vita : 25
qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vi-
uet : * & omnis, qui viuit, & credit in me, 26
non morietur in æternum. credis hoc? * Ait 27
illi : Vtique Domine, ego credidi, quia tu es D
Christus Filius Dei viui, qui in hunc mundum
venisti. * Et cum hæc dixisset, abijt, & voca- 28
uit Mariam sororem suam silentio, dicens : Ma-
gister adest, & vocat te. * Illa vt audiuit, sur- 29
git cito, & venit ad eum : * nondum enim ve- 30
nerat Iesus in castellum : sed erat adhuc in il-
lo loco, vbi occurrerat ei Martha. * Iudæi er- 31
go, qui erant cum ea in domo, & consolaban-
tur eam, cum vidissent Mariam quia cito sur-
rexit, & exijt, secuti sunt eam dicentes : Quia
vadit ad monumentum, vt ploret ibi. * Maria 32
ergo, cum venisset vbi erat Iesus, videns eum,
cecidit ad pedes eius, & dicit ei : Domine, si
fuisses hic, non esset mortuus frater meus. * Ie- 33
sus

sus ergo, vt vidit eam plorantem, & Iudæos, An. Ch. 34
E qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spi-
34 ritu, & turbauit seipsum, * & dixit: Vbi posui-
stis eum? Dicunt ei: Domine, veni, & vide.
* Et lacrymatus est Iesus. * Dixerunt ergo Iu-
37 dæi: Ecce quomodo amabat eum. * Quidam
autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic, qui
aperuit oculos cæci nati, facere vt hic non mo-
38 reretur? * Iesus ergo rursum fremens in semet-
ipso, venit ad monumentum. erat autem spe-
39 lunca: & lapis superpositus erat ei * Ait Iesus:
Tollite lapidem. Dicit ei Martha soror eius,
qui mortuus fuerat: Domine, iam fœtet, qua-
40 triduanus est enim. * Dicit ei Iesus: Nonne
dixi tibi quoniam si credideris, videbis gloriã
41 Dei? * Tulerunt ergo lapidem: Iesus autem
eleuatis sursum oculis, dixit: Pater gratias
42 ago tibi quoniam audisti me. * ego autem
sciebam quia semper me audis, sed propter po-
pulum, qui circumstat, dixi: vt credant quia
43 tu me misisti. * Hæc cum dixisset, voce magna
44 clamauit: Lazare veni foras. * Et statim pro-
dijt qui fuerat mortuus, ligatus pedes, & ma-
nus institis, & facies illius sudario erat ligata.
Dixit eis Iesus: Soluite eum, & sinite abire.
45 * Multi ergo ex Iudæis, qui venerant ad Ma-
riam, & Martham, & viderant quæ fecit Ie-
46 sus, crediderunt in eum. * Quidam autem
ex ipsis abierunt ad Pharisæos, & dixerunt eis
quæ fecit Iesus.

Primum Concilium contra Iesum.

Art. 227.

47 * Collegerunt ergo Pontifices & Pharisæi con- Ioa. 11.
cilium, & dicebant: Quid facimus, quia hic
48 homo multa signa facit? * Si dimittimus eum

An.Ch.34 sic, omnes credent in eum: & venient Romani,
& tollent nostrum locum, & gentem. * Vnus 49
autem ex ipsis Caiphas nomine, cum esset Pon-
tifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quid
quam, nec cogitatis quia expedit vobis vt vnus 50
moriatur homo pro populo, & non tota gens
pereat. * Hoc autem a semetipso non dixit: 51
sed cum esset Pontifex anni illius, prophetauit, G
quòd Iesus moriturus erat pro gente, * & non 52
tantum pro gente, sed vt filios Dei, qui erant
dispersi, congregaret in vnum. * Ab illo ergo 53
die cogitauerunt vt interficerent eum.

Migratio in Ephrem. Art. 228.

Ioa. 11. * Iesus ergo iam non in palam ambulabat apud 54
Iudæos, sed abijt in regionem iuxta desertum,
in ciuitatem, quæ dicitur Ephrem, & ibi mo-
rabatur cum discipulis suis. * Proximum autem 55
erat Pascha Iudæorum: & ascenderunt multi
Ierosolymam de regione ante Pascha, vt san-
ctificarent se ipsos. * Quærebant ergo Iesum: 56
& colloquebantur ad inuicem, in templo stan-
tes: Quid putatis, quia non venit ad diem fe-
stum? Dederant autem Pontifices, & Pharisæi
mandatum, vt si quis cognouerit vbi sit, indi-
cet, vt apprehendant eum.

Prædictio mortis secunda, & iter in Ie-rusalem. Art. 229.

* Et ascendens Iesus Ierosolymam, assumpsit 17
Mat. 20 duodecim discipulos secreto, & ait illis: * Ecce 18
ascendimus Ierosolymam & Filius hominis tra-
detur principibus sacerdotum, & Scribis, &
condemnabunt eum morte, * & tradent eum 19
gen-

C gentibus ad illudendum, & flagellandum, & An.Ch.34
crucifigendum, & tertia die resurget.

32 * Erant autem in via ascendentes Ierosolymam:
& præcedebat illos Iesus, & stupebant: & se- Mar.10
quentes timebant. Et assumens iterum duode-
cim, cœpit illis dicere quæ essent ei euentura.
33 * Quia ecce ascendimus Ierosolymam, & Filius
hominis tradetur principibus sacerdotum, &
Scribis, & senioribus, & damnabunt eum mor-
34 te, & tradent eum gentibus: * & illudent ei,
& conspuent eum, & flagellabunt eum, & in-
terficient eum: & tertia die resurget.

* Assumpsit autem Iesus duodecim, & ait illis: Luc.18
Ecce ascendimus Ierosolymam, & consumma-
buntur omnia, quæ scripta sunt per prophetas
32 de Filio hominis. * tradetur enim gentibus,
& illudetur, & flagellabitur, & conspuetur:
33 * & postquam flagellauerint, occident eum,
34 & tertia die resurget. * Et ipsi nihil horum
intellexerunt, & erat verbum istud abscondi-
tū ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur.

Filij Zebedei. Art. 230.

20 * Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebe-
dei cum filijs suis, adorans & petens aliquid ab Mat.18
21 eo. * Qui dixit ei: Quid vis? Ait illi: Dic vt
sedeant hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuā,
22 & vnus ad sinistram in regno tuo. * Respondēs
autem Iesus, dixit: Nescitis quid petatis. Po-
testis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?
23 Dicunt ei: Possumus. * Ait illis: Calicem qui-
dem meum bibetis: sedere autem ad dexteram
meam vel sinistram non est meum dare vobis:
24 sed quibus paratum est a Patre meo. * Et au-
dientes decem, indignati sunt de duobus fra-

An.Ch.34 tribus. * Iesus autem vocauit eos ad se, & ait: 25
Scitis quia principes gentium dominantur eorum:
& qui maiores sunt, potestatem exercent
in eos. * Non ita erit inter vos: sed quicumque 26
voluerit inter vos maior fieri, sit vester mini- D
ster: * & qui voluerit inter vos primus esse, 27
erit vester seruus, * sicut Filius hominis non 28
venit ministrari, sed ministrare, & dare animam
suam, redemptionem pro multis.

Mar.10 * Et accedunt ad eum Iacobus, & Ioannes filij 35
Zebedæi, dicentes: Magister volumus vt quodcumque
petierimus facias nobis. * At ille dixit 36
eis: Quid vultis vt faciam vobis? * Et dixerunt 37
Da nobis vt vnus ad dexteram tuam, & alius F
ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua. * Ie- 38
sus autem ait eis: Nescitis quid petatis: potestis
bibere calicem, quem ego bibo: aut baptismo,
quo ego baptizor, baptizari? * At illi di- 39
xerunt ei: Possumus. Iesus autem ait eis: Calicem
quidem, quem ego bibo, bibetis, & baptismo,
quo ego baptizor, baptizabimini: sede- 40
re autem ad dexteram meam, vel ad sinistram,
non est meum dare vobis, sed quibus paratum
est. * Et audientes decem cœperunt indignari 41
de Iacobo, & Ioanne. * Iesus autem vocans 42
eos, ait illis: Scitis quia hi, qui videntur principari
gentibus, dominantur eis: & principes
eorum potestatem habent ipsorum. * Non ita 43
est autem in vobis, sed quicumque voluerit fieri
maior, erit vester minister: * & quicumque 44
voluerit in vobis primus esse, erit omnium seruus.
* Nam & Filius hominis non venit vt mi- 45
nistraretur ei, sed vt ministraret, & daret ani- G
mam suam redemptionem pro multis. * Et venerunt
Iericho.

Ca-

Cœcus ante ingressum Iericho. Art.231

35 * Factum est autem, cum appropinquaret Ieri- Luc. 18
cho, cæcus quidam sedebat secus viam, mendi-
36 cans. * Et cum audiret turbam prætereuntem,
37 interrogabat quid hoc esset. * Dixerunt autem
38 ei, quod Iesus Nazarenus transiret. * Et cla-
G mauit, dicens: Iesu fili Dauid miserere mei.
39 * Et qui præibant, increpabant eum, vt tace-
ret. Ipse vero multo magis clamabat: Fili Da-
40 uid miserere mei. * Stans autem Iesus iussit il-
lum adduci ad se. Et cum appropinquasset, in-
41 terrogauit illum, dicens: * Quid tibi vis fa-
42 ciam? At ille dixit: Domine vt videam. * Et
Iesus dixit illi: Respice, fides tua te saluum fe-
43 cit. * Et confestim vidit, & sequebatur illum
magnificans Deum. Et omnis plebs vt vidit,
dedit laudem Deo.

Zacheus. Art.232.

1 ET ingressus perambulabat Iericho. * Et Luc. 19
2 ecce vir nomine Zachæus, & hic princeps
A erat publicanorum, & ipse diues: * & quære-
3 bat videre Iesum, quis esset: & non poterat
4 præ turba, quia statura pusillus erat. * Et præ-
currens ascendit in arborem sycomorum vt vi-
5 deret eum: quia inde erat transiturus. * Et
cum venisset ad locum, suspiciens Iesus vidit
illum, & dixit ad eum: Zachæe festinans de-
scende: quia hodie in domo tua oportet me
6 manere. Et festinans descendit, & excepit illũ
7 gaudens. * Et cum viderent omnes, murmu-
rabant, dicentes quòd ad hominem peccato-
8 rem diuertisset. * Stans autem Zachæus, dixit
B ad Dominum: Ecce dimidium bonorum meorũ,
Domine, do pauperibus: & si quid aliquem

An.Ch.34 defraudaui, reddo quadruplum. * Ait Iesus ad 9
eum: Quia hodie salus domui hic facta est: eo
quòd & ipse filius sit Abrahæ. * Venit enim Fi- 10
lius hominis quærere, & saluum facere quod
perierat.

Decem Mnarum distributio. Art. 233.

Luc. 19 * Hæc illis audientibus adiiciens, dixit para- 11
bolam, eo quod esset prope Ierusalem: & quia
existimarent quod confestim regnum Dei mani-
festaretur. * Dixit ergo: Homo quidam nobi- 12
lis abijt in regionem longinquam accipere sibi
regnum, & reuerti. * Vocatis autem decem 13
seruis suis, dedit eis decem mnas, & ait ad il-
los: Negotiamini dum venio. * Ciues autem 14
eius oderant eum: & miserunt legationem post C
illum, dicentes: Nolumus hunc regnare super
nos. * Et factum est vt rediret accepto regno: 15
& iussit vocari seruos, quibus dedit pecuniam,
vt sciret quantum quisque negotiatus esset.
* Venit autem primus dicens: Domine, mna 16
tua decem mnas acquisiuit. * Et ait illi: Euge 17
bone serue, quia in modico fuisti fidelis, eris
potestatem habens super decem ciuitates. * Et 18
alter venit, dicens: Domine, mna tua fecit
quinque mnas. * Et huic ait: Et tu esto super 19
quinque ciuitates. * Et alter venit, dicens: 20
Domine, ecce mna tua, quam habui repositam
in sudario: timui enim te, quia homo austerus
es: tollis quod non posuisti, & metis quod non D
seminasti. * Dicit ei: De ore tuo te iudico ser- 22
ue nequam sciebas quod ego homo austerus sũ,
tollens quod non posui, & metens quod non se-
minaui: * & quare non dedisti pecuniam meam 23
ad mensam, vt ego veniens cum vsuris vtique
exegissem illam? * Et astantibus dixit: Aufer- 24
te ab illo mnam, & date illi, qui decem mnas
habet.

25 habet. * Et dixerunt ei: Domine, habet de- An.Ch.34
26 cem mnas. * Dico autem vobis, quia omni ha-
benti dabitur, & abundabit: ab eo autem, qui
non habet, & quod habet auferetur ab eo.
27 * Veruntamen inimicos meos illos, qui nolue-
E runt me regnare super se, adducite huc: & in-
28 terficite ante me. * Et his dictis, præcedebat
ascendens Ierosolymam.

Cæci post egressum Iericho. *Art*. 234.

29 * Et egredientibus illis ab Iericho, secuta est Mat.20
30 eum turba multa, * & ecce duo cæci sedentes
secum viam, audierunt, quia Iesus transiret: &
clamauerunt, dicentes: Domine miserere no-
31 stri, Fili Dauid. * Turba autem increpabat
eos vt tacerent. At illi magis clamabant, di-
centes: Domine, miserere nostri, Fili Dauid.
32 * Et stetit Iesus, & vocauit eos, & ait: Quid
33 vultis vt faciam vobis? * Dicunt illi: Domine
34 vt aperiantur oculi nostri. * Misertus autem
eorum Iesus, tetigit oculos eorum. Et confe-
stim viderunt, & secuti sunt eum.

Et proficiscente eo de Iericho, & discipulis eius Mar.10
& plurima multitudine, filius Timæi Bartimæus
47 cœcus, sedebat iuxta viam mendicans. * Qui
cum audisset quia Iesus Nazarenus est, cœpit
clamare, & dicere: Iesu Fili Dauid, miserere
48 mei. * Et comminabantur ei multi vt taceret.
At ille multo magis clamabat: Fili Dauid mi-
49 serere mei. * Et stans Iesus præcepit illum vo-
cari. Et vocant cœcum, dicentes ei: Animæ-
50 quior esto: surge, vocat te. * Qui proiecto ve-
51 stimento suo exiliens, venit ad eum. * Et re-
spondens Iesus dixit illi: Quid tibi vis faciam?
Cœcus autem dixit ei: Rabboni, vt videam.
52 * Iesus autem ait illi: Vade, fides tua te sal-

An.Ch.34 uum fecit. Et confeſtim vidit, & ſequebatur
eum in via,

Vnctio pedum Ieſu ſecunda. Art. 235. Vnctio cap. infr. art. 271. Matt. 26. 1. Marc. 14. 1.

Ioa. 12. IEſus ergo ante ſex dies Paſchæ venit Betha- 1
niam, vbi Lazarus fuerat mortuus, quem A
ſuſcitauit Ieſus. * Fecerunt autem ei cœnam 2
ibi; & Martha miniſtrabat, Lazarus vero vnus
erat ex diſcumbentibus cum eo. * Maria ergo 3
accepit libram vnguenti nardi piſtici, pretioſi,
& vnxit pedes Ieſu, & exterſit pedes eius capil-
lis ſuis: & domus impleta eſt ex odore vnguen-
ti. * Dixit ergo vnus ex diſcipulis eius, Iudas 4
Iſcariotes, qui erat eum traditurus. * Quare 5
hoc vnguentum non vænijt trecentis denarijs,
& datum eſt egenis? * Dixit autem hoc, non 6
quia de egenis pertinebat ad eum, ſed quia fur
erat, & loculos habens, ea quæ mittebantur,
portabat. * Dixit ergo Ieſus: Sinite illam vt in 7
diem ſepulturæ meæ ſeruet illud. * Pauperes B
enim ſemper habetis vobiſcum: me autem non 8
ſemper habetis. * Cognouit ergo turba multa 9
ex Iudæis quia illic eſt: & venerunt, non pro-
pter Ieſum tantum, ſed vt Lazarum viderent,
quem ſuſcitauit a mortuis. * Cogitauerunt au- 10
tem principes ſacerdotum vt & Lazarum inter-
ficerent: * quia multi propter illum abibant 11
ex Iudæis, & credebant in Ieſum.

Palma. Art. 236.

Ioa. 12. * In craſtinum autem turba multa, quæ vene- 12
nerat ad diem feſtum, cum audiſſent quia venit
Ieſus Ieroſolymam: * acceperunt ramos pal- 13
marum,

marum, & processerunt obuiam ei, & clama- An.Ch.34
bant: Hosanna, benedictus, qui venit in no-
14 mine Domini, Rex Israel. * Et inuenit Iesus
asellum, & sedit super eum, sicut scriptum est:
F5 * Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit se-
C dens super pullum asinæ. * Hæc non cognoue-
16 runt discipuli eius eius primum: sed quando
glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quia
hæc erant scripta de eo: & hæc fecerunt ei:
17 * Testimonium ergo perhibebat turba, quæ
erat cum eo, quando Lazarum vocauit de mo-
18 numento, & suscitauit eum a mortuis. * Pro-
pterea, & obuiam venit ei turba, quia audie-
runt eum fecisse hoc signum.

1 ET cum appropinquassent Ierosolymis, & Mat. 21
A venissent Bethphage ad Montem olueti:
2 tunc Iesus misit duos discipulos, * dicens eis:
Ite in castellum, quod contra vos est, & statim
inuenietis asinam alligatam, & pullum cum ea:
3 soluite, & adducite mihi: * & si quis vobis ali-
quid dixerit, dicite quia Dominus his opus ha-
4 bet: & confestim dimittet eos. * Hoc autem
totum factum est, vt adimpleretur, quod dictū
5 est per Prophetam dicentem: * Dicite filiæ
Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, se-
dens super asinam, & pullum filium subiugalis.
6 * Euntes autem discipuli fecerunt sicut præce-
7 pit illis Iesus. * Et adduxerunt asinam, & pul-
lum: & imposuerunt super eos vestimenta sua,
8 & eum desuper sedere fecerunt. * Plurima
autem turba strauerunt vestimenta sua in via:
alij autem cædebant ramos de arboribus, &
9 sternebant in via: * turbæ autem, quæ præce-
debant, & quæ sequebantur: clamabant, di-
centes: Hosanna Filio Dauid: benedictus, qui
venit in nomine Domini: hosanna in altissimis.

* Et

An.Ch.34 Mar.11 ET cum appropinquarẽt Ierosolymæ, & Be- 1
thaniæ ad montem oliuarum, mittit duos A
ex discipulis suis, * & ait illis: Ite in castellum 2
quod contra vos est, & statim introeuntes illuc
inuenietis pullum ligatum, super quem nemo
adhuc hominum sedit: soluite illum, & addu-
cite. * Et si quis vobis dixerit: Quid facitis? 3
dicite, quia Domino necessarius est: & conti-
nuo illum dimittet huc. * Et abeuntes inuene- 4
runt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio:
& soluunt eum. * Et quidam de illic stantibus 5
dicebant illis: Quid facitis soluentes pullum?
* Qui dixerunt eis sicut præceperat illis Iesus, 6
& dimiserunt eis. * Et duxerunt pullum ad Ie- 7
sum: & imponunt illi vestimenta sua, & sedit
super eum. * Multi autem vestimenta sua stra- 8
uerunt in via: alij autem frondes cædebant de
arboribus, & sternebant in via. * Et qui præ- 9
ibant, & qui sequebantur clamabant, dicentes:
Hosanna: * Benedictus, qui venit in nomine 10
Domini: benedictum quod venit regnum patris
nostri Dauid: Hosanna in excelsis.

* Et factum est, cum appropinquasset ad Beth- 29
phage, & Bethaniam ad montem, qui vocatur
Luc. 19 Olíueti, misit duos discipulos suos suos, * di- 30
cens: Ite in castellum quod contra est: in quod
introeuntes, inuenietis pullum asinæ alligatum,
cui nemo vmquam hominum sedit: soluite il-
lum, & adducite. * Et si quis vos interroga- 31
uerit: Quare soluitis? sic dicetis ei: Quia Do-
minus operam eius desiderat. * Abierunt autem 32
qui missi erant: & inuenerunt, sicut dixit illis,
stantem pullum. * Soluentibus autem illis pul- 33
lum, dixerunt domini eius ad illos: Quid sol-
uitis pullum? At illi dixerunt: Quia Dominus 34
eum necessarium habet. * Et duxerunt illum 35
ad Iesum. Et iactantes vestimenta sua supra
pul-

36 pullum, impoſuerunt Ieſum. * Euntes autem An.Ch.34
37 illo, ſubſternebant veſtimenta ſua in via. * Et
cum appropinquaret iam ad deſcenſum Montis
olíueti, cœperunt omnes turbæ diſcipulorum
gaudentes laudare Deum voce magna ſuper
38 omnibus, quas viderant, virtutibus, * dicen-
tes: Benedictus qui venit rex in nomine Domi-
39 ni, pax in cælo, & gloria in excelſis. * Et qui-
dam Phariſæorum de turbis, dixerunt ad illum:
40 Magiſter, increpa diſcipulos tuos. * Quibus
ipſe ait: Dico vobis, quia ſi hi tacuerint, lapi-
des, clamabunt.

Fletus ſuper Ieruſalem. *Art.* 237.

41 * Et vt appropinquauit, videns ciuitatem fle- Luc. 19
42 uit ſuper illam, dicens: * Quia ſi cognouiſſes
& tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem
tibi, nunc autem abſcondita ſunt ab oculis tuis.
43 Quia venient dies in te, & circumdabunt te,
inimici tui vallo, & circumdabunt te, & co-
44 anguſtabunt te vndique: * & ad terram pro-
G ſternent te, & filios tuos, qui in te ſunt, & non
relinquēt in te lapidem ſuper lapidem: eo quod
non cognoueris tempus viſitationis tuæ.

Ingreſſus in Ieruſalem. *Art.* 238.

10 * Et cum intraſſet Ieroſolymam, commota eſt Mat. 21.
B vniuerſa ciuitas, dicens: Quis eſt hic? * Popu-
11 li autem dicebant: Hic eſt Ieſus Propheta a
Nazareth Galilææ.

An. Ch. 34

Secunda eiectio vendentium e templo.
Art. 239.
Infr. art. 246. Marc. 11. 15. per recapit.

Mar. 11 * Et introiuit Ierosolymam in templum. 11

Luc. 19 * Et ingressus in templum, cœpit eijcere ven- 45
dentes in illo, & ementes, * dicens illis: Scri- 46
ptum est: Quia domus mea domus orationis
est. Vos autem fecistis illam speluncam latronū.

Mat. 21 * Et intrauit Iesus in templum Dei, & eijciebat 12
omnes vendentes, & ementes in templo, &
mensas numulariorum, & cathedras vendentiū
columbas euertit: * & dicit eis: Scriptum est: 13
Domus mea domus orationis vocabitur: vos
autem fecistis illam speluncam latronum.

Indignatio Pharisæorum. Art. 240.

Mat. 21 * Et accesserunt ad eum cæci, & claudi in tem- 14
plo: & sanauit eos. * Videntes autem princi- 15
pes sacerdotum, & Scribæ mirabilia, quæ fe-
cit, & pueros clamantes in templo, & dicen-
tes: Hosanna filio Dauid: indignati sunt, * & 16
dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Iesus autem
dixit eis. Vtique nunquam legistis: Quia ex ore
infantium, & lactentium perfecisti laudem?

Gentiles ad Iesum. Art. 241.

Ioa. 12. * Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos, vide- 19
tis, quia nihil proficimus, ecce mundus totus
post eum abijt. * Erant autem quidam gentiles 20
ex his qui ascenderant, vt adorarent in die fe-
sto. * Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui 21
erat

erat a Bethsaida Galilææ, & rogabant eum, di- An.Ch.34
22 centes: Domine, volumus Iesum videre. * Ve-
nit Philippus, & dicit Andreæ: Andreas rur-
sum, & Philippus dixerunt Iesu.

Prædictio glorificationis Christi, per suã, ac suorum mortem. *Art.* 242.

23 * Iesus autem respondit eis, dicens: venit ho- Ioa. 12.
24 ra, vt clarificetur filius hominis. * Amen di-
co vobis, nisi granum frumenti cadens in terrã,
25 mortuum fuerit; * ipsum solum manet. si au-
tem mortuum fuerit, multum fructum affert.
Qui amat animam suam, perdet eam: & qui
odit animam suam in hoc mundo, in vitam æter-
26 nam custodit eam. * Si quis mihi ministrat, me
sequatur: & vbi sum ego, illic & minister meus
erit. Si quis mihi ministrauerit, honorificabit
27 eum Pater meus. * Nunc anima mea turbata
est. Et quid dicam? Pater, saluifica me ex hac
hora. Sed propterea veni in horam hanc.
28 * Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo
vox de cælo: Et clarificaui, & iterum clarifi-
29 cabo. * Turba ergo, quæ stabat, & audierat,
dicebat tonitruum esse factum. Alij dicebant:
30 Angelus ei locutus est. * Respondit Iesus, &
E dixit: Non propter me hæc vox venit, sed pro-
31 propter vos. * Nunc iudicium est mundi: nunc
32 princeps huius mundi eiicietur foras. * Et ego
si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me
33 ipsum: * (hoc autem dicebat, significans qua
34 morte esset moriturus.) * Respondit ei turba:
Nos audiuimus ex lege, quia Christus manet
in æternum: & quomodo tu dicis: Oportet
exaltari Filium hominis? Quis est iste Filius ho-
35 minis? * Dixit ergo eis Iesus: Adhuc modicum,
lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habe-
tis,

An.Ch.34 tis, vt non vos tenebræ comprehendant: & qui
ambulat in tenebris, nescit quo vadat. * Dum 36
lucem habetis, credite in lucem, vt filij lucis
sitis. Hæc locutus est Iesus: & abijt, & abscon-
dit se ab eis.

Infidelitas Iudæorum. *Art.* 243.

Ioa. 12. * Cum autem tanta signa fecisset coram eis, nō 37
credebant in eum: * vt sermo Isaiæ prophetæ 38
impleretur, quem dixit: Domine, quis credi- F
dit auditui nostro? & brachium Domini cui re-
uelatum est? * Propterea non poterant crede- 39
re, quia iterum dixit Isaias; * Excæcauit ocu- 40
los eorum, & indurauit cor eorum: vt non
videant oculis, & non intelligant corde, &
conuertantur, & sanem eos. * Hæc dixit Isaias 41
quando vidit gloriam eius, & locutus est de eo.
* Verumtamen & ex principibus multi credide- 42
runt in eum: sed propter Pharisæos non confi-
tebantur, vt e synagoga non eijcerentur. * Di- 43
lexerunt enim gloriam hominum magis, quam
gloriam Dei.

Exhortatio ad fidem. *Art.* 244.

Ioa. 12. * Iesus autem clamauit, & dixit: Qui credit in 44
me, non credit in me, sed in eum, qui misit
me. * Et qui videt me, videt eum, qui misit 45
me. * Ego lux in mundum veni: vt omnis, qui 46
credit in me, in tenebris non maneat. * Et si 47
quis audierit verba mea, & non custodierit: ego
non iudico eum. non enim veni vt iudicem mũ-
dum, sed vt saluificem mundum. * Qui spernit 48
me, & non accipit verba mea: habet qui iu-
dicet eum. sermo, quem locutus sum, ille iu-
dicabit eum in nouissimo die. * Quia ego ex 49
me ipso non sum locutus, sed qui misit me Pater,
ipse

ipse mihi mandatum dedit quid dicam, & quid An.Ch.34
50 loquar. * Et scio quia mandatum eius vita æterna est. Quæ ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater sic loquor.

Maledictio ficus. Art. 245.

17 * Et relictis illis, abijt foras extra Ciuitatem Mat. 21
18 in Bethaniam: ibiq. mansit. * Mane autem re- Fer. 2.
19 uertens in Ciuitatem, esurijt. * Et videns fici
arborem vnam secus viam, venit ad eam & nihil inuenit in ea nisi folia tantum, & ait illi: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum Et arefacta est continuo ficulnea.

Et circumspectis omnibus, cum iam vespera esset hora, exijt in Bethaniam cum duodecim. Mar. 11
12 * Et alia die cum exirent a Bethania, esurijt.
13 * Cumq. vidisset a longe ficum habentem folia, venit si quid forte inueniret in ea, & cum venisset ad eam, nihil inuenit præter folia: non
14 enim erat tempus ficorum. * Et respondens dixit ei: Iam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet. Et audiebant eum discipuli eius.

Secunda eiectio vendentium e templo. Art. 246.

Supr. art. 139. Matt. 21. 10. Luc. 19. 45. proprio loco.

15 * Et veniunt Ierosolymam. Et cum introisset Mar. 11
in templum, cœpit eijcere vendentes, & ementes in templo: & mensas numulariorum, & ca-
16 thedras vendentium columbas euertit. * & non
sinebat vt quisquam transferret vas per templũ:
17 * & docebat, dicens eis: Nonne scriptum est:

Quia

An.Ch.34 Quia domus mea, domus orationis vocabitur C
omnibus gentibus? Vos autem fecistis eam spe-
luncam latronum. * Quo audito principes sa- 18
cerdotum, & Scribæ quærebant quomodo eum
perderent: timebant enim eum, quoniam vni-
uersa turba admirabatur super doctrina eius.
* Et cum vespera facta esset, egrediebatur de 19
ciuitate.

Obseruatio ficus arefactæ. Art. 247.

Mar. 11 Fer. 3. * Et cum mane transirent, viderunt ficum ari- 20
dam factam a radicibus * Et recordatus Petrus,
dixit ei: Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti,
aruit. * Et respondens Iesus ait illis: Habete
fidem Dei: * amen dico vobis, quia quicum- 23
que dixerit huic monti: Tollere, & mittere in
mare, & non hæsitauerit in corde suo, sed cre-
diderit, quia quodcumque dixerit, fiat, fiet ei.
* Propterea dico vobis, omnia quæcumque 24
orantes petitis, credite quia accipietis, & eue-
nient vobis. * Et cum stabitis ad orandum, di- 25
mittite si quid habetis aduersus aliquem: vt &
Pater vester qui in cælis est, dimittat vobis pec-
cata vestra. * Quod si vos non dimiseritis: nec 26
Pater vester, qui in cælis est, dimittet vobis D
peccata vestra. * Et veniunt rursus Ierosolymã. 27

Mat. 21 * Et videntes discipuli, mirati sunt, dicentes: 20
Quomodo continuo aruit? * Respondens autem 21
Iesus, ait eis: Amen dico vobis, si habueritis
fidem, & non hæsitaueritis, non solum de fi-
culnea facietis, sed & si monti huic dixeritis,
Tolle, & iacta te in mare, fiet: * Et omnia 22
quæcumque petieritis in oratione credentes,
accipietis.

Principum odium in Iesum. Art. 248.

47 * Et erat docens quotidie in templo. Principes Luc. 19
autem sacerdotum, & Scribæ, & Principes ple-
48 bis quærebant illum perdere: * & non inue-
niebant quid facerent illi. Omnis enim popu-
lus suspensus erat, audiens illum.

Interrogatio de potestate Iesu. Art. 249

1 ET factum est in vna dierum, docente illo Luc. 20
A populum in templo, & euangelizante, cō-
uenerunt principes sacerdotum, & Scribæ, cum
2 senioribus, * & aiunt dicentes ad illum: Dic
nobis in qua potestate hæc facis? aut: Quis est,
3 qui dedit tibi hanc potestatem? * Respondens
autem Iesus, dixit ad illos: Interrogabo vos &
4 ego vnum verbum. Respondete mihi: * Ba-
ptismus Ioannis de cælo erat, an ex hominibus?
5 * At illi cogitabant intra se, dicentes: Quia si
dixerimus, de cælo, dicet, Quare ergo non
6 credistis illi? * Si autem dixerimus, Ex homi-
nibus, plebs vniuersa lapidabit nos: certi sunt
7 enim, Ioannem prophetam esse. * Et respon
8 derunt se nescire vnde esset. * Et Iesus ait illis:
Neq; ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

Et cum ambularet in templo, accedunt ad eum
28 summi sacerdotes, & Scribæ, & seniores: * & Mar. 11
dicunt ei: In qua potestate hæc facis? & quis
29 dedit tibi hanc potestatem vt ista facias? * Ie-
sus autem respondens, ait illis: Interrogabo
vos & ego vnum verbum, & respondete mihi:
& dicam vobis in qua potestate hæc faciam.
30 * Baptismus Ioannis, de cælo erat, an ex ho-
31 minibus? Respondete mihi. * At illi cogitabāt
secum, dicentes: Si dixerimus, De cælo, dicet,

An Ch. 34 Quare ergo non credidistis ei? * Si dixerimus, 31
Ex hominibus: timemus populum. omnes enim
habebant Ioannem quia vere propheta esset.
* Et respondentes dicunt Iesu: Nescimus. Et 33
respondens Iesus ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate hæc faciam.

Mat. 21. * Et cum venisset in templum, accesserunt ad 23
eum docentem, principes sacerdotum, & seniores populi, dicentes: In qua potestate hæc facis? Et quis tibi dedit hanc potestatem?
* Respondens Iesus dixit eis: Interrogabo vos 24
& ego vnum sermonem: quem si dixeritis mihi, & ego vobis dicam in qua potestate hæc facio.
* Baptismus Ioannis vnde erat? è cælo, an ex ho- 25
minibus? At illi cogitabant inter se, dicentes:
* Si dixerimus, e cælo, dicet nobis: Quare 26
ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus, timemus turbam: omnes enim
habebant Ioannem sicut prophetam. * Et re- 27
spondentes Iesu, dixerunt: Nescimus. Ait illis & ipse: Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

Habens duos filios. Art. 250.

Mat. 21 * Quid autem vobis videtur? Homo quidam ha- 28
bebat duos filios, & accedens ad primum, dixit:
Fili, vade hodie, operare in vinea mea. * Ille 29
autem respondens, ait: Nolo. Postea autem,
pœnitentia motus abijt. * Accedens autem ad 30
alterum, dixit similiter. At ille respondens,
ait: Eo, domine, & non iuit. * quis ex duo- 31
bus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus.
Dicit illis Iesus: Amen dico vobis, quia publicani, & meretrices præcedent vos in regnum
Dei. * Venit enim ad vos Ioannes in via iusti- 32
tiæ, & non credidistis ei. publicani autem, &
me-

meretrices crediderunt ei: vos autem videntes An,Ch 34
nec pœnitentiam habuistis postea, vt crederetis ei.

Vineæ locatio. Art. 251.

33 * Aliam parabolam audite: Homo erat pater- Mat. 21
D familias, qui plantauit vineam, & sepem circumdedit ei, & fodit in ea torcular, & ædificauit turrim, & locauit eam agricolis, & per-
33 egre profectus est. * Cum autem tempus fructuum appropinquasset, misit seruos ad agrico-
35 las, vt acciperent fructus eius. * Et agricolæ, appræhensis seruis eius, alium ceciderunt, alium
36 occiderunt, alium vero lapidauerunt. * Iterum misit alios seruos plures prioribus, & fecerunt
37 illis similiter. * Nouissime autem misit ad eos filium suum, dicens: Verebuntur filium meum.
38 * Agricolæ autem videntes filium, dixerunt intra se: Hic est heres, venite, occidamus eum,
39 & habebimus hæreditatem eius. * Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam, & occi-
40 derunt. * Cum ergo venerit dominus vineæ,
41 quid faciet agricolis illis? * Aiunt illi: Malos male perdet: & vineam suam locabit alijs agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis.
42 * Dicit illis Iesus: Nunquam legistis in Scripturis: Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli? A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis no-
43 stris: * ideo dico vobis, quia auferetur a vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fru-
44 ctus eius. * Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem vero ceciderit, con-
45 teret eum. * Et cum audissent principes sacerdotum, & Pharisæi parabolas eius, cognoue-
46 runt quod de ipsis diceret. * Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas: quoniam sicut prophetam eum habebant.

An Ch.34 Mar. 12 ET cœpit illis in parabolis loqui: Vineam 1
pastinauit homo, & circumdedit sepem, & A
fodit lacum, & ædificauit turrim, & locauit
eam agricolis, & peregre profectus est. * Et 2
misit ad agricolas in tempore seruũ vt ab agri-
colis acciperet de fructu vineæ. * Qui appre- 3
hensum eum ceciderunt, & dimiserunt vacuum.
* Et iterum misit ad illos alium seruum: & il- 4
lum in capite vulnerauerunt, & contumelijs
affecerunt. * Et rursum alium misit, & illum 5
occiderunt: & plures alios, quosdam cæden-
tes, alios vero occidentes. * Adhuc ergo vnum 6
habens filium charissimum: & illum misit ad eos
nouissimum, dicens: Quia reuerebuntur filium
meum. * Coloni autem dixerunt ad inuicem: 7
Hic est heres: venite, occidamus eum: & no-
stra erit hæreditas. * Et apprehendentes eum, 8
occiderunt: & eiecerunt extra vineam. * Quid 9
ergo faciet dominus vineæ? Veniet, & perdet
colonos: & dabit vineam alijs. * Nec scriptu- 10
ram hanc legistis: Lapidem, quem reprobaue-
runt ædificantes, hic factus est in caput anguli.
* A Domino factum est istud, & est mirabile 11
in oculis nostris? * Et quærebant eum tenere: 12
& timuerunt turbam. cognouerunt enim quo-
niam ad eos parabolam hanc dixerit. Et reli-
cto eo abierunt.

Luc. 20 * Cœpit autem dicere ad plebem parabolam 9
hanc: Homo plantauit vineam, & locauit eam B
colonis: & ipse peregre fuit multis temporibus.
* Et in tempore misit ad cultores seruum, vt 10
de fructu vineæ darent illi. Qui cæsum dimise-
runt eum inanem. * Et addidit alterum seruum 11
mittere. Illi autem hunc quoque cædentes, &
afficientes contumelia, dimiserunt inanem.
* Et addidit tertium mittere: qui & illum vul- 12
nerantes eiecerunt. * Dixit autem dominus vi- 13
neæ:

neæ : Quid faciam ? mittam filium meum dile- An.Ch.34
ctum : forsitan, cum hunc viderint, verebun-
14 tur. * Quem cum vidissent coloni, cogitaue-
runt intra se, dicentes : Hic est hæres, occida-
15 mus illum, vt nostra fiat hæreditas. * Et eiectũ
C illum extra vineam, occiderunt. Quid ergo
16 faciet illis dominus vineæ ? * veniet, & perdet
colonos istos, & dabit vineam alijs. Quo au-
17 dito, dixerunt illi : Absit. * Ille autem aspi-
ciens eos ait : Quid est ergo hoc, quod scriptũ
est : Lapidem, quem reprobauerunt ædifican-
11 tes, hic factus est in caput anguli ? * Omnis, qui
ceciderit super illum lapidem, conquassabitur:
super quem autem ceciderit, comminuet illum.
19 * Et quærebant principes sacerdotum, & Scri-
bæ mittere in illum manus illa hora : & timue-
runt populum: cognouerunt enim quod ad ipsos
dixerit similitudinem hanc.

Nuptiæ filij regis. Art. 252.

1 ET respondens Iesus, dixit iterum in parabo- Mat. 22
A lis eis, dicens : * Simile factum est regnũ
2 cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.
3 * Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nu-
4 ptias, & nolebant venire. * Iterum misit alios
seruos, dicens : Dicite inuitatis : Ecce prandiũ
meum paraui, tauri mei, & altilia occisa sunt,
5 & omnia parata : venire ad nuptias. * Illi au-
tem neglexerunt : & abierunt, alius in villam
6 suam, alius vero ad negotiationem suam: * re-
liqui vero tenuerunt seruos eius, & contumelijs
7 affectos occiderunt. * Rex autem cum audisset,
iratus est : & missis exercitibus suis, perdidit
homicidas illos, & ciuitatem illorum succen-
8 dit. * Tunc ait seruis suis : Nuptiæ quidem pa-
ratæ sunt, sed qui inuitati erant, non fuerunt
9 digni. * ite ergo ad exitus viarum, & quos-

An.Ch.34 cumque inueneritis, vocate ad nuptias. * Et 10
egressi serui eius in vias, congregauerunt om- B
nes, quos inuenerunt, malos & bonos: & im-
pletæ sunt nuptiæ discumbentium. * Intrauit 11
autem rex vt videret discumbentes, & vidit ibi
hominem non vestitum veste nuptiali. * Et ait 12
illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens
vestem nuptialem? At ille obmutuit. * Tunc 13
dixit rex ministris: Ligatis manibus, & pedi-
bus eius, mittite eum in tenebras exteriores:
ibi erit fletus, & stridor dentium. * Multi enim 14
sunt vocati, pauci vero electi.

Census Cæsari an dandus. Art. 253.

Mat.22 * Tunc abeuntes Pharisæi, consilium inierunt 15
vt caperent eum in sermone. * Et mittunt ei di- 16
scipulos suos cum Herodianis dicentes: Magi-
ster, scimus quia verax es, & viam Dei in ve-
ritate doces, & non est tibi cura de aliquo: nõ
enim respicis personam hominum: * dic ergo 17
nobis quid tibi videtur, licet censum dare Cæ-
sari, an non? * Cognita autem Iesus nequitia 18
corũ, ait: Quid me tentatis hypocritæ? * osten- 19
dite mihi numisma census. At illi obtulerunt
ei denarium. * Et ait illis Iesus: Cuius est ima- 29
go hæc, & superscriptio? * Dicunt ei, Cæsaris. 21
Tunc ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris:
Cesari: & quæ sunt Dei Deo. Et audientes mi-
rati sunt, & relicto eo abierunt.

Mar.12 * Et mittunt ad eum quosdam ex Pharisæis, & 13
Herodianis, vt eum caperent in verbo. * Qui 14
venientes dicunt ei: Magister, scimus quia ve-
rax es, & non curas quemquam: nec enim vi-
des in faciem hominum, sed in veritate viam
Dei doces. licet dari tributum Cæsari, an non
dabimus? * Qui sciens versutiam illorum, ait il- 15
lis:

lis: Quid me tentatis? afferte mihi denarium An.Ch.34
16 vt videam. * At illi attulerunt ei: Et ait illis:
Cuius est imago hæc, & inscriptio? Dicunt ei:
17 Cæsaris. * Respondens autem Iesus dixit illis:
Reddite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ
sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo.

20 * Et obseruantes miserunt insidiatores, qui se Luc.20
D iustos simularent, vt caperent eum in sermone,
vt traderent illum principatui, & potestati præ-
21 sidis. * Et interrogauerunt eum, dicentes: Ma-
gister scimus quia recte dicis, & doces: & non
accipis personam, sed viam Dei in veritate do-
22 ces: * licet nobis tributum dare Cæsari, an
23 non? * Considerans autem dolum illorum, di-
24 xit ad eos: Quid me tentatis? * Ostendite mihi
denarium: Cuius habet imaginem, & inscri-
ptionem? Respondentes dixerunt ei; Cæsaris:
25 * Et ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris,
26 Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. * Et non po-
E tuerunt verbum eius reprehendere coram plebe:
& mirati in responso eius, tacuerunt.

Vxor septem fratrum. Art. 254.

23 * In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, qui Mat. 22
C dicunt non esse resurrectionem: & interroga-
24 uerunt eum, * dicentes: Magister, Moyses di-
xit: Si quis mortuus fuerit non habens filium,
vt ducat frater eius vxorem illius, & suscitet
25 semen fratri suo. * Erant autem apud nos se-
ptem fratres: & primus, vxore ducta, defun-
ctus est: & non haben semen, reliquit vxorem
26 fratri suo * Similiter secundus, & tertius vsque
27 ad septimum. * Nouissime autem omnium &
28 mulier defuncta est. * In resurrectione ergo
cuius erit de septem vxor? omnes enim habue-
29 runt eam. * Respondens autem Iesus, ait illis:

An Ch. 34 Erratis nescientes Scripturas, neque virtutem
Dei. * In resurrectione enim neque nubent, ne- 30
que nubentur: sed erunt sicut angeli Dei in cæ-
lo. * De resurrectione autem mortuorum non 31
legistis quod dictum est a Deo dicente vobis:
* Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & 32
Deus Iacob! Non est Deus mortuorum, sed vi-
uentium. * Et audientes turbæ, mirabantur in
doctrina eius.

Mar. 12 * Et venerunt ad eum Sadducæi, qui dicunt re- 18
surrectionem non esse: & interrogabant eum
dicentes: * Magister, Moyses nobis scripsit, 19
vt si cuius frater mortuus fuerit, & dimiserit
vxorem, & filios non reliquerit, accipiat fra-
ter eius vxorem ipsius, & resuscitet semen fra-
tri suo. * Septem ergo fratres erant: & pri- 20
mus accepit vxorem, & mortuus est non relicto
semine. * Et secundus accepit eam, & mor- 21
tuus est: & nec iste reliquit semen. Et tertius
similiter. * Et acceperunt eam similiter septem: 22
& non reliquerunt semen. Nouissima omnium
defuncta est & mulier. * In resurrectione ergo 23
cum resurrexerint, cuius de his erit vxor? se-
ptem enim habuerunt eam vxorem. * Et respon- 24
dens Iesus, ait illis: Nonne ideo erratis, non
scientes Scripturas, neque virtutem Dei? * Cũ 25
enim a mortuis resurrexerint, neque nubent,
neque nubentur, sed sunt sicut angeli in cælis.
De mortuis autem quod resurgant, non legistis 26
in libro Moysi, super rubum quomodo dixerit C
illi Deus, inquiens: Ego sum Deus Abraham,
& Deus Isaac, & Deus Iacob? * Non est Deus 27
mortuorum, sed viuorum. Vos ergo multum
erratis.

Luc. 20 * Accesserunt autem quidam Sadducæorum, 27
qui negant esse resurrectionem, & interrogaue-
runt

28 runt eum, * dicentes: Magister, Moyses scri- An. Ch. 34
psit nobis: Si frater alicuius mortuus fuerit ha
bens vxorem, & hic sine liberis fuerit, vt ac-
cipiat eam frater eius vxorem, & suscitet se-
29 men fratri suo: * septem ergo fratres erant: &
primus accepit vxorem, & mortuus est sine fi-
30 lijs. * & sequens accepit illam, & ipse mor-
31 tuus est sine filio. * Et tertius accepit illam.
Similiter & omnes septem, & non reliquerunt
32 semen, & mortui sunt. * Nouissime omnium
33 mortua est & mulier. * In resurrectione ergo,
cuius eorum erit vxor? siquidem septem habue-
34 runt eam vxorem. * Et ait illis Iesus, Filij hu-
F ius sæculi nubunt; & traduntur ad nuptias:
35 illi vero, qui digni habebuntur sæculo illo, &
resurrectione ex mortuis, neque nubent, neque
36 ducent vxores: * neque enim vltra mori pote-
runt: æquales enim angelis sunt, & filij sunt
37 Dei: cum sint filij resurrectionis. * Quia vero
resurgant mortui, & Moyses ostendit secus ru-
bum, sicut dicit Dominum, Deum Abraham,
38 & Deum Isaac, & Deum Iacob. * Deus autem
non est mortuorum, sed viuorum: omnes enim
39 viuunt ei. * Respondentes autem quidam Scri-
barum, dixerunt ei: Magister bene dixisti.
40 * Et amplius non audebant eum quidquam
interrogare.

Mandatum magnum legis.
Art. 255.

34 * Pharisæi autem audientes quod silentium im- Mat. 22
35 posuisset Sadducæis, conuenerunt in vnũ: * &
interrogauit eum vnus ex eis legis doctor, ten-
36 tans eum: * Magister, quod est mandatum
37 magnum in Lege? * Ait illi Iesus: Diliges Do-
minum tuum ex toto corde tuo, & in tota ani-
ma

An.Ch.34 ma tua, & in tota mente tua. * Hoc est maxi- 38
mum, & primum mandatum. * Secundum au- 39
tem simile est huic: Diliges proximum tuum,
sicut teipsum. * In his duobus mandatis vniuer- 40
sa lex pendet, & prophetæ.

Mar. 12 * Et accessit vnus de Scribis, qui audierat il- 28
los conquirentes, & videns quoniam bene illis
responderit, interrogauit eum quòd esset pri-
mum omnium mādatum. * Iesus autem respon- 29
dit ei: Quia primum omnium mandatum est:
Audi Israel, Dominus Deus tuus, Deus vnus
est: * & diliges Dominum Deum tuum ex toto 30
corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota
mente tua, & ex tota virtute tua. Hoc est
primum mandatum. * Secundum autem simile 31
est illi: Diliges proximum tuum tamquam
teipsum. Maius horum aliud mandatum non
est. * Et ait illi Scriba: Bene Magister in ve- 32
ritate dixisti, quia vnus est Deus, & non est
alius præter eum. * Et vt diligatur ex toto 33
corde, & ex toto intellectu, & ex tota ani-
ma, & ex tota fortitudine: & diligere pro-
ximum tamquam seipsum, maius est omnibus
holocautomatibus, & sacrificijs: * Iesus autem 34
videns quod sapienter respondisset, dixit illi:
Non es longe a regno Dei. Et nemo iam aude-
bat eum interrogare.

Christus quomodo filius Dauid.
Artic. 256.

Mar. 12 * Et respondens Iesus dicebat, docens in tem 35
plo. Quomodo dicunt Scribæ Christum filium
esse Dauid? * Ipse enim Dauid dicit in Spiritu 36
sancto: Dixit Dominus Domino meo, sede a
dextris meis, donec ponam inimicos tuos sca-
bellum

37 bellum pedum tuorum. * Ipse ergo Dauid dicit eum Dominum & vnde est filius eius? Et multa turba eum libenter audiuit. An.Ch.34

41 * Dixit autem ad illos: Quomodo dicunt Chri- Luc.20
42 stum, filium esse Dauid, * & ipse Dauid dicit
G in libro Psalmorum: Dixit Dominus Domino
43 meo, sede a dextris meis, * donec ponam ini-
44 micos tuos, scabellum pedum tuorum. * Da-
uid ergo Dominum illum vocat: & quomodo
filius eius est?

41 Congregatis autem Pharisæis, interrogauit eos Mat.22
42 Iesus, dicens: Quid vobis videtur de Christo?
43 cuius filius est? Dicunt ei: Dauid. * Ait illis:
Quomodo ergo Dauid in spiritu vocat eum Do-
44 minum, dicens: * Dixit Dominus Domino meo:
sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos
45 scabellum pedum tuorum? * Si ergo Dauid vo-
cat eum Dominum, quomodo filius eius est?
46 * & nemo poterat ei respondere verbum: ne-
que ausus fuit quisquam ex illa die eum am-
plius interrogare.

In hypocrisim Pharisæorum. Art.257.

45 * Audiente autem omni populo, dixit discipu- Luc.20
46 lis suis: * Attendite a Scribis, qui volunt am-
bulare in stolis, & amant salutationes in foro,
& primas cathedras in synagogis, & primos di-
47 scubitus in conuiuijs: * qui deuorant domos vi-
duarum; simulantes longam orationem. Hi ac-
cipient damnationem maiorem.

38 * Et dicebat eis in doctrina sua: Cauete a Scri- Mar.12
bis, qui volunt in stolis ambulare, & salutari
39 in foro, * & in primis cathedris sedere in syna-
40 gogis, & primos discubitus in cœnis: qui de-
uorant

An. Ch. 34 uorant domos viduarum sub obtentu prolixæ
orationis : hi accipient prolixius iudicium.

Mat. 23 TVnc Iesus locutus est ad turbas, & ad di- 1
scipulos suos, * dicens : Super cathedram A
Moysi sederunt Scribæ, & Pharisæi. * Omnia 2
ergo quæcumque dixerint vobis, seruate, & fa- 3
cite : secundum opera vero eorum nolite face-
re : dicunt enim, & non faciunt. * Alligant 4
enim onera grauia, & importabilia, & impo-
nunt in humeros hominum : digito autem suo
nolunt ea mouere. * Omnia vero opera sua fa- 5
ciunt vt videantur ab hominibus: dilatant enim
phylacteria sua, & magnificant fimbrias.* Amāt 6
autem primos recubitus in cœnis, & primas ca-
thedras in synagogis ; * & salutationes in foro, 7
& vocari ab hominibus Rabbi. * Vos autem no- 8
lite vocari Rabbi, vnus est enim Magister ve-
ster, omnes autem vos fratres estis. * Et pa- 9
trem nolite vocare vobis super terram : vnus est
enim Pater vester, qui in cælis est. * Nec vo- 10
cemini magistri : quia Magister vester vnus est,
Christus. * Qui maior est vestrum, erit mini- 11
ster vester. * Qui autem se exaltauerit, humi- 12
liabitur : & qui se humiliauerit, exaltabitur.

In alia Pharisæorum vitia, & errores. *Art.* 258.

Mat. 23 * Væ autem vobis Scribæ, & Pharisæi hypocri- 13
tæ : quia clauditis regnum cælorum ante homi-
nes. vos enim non intratis, nec introeuntes si-
nitis intrare. * Væ vobis Scribæ & Pharisæi hy- 14
pocritæ : quia comeditis domos viduarum, ora-
tiones longas orantes : propter hoc amplius ac-
cipietis iudicium. * Væ vobis Scribæ, & Pha- 15
risæi hypocritæ : quia circuitis mare, & aridā,

vt fa-

vt faciatis vnum proselytum : & cum fuerit fa- An.Ch.34
ctus , facitis eum filium gehennæ duplo quam
16 vos . * Væ vobis duces cæci , qui dicitis : Qui-
cumque iurauerit per templum , nihil est : qui
17 autem iurauerit in auro templi, debet. * Stulti,
& cæci : Quid enim maius est , aurum , an tem-
18 plum , quod sanctificat aurum ? * Et quicum-
que iurauerit in altari, nihil est : quicumque
autem iurauerit in dono , quod est super illud ,
19 debet. * Cæci : Quid enim maius est, donum, an
20 altare , quod sanctificat donum ? * Qui ergo iu-
C rat in altari , iurat in eo , & in omnibus , quæ
21 super illud sunt . * & quicumque iurauerit in
templo , iurat in illo, & in eo , qui habitat in
22 ipso : * & qui iurat in cælo , iurat in throno
23 Dei , & in eo , qui sedet super eum . * Væ vo-
bis Scribæ , & Pharisæi hypocritæ : qui deci-
matis mentham , & anethum , & cyminum , &
reliquistis quæ grauiora sunt legis , iudicium ,
& misericordiam , & fidem . hæc oportuit fa-
24 cere , & illa non omittere . * Duces cæci , ex-
colantes culicem , camelum autem glutientes.
25 * Væ vobis Scribæ, & Pharisæi hypocritæ, quia
mundatis quod deforis est calicis , & paropsi-
dis : intus autem pleni estis rapina , & immun-
26 ditia. * Pharisæe cæce , munda prius quod in-
tus est calicis , & paropsidis , vt fiat id , quod
27 deforis est , mundum . * Væ vobis Scribæ , &
Pharisæi hypocritæ : quia similes estis sepul-
chris dealbatis , quæ aforis parent hominibus
speciosa , intus vero plena sunt ossibus mortuo-
28 rum , & omni spurcitia . * sic & vos aforis qui-
dem paretis hominibus iusti : intus autem pleni
29 estis hypocrisi , & iniquitate . * Væ vobis Scri-
bæ , & Pharisæi hypocritæ , qui ædificatis se-
pulchra prophetarum , & ornatis monumenta
30 iustorum , * & dicitis : Si fuissemus in diebus
patrum nostrorũ, non essemus socij eorũ in san-
guine

An.Ch. 34 guine prophetarum. * itaque testimonio estis 31
vobismetipsis, quia filij estis eorum, qui pro-
phetas occiderunt. * Et vos implete mensuram 32
patrum vestrorum. * Serpentes genimina vipe- 33
rarum, quomodo fugietis a iudicio gehennæ?

Prædictio, beneficentia, & vindicta in Iudæos. Art. 259.

Mat. 23 * Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas, & 34
sapientes, & scribas; & ex illis occidetis, &
crucifigetis, & ex eis flagellabitis in synagogis
vestris, & persequemini de ciuitate in ciuita-
tem: * vt veniat super vos omnis sanguis iustus, 35
qui effusus est super terram, a sanguine Abel
iusti vsque ad sanguinem Zachariæ, filij Bara-
chiæ, quem occidistis inter templum & altare.
* Amen dico vobis, venient hæc omnia super 37
generationem istam. * Ierusalem Ierusalem, 37
quæ occidis prophetas, & lapidas eos, qui ad
te missi sunt, quoties volui congregare filios
tuos, quemadmodum gallina congregat pullos
suos sub alas, & noluisti? * Ecce relinquetur 38
vobis domus vestra deserta. * Dico enim vo- 39
bis, non me videbitis amodo, donec dicatis:
Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Duo minuta viduæ. Art. 260.

Mar. 12 * Et sedens Iesus contra gazophylacium, aspi- 41
ciebat quomodo turba iactaret æs in gazophy-
lacium, & multi diuites iactabant multa. * Cū 42
venisset autem vidua vna pauper, misit duo mi-
nuta, quod est quadrans, * & conuocans di- 43
scipulos suos, ait illis: Amen dico vobis, quo-
niam vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui
miserunt in gazophylacium. * Omnes enim ex 44
eo,

eo, quod abundabat illius, miserunt: hæc ve- An.Ch.34
ro de penuria sua omnia quæ habuit misit to-
tum victum suum.

1 RESpiciens autem vidit eos, qui mittebant Luc.21
A munera sua in gazophylacium, diuites.
2 * Vidit autem & quandam viduam pauperculam
3 lam mittentem æra minuta duo. * Et dixit:
Vere dico vobis, quia vidua hæc pauper, plus
4 quam omnes misit. * Nam omnes hi ex abundanti
danti sibi miserunt in munera Dei: hæc autem
ex eo, quod deest illi, omnem victum suum,
quem habuit, misit.

Prædictio euersionis Ierusalem.
Art. 216.

1 ET egressus Iesus de templo, ibat. Et accesserunt
A serunt discipuli eius, vt ostenderent ei Mat. 24
2 ædificationes templi. * Ipse autem respondens
dixit illis: Videtis hæc omnia? Amen dico vobis,
bis, non relinquetur hic lapis super lapidem,
3 qui non destruatur. * Sedente autem eo super
Montem oliueti, accesserunt ad eum discipuli
secreto, dicentes: Dic nobis, quando hæc erũt?
& quod signum aduentus tui, & consummationis
4 nis sæculi? * Et respondens Iesus dixit eis: Vi-
5 dete nequis vos seducat. * multi enim venient
in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus:
6 & multos seducent. * Audituri enim estis prælia,
lia, & opiniones præliorum. Videte ne turbemini.
mini. oportet enim hæc fieri, sed nondum est
7 finis. * consurget enim gens in gentem, & regnum
gnum in regnum, & erunt pestilentiæ, & fames,
8 & terræmotus per loca. * hæc autem omnia,
9 initia sunt dolorum. * Tunc tradent vos in tribulationem,
bulationem, & occident vos; & eritis odio
omni-

An.Ch.34 omnibus gentibus propter nomen meum . * Et 10
tunc scandalizabuntor multi, & inuicem tra- B
dent, & odio habebunt inuicem . * Et multi 11
phseudoprophetæ surgent, & seducent multos.
* Et quoniam abundauit iniqnitas, refrigescet 12
charitas multorum . * qui autem perseuerauerit 13
vsque in finem, hic saluus erit . * Et prædicabi- 14
tur hoc Euangelium regni in vniuerso orbe, in
testimonium omnibus gentibus : & tunc veniet
consummatio .

Mar. 13 ET cum egrederetur de templo, ait illi vnus 1
ex discipulis suis : Magister, aspice quales A
lapides, & quales structuræ. * Et respondens 2
Iesus, ait illi : Vides has omnes magnas ædifi-
cationes ? Non relinquetur lapis super lapidem,
qui non destruatur . * Et cum sederet in Monte 3
oliuarum contra templum, interrogabant eum
separatim Petrus, & Iacobus, & Ioannes, &
Andreas : * Dic nobis, quando ista fient ? & 4
quod signum erit, quando hæc omnia incipient
consummari ? * Et respondens Iesus cœpit dice- 5
re illis : Videte ne quis vos seducat : * multi 6
enim venient in nomine meo dicentes, quia ego
sum : & multos seducent . * Cum audieritis au- 7
tem bella, & opiniones bellorum, ne timueri-
tis : oportet enim hæc fieri : sed nondum finis .
* Exurget enim gens contra gentem, & regnum 8
super regnum, & erunt terræmotus per loca, & B
fames . Initium dolorum hæc . * Videte autem 9
vosmetipsos . Tradent enim vos in concilijs, &
in synagogis vapulabitis, & ante præsides, &
reges stabitis propter me, in testimonium illis 10
* Et in omnes gentes primum oportet prædicari 10
Euangelium : * Et cum duxerint vos tradentes, 11
nolite præcogitare quid loquamini : sed quod
datum vobis fuerit in illa hora, id loquimini .
non enim vos estis loquentes, sed Spiritus san-
ctus .

12 ctus. * Tradet autem frater fratrem in mortē, An.Ch.34
& pater filium: & consurgent filij in parentes,
13 & morte afficient eos. * Et eritis odio omni-
bus propter nomen meum. Qui autem sustinue-
rit in finem, hic saluus erit.

5 * Et quibusdam dicentibus de templo quod bo- LUC.21
nis lapidibus, & donis ornatum esset, dixit:
6 * Hæc, quæ videtis, venient dies, in quibus
non relinquetur lapis super lapidem qui non de-
7 struatur. * Interrogauerunt autem illum, di-
centes: Præceptor, quando hæc erunt, & quod
8 signum cum fieri incipient? * Qui dixit: Vide-
te ne seducamini: multi enim venient in nomi-
ne meo, dicentes quia ego sum: & tempus ap-
9 propinquauit: nolite ergo ire post eos. * Cum
autem audieritis prælia, & seditiones, nolite
C terreri: oportet primum hæc fieri, sed nondum
10 statim finis. * Tunc dicebat illis: Surget gens
contra gentem, & regnum aduersus regnum.
11 Et terræmotus magni erunt per loca, & pesti-
lentiæ, & fames, terroresque de cælo, & signa
12 magna erunt. * Sed ante hæc omnia injicient
vobis manus suas, & persequentur tradentes in
synagogas, & custodias, trahentes ad reges, &
13 præsides propter nomen meum: * continget au-
14 tem vobis in testimonium. * ponite ergo in
cordibus vestris non præmeditari quemadmodū
15 respondeatis. * ego enim dabo vobis os, & sa-
D pientiam, cui non poterunt resistere, & con-
16 tradicere omnes aduersarij vestri. * Trademi-
ni autem a parentibus, & fratribus, & cogna-
tis, & amicis, & morte afficient ex vobis:
17 * & eritis odio omnibus propter nomen meum:
18 * & capillus de capite vestro non peribit. * In
19 patientia vestra possidebitis animas vestras.

O Si-

Signa proxima euersionis. *Art.* 262.

Mat. 24 * Cum ergo videritis abominationem desola- 15
tionis, quæ dicta est a Daniele propheta, stan-
tem in loco sancto, qui legit, intelligat: * tunc 16
qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes: * & qui 17
in tecto, non descendat tollere aliquid de do-
mo sua: * & qui in agro, non reuertatur tolle- 18
re tunicam suam. * Væ autem prægnantibus, 19
& nutrientibus in illis diebus. * Orate autem 20
vt non fiat fuga vestra in hieme, vel sabbato.
* erit enim tunc tribulatio magna, qualis non 21
fuit ab initio mundi vsque modo, neque fiet.
* Et nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret 22
salua omnis caro: sed propter electos breuia-
buntur dies illi. * Tunc siquis vobis dixerit: 23
Ecce hic est Christus, aut illic: nolite credere.
* Surgent enim pseudochristi, & pseudopropheæ- 24
tæ: & dabunt signa magna, & prodigia, ita vt
in errorem inducantur (si fieri potest) etiam
electi. * Ecce prædixi vobis. * Si ergo dixerint 25
vobis, Ecce in deserto est, nolite exire: ecce 26
in penetralibus, nolite credere. * Sicut enim 27
fulgur exit ab Oriente, & paret vsque in Occi-
dentem: ita erit & aduentus Filij hominis.
* Vbicumque fuerit corpus, illic congregabun- 28
tur & aquilæ.
D

Mar. 13 * Cum autem videritis abominationem desola- 14
tionis stantem, vbi non debet, qui legit intel-
ligat: tunc qui in Iudæa sunt, fugiant in mon-
tes: * & qui super tectum, ne descendat in do- 15
mum, nec introeat vt tollat quid de domo sua:
* & qui in agro erit, non reuertatur retro tol- 16
lere vestimentum suum. * Væ autem prægnan- 17
tibus, & nutrientibus in illis diebus. * Orate 18
vero vt hieme non fiant. * Erunt enim dies il- 19
li tri-

ii tribulationes tales, quales non fuerunt ab An.Ch.34
initio creaturæ, quam condidit Deus vsque
20 nunc, neque fient. * Et nisi breuiasset Dominus dies, non fuisset salua omnis caro: sed pro-
21 pter electos, quos elegit, breuiauit dies. * Et
tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus
22 ecce illic, ne credideritis. * Exurgent enim
pseudochristi, & pseudoprophetæ, & dabunt
signa, & portenta ad seducendos, si fieri potest,
23 etiam electos. * Vos ergo videte: ecce prædixi
vobis omnia.

20 * Cum autem videritis circumdari ab exercitu Luc. 21
Ierusalem, tunc scitote quia appropinquauit
21 desolatio eius: * tunc qui in Iudæa sunt, fugiāt
ad montes: & qui in medio eius, discedant: &
22 qui in regionibus, non intrent in eam. * quia
dies vltionis hi sunt, vt impleantur omnia, quæ
23 scripta sunt. * Væ autem prægnantibus, & nu-
E trientibus in illis diebus. erit enim pressura ma-
24 gna super terram, & ira populo huic. * Et ca-
dent in ore gladij: & captiui ducentur in omnes Gentes. & Ierusalem calcabitur a Gentibus: donec impleantur tempora nationum.

Iudicij signa. Art. 263.

25 * Et erunt signa in sole, & Luna, & stellis, & Luc. 21
in terris pressura Gentium præ confusione soni-
26 tus maris, & fluctuum: * arescentibus hominibus præ timore, & expectatione, quæ superuenient vniuerso orbi: nam virtutes cælorum
27 mouebuntur: * & tunc videbunt Filium hominis
F venientem in nube cum potestate magna, &
28 maiestate. * His autem fieri incipientibus, respicite, & leuate capita vestra: quoniam ap-
29 propinquat redemptio vestra. * Et dixit illis
similitudinem; Videte ficulneum, & omnes arbores:

An.Ch.34 bores: * cum producunt iam ex se fructum, sci- 30
tis quoniam prope est æstas. * Ita & vos cum 31
videritis hæ fieri, scitote quoniam prope est re-
gnum Dei. * Amen dico vobis, quia non præ- 32
teribit generatio hæc, donec omnia fiant.
* Cælum, & terra transibunt: verba autem mea 34
non transibunt.

Mat. 24 * Statim autem post tribulationem dierum il- 29
lorum sol obscurabitur, & luna non dabit lu-
men suum, & stellæ cadent de cælo, & virtu-
tes cælorum commouebuntur: * & tunc parebit 30
signum Filij hominis in cælo: & tunc plangent
omnes tribus terræ: & videbunt Filium homi-
ni venientem in nubibus cæli cum virtute mul-
ta, & maiestate. * Et mittet angelos suos cum 31
tuba, & voce magna: & congregabunt electos
eius a quattuor ventis, a summis cælorum vsque
ad terminos eorum. * Ab arbore autem fici di- 32
scite parabolam: cum iam ramus eius tener
fuerit, & folia nata, scitis quia prope est æstas:
* ita & vos cum videritis hæc omnia, scitote 33
quia prope est in ianuis. * Amen dico vobis, 34
quia non præteribis generatio hæc, donec om-
nra hæc fiant. * Cælum, & terra transibunt, 35
verba autem mea non præteribunt.

Mar. 13 * Sed in illis diebus post tribulationem illam 24
sol contenebrabitur, & luna non dabit splen-
dorem suum: * & stellæ cæli erunt decidentes, 25
& virtutes, quæ in cælis sunt, mouebuntur.
* Et tunc videbunt Filium hominis venientem 26
in nubibus cum virtute multa, & gloria. * Et 27
tunc mittet angelos suos, & congregabit ele- D
ctos suos a quattuor vẽtis, a summo terræ vsque
ad summum cæli. * A ficu autem discite para- 28
bolam. Cum iam ramus eius tener fuerit, &
nata fuerint folia, cognoscitis quia in proximo

sit

29 tit æſtas: * ſic & vos cum videritis hæc fieri, An. Ch. 34
30 ſcitote quod in proximo ſit in oſtijs. * Amen
dico vobis, quoniam non tranſibit generatio
31 hæc, donec omnia iſta fiant. * Cælum, & ter-
ra tranſibunt, verba autem mea non tranſibunt.

Dies & hora iudicij ignota. Art. 264.

34 * Attendite autem vobis, ne forte grauentur Luc. 21
G corda veſtra in crapula, & ebrietate, & cu-
ris huius vitæ: & ſuperueniat in vos repenti-
35 na dies illa: * tanquam laqueus enim ſuperue-
niet in omnes, qui ſedent ſuper faciem omnis
36 terræ. * Vigilate itaque, omni tempore oran-
tes, vt digni habeamini fugere iſta omnia, quæ
futura ſunt, & ſtare ante Filium hominis,

32 * De die autem illo, vel hora nemo ſcit, neque Mar. 13
33 angeli in cælo, neque Filius, niſi Pater. * Vi-
dete, vigilate, & orate: neſcitis enim quando
34 tempus ſit. * Sicut homo, qui peregre profe-
ctus reliquit domum ſuam, & dedit ſeruis ſuis
poteſtatem cuiuſque operis, & ianitori præce-
35 pit vt vigilet. * Vigilate ergo, (neſcitis enim
quando dominus domus veniat: ſero an media
36 nocte, an galli cantu, an mane) * ne cum ve-
37 nerit repente, inueniat vos dormientes. * Quod
autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate.

36 * De die autem illa, & hora nemo ſcit, neque Mat. 24
37 angeli cælorum, niſi ſolus Pater. * Sicut autem
in diebus Noe, ita erit & aduentus Filij homi-
38 nis. * ſicut enim erant in diebus ante diluuium
D comedentes & bibentes, nubentes & nuptui
tradentes, vſque ad eum diem, quo intrauit
39 Noe in arcam, * & non cognouerunt donec ve-
nit diluuium, & tulit omnes: ita erit & aduen-
40 tus Filij hominis. * Tunc duo erunt in agro:

An.Ch.34 vnus aſſumetur, & vnus relinquetur. * duæ mo- 41
lentes in mola: vna aſſumetur, & vna relin-
quetur. * Vigilate ergo, quia neſcitis qua ho- 42
ra Dominus veſter venturus ſit.

Paterfamilias vigil, & ſeruus fidelis. *Art.* 265.

* Illud autem ſcitote, quoniam ſi ſciret pater- 43
Mat. 24 familias, qua hora fur venturus eſſet, vigila-
ret vtique, & non ſineret perfodi domum ſuam.
* Ideo & vos eſtote parati: quia qua neſcitis 44
hora Filius hominis venturus eſt. * Quis, putas, 45
eſt fidelis ſeruus, & prudens, quem conſtituit
dominus ſuus ſuper familiam ſuam, vt det illis
cibum in tempore? * Beatus ille ſeruus, quem 46
cum venerit dominus eius, inuenerit ſic facien-
tem. * Amen dico vobis, quoniam ſuper omnia 47
bona ſua conſtituet eũ. * Si autem dixerit ma- 48
lus ſeruus ille in corde ſuo: Moram facit do-
minus meus venire: * & cœperit percutere 49
conſeruos ſuos, manducet autem, & bibat cum
ebrioſis: * veniet dominus ſerui illius in die, 50
qua non ſperat, & hora, qua ignorat: * & 51
diuidet eum, partemq. eius ponet cum hypo-
critis. illic erit fletus, & ſtridor dentium.

Decem Virgines. Art. 266.

TVnc ſimile erit regnum cælorum decem 1
Mat. 25 virginibus: quæ accipientes lampades ſuas A
exierunt obuiam ſponſo, & ſponſæ. * Quinque 2
autem ex eis erant fatuæ, & quinque pruden-
tes: * ſed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, 3
non ſumpſerunt oleum ſecum: * prudentes vero 4
acceperunt oleum in vaſis ſuis cum lampadi-
bus. * Moram autem faciente ſponſo, dormi- 5
taue-

6 tauerunt in omnes & dormierunt. * Media au- An.Ch.34
tem nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit,
7 exite obuiam ei. * Tunc surrexerunt omnes vir-
8 gines illæ, & ornauerunt lampades suas. * Fa-
tuæ autem sapientibus dixerunt: Date nobis de
oleo vestro: quia lampades nostræ extinguun-
9 tur. * Responderunt prudentes, dicentes: Ne
forte non sufficiat nobis, & vobis, ite potius
10 ad vendentes, & emite vobis. * Dum autem
irent emere, venit sponsus: & quæ paratæ erãt,
inuenerunt cum eo ad nuptias, & clausa est ia-
11 nua. * Nouissime vero veniunt & reliquæ vir-
gines, dicentes: Domine, Domine, aperi no-
12 bis. * At ille respondens, ait: Amen dico vo-
13 bis, nescio vos. * Vigilate itaque, quia nesci-
tis diem, neque horam.

Talentorum distributio. Art. 267.

14 * Sicut enim homo peregre proficiscens, voca- Mat. 25
15 uit seruos suos, & tradidit illis bona sua. * Et
B vna dedit quinque talenta, alij autem duo, alij
vero vnum, vnicuique secundum propriam
16 virtutem, & profectus est statim. * Abijt autẽ
qui quinque talenta acceperat, & operatus est
17 in eis, & lucratus est alia quinque. * Simili-
ter, & qui duo acceperat, lucratus est alia
18 duo. * Qui autem vnum acceperat, abiens fo-
dit in terram, & abscondit pecuniam domini
09 sui. * Post multum vero temporis venit domi-
nus seruorum illorum, & posuit rationem cum
20 eis. * Et accedens, qui quinque talenta acce-
perat, obtulit alia quinque talenta, dicens:
Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce
21 alia quinque superlucratus sum. * Ait illi do-
minus eius: Euge serue bone, & fidelis, quia
super pauca fuisti fidelis, super multa te cõ-
22 stituam, intra in gaudium domini tui. * Ac-

An.Ch.34 cessit autem & qui duo talenta acceperat, &
ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce
alia duo lucratus sum. * Ait illi dominus eius: 23
Euge serue bone, & fidelis, quia super pauca
fuisti fidelis, super multa te constituam, intra
in gaudium domini tui. * Accedens autem & 24
qui vnum talentum acceperat, ait: Domine,
scio quia homo durus es, metis vbi non semi-
nasti, & congregas vbi non sparsisti: * & ti- 25
mens abij, & abscondi talentum tuum in terra: C
ecce habes quod tuum est. * Respondens autem 26
dominus eius, dixit ei: Serue male, & piger,
sciebas quia meto vbi non semino, & congrego
vbi non sparsi: * oportuit ergo te committere 27
pecuniam meam numularijs, & veniens ergo re-
cepissem vtique quod meum est cum vsura.
* Tollite itaque ab eo talentum, & date ei, 28
qui habet decem talenta. * omni enim habenti 29
dabitur, & abundabit: ei autem, qui non ha-
bet, & quod videtur habere, auferetur ab eo.
* Et inutilem seruum eijcite in tenebras exte- 30
riores: illic erit fletus, & stridor dentium.

Iudicium. Art. 268.

Mat.25 * Cum autem venerit Filius hominis in maiesta- 31
te sua, & omnes angeli cum eo, tunc sedebit
super sedem maiestatis suæ: * & congregabun- 32
tur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab
inuicem, sicut pastor segregat oues ab hœdis:
* & statuet oues quidem a dextris suis, hœdos 33
autem a sinistris. * Tunc dicet rex his, qui a 34
dextris eius erunt: Venite benedicti Patris mei,
possidete paratum vobis regnum a constitutio-
ne mundi * esuriui enim, & dedistis mihi man- 35
ducare: sitiui, & dedistis mihi bibere: hospes
eram, & collegistis me: * nudus, & cooper- 36
uistis me; infirmus, & visitastis me: in carcere
eram,

37 eram, & venistis ad me. * Tunc respondebunt An.Ch.34
D ei iusti, dicentes: Domine, quando te vidimus
esurientem, & pauimus te: sitientem, & de-
38 dimus tibi potum? * quando autem te vidimus
hospitem, & collegimus te: aut nudum, &
39 cooperuimus te? * aut quando te vidimus in-
40 firmum: aut in carcere, & venimus ad te? * Et
respondens rex, dicet illis: Amen dico vobis,
quandiu fecistis vni ex his fratribus meis mini-
41 mis, mihi fecistis. * Tunc dicet & his, qui a
sinistris erunt: Discedite a me maledicti in
ignem æternum, qui paratus est diabolo, &
42 angelis eius. * esuriui enim, & non dedistis mi-
hi manducare: sitiui, & non dedistis mihi po-
43 tum: * hospes eram, & non collegistis me: nu-
dus, & non cooperuistis me: infirmus, & in
44 carcere, & non visitastis me. * Tunc respon-
debunt ei & ipsi, dicentes: Domine, quando
te vidimus esurientem, aut sitientem, aut ho-
spitem, aut nudum, aut infirmum, aut in car-
45 cere, & non ministrauimus tibi? * Tunc respō-
debit illis dicens: Amen dico vobis: Quandiu
non fecistis vni de minoribus his, nec mihi fe-
46 cistis. * Et ibunt hi in supplicium æternum:
iusti autem in vitam æternam.

Populi concursus ad Christum.
Art. 269.

37 * Erat autem diebus docens in templo: nocti- Luc. 21
bus vero exiens, morabatur in monte, qui vo-
38 catur Olineti. * Et omnis populus manicabat
ad eum in templo audire eum.

An.Ch.34

Concilium secundum contra Christum. Art. 270.

Mat. 26 ET factum est: cum consummasset Iesus ser- 1
mones hos omnes, dixit discipulis suis: A
* Scitis quia post biduum Pascha fiet, & Filius 2
hominis tradetur vt crucifigatur. * Tunc con- 3
gregati sunt principes sacerdotum, & seniores
populi in atrium principis sacerdotum, qui di-
cebatur Caiphas: * & consilium fecerunt vt 4
Iesum dolo tenerent, & occiderent. * Dice- 5
bant autem: Non in die festo, ne forte tumul-
tus fieret in populo.

Mar. 14 ERat autem Pascha & Azyma post biduum: 1
& quærebant summi sacerdotes, & Scri- A
bæ quomodo eum dolo tenerent, & occiderēt.
* Dicebant autem: Non in die festo, ne forte 2
tumultus fieret in populo.

Luc. 22 APpropinquabat autem dies festus Azimorū, 1
qui dicitur Pascha: * & quærebant prin- A
cipes sacerdotum, & Scribæ, quomodo Iesum 2
interficerent: timebant vero plebem.

Vnctio capitis Christi. Art. 271.
Vnctio pedum supr. art. 235. Ioan. 12. 1.

Mat. 26 * Cum autem Iesus esset in Bethania in domo, 5
Simonis leprosi, * accessit ad eum mulier ha- 7
bens alabastrum vnguenti pretiosi, & effudit su-
per caput ipsius recumbentis. * Videntes autem 8
discipuli, indignati sunt dicentes: Vt quid per-
ditio hæc? * potuit enim istud venundari mul- 9
to, & dari pauperibus. * Sciens autem Iesus, 10
ait

ait illis: Quid molestis estis huic mulieri? opus An.Ch.34
11 enim bonum operata est in me. * nam semper
pauperes habetis vobiscum: me autem non
12 semper habetis. * Mittens enim hæc vnguen
tum hoc in corpus meum: ad sepeliendum me
13 fecit. * Amen dico vobis, vbicumque prædi-
catum fuerit hoc euangelium in toto mundo,
dicetur & quod hæc fecit in memoriam eius.

3 * Et cum esset Bethaniæ in domo Simonis lepro- Mar.14
si, & recumberet: venit mulier habens alaba-
strum vnguenti nardi spicati pretiosi, & fracto
4 alabastro, effudit super caput eius. * Erant
autem quidam indigne ferẽtes intra semetipsos,
& dicentes: Vt quid perditio ista vnguenti fa-
5 cta est? * Poterat enim vnguentum istud venun-
dari plus quàm trecentis denariis, & dari pau-
6 peribus. Et fremebant in eam. * Iesus autem
dixit: Sinite eam, quid illi molesti estis? Bo-
7 num opus operata est in me. * semper enim
pauperes habetis vobiscum: & cum volueritis,
potestis illis benefacere: me autem non semper
8 habetis: * Quod habuit hæc, fecit: præuenit
9 vngere corpus meum in sepulturam. * Amen
B dico vobis: Vbicumque prædicatum fuerit Euã
gelium istud in vniuerso mundo, & quod fecit
hæc, narrabitur in memoriam eius.

Pactum proditionis Christi. *Art.* 272.

14 * Tunc abijt vnus de duodecim, qui dicebatur Mat.26.
15 Iudas Iscariotes, ad principes sacerdotum: * & Fer. 4.
ait illis: Quid vultis mihi dare, & ego vobis
eum tradam? At illi constituerunt ei triginta
16 argenteos. * Et exinde quærebat opportunita-
tem vt eum traderet.

n.Ch.34 Mar.14 * Et Iudas Iscariotes vnus de duodecim abijt 10
ad summos sacerdotes, vt proderet eum illis.
* Qui audientes gauisi sunt: & promiserunt ei 11
pecuniam se daturos. Et quærebat quomodo il-
lum oportune traderet.

Luc.22 * Intrauit autem satanas in Iudam, qui cogno- 3
minabatur Iscariotes vnum de duodecim. * & 4
abijt, & locutus est cum principibus sacerdo-
tum, & magistratibus, quemadmodum illum
traderet eis. * Et gauisi sunt, & pacti sunt pe- 5
cuniam illi dare. * Et spopondit. Et quærebat 6
opportunitatem vt traderet illum sine turbis.

Præparatio Paschæ. Art.273.

Mat.26 fer. 5. mane. * Prima autem die Azymorum accesserunt di- 17
scipuli ad Iesum, dicentes: Vbi vis paremus ti-
bi comedere Pascha? * At Iesus dixit: Ite in 18
ciuitatem ad quemdam, & dicite ei: Magister
dicit: Tempus meum prope est, apud te facio
Pascha cum discipulis meis: * Et fecerunt di- 19
scipulis sicut constituit illis Iesus, & parauerunt
Pascha. * Vespere autem facto, discumbebat
cum duodecim discipulis suis.

Mar.14 * Et primo ~~die Azy~~morum quando Pascha im- 12
molabant, dicunt ei discipuli: Quo vis eamus,
& paremus tibi vt manduces Pascha? * Et mit- 13
tit duos ex discipulis suis, & dicit eis: Ite in
ciuitatem: & occurret vobis homo lagenam
aquæ baiulans, sequimini eum: * & quocum- 14
que introierit, dicite domino domus, quia ma-
gister dicit: Vbi est refectio mea, vbi Pascha
cum discipulis meis manducem? * Et ipse vobis 15
demonstrabit cœnaculum grande, stratum: &
illic parate nobis. * Et abierunt discipuli eius, 16
& venerunt in ciuitatem; & inuenerunt sicut
dixe-

17 dixerat illis, & parauerunt Pascha. * Vespere An.Ch.34
autem facto, venit cum duodecim.

7 * Venit autem dies Azymorum, in qua necesse Luc. 22
8 erat occidi pascha. * Et misit Petrum, & Io-
annem, dicens: Euntes parate nobis pascha, vt
9 manducemus. * At illi dixerunt: Vbi vis pare-
10 mus? * Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus vo-
B bis in ciuitatem, occurret vobis homo quidam
amphoram aquæ portans: sequimini eum in do-
11 mum, in quam intrat, * & dicetis patrifami-
lias domus: Dicit tibi Magister: Vbi est diuer-
sorium, vbi pascha cum discipulis meis man-
12 ducem? * Et ipse ostendet vobis cœnaculum
13 magnum stratum, & ibi parate. * Euntes autẽ
inuenerunt sicut dixit illis, & parauerunt pa-
14 scha. * Et cum facta esset hora, discubuit, &
duodecim Apostoli cum eo.

Ablutio pedum Apostolorum. *Art*. 274.

1 Ante diem festum Paschæ, sciens Iesus quia Ioa. 13.
A venit hora eius vt transeat ex hoc mundo
ad Patrem: cum dilexisset suos, qui erant in
2 mundo, in finem dilexit eos. * Et cœna facta,
cum diabolus iam misisset in cor vt traderet eũ
3 Iudas Simonis Iscariotæ: * sciens quia omnia
dedit ei Pater in manus, & quia a Deo exiuit,
4 & ad Deum vadit: * surgit a cœna, & ponit
vestimenta sua: & cum accepisset linteum, præ-
5 cinxit se. * Deinde mittit aquam in peluim, &
cœpit lauare pedes discipulorum, & extergere
6 linteo, quo erat præcinctus. * Venit ergo ad
Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus: Domine
7 tu mihi lauas pedes? * Respondit Iesus, & di-
xit ei: Quod ego facio, tu nescis modo, scies
8 autem postea. * Dicit ei Petrus: Non lauabis
mihi pedes in æternum. Respondit ei Iesus: Si
non

An.Ch.34 non lauero te, non habebis partem mecum.
* Dicit ei Simon Petrus: Domine, non tantum 9
pedes meos, sed & manus, & caput. * Dicit ei 10
Iesus: Qui lotus est, non indiget nisi vt pedes B
lauet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis,
sed non omnes. * Sciebat enim quisnam esset 11
qui traderet eum: propterea dixit; Non estis
mundi omnes.

Exhortatio ad humilitatem. Art. 275.

Ioa. 13. * Postquam ergo lauit pedes eorum, & accepit 12
vestimenta sua, cum recubuisset iterum, dixit
eis: Scitis quid fecerim vobis? * Vos vocatis 13
me Magister, & Domine: & bene dicitis. sum
etenim. * Si ergo ego laui pedes vestros, Do- 14
minus, & Magister: & vos debetis alter alte-
rius lauare pedes. * Exemplum enim dedi vo- 15
bis, vt quemadmodum ego feci vobis, ita &
vos faciatis. * Amen, amen dico vobis: Non 16
est seruus maior Domino suo neque Apostolus
maior est eo, qui misit illum. * Si hæc scitis, 17
beati eritis si feceritis ea. * Non de omnibus 18
vobis dico: ego scio quos elegerim: sed vt ad-
impleatur Scriptura: Qui manducat mecum
panem, leuabit contra me calcaneum suum.
* Amodo dico vobis, priusquam fiat: vt cum 19
factum fuerit, credatis, quia ego sum * Amen, 20
amen dico vobis: Qui accipit si quem misero,
me accipit, qui autem me accipit, accipit eum
qui me misit.

Notatio proditoris, & institutio Eucharistiæ. Art.276.

Mat.26 * Et edentibus illis, dixit: Amen dico vobis, 21
quia vnus vestrum me traditurus est. * Et con- 22
tristati

tristari valde, cœperunt singuli dicere: Nun- An.Ch.34
23 quid ego sum Domine? * At ipse respondens,
ait: Qui intingit mecum manum in paropside,
24 hic me tradet. * Filius quidem hominis vadit,
C sicut scriptum est de illo: væ autem homini il-
li, per quem Filius hominus tradetur: bonum
25 erat ei, si natus non fuisset homo ille. * Re-
spondens autem Iudas, qui tradidit eum, di-
xit: Nunquid ego sum Rabbi? Ait illi: Tu di-
26 xisti. Cœnantibus autem eis, accepit Iesus pa-
nem, & benedixit, ac fregit, deditq. discipu-
lis suis, & ait: Accipite, & comedite: hoc est
27 corpus meum. * Et accipiens calicem gratias
egit: & dedit illis, dicens: Bibite ex hoc om-
28 nes. * Hic est enim sanguis meus noui testamen-
ti, qui pro multis effundetur in remissionem
29 peccatorum. * Dico autem vobis: non bibam
amodo de hoc genimine vitis vsque in diem il-
lum, cum illud bibam vobiscum nouum in re-
gno Patris mei.

18 * Et discumbentibus eis, & manducantibus, ait Mar.14
IESVS: Amen dico vobis, quia vnus ex vobis
19 tradet me, qui manducat mecum. * At illi
cœperunt contristari, & dicere ei singulatim:
20 Nunquid ego? * Qui ait illis: Vnus ex duode-
cim, qui intingit mecum manum in catino.
21 * Et Filius quidem hominis vadit sicut scriptum
C est de eo: væ autem homini illi, per quem Fi-
lius hominis tradetur. bonum erat ei, si non
22 esset natus homo ille. * Et manducantibus illis,
accepit Iesus panem: & benedicens fregit, &
dedit eis, & ait: Sumite, hoc est corpus meũ.
23 * Et accepto calice, gratias agens dedit eis:
24 & biberunt ex illo omnes. * Et ait illis: Hic
est sanguis meus noui testamenti, qui pro mul-
25 tis effundetur. * Amen dico vobis, quia iam
non bibam de hoc genimine vitis vsque in
diem

An.Ch.34 diem illum, cum illud bibam nouum in regno
Dei.

Luc.22 * Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pascha 15
manducare vobiscum, antequam patiar. * Di- 16
co enim vobis, quia ex hoc non manducabo il-
lud, donec impleatur in regno Dei. * Et acce- 17
pto calice gratias egit, & dixit: Accipite, &
diuidite inter vos. * Dico enim vobis quod non 18
bibam de generatione vitis, donec regnum Dei
veniat. * Et accepto pane gratias egit, & fre- 19
git, & dedit eis, dicens: Hoc est corpus meũ,
quod pro vobis datur: hoc facite in meam com-
memorationem. * Similiter & calicem, post- 20
quam cœnauit, dicens: Hic est calix nouum
testamentum in sanguine meo, qui pro vobis
fundetur. * Verumtamen ecce manus tradentis 21
me, mecum est in mensa. * Et quidem Filius 22
hominis, secundum quod definitum est, vadit:
verumtamen væ homini illi, per quem trade-
tur. * Et ipsi cœperunt quærere inter se, quis 23
esset ex eis, qui hoc facturus esset.

Ioa.13. * Cum hæc dixisset Iesus, turbatus est spiritu: 21
& protestatus est, & dixit: Amen, amen dico
vobis: Quia vnus ex vobis tradet me. * Aspi- 22
ciebant ergo adinuicem discipuli, hæsitantes
de quo diceret. * erat ergo recumbens vnus ex 23
discipulis eius in sinu Iesu, quem diligebat Ie-
sus. * Innuit ergo huic Simon Petrus: & dixit 25
ei: Quis est, de quo dicit? * Itaque cum recu- 25
buisset ille supra pectus Iesu, dicit ei: Domi-
ne quis est? * Respondit Iesus: Ille est, cui ego 26
intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset
panem, dedi Iudæ Simonis Iscariotæ. * Et post 27
buccellam, introiuit in eum satanas. Et dixit ei
Iesus: Quod facis, fac citius. * Hoc autem ne- 28
mo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei.

Qui-

29 * Quidam enim putabant, quia loculos habe- An.Ch.34
D bat Iudas, quod dixisset ei Iesus: Eme ea, quæ
opus sunt nobis ad diem festum: aut egenis vt
30 aliquid daret. * Cum ergo accepisset ille buc-
31 cellam, exiuit continuo Erat autem nox.* Cum
ergo exisset,

Secunda contentio Apostolorum de primatu. Art. 277.

Luc. 22

24 * Facta est autem & contentio inter eos, quis
25 eorum videretur esse maior. * Dixit autem eis:
Reges Gentium dominantur eorum: & qui po-
testatem habent super eos benefici vocantur.
26 * Vos autem non sic: sed qui maior est in vo-
bis, fiat sicut minor, & qui præcessor est, si-
27 cut ministrator. * Nam quis maior est, qui re-
cumbit, an qui ministrat? nonne qui recum-
bit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut
28 qui ministrat: * vos autem estis, qui perman-
29 sistis mecum in tentationibus meis. * Et ego
dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus
30 regnum, * vt edatis, & bibatis super mensam
meam in regno meo: & sedeatis super thronos
iudicantes duodecim tribus Israel.

Proxima Christi glorificationis, & absentiæ prædictio, & potissima Apostolorum instructio. Art. 278.

Ioa. 13.

Dixit Iesus: Nunc clarificatus est Filius ho-
32 minis: & Deus clarificatus est in eo. * Si Deus
clarificatus est in eo, & Deus clarificabit eum
in semetipso: & continuo clarificabit eum.
33 * Filioli, adhuc modicum vobiscum sum.

P Quæ.

An.Ch.34 Quæretis me:& ficut dixi Iudæis:Quo ego vado
vos non poteftis venire : & vobis dico modo .
* Mandatũ nouum do vobis: Vt diligatis inuicē 34
ficut dilexi vos,vt & vos diligatis inuicem. * In 35
hoc cognofcent omnes quia difcipuli mei eftis,
fi dilectionem habueritis ad inuicem .

Prædictio negationis Petri . Art. 279.

Ioa.13. * Dicit ei Simon Petrus : Domine , quo vadis ? 36
Refpondit Iefus : Quo ego vado , non potes me
modo fequi : fequeris autem poftea . * Dicit ei 37
Petrus : Quare non poffum te fequi modo ? ani-
mam meam pro te ponam. * Refpondit ei Iefus: 38
Animam tuam pro me pones ? Amen , amen
dico tibi : Non cantabit gallus , donec ter
me neges .

Mar.26 * Et hymno dicto , exierunt in Montem oliueti. 30
* Tunc dicit illi Iefus : Omnes vos fcandalum 31
patiemini in me , in ifta nocte . Scriptum eft
enim : Percutiam paftorem , & difpergentur
oues gregis . * Poftquam autem refurrexero , 32
præcedam vos in Galilæam . * Refpondens au- 33
tem Petrus , ait illi : Et fi omnes fcandalizati
fuerint in te , ego nunquam fcandalizabor .
* Ait illi Iefus : Amen dico tibi , quia in hac 34
nocte antequam Gallus cantet , ter me nega-
bis . * Ait illi Petrus : Etiam fi oportuerit me 35
mori tecum , non te negabo . Similiter & om-
nes difcipuli dixerunt .

Mar.14 * Et hymno dicto exierunt in Montem oliuarũ . 26
* Et ait eis Iefus : Omnes fcandalizabimini in
me in nocte ifta : quia fcriptum eft : Percutiam
paftorem, & difpergentur oues . * Sed poftquā 28
refurrexero, præcedam vos in Galilæam. * Pe-
trus autem ait illi: Et fi omnes fcandalizati fue-
rint

30 rint in te: ſed non ego: * Et ait illi Ieſus: An.Ch.34
Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac,
priuſquam gallus vocem bis dederit, ter me
31 es negaturus. * At ille amplius loquebatur.
D Et ſi oportuerit me ſimul commori tibi, non
te negabo: Similiter autem & omnes dicebãt.

31 * Ait autem Dominus: Simon, Simon, ecce Luc.22
ſatanas expetiuit vos vt cribraret ſicut triticũ:
32 * ego autem rogaui pro te vt non deficiat fides
D tua: & tu aliquando conuerſus confirma fra-
33 tres tuos. * Qui dixit ei: Domine, tecum pa-
ratus ſum & in carcerem, & in mortem ire.
34 * At ille dixit: Dico tibi Petre, non cantabit
hodie gallus, donec ter abneges noſſe me.

Maxima permutationis ac perturbationum, & aliorum malorum prædictio. Art. 280.

35 Et dixit eis: * Quando miſi vos ſine ſacculo, Luc.22
& pera, & calceamentis, nunquid aliquid de-
36 fuit vobis? * At illi dixerunt, Nihil. Dixit er-
go eis: Sed nunc qui habet ſacculum, tollat
ſimiliter & peram: & qui non habet, vendat
37 tunicam ſuam, & emat gladium. * Dico enim
vobis, quoniam adhuc hoc, quod ſcriptum
eſt, oportet impleri in me: Et cum iniquis de-
putatus eſt. Etenim ea, quæ ſunt de me, finem
38 habent. * At illi dixerunt: Domine, ecce duo
gladij hic. At ille dixit eis: Satis eſt.

An.Ch.34

Consolatio Apostolorum de pronunciatis malis per excitationem ad fidem &c. Art. 281.

Ioa. 14. NOn turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, & in me credite. * In domo Pa- 1 A
tris mei mansiones multæ sunt. si quo minus di- 2
xissem vobis: Quia vado parare vobis locum.
* Et si abiero & præparauero vobis locum: 3
iterum venio, & accipiam vos ad meipsum,
vt vbi sum ego, & vos sitis. * Et quo ego vado 4
scitis, & viam scitis. * Dicit ei Thomas: Do- 5
mine, nescimus quò vadis: & quomodo possu-
mus viam scire? * Dicit ei Iesus: Ego sum via, 6
& veritas, & vita. nemo venit ad Patrem,
nisi per me. * Si cognouissetis me, & Patrem 7
meum vtique cognouissetis: & amodo cogno-
scetis eum, & vidistis eum. * Dicit ei Philip- 8
pus, Domine, ostende nobis Patrem, & suffi-
cit nobis. * Dicit ei Iesus: Tanto tempore vo- 9
biscum sum: & non cognouistis me? Philippe,
qui videt me, videt & Patrem. Quomodo tu
dicis: Ostende nobis Patrem? * Non creditis 10
quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba,
quæ ego loquor vobis, a me ipso non loquor.
Pater autem in me manens, ipse facit opera.
* Non creditis, quia ego in Patre, & Pater in 11
me est? * Alioquin propter opera ipsa credite. 12
Amen, amen dico vobis, qui credit in me,
opera quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora
horum faciet: quia ego ad Patrem vado. * Et 13
quodcumque petieritis Patrem in nomine meo,
hoc faciam, vt glorificetur Pater in Filio. * Si 14
quid petieritis me in nomine meo: hoc faciam.

Pro-

Prosecutio consolationis per exhortationem ad mandatorum obseruantiam &c. Art. 282.

15 * Si diligitis me: mandata mea seruate. * Et Ioa. 14.
16 ego rogabo Patrem, & alium paraclitum dabit
17 vobis, vt maneat vobiscum in æternum, * Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia non videt eum, nec scit eum. vos autem cognoscetis eum: quia apud vos mane-
18 bit, & in vobis erit. * Non relinquam vos or-
19 phanos: veniam ad vos. * Adhuc modicum: & mundus me iam non videt. Vos autem vide-
20 tis me: quia ego viuo, & vos viuetis. * In illo die vos cognoscetis quia ego sum in Patre
21 meo, & vos in me, & ego in vobis. * Qui habet mandata mea, & seruat ea: ille est, qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei
22 meipsum. * Dicit ei Iudas, non ille Iscariotes: Domine, quid factum est quia manifestaturus
23 es nobis teipsum, & non mundo? * Respondit Iesus, & dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum seruauit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum
24 faciemus: * qui non diligit me, sermones meos
D non seruat. Et sermonem, quem audistis, non est meus: sed eius, qui misit me, Patris. * Hæc
26 locutus sum vobis apud vos manens. * Paraclitus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, quæcumque dixero
27 vobis. * Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque for-
28 midet. * Audistis quia ego dixi vobis: Vado,

An.Ch.34 & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis
vtique, quia vado ad Patrem: quia Pater ma-
ior me est. * Et nunc dixi vobis prius quam 29
fiat: vt cum factum fuerit, credatis. * Iam 30
nõ multa loquar vobiscum. venit enim princeps
mundi huius, & in me non habet quidquam.
* Sed vt cognoscat mundus quia diligo Patrem,
& sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.
Surgite, eamus hinc.

Exhortatio ad perseuerantiam in dilectione Christi, & obseruatione mandatorum eius &c.

Art. 283.

Ioa.15. EGo sum vitis vera: & Pater meus agricola 1
est. * Omnem palmitem in me non feren- 2
tem fructum tollet eum: & omnem qui fert fru- A
ctum, purgabit eum, vt fructum plus afferat.
* Iam vos mundi estis propter sermonem, quẽ 4
locutus sum vobis. * Manete in me: & ego in 4
vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum
a semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos,
nisi in me manseritis. * Ego sum vitis, vos pal- 5
mites: qui manet in me, & ego in eo, hic fert
fructuum multum: quia sine me nihil potestis
facere. * Si quis in me non manserit: mittetur 6
foras sicut palmes, & arescet, & colligent eũ,
& in ignem mittent, & ardet. * Si manseritis 7
in me, & verba mea in vobis manserint: quod-
cumque volueritis petetis, & fiet vobis. * In 8
hoc clarificatus est Pater meus, vt fructum plu- B
rimum afferatis, & efficiamini mei discipuli.
* Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. 9
Manete in dilectione mea. * Si præcepta mea 10
seruaueritis, manebitis in dilectione mea, sicut
& ego Patris mei præcepta seruaui, & maneo
in

11 in eius dilectione. * Hæc locutus sum vobis: An.Ch.34
vt gaudium meum in vobis sit, & gaudium ve-
12 strum impleatur. * Hoc est præceptum meum
13 vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. * Maio-
rem hac dilectionem nemo habet, vt animam
suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei
14 estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis. * Iã
non dicam vos seruos: quia seruus nescit quid
15 faciat dominus eius. * Vos autem dixi amicos:
C quia omnia quæcunque audiui a Patre meo,
16 nota feci vobis. * Non vos me elegistis: sed ego
elegi vos, & posui vos vt eatis, & fructum af-
feratis: & fructus vester maneat: vt quodcun-
que petieritis Patrem in nomine meo, det vo-
17 bis: Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem.

Exhortatio ad ferendas persecutiones. Art. 284.

18 * Si mundus vos odit: scitote quia me priorem Ioa. 15.
19 vobis odio habuit. * Si de mundo fuissetis, mũ-
dus quod suum erat diligeret: quia vero de
mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo,
20 propterea odit vos mundus. * Mementote ser-
monis mei, quem ego dixi vobis. Non est ser-
uus maior domino suo. Si me persecuti sunt, &
vos persequentur: si sermonem meum seruaue-
21 runt, & vestrum seruabunt. * Sed hæc omnia
facient vobis propter nomen meum: quia ne-
22 sciunt eum, qui misit me. * Si non venissem,
D & locutus fuissem eis, peccatum non haberent:
nunc autem excusationem non habent de pec-
23 cato suo. * Qui me odit, & Patrem meum odit.
24 * Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius
fecit, peccatum non haberent: nunc autem
& viderunt, & oderunt & me, & Patrem meũ.
25 * Sed vt adimpleatur sermo, qui in lege eorum

An.Ch.34 scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis.
* Cum autem venerit Paraclitus quem ego mit- 26
tam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a
Patre procedit, ille testimonium perhibebit de
me: * & vos testimonium perhibebitis, quia 27
ab initio mecum estis.

Ratio prænuntiationis persecutionum, & iterata promissio missionis Spiritus sancti. Artic. 285.

Ioa.16. HÆc locutus sum vobis, vt non scandalize- 1
mini. * Absque synagogis facient vos: 2
sed venit hora, vt omnis qui interficit vos, ar- A
bitretur obsequium se præstare Deo. * & hæc 3
facient vobis, quia non nouerunt Patrem, ne-
que me. * Sed hæc locutus sum vobis: vt cum 4
venerit hora eorum reminiscamini, quia ego
dixi vobis. * Hæc autem vobis ab initio non 5
dixi, quia vobiscum eram: Et nunc vado ad
eum, qui misit me: & nemo ex vobis interro-
gat me, Quò vadis? * Sed quia hæc locutus sũ 6
vobis, tristitia impleuit cor vestrum. * Sed ego 7
veritatem dico vobis: expedit vobis vt ego va-
dam: si enim non abiero, Paraclitus non veniet
ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos.
* Et cum venerit ille, arguet mundnm de pec- 8
cato, & de iustitia, & de iudicio. * de pecca- 9
to quidem: quia non crediderunt in me: * de 10
iustitia vero: quia ad Patrem vado: & iam non
videbitis me: * de iudicio autem: quia prin- 11
oeps huius mundi iam iudicatus est. * Adhuc B
multa habeo vobis dicere: sed non potestis por- 12
tare modo. * Cum autem venerit ille Spiritus 13
veritatis, docebit vos omnem veritatem. non
enim loquatur a semetipso: sed quæcumque
audiet loquetur, & quæ ventura sunt annuncia-
bit

14 bit vobis. * Ille me clarificabit: quia de meo An.Ch.34
15 accipiet, & annunciabit vobis. * Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi: quia de meo accipiet, & annunciabit vobis.

Promissio gaudij æterni. Art. 286.

16 * Modicum, & iam non videbitis me: & ite- Io2.16.
rum modicum, & videbitis me: quia vado ad
17 Patrem. * Dixerunt ergo ex discipulis eius ad
inuicem: Quid est hoc, quod dicit nobis: Modicum, & non videbitis me: & iterum modicũ,
18 & videbitis me, & quia vado ad Patrem? * Di-
C cebant ergo: Quid est hoc, quod dicit, Mo-
19 dicum? nescimus quid loquitur. * Cognouit
autem Iesus, quia volebant eum interrogare, & dixit eis: De hoc quæritis inter vos quia dixi, Modicum & non videbitis me: & iterum
20 modicum, & videbitis me. * Amen, amen,
dico vobis: quia plorabitis, & flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.
21 * Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cum autem peperit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudium: quia
22 natus est homo in mundum. * Et vos igitur nũc
quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium
23 vestrum nemo tollet a vobis. * Et in illo die
me non rogabitis quidquam.

Promissio beneficentiæ & amoris Patris in Apostolos, & prædictio fugæ ipsorum. Art. 287.

Amen, amen dico vobis: si quid petieritis Pa- Io2.16.
trem

An.Ch.34 trem in nomine meo, dabit vobis. * Vsque 24
modo non petistis quidquam in nomine meo:
Petite, & accipietis, vt gaudium vestrum sit
plenum. * Hæc in prouerbijs locutus sum vobis. 25
Venit hora cum iam non in prouerbijs loquar D
vobis, sed palam de Patre annunciabo vobis.
* in illo die in nomine meo petetis: & non di- 27
co vobis quia ego rogabo Patrem de vobis.
* Ipse enim Pater amat vos, quia vos me ama- 27
stis, & credidistis, quia ego a Deo exiui.
* Exiui a Patre, & veni in mundum: iterum 28
relinquo mundum, & vado ad Patrem. * Di- 29
cunt ei discipuli eius: Ecce nunc palam loque-
ris, & prouerbium nullum dicis. * nunc scimus 30
quia scis omnia, & non opus est tibi vt quis te
interroget: in hoc credimus quia a Deo exisli.
* Respondit eis Iesus: Modo creditis? * Ecce 31
venit hora, & iam venit, vt dispergamini vnus- 32
quisque in propria, & me solum relinquatis:
& non sum solus, quia Pater mecum est. * Hæc 33
locutus sum vobis: vt in me pacem habeatis.
In mundo pressuram habebitis: sed confidite,
ego vici mundum.

Oratio Christi pro sua glorificatione. *Art.* 288.

Ioa. 17. HÆc locutus est Iesus: & subleuatis oculis 1
in cælum, dixit: Pater venit hora, cla- A
rifica Filium tuum, vt Filius tuus clarificet
te: * Sicut dedisti ei potestatem omnis car- 2
nis, vt omne, quod dedisti ei, det eis vitam
æternam. * Hæc est autem vita æterna. Vt co- 3
gnoscant te, solum Deum verum, & quem mi-
sisti Iesum Christum. * Ego te clarificaui super 4
terram: opus consummaui, quod dedisti mihi
vt faciam: * & nunc clarifica me tu Pater apud 5

te.

temetipſum, claritate, quam habui prius, quam mundus eſſet apud te. An. Ch. 34

Oratio pro ſalute Apoſtolorum.
Art. 289.

6 Manifeſtaui nomen tuum hominibus, quos de- Io2. 17.
diſti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos de-
7 diſti: & ſermonem tuum ſeruauerunt. * Nunc
cognouerunt quia omnia, quæ dediſti mihi,
8 abs te ſunt: * quia verba, quæ didiſti mihi, de-
B di eis: & ipſi acceperunt, & cognouerunt ve-
re quia a te exiui, & crediderunt quia tu me
9 miſiſti. * ego pro eis rogo: Non pro mūdo ro-
go, ſed pro his, quos dediſti mihi: quia tui
10 ſunt: * & mea omnia tua ſunt, & tua mea ſunt:
11 & clarificatus ſum in eis: * Et iam non ſum in
mundo, & hi in mundo ſunt, & ego ad te ve-
nio. Pater ſancte, ſerua eos in nomine tuo,
quos dediſti mihi: vt ſint vnum, ſicut & nos.
12 * Cum eſſem cum eis, ego ſeruabam eos in no-
C mine tuo. Quos dediſti mihi, cuſtodiui; & ne-
mo ex eis perijt, niſi filius perditionis, vt Scri-
13 ptura impleatur. * Nunc autem ad te venio:
& hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium
14 meum impletum in ſemetipſis. * Ego dedi eis
ſermonem tuum, & mundus eos odio habuit,
quia non ſunt de mundo, ſicut & ego non ſum
15 de mundo. * Non rogo vt tollas eos de mundo,
16 ſed vt ſerues eos a malo. * De mundo non ſunt,
17 ſicut & ego non ſum de mundo. * Sanctifica eos
18 in veritate. Sermo tuus veritas eſt. * Sicut in
me miſiſti in mundum, & ego miſi eos in mun-
19 dum. * Et pro eis ego ſanctifico meipſum, vt
ſint & ipſi ſanctificati in veritate.

An.Ch.34

Oratio pro salute omnium fidelium.
Art. 290.

Ioa.17. * Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro 20
eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me:
* vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & 21
ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint: vt cre-
dat mundus, quia tu me misisti. * Et ego cla- 22
ritatem, quam dedisti mihi, dedi eis: vt sint
vnum, sicut & nos vnum sumus. * Ego in eis, 23
& tu in me: vt sint consummati in vnum: & co-
gnoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti:
* Pater, quos dedisti mihi, volo vt vbi sum 24
ego, & illi sint mecum: vt videant claritatem
meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me
ante constitutionem mundi. * Pater iuste, mun- 25
dus te non cognouit. Ego autem te cognoui: &
hi cognouerunt, quia tu me misisti. * Et notum 26
feci eis nomen tuum, & notum faciam: vt dile-
ctio, qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.

Iter Christi ad hortum. *Art.* 291.

Ioa.18. HÆc cum dixisset Iesus, egressus est cum 1
discipulis suis trans Torrentem Cedron, A
vbi erat hortus, in quem introiuit ipse, & di-
scipuli eius. * Sciebat autem & Iudas, qui tra- 2
debat eum, locum: quia frequenter Iesus con-
uenerat illuc cum discipulis suis.

Mat.26 * Tunc venit Iesus cum illis in villam, quæ di- 36
citur Gethsemani.

Mar.14 * Et veniunt in prædiũ, cui nomen Gethsemani. 32

Luc.22 * Et egressus ibat secundum consuetudinem in 39
Mon-

Montem oliuarum, secuti sunt autem illum & An.Ch.34
discipuli.

Oratio Christi in horto. Art. 292.

D Et dixit discipulis suis: Sedete hic donec va- Mat.26
37 dam illuc, & orem. * Et assumpto Petro, &
duobus filijs Zebedæi, cœpit contristari & mæ-
38 stus esse. Tunc ait illis: Tristis est anima mea
vsque ad mortem: sustinete hic, & vigilate
39 mecum. * Et progressus pusillum, procidit in
faciem suam, orans, & dicens: Pater mi, si
possibile est, transeat a me calix iste, verum-
40 tamen non sicut ego volo, sed sicut tu. * Et ve-
nit ad discipulos suos, & inuenit eos dormien-
tes, & dicit Petro: Sic non potuistis vna hora
41 vigilare mecum? * Vigilate, & orate vt non
intretis in tentationem. Spiritus quidem prom-
42 ptus est, caro autem infirma. * Iterum secun-
do abijt, & orauit, dicens: Pater mi, si non
potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat
43 voluntas tua. * Et venit iterum, & inuenit eos
dormientes: erant enim oculi eorum grauati.
44 * Et relictis illis, iterum abijt, & orauit ter-
45 tio, eumdem sermonem dicens. * Tunc venit
ad discipulos suos, & dicit illis: Dormite iam,
& requiescite: ecce appropinquauit hora, &
Filius hominis tradetur in manus peccatorum.
46 * Surgite eamus: ecce appropinquauit qui
me tradet.

Et ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. Mar.14
33 * Et assumit Petrum, & Iacobum, & Ioannem
34 secum & cœpit pauere, & tædere. * Et ait il-
lis: Tristis est anima mea vsque ad mortem:
35 sustinete hic, & vigilate. * Et cum processisset
paululum, procidit super terram, & orabat,
36 vt si fieri posset, transiret ab eo hora: * & di-
xit

An.Ch.34 xit: Abba pater, omnia tibi possibilia sunt,
transfer calicem hunc a me, sed non quod ego
volo, sed quod tu. * Et venit, & inuenit eos 37
dormientes. Et ait Petro: Simon, dormis? non
potuisti vna hora vigilare? * Vigilate, & orate 38
vt non intretis in tentationem. Spiritus quidem
promptus est, caro vero infirma. * Et iterum 39
abiens orauit eumdem sermonem, dicens: * Et 40
reuersus denuo inuenit eos dormientes, (erant
enim oculi eorum grauati) & ignorabant quid
responderent ei. * Et venit tertio, & ait illis: 41
Dormite iam, & requiescite. Sufficit: venit ho-
ra: ecce Filius hominis tradetur in manus pec-
catorum. * Surgite, eamus. ecce qui me tra- 42
det, prope est.

Luc.22 * Et cum peruenisset ad locum, dixit illis: Ora- 40
te ne intretis in tentationem. * Et ipse auul- 41
sus est ab eis quantum iactus est lapidis: & po-
sitis genibus orabat, * dicens: Pater si vis, trās- 42
fer calicem istum a me: Verumtamen non mea
voluntas, sed tua fiat. * Apparuit autem illi 43
angelus de cælo, confortans eum, Et factus in
agonia, prolixius orabat. * Et factus est sudor 44
eius, sicut guttæ sanguinis decurrentis in ter-
ram. * Et cum surrexisset ab oratione, & ve- 45
nisset ad discipulos suos, inuenit eos dormien-
tes præ tristitia. * Et ait illis: Quid dormitis? 46
surgite, orate, ne intretis in tentationem.

Apprehensio Christi. Art. 263.

Luc.22 * Adhuc eo loquente ecce turba: & qui voca- 47
batur Iudas, vnus de duodecim, antecedebat
eos: & appropinquauit Iesu vt oscularetur eū.
* Iesus autem dixit illi: Iuda, osculo Filium 48
hominis tradis?

* Et

43 * Et adhuc eo loquente, venit Iudas Iscariotes An.Ch.34
vnus de duodecim, & cum eo turba multa cum Mar.14
gladijs, & lignis, a summis sacerdotibus, &
44 Scribis, & senioribus. * Dederat autem traditor
ditor eius, signum eis, dicens: Quemcunque
osculatus fuere, ipse est, tenete eum, & duci-
45 te caute. * Et cum venisset, statim accedens
ad eum: ait: Aue Rabbi: & osculatus est eum.
46 * At illi manus iniecerunt in eum, & tenue-
runt eum.

47 * Adhuc eo loquente, ecce Iudas vnus de duo- Mat. 26
E decim venit, & cum eo turba multa cum gla-
dijs, & fustibus, missi a principibus sacerdo-
48 tum, & senioribus populi. * Qui autem tradi-
dit eum, dedit illis signum, dicens: Quemcū-
que osculatus fuero, ipse est, tenete eum.
49 * Et confestim accedens ad Iesum, dixit: Aue
50 Rabbi. Et osculatus est eum. * Dixitq. illi Ie-
sus: Amice, ad quid venisti? Tunc accesserunt,
& manus iniecerunt in Iesum, & tenuerunt eū.

3 * Iudas ergo cum accepisset cohortem, & a Ioa. 18.
Pontificibus, & Pharisæis ministros, venit il-
4 luc cum laternis, & facibus, & armis. * Iesus
itaque sciens omnia, quæ ventura erant super
eum, processit, & dixit eis: Quem queritis?
5 * Responderunt ei: Iesum Nazarenum. Dicit
eis Iesus: Ego sum. Stabat autem & Iudas,
6 qui tradebat eum, cum ipsis. * Vt ergo dixit
B eis: Ego sum: abierunt retrorsum, & cecide-
7 runt in terram. * Iterum ergo interrogauit eos:
Quem quæritis? Illi autem dixerunt: Iesum
8 Nazarenum. * Respondit Iesus: Dixi vobis.
quia ego sum: si ergo me quæritis, sinite hos
9 abire. * Vt impleretur sermo, quem dixit: Quia
quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quem-
quam.

Au-

Auricula Malchi. *Art.* 294.

Mar. 14 * Vnus autem quidam de circumstantibus edu- 47
cens gladium, percussit seruum summi sacerdo-
tis: & amputauit illi auriculam.

Mat. 26 * Et ecce vnus ex his, qui erant cum Iesu, ex- 51
tendens manum, exemit gladium suum, & per-
cutiens seruum principis sacerdotum amputauit
auriculam eius. * Tunc ait illi Iesus: Conuerte 52
gladium tuum in locum suum. Omnes enim,
qui acceperint gladium, gladio peribunt. * An 53
putas, quia non possum rogare patrem meum,
& exhibebit mihi modo plusquam duodecim le-
giones angelorum. * Quomodo ergo implebun- 54
tur Scripturæ, quia sic oportet fieri?

Ioa. 18. * Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eũ: 10
& percussit pontificis seruum: & abscidit auri-
culam eius. Erat autem nomen seruo Malchus.
* Dixit ergo Iesus Petro: Mitte gladium tuum 11
in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, C
non bibam illum?

Luc. 22 * Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, 49
quod futurum erat, dixerunt ei: Domine si per-
cutimus in gladio? * Et percussit vnus ex illis 50
seruum principis sacerdotum, & amputauit au- F
riculam eius dexteram. * Respondens autem 51
Iesus, ait: Sinite vsque huc. Et cum tetigisset
auriculam eius, sanauit eum.

*Reprahensio Ministrorum, & fuga di-
scipulorum.* *Art.* 295.

Luc. 22 * Dixit autem Iesus ad eos, qui venerant ad se, 52
prin-

principes sacerdotum, & magistratus templi, An.Ch.34
& seniores. Quasi ad latronem existis cum gla-
53 dijs, & fustibus? * Cum quotidie vobiscum
fuerim in templo, non extendistis manus in
me: sed hæc est hora vestra, & potestas te-
nebrarum.

55 * In illa hora dixit Iesus turbis: Tanquam ad Mat.26
latronem existis cum gladijs, & fustibus com-
prehendere me: quotidie apud vos sedebam
56 docens in templo, & non me tenuistis. * Hoc
F autem totum factum est, vt adimplerentur Scri-
pturæ prophetarum. Tunc discipuli omnes, re-
licto eo, fugerunt.

48 * Et respondens Iesus, ait illis: Tanquam ad Mar.14
latronem existis cum gladijs, & lignis compre-
49 hendere me. quotidie eram apud vos in tem-
plo docens, & non me tenuistis Sed vt impleā-
50 tur Scripturæ. * Tunc discipuli eius relinquen-
tes eum, omnes fugerunt.

Adolescens nudus. Art. 296.

51 * Adolescens autem quidam sequebatur eum Mar.14
amictus sindone super nudo: & tenuerunt eum.
52 * At ille reiecta sindone, nudus profugit ab eis.

Christus ad Annam. Art. 297.

12 * Cohors ergo, & tribunus, & ministri Iudæo- Io.18.
rum comprehenderunt Iesum, & ligauerunt
13 eum: * Et adduxerunt eum ad Annam primum,
erat enim socer Caiphæ, qui erat pontifex anni
14 illius. * Erat autem Caiphas, qui consilium
dederat Iudæis: Quia expedit, vnum hominem
mori pro populo.

Christus ad Caipham Alapa. Negatio Petri. Art. 298.

Ioa.18. * Sequebatur autem Iesum Simon Petrus, & 15
alius discipulus. Discipulus autem ille erat no-
tus pontifici, & introiuit cum Iesu in atrium pon-
tificis. * Petrus autem stabat ad ostium foris. 12
Exiuit ergo discipulus alius, qui erat notus pon-
tifici, & dixit ostiariæ: & introduxit Petrum.
* Dicit ergo Petro ancilla ostiaria: Nunquid & 17
tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille.
Non sum. * Stabant autem serui, & ministri ad 18
prunas: quia frigus erat, & calefaciebant se: D
erat autem cum eis & Petrus stans, & calefa-
ciens se: * Pontifex ergo interrogauit Iesum 19
de discipulis suis, & de doctrina eius. * Re- 20
spondit ei Iesus: Ego palam locutus sum mun-
do: ego semper docui in synagoga, & in tem-
plo, quo omnes Iudæi conueniunt: & in occul-
to locutus sum nihil. * Quid me interrogas? in- 21
terroga eos, qui audierunt quid locutus sim
ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego. * Hæc au- 22
tem cum dixisset, vnus assistens ministrorum
dedit alapam Iesu, dicens: Sic respondes pon-
tifici? * Respondit ei Iesus: Si male locutus sũ, 23
testimonium perhibe de malo: si autem bene,
quid me cædis? * Et misit eum Annas ligatum 24
ad Caipham pontificem. * Erat autem Simon 25
Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergo
ei: Nunquid & tu ex discipulis eius es? Nega-
uit ille, & dixit: Non sum. * Dicit ei vnus ex 26
seruis pontificis, cognatus eius, cuius abscidit
Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto
cum illo? * Iterum ergo negauit Petrus: & sta- 27
tim gallus cantauit.

57 * At illi tenentes Iesum, duxerunt ad Caipham An.Ch.34
principem sacerdotum, vbi Scribæ & seniores Mat.26
58 conuenerant. Petrus autem sequebatur eum
a longe, vsque in atrium principis sacerdotum.
Et ingressus intro, sedebat cum ministris, vt
59 videret finem. * Principes autem sacerdotum,
& omne concilium quærebant falsum testimo-
nium contra Iesum, vt eum morti traderent:
60 * & non inuenerunt, cum multi falsi testes ac-
cessissent. Nouissime autem venerunt duo falsi
61 testes, & * dixerunt: Hic dixit: Possum de-
struere templum Dei, & post triduum reædifi-
62 care illud. * Et surgens princeps sacerdotum,
ait illi: Nihil respondes ad ea, quæ isti aduer-
63 sum te testificantur? * Iesus autem tacebat.
Et princeps sacerdotum, ait illi: Adiuro te,
per Deum viuum, vt dicas nobis si tu es Chri-
64 stus filius Dei. * Dicit illi Iesus: Tu dixisti.
verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filiũ
hominis sedentem a dextris virtutis Dei, & ve-
65 nientem in nubibus cæli. * Tunc princeps sa-
G cerdotum scidit vestimenta sua, dicens: Bla-
sphemauit: quid adhuc egemus testibus? ecce
66 nunc audistis blasphemiam: * quid vobis vide-
tur? At illi respondentes dixerunt: Reus est
67 mortis. * Tunc expuerunt in faciem eius, &
colaphis eum ceciderunt, alij autem palmas
68 in faciem eius dederunt, * dicentes: Prophe-
tiza nobis Christe, quis est qui te percussit?
69 * Petrus vero sedebat foris in atrio: & accessit
ad eum vna ancilla, dicens: Et tu cum Iesu Ga-
70 lilæo eras. * At ille negauit coram omnibus,
70 dicens: Nescio quid dicis. * Exeunte autem
illo ianuam, vidit eum alia ancilla, & ait his
qui erant ibi: Et hic erat cum Iesu Nazareno.
72 * Et iterum negauit cum iuramento: Quia non
73 noui hominem. * Et post pusillum accesserunt
qui stabant, & dixerunt Petro: Vere & tu ex

An.Ch.34 illis es : nam & loquela tua manifestum te fa-
cit . * Tunc cœpit detestari, & iurare quia non 74
nouisset hominem Et continuo gallus cantauit.
* Et recordatus est Petrus verbi Iesu quod dixe- 75
rat : Prius quam gallus cantet, ter me negabis.
Et egressus foras, fleuit amare.

Mar.14 * Et adduxerunt Iesum ad summum sacerdotẽ : 53
& conuenerunt omnes sacerdotes, & Scribæ, &
seniores. * Petrus autem a longe secutus est eũ 54
vsque intro in atrium summi sacerdotis : & se-
debat cum ministris ad ignem, & calefaciebat
se. * Summi vero sacerdotes, & omne conci- 55
lium quærebant aduersus Iesum testimonium,vt
eum morti traderent, nec inueniebant. * Multi 56
enim testimonium falsum dicebant aduersus eũ:
& conuenientia testimonia non erant. * Et qui- 57
dam surgentes, falsum testimonium ferebant
aduersus eum, dicentes : Quoniam nos audiui- 58
mus eum dicentem : Ego dissoluam templum
hoc manu factum,& per triduum aliud non ma-
nu factum ædificabo. * Et non erat conueniens 59
testimonium illorum. * Et exurgens summus sa- 60
cerdos in medium, interrogauit Iesum, dicens:
Non respondes quidquam ad ea, quæ tibi ob-
ijciuntur ab his ? * Ille autem tacebat, & nihil 61
respondit. Rursum summus sacerdos interroga-
bat eum, & dixit ei : Tu es Christus filius Dei
benedicti ? * Iesus autem dixit illi : Ego sum : 62
& videbitis Filium hominis sedentem a dextris G
virtutis Dei, & venientem cum nubibus cæli.
* Summus autem sacerdos scindens vestimenta 63
sua, ait : Quid adhuc desideramus testes ? * Au- 64
distis blasphemiam : quid vobis videtur ? Qui
omnes condemnauerunt eum esse reum mortis.
* Et cœperunt quidam conspuere eum, & vela- 65
re faciem eius, & colaphis eum cædere, & di-
cere ei : Prophetiza : & ministri alapis eum

66 cædebant. * Et cum esset Petrus in atrio deor- An.Ch.34
sum, venit vna ex ancillis summi sacerdotis:
67 * & cum vidisset Petrum calefacientem se, aspi-
ciens illum, ait: Et tu cum Iesu Nazareno eras.
68 * At ille negauit, dicens: Neque scio, neque
noui quid dicas. Et exijt foras ante atrium, &
69 gallus cantauit. * Rursus autem cum vidisset
illum ancilla, cœpit dicere circumstantibus:
70 Quia hic ex illis est. * At ille iterum negauit.
Et post pusillum rursus qui astabant, dicebant
Petro: Vere ex illis es: nam & Galilæus es.
71 Ille autem cœpit anathematizare, & iurare:
Quia nescio hominem istum, quem dicitis.
72 * Et statim gallus iterum cantauit. Et recor-
datus est Petrus verbi, quod dixerat ei Iesus:
Prius quam gallus cantet bis, ter me negabis:
Et cœpit flere.

54 * Comprehendentes autem eum, duxerunt ad Luc. 22
domum principis sacerdotum: Petrus vero se-
55 quebatur a longe. * Accenso autem igne in
medio atrij, & circumsedentibus illis, erat Pe-
56 trus in medio eorum. * Quem cum vidisset an-
cilla quædam sedentem ad lumen, & eum fuis-
57 set intuita, dixit: Et hic cum illo erat. * At
ille negauit eum, dicens: Mulier, non noui il-
58 lum. * Et post pusillum alius videns eum, di-
xit: Et tu de illis es. Petrus vero ait: O homo,
59 non sum. * Et interuallo facto quasi horæ vnius,
G alius quidam affirmabat, dicens: Vere & hic
60 cum illo erat: nam & Galilæus est. * Et ait
Petrus: Homo nescio quid dicis. Et continuo
61 adhuc illo loquente cantauit gallus. * Et con-
uersus Dominus respexit Petrum. Et recordatus
est Petrus verbi Domini, sicut dixerat: Quia
62 prius quam gallus cantet, ter me negabis. * Et
63 egressus foras Petrus fleuit amare. * Et viri qui
64 tenebant illum, illudebant ei, cædentes. * Et

An.Ch.34 velauerunt eum, & percutiebant faciem eius:
& interrogabant eum, dicentes: Prophetiza,
quis est, qui te percussit? * Et alia multa bla- 65
sphemantes dicebant in eum. * Et vt factus est 66
dies, conuenerunt seniores plebis, & principes
sacerdotum, & Scribæ, & duxerunt illum in
concilium suum, dicentes: Si tu es Christus, dic
nobis. * Et ait illis: Si vobis dixero, non cre- 67
detis mihi: * si autem & interrogauero, non 68
respondebitis mihi, neque dimittetis. * Ex hoc 69
autem erit Filius hominis sedens a dextris vir-
tutis Dei. * Dixerunt autem omnes: Tu ergo 70
es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego
sum. * At illi dixerunt: Quid adhuc desidera- 71
mus testimonium? ipsi enim audiuimus de
ore eius.

Christus ad Pilatum. Art. 299.

Luc.23 ET surgens omnis multitudo eorum, duxe- 1
runt illum ad Pilatum. A

Mar.15 ET confestim, mane consilium facientes sum- 1
mi sacerdotes cum senioribus, & Scribis, A
& vniuerso concilio, vincientes Iesum, duxe-
runt, & tradiderunt Pilato.

Mat.27 MAne autem facto, consilium inierunt om- 1
nes principes sacerdotum, & seniores A
populi aduersus Iesum, vt eum morti traderent.
* Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt 2
Pontio Pilato præsidi.

Ioa.18. * Adducunt ergo Iesum a Caipha in prætorium. 28
Erat autem mane: & ipsi non introierunt in præ-
torium, vt non contaminarentur, sed vt man-
ducarent Pascha.

Iudæ desperatio. Art. 300.

3 * Tunc videns Iudas, qui eum tradidit, quod Mat. 27.
damnatus esset; pœnitentia ductus, retulit tri-
ginta argenteos principibus sacerdotum, & se-
4 nioribus, * dicens: Peccaui, tradens sangui-
nem iustum: At illi dixerunt: Quid ad nos? tu
5 videris. * Et proiectis argenteis in templo, re-
cessit: & abiens laqueo se suspendit.

Emptio Haceldama. Art. 301.

6 * Principes autem sacerdotum, acceptis ar- Mat. 27
genteis, dixerunt: Non licet eos mittere in
7 corbonam: quia pretium sanguinis est. * Con-
silio autem initio, emerunt ex illis agrum figuli,
8 in sepulturam peregrinorum. * Propter hoc
B vocatus est ager ille, Haceldama, hoc est,
ager sanguinis, vsque in hodiernum diem.
9 * Tunc impletum est quod dictum est per Iere-
miam prophetam, dicentem: Et acceperunt
triginta argenteos pretium appretiati, quem
10 appretiauerunt a filijs Israel: * & dederunt eos
in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

Christi accusatio. Art. 302.

29 * Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit: Ioa. 18.
Quam accusationem affertis aduersus hominem
30 hunc? * Responderunt, & dixerunt ei: Si non
F esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eũ.
31 * Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, &
secundũm legem vestram iudicate eum. Dixe-
runt ergo ei Iudæi: Nobis non licet interficere
32 quemquam. * Vt sermo Iesu impleretur, quem
dixit: significans quà morte esset moriturus.

An.Ch 34 * Cœperunt autem illum accuſare, dicentes : 2
Luc. 23 Hunc inuenimus ſubuertentem gentem noſtrā,
& prohibentem tributa dare Cæſari, & dicentem ſe Chriſtum regem eſſe.

Chriſti examen. Art. 303.

Ioa. 18. * Introiuit ergo iterum in prætorium Pilatus, 33
& vocauit Ieſum, & dixit ei: Tu es rex Iudæorum? * Reſpondit Ieſus: A temetipſo hoc dicis, 34
an alij dixerunt tibi de me? * Reſpondit Pilatus 35
nunquid ego Iudæus ſum? Gens tua, & pontifices tradiderunt te mihi: quid feciſti? * Re- 36
ſpondit Ieſus: Regnum meum non eſt de hoc
mundo. ſi ex hoc mundo eſſet regnum meum, G
miniſtri mei vtique decertarent vt non traderer Iudæis: nunc autem regnum meum non eſt
hinc. * Dixit itaque ei Pilatus: ergo rex es tu? 37
Reſpondit Ieſus: Tu dicis quia rex ſum ego. Ego in hoc natus ſum, & ad hoc veni in mundum, vt teſtimonium perhibeam veritati: omnis, qui eſt ex veritate audit vocem meam.
* Dicit ei Pilatus: Quid eſt veritas? Et cum 38
hoc dixiſſet, iterum exiuit ad Iudæos, & dicit eis: Ego nullam inuenio in eo cauſam.

Mat. 27 * Ieſus autem ſtetit ante præſidem, & interro- 11
gauit eum præſes dicens: Tu es Rex Iudæorum?
Dicit illi Ieſus: Tu dicis. * Et cum accuſaretur 12
a principibus ſacerdotum, & ſenioribus nihil
reſpondit. * Tunc dicit illi Pilatus: Non audis 13
quanta aduerſum te dicunt teſtimonia? * Et non 14
reſpondit ei ad vllum verbum, ita vt miraretur præſes vehementer.

Mar. 15 * Et interrogauit eum Pilatus: Tu es rex Iudæo- 2
rum? At ille reſpondens, ait illi: Tu dicis. * Et
accuſabant eum ſummi ſacerdotes in multis.

*Pi-

4 Pilatus autem rursum interrogauit eum, di- An. Ch. 34
cens: Non respondens quidquam? vide in quan-
5 tis te accusant. * Iesus autem amplius nihil re-
spondit, ita vt miraretur Pilatus.

3 * Pilatus autem interrogauit eum, dicens: Tu Luc. 23
es rex Iudæorum? At ille respondens ait: Tu di-
4 cis. * Ait autem Pilatus ad principes sacerdo-
tum, & turbis: Nihil inuenio causæ in hoc ho-
5 mine. * At illi inualescebant, dicentes: Com-
mouet populum docens per vniuersam Iudæam,
incipiens a Galilæa vsque huc.

Christus ad Herodem. Art. 304.

6 * Pilatus autem audiens Galilæam, interroga- Luc. 23
7 uit si homo Galilæus esset * Et vt cognouit quod
de Herodis potestate esset, remisit eum ad He-
rodem, qui & ipse Ierosolymis erat illis diebus.
8 * Herodes autem viso Iesu, gauisus est valde.
B erat enim cupiens ex multo tempore videre
eum, eo quod audierat multa de eo, & spera-
9 bat signum aliquod videre ab eo fieri. * Inter-
rogabat autem eum multis sermonibus. At ipse
10 nihil illi respondebat. * Stabant autem princi-
pes sacerdotum, & Scribæ constanter accusan-
11 tes eum. * Spreuit autem illum Herodes cum
exercitu suo: & illusit indutum veste alba, &
12 remisit ad Pilatum. * Et facti sunt amici Hero-
des & Pilatus in ipsa die: nam antea inimici
erant ad inuicem.

Propensio Pilati ad liberandum Christũ. Art. 305.

13 * Pilatus autem conuocatis principibus sacer- Luc. 23
14 dotum, & magistratibus, & plebe, * dixit ad
illos;

An.Ch. 34 illos: Obtulistis mihi hunc hominem, quasi
auertentem populum, & ecce ego coram vobis
interrogans, nullam causam inueni in homine
isto ex his, in quibus eum accusatis. * Sed ne- 15
que Herodes: nam remisi vos ad illum, & ecce
nihil dignum morte actum est ei. * Emendatum 16
ergo illum dimittam.

Liberatio Barabbæ. Art. 306.

Ioa. 18. * Est autem consuetudo vobis vt vnum dimittam 39
vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis
regem Iudæorum? * Clamauerunt ergo rursum 40
omnes, dicentes: Non hunc, sed Barabbam.
Erat autem Barabbas latro.

Luc. 23 * Necesse autem habebat dimittere eis per diem 17
festum, vnum. * Exclamauit autem simul vni- 18
uersa turba, dicens: Tolle hunc, & dimitte
nobis Barabbam, * qui erat propter seditionem 19
quandam factam in ciuitate & homicidium,
missus in carcerem. * Iterum autem Pilatus lo- 20
cutus est ad eos, volens dimittere Iesum. * At 21
illi succlamabant, dicentes: Crucifige, cruci-
fige eum. * Ille autem tertio dixit ad illos: 22
Quid enim mali fecit iste? nullam causam
mortis inuenio in eo: corripiam ergo illum, &
dimittam. * At illi instabant vocibus magnis 23
postulantes vt crucifigeretur. & inualescebant D
voces eorum. * Et Pilatus adiudicauit fieri pe- 24
titionem eorum. * Dimisit autem illis eum, qui 25
propter homicidium, & seditionem missus fue-
rat in carcerem, quem petebant, Iesum vero
tradidit voluntati eorum.

Mar. 15 * Per diem autem festum solebat dimittere illis 6
vnum ex vinctis, quemcumque petissent. * Erat 7
autem qui dicebatur Barabbas, qui cum sedi-
tiosis

tiosis erat vinctus qui in seditione fecerat ho- An.Ch.34
8 micidium. * Et cum ascendisset turba, cœpit
9 rogare, sicut semper faciebat illis. * Pilatus
autem respondit eis, & dixit: Vultis dimittam
10 vobis regem Iudæorum? * Sciebat enim quod
per inuidiam tradidissent eum summi sacerdo-
11 tes. * Pontifices autem concitauerunt turbam,
12 vt magis Barabbam dimitteret eis. * Pilatus
autem iterum respondens, ait illis: Quid ergo
vultis faciam regi Iudæorum? At illi iterum cla-
13 mauerunt: Crucifige eum. * Pilatus vero di-
14 cebat illis: Quid enim mali fecit? At illi ma-
15 gis clamabant: Crucifige eum. * Pilatus autem
volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbã.

15 * Per diem autem sollemnem consueuerat præ- Mat.27
ses populo dimittere vnum vinctum, quem vo-
16 luissent. * habebat autem tunc vinctum insi-
17 gnem, qui dicebatur Barabbas. * Congrega-
tis ergo illis, dixit Pilatus: Quem vultis dimit-
tam vobis: Barabbam, an Iesum, qui dicitur
18 Christus? * Sciebat enim quod per inuidiam
19 tradidissent eum. * Sedente autem illo pro tri-
bunali, misit ad eum vxor eius, dicens: Nihil
tibi, & iusto illi. multa enim passa sum hodie
20 per visum propter eum. * Principes autem sa-
C cerdotum, & seniores persuaserunt populis vt
peterent Barabbam, Iesum vero perderent.
21 * Respondens autem præses, ait illis: Quem
vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt:
22 Barabbam. * Dicit illis Pilatus: Quid igitur fa-
23 ciam de Iesu, qui dicitur Christus? * Dicunt
omnes: Crucifigatur. Ait illis præses: Quid
enim mali fecit? At illi magis clamabant di-
24 centes: Crucifigatur. * Videns autem Pilatus
quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret:
accepta aqua, lauit manus coram populo, di-
cens: Innocens ego sum a sanguine iusti huius:
vos

An.Ch.34 vos videritis. * Et respondens vniuersus popu- 25
lus, dixit: Sanguis eius super nos, & super fi-
lios nostros. * Tunc dimisit illis Barabbam:

Flagellatio, & coronatio. Art. 307.

Mat.27 Iesum autem flagellatum tradidit eis vt crucifi-
geretur. * Tunc milites præsidis suscipientes 27
Iesum in prætorium, congregauerunt ad eum
vniuersam cohortem: * & exuentes eum, chla- 28
mydem coccineam circumdederunt ei, * & ple- 29
ctentes coronam de spinis, posuerunt super ca-
put eius, & arundinem in dextera eius. Et genu
flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: Aue
rex Iudæorum. * Et expuentes in eum, accepe- 30
runt arundinem, & percutiebant caput eius.
* Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum 31
chlamyde, & induerunt eum vestimentis eius,
& duxerunt eum vt crucifigerent.

Mar.15 Et tradidit Iesum flagellis cæsum, vt crucifige-
retur. * Milites autem duxerunt eum in atrium 16
prætorij, & conuocant totam cohortem, * & 17
induunt eum purpura, & imponunt ei plecten-
tes spineam coronam. * Et cœperunt salutare 18
eum: Aue rex Iudæorum * Et percutiebant ca- 19
put eius arundine: & conspuebant eum, & po-
nentes genua, adorabant eum. * Et postquam 20
illuserunt ei, exuerunt illum purpura, & indue-
runt eum vestimentis suis, & educunt illum vt
crucifigerent eum.

Ioa.19. TVnc ergo apprehendit Pilatus Iesum, & 1
flagellauit. * Et milites plectentes coro- 2
nam de spinis imposuerunt capiti eius: & veste A
purpurea circumdederunt eum. * Et veniebāt 3
ad eum, & dicebant: Aue rex Iudæorum, &
dabant ei alapas.

Et-

Ecce homo. *Art.* 308.

5 * Exiuit ergo iterum Pilatus foras, & dicit eis: Ioa. 19.
ecce adduco vobis eum foras, vt cognoscatis
5 quia nullam inuenio in eo causam. * (Exiuit er-
go Iesus portans coronam spineam, & purpu-
reum vestimentum:) Et dicit eis: Ecce homo.

Aliæ Christi accusationes. *Art.* 309.

6 Cum ergo vidissent eum Pontifices, & ministri Ioa. 19.
clamabant, dicentes: Crucifige, crucifige
eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, &
crucifigite: ego enim non inuenio in eo causam.
7 * Responderunt ei Iudæi. Nos legem habemus,
B & secundum legem debet mori, quia filium
8 Dei se fecit. * Cum ergo audisset Pilatus hunc
9 sermonem, magis timuit. * Et ingressus est præ-
torium iterum: & dixit ad Iesum: Vnde es tu?
10 Iesus autem responsum non dedit ei * Dicit er-
go ei Pilatus: Mihi non loqueris? nescis quia
potestatem habeo crucifigere te, & potestatem
11 habeo dimittere te? * Respondit Iesus: Non
haberes potestatem aduersus me vllam, nisi ti-
bi datnm esset desuper. Propterea qui me tra-
12 didit tibi, maius peccatum habet. * Et exin-
de quærebant Pilatus dimittere eum. Iudæi au-
tem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non
es amicus Cæsaris. Omnis enim, qui se regem
facit, contradicit Cæsari.

Condemnatio Christi. *Art* 310.

13 * Pilatus autem cum audisset hos sermones, ad- Ioa. 19.
C duxit foras Iesum, & sedit pro tribunali, in
loco, qui dicitur Lithostrotos, Hebraice autē
14 Gabbatha. * Erat autem parasceue Paschæ,
hora

An.Ch.34 hora quasi sexta, & dicit Iudæis: Ecce rex ve-
vester. * Illi autem clamabant: Tolle, tolle, 15
crucifige eum. Dicit ei Pilatus: Regem vestrum
crucifigam? Responderunt Pontifices: Non ha-
bemus Regem, nisi Cæsarem. * Tunc ergo tra- 16
didit eis illum vt crucifigeretur.

Crucis delatio. *Art.* 311.

Ioa. 19. Susceperunt autem Iesum, & eduxerunt. * Et 17
baiulans sibi crucem exiuit in eum, qui dicitur
Caluariæ, locum, Hebraice autem Golgotha:

Mat. 27 * Exeuntes autem inuenerunt hominem Cyre- 32
næum, nomine Simonem: hunc angariauerunt
vt tolleret crucem eius. * Et venerunt in lo- 33
cum, qui dicitur Golgotha, quod est Calua-
riæ locus.

Mar. 15 * Et angariauerunt prætereuntem quempiam, 21
Simonem Cyreneum venientem de villa, pa-
trem Alexandri, & Rufi, vt tolleret crucem
eius. * Et perducunt illum in Golgotha locum, 22
quod est interpretatum Caluariæ locus.

Luc. 23 * Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simo- 26
nem quendam Cyrenensem venientem de villa:
& imposuerunt illi crucem portare post Iesum.

Mulieres plangentes. *Art.* 312.

Luc. 23 * Sequebatur autem illum multa turba populi, 27
& mulierum: quæ plangebant, & lamentaban-
tur eum. * Conuersus autem ad illas Iesus, di- 28
xit: Filiæ Ierusalem, nolite flere super me, sed
super vos ipsas flete, & super filios vestros.
* Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent: 29
Beatæ steriles, & ventres, qui non genuerunt,
& vbe-

30 & vbera, quæ nō lactauerunt. * Tunc incipient An.Ch.34
E dicere montibus: Cadite super nos, & colli-
31 bus: Operite nos. * Quia si in viridi ligno hæc
faciunt, in arido quid fiet?

Latrones. Art. 313.

32 Ducebantur autem & alij duo nequam cum eo, Luc. 23
vt interficerentur.

Potio prima. Art. 314.

23 * Et dabant ei bibere myrrhatum vinum, & Mar. 15
non accepit.

34 * Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtū, Mat. 27
& cum gustasset noluit bibere.

Crucifixio, Mors, ac prodigia. Art. 315.

35 Postquam autem crucifixerunt eum, diuiserunt Mat. 27
vestimenta eius sortem mittentes: vt implere-
tur quod dictum est per Prophetam dicentem.
Diuiserunt sibi vestimenta mea, & super vestem
36 meam miserunt sortem. * Et sedentes seruabāt
37 eum. * Et imposuerunt super caput eius causam
E ipsius scriptam: HIC EST IESVS REX
38 IVDÆORVM. * Tunc crucifixi sunt cum
eo duo latrones: vnus a dextris, & vnus a sini-
39 stris. * Prætereuntes autem blasphemabant eū
40 mouentes capita suu, * & dicentes: Vah qui
destruis templum Dei, & in triduo illud reædi-
ficas: salua temetipsum: si Filius Dei es, de-
41 scende de cruce. * Similiter & principes sacer-
dotum illudentes cum Scribis, & senioribus di-
42 cebant: * Alios saluos fecit, seipsum non po-
test saluum facere: si rex Israel est, descendat
43 nunc de cruce, & credimus ei: * confidit in
Deo:

An.Ch.34 Deo: liberet nunc, si vult eum: dixit enim:
Quia Filius Dei sum. * Idipsum autem & latro- 44
nes, qui crucifixi erant cum eo, impropera-
bant ei. * A sexta autem hora tenebræ factæ 45
sunt super vniuersam terram vsque ad horam
nonam. * Et circa horam nonam clamauit Iesus 46
voce magna dicens: Eli, Eli, lamma sabacthàni?
hoc est: Deus meus, Deus meus vt quid dere-
liquisti me? * Quidam autem illic stantes, & 47
audientes, dicebant: Eliam vocat iste. * Et 48
continuo currens vnus ex eis acceptam spongiã F
impleuit aceto, & imposuit arundini, & dabat
ei bibere. * Cæteri vero dicebant: Sine videa- 49
mus an veniat Elias liberans eum. * Iesus au- 50
tem iterum clamans voce magna, emisit spiritũ.

Mar. 15 * Et crucifigentes eum, diuiserunt vestimenta 24
eius, mittentes sortem super eis, quis quid tol- C
leret. * Erat autem hora tertia: & crucifixe- 25
runt eum. * Et erat titulus causæ eius inscri- 26
ptus: REX IVDÆORVM. * Et cum eo 27
crucifigunt duos latrones: vnum a dextris, &
alium a sinistris eius. * Et impleta est scriptu- 28
ra, quæ dicit: Et cum iniquis reputatus est.
* Et prætereuntes blasphemabant eum, mouen- 29
tes capita sua, & dicentes: Vah qui destruis
templum Dei, & in tribus diebus reædificas:
* saluum fac temetipsum descendens de cruce. 30
* Similiter & summi sacerdotes illudentes, ad 31
alterutrum cum Scribis dicebant: Alios saluos
fecit, seipsum non potest saluum facere. * Chri- 32
stus rex Israel descendat nunc de cruce, vt vi-
deamus, & credamus. Et qui cum eo crucifixi
erant, conuitiabantur ei. * Et facta hora sexta, 33
tenebræ factæ sunt per totam terram vsque in
horam nonam. * Et hora nona exclamauit Ie- 34
sus voce magna, dicens: Eloi, Eloi, lamma- D
sabacthani? quod est interpretatum: Deus meus,

35 Deus meus, vt quid dereliquisti me? * Et qui- An. Ch. 34
dam de circumstantibus audientes, dicebant:
36 Ecce Eliam vocat. Currens autem vnus, &
implens spongiam aceto, circumponensq. cala-
D mo, potum dabat ei, dicens: Sinite, videa-
37 mus si veniat Elias ad deponendum eum. * Ie-
sus autem emisse voce magna expirauit.

33 * Et postquam venerunt in locum, qui vocatur Luc. 23
Caluariæ, ibi crucifixerunt eum: & latrones,
34 vnum a dextris, & alterum a sinistris. * Iesus
autem dicebat: Pater dimitte illis: non enim
sciunt quid faciunt. Diuidentes vero vestimen-
35 ta eius, miserunt sortes. * Et stabat populus
spectans, & deridebant eum principes cum eis,
dicentes: Alios saluos fecit, se saluum faciat,
36 si hic est Christus Dei electus. * Illudebant au-
tem ei & milites accedentes, & acetum offeren-
37 tes ei, * & dicentes: Si tu es rex Iudæorum,
38 saluum te fac. * Erat autem & superscriptio
F scripta super eum litteris Græcis, & Latinis, &
39 Hebraicis: Hic est rex Iudæorum. * Vnus au-
tem de his, qui pendebant, latronibus, bla-
sphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, sal-
40 uum fac temetipsum, & nos. * Respondens au-
tem alter increpabat eum, dicens: Neque tu
times Deum, quod in eadem damnatione es.
41 * Et nos quidem iuste, nam digna factis reci-
42 pimus: hic vero nihil mali gessit. * Et dicebat
ad Iesum: Domine, memento mei, cum vene-
43 ris in regnum tuum. * Et dixit illi Iesus: Amen
dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso.
44 * Erat autem fere hora sexta, & tenebræ factæ
sunt in vniuersam terram vsque in horam nonã.
45 * Et obscuratus est sol: & velum templi scis-
46 sum est medium. * Et clamans voce magna
Iesus ait: Pater, in manus tuas commendo spi-
ritum meum. Et hæc dicens, expirauit.

An.Ch.34 * Vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos 18
Ioa. 19. hinc, & hinc, medium autem Iesum. * Scripsit 19
autem & titulum Pilatus: & posuit super cru- C
cem. Erat autem scriptum. Iesus Nazarenus,
Rex Iudæorum. * Hunc ergo titulum multi Iu- 20
dæorum legerunt: quia prope ciuitatem erat
locus, vbi crucifixus est Iesus: Et erat scriptum
Hebraice, Græce, & Latine. * Dicebant ergo 21
Pilato Pontifices Iudæorum: Noli scribere,
Rex Iudæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum
Iudæorum. * Respondit Pilatus: Quod scripsi, 22
scripsi. * Milites ergo cum crucifixissent eum, 23
acceperunt vestimenta eius, (& fecerunt qua-
tuor partes: vnicuique militi partem) & tu-
nicam. Erat autem tunica inconsutilis, desu-
per contexta per totum. * Dixerunt ergo ad in- 24
uicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de E
illa cuius sit. Vt Scriptura impleretur, dicens:
Partiti sunt vestimenta mea sibi: & in vestem
meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc
fecerunt. * Stabant autem iuxta crucem Iesu 25
Mater eius, & soror matris eius, Maria Cleo-
phæ, & Maria Magdalene. * Cum vidisset ergo 26
Iesus matrem, & discipulum stantem, quem
diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce Filius
tuus. * Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. 27
Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.
* Postea sciens Iesus quia omnia consummata 28
sunt, vt consummaretur Scriptura, dixit: Sitio.
* Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi au- 29
tem spongiam plenam aceto, hyssopo circum-
ponentes, obtulerunt ori eius. * Cum ergo ac- 30
cepisset Iesus acetum, dixit: Consummatum est.
Et inclinato capite tradidit spiritum.

Pro-

Prodigia alia in morte Christi.
Art. 316.

38 * Et velum templi scissum est in duo a summo vsque deorsum. Mar. 15

51 * Et ecce velum templi scissum est in duas par- Mat. 27
tes a summo vsque deorsum, & terra mota est,
52 & petræ scissæ sunt, * & monumenta aperta
sunt: & multa corpora sanctorum, qui dormie-
53 rant, surrexerunt. * Et exeuntes de monumen-
tis post resurrectionem eius, venerunt in san-
ctam ciuitatem, & apparuerunt multis.

Centurio. Art. 317.

54 * Centurio autem, & qui cum eo erant, cu- Mat. 27
stodientes Iesum, viso terræmotu & his quæ fiebant, timuerunt valde, dicentes: Vere Filius Dei erat iste.

39 * Videns autem Centurio, qui ex aduerso sta- Mar. 15
bat, quia sic clamans expirasset, ait: Vere hic homo Filius Dei erat.

47 * Videns autem Centurio quod factum fuerat, Luc. 23
G glorificauit Deum, dicens: Vere hic homo iu-
48 stus erat. * Et omnis turba eorum, qui simul
aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ
fiebant, percutientes pectora sua reuertebantur.

Mulieres Christum sequentes. Art. 318

49 * Stabant autem omnes noti eius a longe: & Luc. 23
mulieres, quæ secutæ eum erant a Galilæa hæc videntes.

An.Ch.34 * Erant autem ibi mulieres multæ a longe, quæ 55
Mat. 27 secutæ erant Iesum a Galilæa, ministrantes ei :
* inter quas erat Maria Magdalene, & Maria 55
Iacobi, & Ioseph mater, & mater filiorum
Zebedæi.

Mar. 15 * Erant autem & mulieres de longe aspicientes: 40
inter quas erat Maria Magdalene, & Maria
Iacobi minoris, & Ioseph mater, & Salome :
* & cum esset in Galilæa, sequebantur eum, 41
& ministrabant ei, & aliæ multæ, quæ simul
cum eo ascenderant Ierosolymam.

Lateris apertio. Art. 319.

Ioa. 19. * Iudæi ergo (quoniam Parasceue erat) vt non 31
remanerent in cruce corpora sabbato, (erat
enim magnus dies ille Sabbati) rogauerunt Pi-
latum vt frangerentur eorum crura, & tolle-
rentur. * Venerunt ergo milites : & primi qui- 32
dem fregerunt crura, & alterius, qui crucifi-
xus est cum eo. * Ad Iesum autem cum venis- 33
sent, vt viderunt eum iam mortuum, non fre-
gerunt eius crura, * sed vnus militum lancea 34
latus eius aperuit, & continuo exiuit sanguis,
& aqua. * Et qui vidit, testimonium perhibuit: 35
& verum est testimonium eius. Et ille scit quia
vera dicit : vt & vos credatis. * Facta sunt 36
enim hæc vt Scriptura impleretur : Os non cõ-
minuetis ex eo.* Et iterum alia Scriptura dicit: 37
Videbunt in quem transfixernnt.

Depositio ex Cruce, & sepultura.
Art. 320.

* Cum autem sero factum esset, venit quidam 57
Mat. 27 homo diues ab Arimathæa, nomine Ioseph, qui G
& ipse discipulus erat Iesu. * hic accessit ad Pi- 58
latum,

latum, & petijt corpus Iesu. Tunc Pilatus iuf- An.Ch.34
59 sit reddi corpus. * Et accepto corpore, Ioseph
60 inuoluit illud in sindone munda. * & posuit il-
lud in monumento suo nouo, quod exciderat in
petra. Et aduoluit saxum magnum ad ostium
61 monumenti, & abijt. * Erat autem ibi Maria
Magdalene, & altera Maria, sedentes contra
sepulchrum.

42 * Et cum iam sero esset factum (quia erat para-
43 sceue, quod est ante sabbatum) * venit Ioseph Mar. 15
ab Arimathæa nobilis decurio, qui & ipse erat
expectans regnum Dei, & audacter introiuit ad
44 Pilatum, & petijt corpus Iesu. * Pilatus autem
mirabatur si iam obijsset. Et accersito centu-
rione, interrogauit eum si iam mortuus esset.
45 * Et cum cognouisset a centurione, donauit
46 corpus Ioseph. * Ioseph autem mercatus sin-
donem, & deponens eum inuoluit sindone, &
posuit eum in monumento, quod erat excisum
de petra, & aduoluit lapidem ad ostium [monu-
47 menti]. * Maria autem Magdalene, & Maria
Ioseph aspiciebant vbi poneretur.

38 * Post hæc autem rogauit Pilatum Ioseph ab Ioa. 19.
mathæa, (eo quod esset discipulus Iesu, occul-
tus autem propter metum Iudæorum) vt tolle-
ret corpus Iesu. Et permisit Pilatus. Venit er-
39 go, & tulit corpus Iesu. * Venit autem & Ni-
codemus, qui venerat ad Iesum nocte primum,
ferens mixturam mirrhæ, & aloes, quasi libras
40 centum. * Acceperunt ergo corpus Iesu, & li-
gauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos
41 est Iudæis sepelire. * Erat autem in loco, vbi
crucifixus est, hortus: & in horto monumen-
tum nouum, in quo nondum quisquam positus
42 erat. * Ibi ergo propter Parasceuen Iudæorum
quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesu.

An.Ch.34 * Et ecce vir nomine Ioseph, qui erat decurio, 50
Luc.23 vir bonus, & iustus: * hic non consenserat con- 51
silio, & actibus eorum, ab Arimathæa ciuita-
te Iudeæ, qui expectabat & ipse regnum Dei.
* Hic accessit ad Pilatum, & petijt corpus Ie- 52
su: * & depositum inuoluit sindone, & posuit 53
eum in monumento exciso, in quo nondum
quisquam positus fuerat. * Et dies erat para- 54
sceues, & sabbatum illucescebat. * Subsecutæ 55
autem mulieres, quæ cum eo venerant de Ga-
lilæa, viderunt monumentum, & quemadmo-
Sabbato sancto. dum positum erat corpus eius. * Et reuerten- 56
tes parauerunt aromata, & vnguenta: & sab-
bato quidem siluerunt secundum mandatum.

Custodia sepulchri. Art. 321.

Mat. 27 * Altera autem die, quæ est post Parasceuen, 62
conuenerunt principes sacerdotum, & Pharisæi
ad Pilatum, * dicentes: Domine, recordati 63
sumus, quia seductor ille dixit adhuc viuens:
Post tres dies resurgam. * Iube ergo custodiri 64
sepulchrum vsque in diem tertium: ne forte
veniant discipuli eius, & furentur eum, & di-
cant plebi: Surrexit a mortuis: & erit nouissi-
mus error peior priore. * Ait illis Pilatus: Ha- 65
betis custodiam, ite, custodite sicut scitis.
* Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, 66
signantes lapidem, cum custodibus.

Manifestatio resurrectionis. Art. 322.

Mar. 16 ET cum transisset sabbatum, Maria Magda- 1
lene, & Maria Iacobi, & Salome emerũt A
Domin. Paschæ aromata vt venientes vngerent Iesum. * Et 2
valde mane vna sabbatorum veniunt ad monu-
mentum, orto iam sole. * Et dicebant ad inui- 3
cem: Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio mo-
numen-

4 numenti ? * Et respicientes viderunt reuolutum An.Ch.34
5 lapidem . Erat quippe magnus valde . * Et in-
troeuntes in monumentum viderunt iuuenem
sedentem in dextris, coopertum stola candida,
6 & obstupuerunt. * Qui dicit illis : Nolite expa-
B uescere : Iesum quæritis Nazarenum, crucifi-
xum, surrexit, non est hic, ecce locus vbi po-
7 suerunt eum . * Sed ite, dicite discipulis eius,
& Petro quia præcedit vos in Galilæam : ibi cũ
8 videbitis, sicut dixit vobis . * At illæ exeuntes,
fugerunt de monumento, inuaserat enim eas
tremor & pauor: & nemini quidquam dixerunt:
timebant enim.

1 VEspere autem sabbati, quæ lucescit in Mat. 28
A prima sabbati, venit Maria Magdalene,
2 & altera Maria videre sepulchrum . * Et ecce
terræmotus factus est magnus . Angelus enim
Domini descendit de cælo : & accedens reuo-
3 luit lapidem, & sedebat super eum : * erat au-
tem aspectus eius sicut fulgur : & vestimentum
4 eius sicut nix . * Præ timore autem eius exter-
riti sunt custodes, & facti sunt velut mortui .
5 * Respondens autem angelus dixit mulieribus :
Nolite timere vos : scio enim, quod Iesum, qui
6 crucifixus est, quæritis : * non est hic : surre-
B xit enim, sicut dixit . venite, & videte locum,
7 vbi positus erat Dominus . * Et citò euntes, di-
cite discipulis eius quia surrexit : & ecce præ-
cedit vos in Galilæam : ibi eum videbitis . ecce
8 prædixi vobis . * Et exierunt cito de monumen-
to cum timore, & gaudio magno, currentes
nunciare discipulis eius .

1 VNa autem sabbati valde diluculo venerũt Luc. 24
A ad monumentum, portantes, quæ para-
2 uerant, aromata : & inuenerunt lapidem reuo-
3 lutum a monumento . * Et ingressæ non inuene-

An.Ch. 34 runt corpus Domini Iesu. * Et factum est, dum 4
mente consternatæ essent de isto, ecce duo viri
steterunt secus illas in veste fulgenti. * Cum 5
timerent autem, & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas: Quid quæritis viuentem cum mortuis? * non est hic, sed surrexit: 6
recordamini qualiter locutus est vobis, cum
adhuc in Galilæa esset, * dicens: Quia oportet 7
Filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & die tertia resurgere.
* Et recordatæ sunt verborum eius. 8

Relatio mulierum de nuntiata resurrectione. Art. 323.

Luc. 24 * Et regressæ a monumento nunciauerunt hæc 9
omnia illis vndecim, & ceteris omnibus. * Erat 10
autem Maria Magdalene, & Ioanna, & Maria B
Iacobi, & ceteræ, quæ cum eis erant, quæ dicebant ad Apostolos hæc. * Et visa sunt ante 11
illos, sicut deliramentum verba ista: & non
crediderunt illis.

Ioa. 20. VNa autem sabbati, Maria Magdalene ve- 1
nit mane, cum adhuc tenebræ essent, A
ad monumentum: & vidit lapidem sublatum a monumento. * Cucurrit ergo, & ve- 2
nit ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum, quem amabat Iesus, & dicit illis: Tulerunt Dominum de monumento & nescimus vbi posuerunt eum.

Cursus Petri, & Ioannis ad monumentum. Art. 324.

Luc. 24 * Petrus autem surgens cucurrit ad monumen- 12
tum

tūm, & procumbens vidit linteamina sola po- An.Ch.34
sita, & abijt secum mirans quod factum fuerat.

3 * Exijt ergo Petrus, & ille alius discipulus, & Ioa.20.
4 venerunt ad monumentum. * Currebant autem
duo simul, & ille alius discipulus præcucurrit
citius Petro, & venit primus ad monumentum.
5 * Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina,
6 non tamen introiuit. * Venit ergo Simon Pe-
B trus sequens eum, & introiuit in monumentū,
7 & vidit linteamina posita, * & sudarium, quod
fuerat super caput eius, non cum linteamini-
bus positum, sed separatim inuolutum in vnum
8 locum. * Tunc ergo introiuit & ille discipulus,
qui venerat primus ad monumentum: & vidit,
9 & credidit: * nondum enim sciebant Scriptu-
ram, quia oportebat eum a mortuis resurgere.
10 * Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

Christi prima apparitio Magdalenæ.
Art. 325.

9 * Surgens autem mane, prima sabbati, appar- Mar.16
uit primo Mariæ Magdalene; de qua eiecerat
10 septem dæmonia. * Illa vadens: nunciauit his,
qui cum eo fuerant: lugentibus, & flentibus.
11 * Et illi audientes quia viueret, & visus esset
ab ea, non crediderunt.

11 * Maria autem stabat ad monumentum foris, Ioa.20.
C plorans. Dum ergo fleret, inclinauit se, & pro-
12 spexit in monumentum: * & vidit duos angelos
in albis, sedentes, vnum ad caput, & vnum ad
13 pedes, vbi positum fuerat corpus Iesu. * Dicūt
ei illi: Mulier, quid ploras? Dicit eis: Quia
tulerunt Dominum meum: & nescio vbi posue-
14 runt eum. * Hæc cum dixisset, conuersa est

retror-

An.Ch.34 retrorsum, & vidit Iesum stantem : & non scie-
bat quia Iesus est. * Dicit ei Iesus: Mulier, 15
quid ploras? quem quæris? Illa existimans, D
quia hortulanus esset, dicit ei : Domine, si tu
sustulisti eum, dicito mihi vbi posuisti eum : &
ego eum tollam. * Dicit ei Iesus : Maria. Con- 16
uersa illa, dicit ei : Rabboni (quod dicitur Ma-
gister.) * Dicit ei Iesus : Noli me tangere, non- 17
dum enim ascendi ad Patrem meum : vade au- E
tem ad fratres meos, & dic eis : Ascendo ad Pa-
trem meum, & Patrem vestrum, Deum meum,
& Deum vestrum. * Venit Maria Magdalene, 18
annuncians discipulis : Quia vidi Dominum, &
hæc dixit mihi.

Secunda apparitio mulieribus. Art. 326

Mat. 28 * Et ecce Iesus occurrit illis, dicens : Auete. 9
Ille autem accesserunt, & tenuerunt pedes eius,
& adorauerunt eum. * Tunc ait illis Iesus : No- 10
lite timere. ite, nunciate fratribus meis vt C
eant in Galilæam, ibi me videbunt.

Concilium Iudæorum de occultanda re-surrectione. Art. 327.

* Quæ cum abijssent, ecce quidam de custodi- 11
Mat. 28 bus venerunt in ciuitatem, & nunciauerunt
principibus sacerdotum omnia, quæ facta fue-
rant. * Et congregati cum senioribus consilio 12
accepto, pecuniam copiosam dederunt militi-
bus, * dicentes : Dicite quia discipuli eius no- 13
cte venerunt, & furati sunt eum, nobis dor-
mientibus. * Et si hoc auditum fuerit a præside, 14
nos suadebimus ei, & securos vos faciemus. * At 15
illi accepta pecunia, fecerunt sicut erant edo-
cti. Et diuulgatum est verbum istud apud Iu-
dæos, vsque in hodiernum diem.

Ter-

Tertia, & quarta apparitio Petro, & & duobus discipulis. Art. 328.

12 * Post hæc autem duobus ex his ambulantibus Mar. 16
C ostensus est in alia effigie, euntibus in villam:
13 * & illi euntes nunciauerunt ceteris: nec illis
crediderunt.

13 * Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castel- Luc. 24
lum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta
14 ab Ierusalem nomine Emmaus. * & ipsi loque-
bantur ad inuicem de his omnibus, quæ acci-
15 derant. * Et factum est, dum fabularentur, &
secum quærerent: & ipse Iesus appropinquans
16 ibat cum illis: oculi autem illorum tenebantur
17 ne eum agnoscerent. * Et ait ad illos: Qui sunt
C hi sermones, quos confertis ad inuicem ambu-
18 lantes, & estis tristes? * Et respondens vnus,
cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus pere-
grinus es in Ierusalem, & non cognouisti quæ
19 facta sunt in illa his diebus? * Quibus ille dixit:
Quæ? Es dixerunt: De Iesu Nazareno, qui fuit
vir propheta, potens in opere, & sermone co-
20 ram Deo, & omni populo: * Et quomodo eum
tradiderunt summi sacerdotes, & principes no-
stri in damnationem mortis, & crucifixerunt
21 eum. * nos autem sperabamus quia ipse esset
redempturus Israel: & nunc super hæc omnia,
22 tertia dies est hodie quòd hæc facta sunt. * Sed
D & mulieres quædam ex nostris terruerunt nos,
23 quæ ante lucem fuerunt ad monumentum. * &,
non inuento corpore eius, venerunt, dicentes
se etiam visionem angelorum vidisse, qui di-
24 cunt eum viuere. * Et abierunt quidam ex no-
stris ad monumentum: & ita inuenerunt sicut
mulieres dixerunt, ipsum vero non inuenerunt.

An. Ch. 34 * Et ipse dixit ad eos: O stulti, & tardi corde 25
ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt Pro-
phetæ? * Nonne hæc oportuit pati Christum, 26
& ita intrare in gloriam suam? * Et incipiens a 27
Moyse, & omnibus Prophetis, interpretabatur
illis in omnibus scripturis, quæ de ipso erant.
* Et appropinquauerunt castello quo ibant: & 28
ipse se finxit longius ire. * Et coegerunt illum, 29
dicentes: Mane nobiscum, quoniam aduespe- E
rascit, & inclinata est iam dies. Et intrauit cũ
illis. * Et factum est, dum recumberet cum eis 30
accepit panem, & benedixit, ac fregit, & por-
rigebat illis. * Et aperti sunt oculi eorum, & 31
cognouerunt eum: & ipse euanuit ex oculis eo-
rum. * Et dixerunt ad inuicem: Nonne cor no- 32
strum ardens erat in nobis dum loqueretur in
via, & aperiret nobis Scripturas? * Et surgen- 33
tes eadem hora regressi sunt in Ierusalem: &
inuenerunt congregatos vndecim, & eos, qui
cum illis erant, * dicentes: Quod surrexit Do- 34
minus vere, & apparuit Simoni. * Et ipsi nar- 35
rabant quæ gesta erant in via: & quomodo co-
gnouerunt eum in fractione panis.

Quinta apparitio vndecim, & alijs.
Art. 329.

Luc. 24 * Dum autem hæc loquuntur, stetit Iesus in me- 36
dio eorum, & dicit eis: Pax vobis: ego sum,
nolite timere. * Conturbati vero, & conterri- 37
ti, existimabant se spiritum videre. * Et dixit
eis: quid turbati estis, & cogitationes ascen- F
dunt in corda vestra? * Videte manus meas, & 39
pedes quia ego ipse sum: palpate, & videte:
quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut
me videtis habere. * Et cum hoc dixisset, osten- 40
dit eis manus, & pedes.

19 * Cum ergo sero esset die illo, vna sabbatorum, An.Ch.34
& fores essent clausæ, vbi erant discipuli con- Ioa. 20.
gregati propter metum Iudæorum: venit Iesus,
20 & stetit in medio, & dixit eis: Pax vobis. * Et
cum hæc dixisset, ostendit eis manus, & latus.
Gauisi sunt ergo discipuli, viso Domino.

14 * Nouissime recumbentibus illis vndecim ap- Mar. 16
paruit: & exprobrauit incredulitatem eorum,
& duritiam cordis: quia ijs, qui viderant eum
resurrexisse, non crediderunt.

Comestio Christi. Art. 330.

41 * Adhuc autem illis non credentibus, & miran- Luc. 24
tibus præ gaudio, dixit: Habetis hic aliquid,
42 quod manducetur? * At illi obtulerunt ei par-
43 tem piscis assi, & fauum mellis. * Et cum man-
ducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis.

Munus, & potestas Apostolorum.
Art. 331.
Infr. art. 338. Matt. 28. 17. per recapit.

15 * Et dixit eis: Euntes in mundum vniuersum, Mar. 16
D prædicate Euangelium omni creaturæ. * Qui
16 crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit:
17 qui vero non crediderit, condemnabitur. * Si-
gna autem eos, qui crediderint, hæc sequen-
tur: In nomine meo dæmonia eijcient: linguis
18 loquentur nouis: * serpentes tollent: & si mor-
tiferum quid biberint, non eis nocebit: super
ægros manus imponent, & bene habebunt.

21 * Dixit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut mi- Ioa. 20.
22 sit me Pater, & ego mitto vos. * Hæc cum di-
xisset, insufflauit: & dixit eis: Accipite Spiri-
tum

An.Ch.34 tum sanctum: * quorum remiseritis peccata, 23
remittuntur eis: & quorum retinueritis, reten-
ta sunt.

Luc.24. * Et dixit ad eos: Hæc sunt verba, quæ locutus 44
sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum, quo-
niam necesse est impleri omnia, quæ scripta
sunt in lege Moysi, & Prophetis, & Psalmis de
me. * Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent 45
Scripturas. * & dixit eis: Quoniam sic scriptũ 46
est, & sic oportebat Christum pati, & resurge- G
re a mortuis tertia die: * & prædicari in nomi- 47
ne eius pœnitentiam, & remissionem peccato-
rum in omnes gentes, incipientibus ab Ieroso-
lyma. * Vos autem testes estis horum. * Et ego 48
mitto promissum Patris mei in vos. vos autem 49
sedete in ciuitate, quoadusque induamini vir-
tute ex alto.

Sexta apparitio Thomæ, & alijs.
Art. 332.

Io.20. * Thomas autem vnus ex duodecim, qui dici- 24
tur Didymus, non erat cum eis, quando venit
Domin.2. Paschæ Iesus. * Dixerunt ergo ei alij discipuli: Vidi- 25
mus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi vi-
dero in manibus eius fixuram clauorum, &
mittam digitum meum in locum clauorum,
& mittam manum meam in latus eis, non cre-
dam. * Et post dies octo, iterum erant disci- 26
puli eius intus: & Thomas cum eis. Venit Ie-
sus ianuis clausis, & stetit in medio, & dixit:
Pax vobis. * Deinde dicit Thomæ: Infer di- 27
gitum tuum huc, & vide manus meas, & af-
fer manum tuam, & mitte in latus meum: &
noli esse incredulus, sed fidelis. * Respondit 28
Thomas, & dixit ei: Dominus meus, & Deus
meus.

29 meus. * Dixit ei Iesus: Quia vidisti me Thoma credidisti: beati qui non viderunt, & crediderunt. An.Ch.34

Miraculorum Christi multitudo, & ratio. Art. 333.

30 * Multa quidem & alia signa fecit Iesus, in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scri- Ioa. 20.
31 pta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt vt
credatis, quia Iesus est Christus filius Dei: &
vt credentes vitam habeatis in nomine eius.

Septima apparitio septem discipulis Art. 334.

1 POstea manifestauit se iterum Iesus discipu-
A lis ad mare Tiberiadis. Manifestauit au- Ioa. 21.
2 tem sic: * Erant simul Simon Petrus, & Thomas, qui dicitur Didymus, & Nathanael, qui
erat a Cana Galilææ, & filij Zebedæi, & alij
3 ex discipulis eius duo. * Dicit eis Simon Pe-
trus: Vado piscari. Dicunt ei: Venimus & nos
tecum. Et exierunt, & ascenderunt in nauim,
4 & illa nocte nihil prendiderunt. * Mane au-
tem facto stetit Iesus in littore: non tamen
5 cognouerunt discipuli quia Iesus est. * Dixit
ergo eis Iesus: Pueri nunquid pulmentarium
6 habetis? responderunt ei: Non. * Dicit eis:
Mittite in dexteram nauigij rete: & inuenietis. Miserunt ergo: & iam non valebant illud
7 trahere præ multitudine piscium. * Dixit ergo
B discipulus ille, quem diligebat Iesus, Petro:
8 Dominus est. * Simon Petrus cum audisset quia
Dominus est, tunica succinxit se (erat enim
9 nudus) & misit se in mare. * Alij autem disci-
puli

An.Ch.34 puli nauigio venerunt (non enim longe erant à
terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes re-
te piscium. * Vt ergo descenderunt in terram, 10
viderunt prunas positas, & piscem superposi-
tum, & panem. * Dicit eis Iesus: Afferte de 11
piscibus, quos prendidistis nunc. * Ascendit 12
Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum
magnis piscibus centum quinquaginta tribus.
Et cum tanti essent, non est scissum rete. * Di- 13
cit eis Iesus: Venite, prandete. Et nemo au-
debat discumbentium interrogare eum: Tu
quis es? scientes, quia Dominus est. * Et ve- 13
nit Iesus, & accipit panem, & dat eis, & pi-
scem similiter. * Hoc iam tertio manifestatus 14
est Iesus discipulis suis cum resurrexisset à
mortuis.

Commendatio ecclesiæ Petro.
Art. 335.

Io2.21. * Cum ergo prandidissent, dicit Simoni Pe- 15
tro Iesus: Simon Ioannis diligis me plus his?
Dicit ei: Etiam Domine, tu scis quia amo te.
Dicit ei: Pasce agnos meos. * Dicit ei iterum: 16
Simon Ioannis, diligis me? Ait illi: Etiam
Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pa-
sce agnos meos. * Dicit ei tertio: Simon 17
Ioannis, amas me? Contristatus est Petrus,
quia dixit ei tertio, Amas me? & dixit ei: Do-
mine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Di-
xit ei: Pasce oues meas.

Prædictio martirij Petri. *Art.* 336.

Io2.21. * Amen, amen dico tibi: cum esses iunior, 18
cingebas te, & ambulabas vbi volebas: cum
autem senueris, extendes manus tuas, & alius
te cinget, & ducet quò tu non vis. * Hoc au- 19
tem

D tem dixit significans qua morte clarificaturus An.Ch. 34
esset Deum. Et cum hoc dixisset, dicit ei: Se-
20 quere me. * Conuersus Petrus vidit discipulum
quem diligebat Iesus, sequentem, qui & recu-
buit in cœna super pectus eius, & dixit: Do-
21 mine quis est qui tradet te? * Hunc ergo cum
vidisset Petrus, dixit Iesus: Domine hic autem
22 quid? * Dicit ei Iesus: Sic eum volo manere
donec veniam, quid ad te? tu me sequere.
23 * Exijt ergo sermo iste inter fratres quia disci-
pulus ille non moritur. Et non dixit ei Iesus:
Non moritur. sed: Sic eum volo manere do-
24 nec veniam, quid ad te?* Hic est discipulus ille,
qui testimonium perhibet de his, & scripsit hæc
& scimus, quia verum est testimonium eius.

Octaua apparitio in Galilæa. Art. 337.

16 * Vndecim autem discipuli abierunt in Galilæã Mat. 28
17 in montem, vbi constituerat illis Iesus. * Et
D videntes eum adorauerunt: quidam autem du-
bitauerunt.

Munus, & potestas Apostolorum.
Art. 338.
Recapitul. Matt.
Supr. art. 131. *Marc.* 16. 15. *Ioan.* 20. 21.
Luc. 24. 44. *proprio loco*.

18 * Et accedens Iesus locutus est eis, dicens: Da- Mat. 28
ta est mihi omnis potestas in cælo, & in terra.
19 * Euntes ergo docete omnes gentes: baptizan-
tes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus san-
20 cti: * docentes eos seruare omnia quecunque
mandaui vobis: & ecce ego vobiscum sum om-
nibus diebus, vsque ad consummationẽ sæculi.

An. Ch. 34

Nona apparitio, & ascensio in Cælum.
Art. 339.

Luc. 24 * Eduxit autem eos foras in Bethaniam: & ele- 50
uatis manibus suis benedixit eis. * Et factum 51
est, dum benediceret illis: recessit ab eis, & fe-
rebatur in cælum. * Et ipsi adorantes regressi 52
sunt in Ierusalem cum gaudio magno: * & erãt 53
semper in templo, laudantes, & benedicentes
Deum. Amen.

Ascensio in cælum, & sessio Christi a dextris Dei. Art. 340.

Mar. 16 * Et Dominus quidem Iesus, postquam locutus 19
est eis, assumptus est in cælum, & sedet a de-
xtris Dei. * Illi autem profecti prædicauerunt 20
vbique Domino cooperante, & sermonem con-
firmante, sequentibus signis.

Hyperbole Ioannis. Art. 341.

Ioa. 21. * Sunt autem & alia multa, quæ fecit Iesus: 25
quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbi-
tror mundum capere posse eos, qui scribendi
sunt, libros.

FINIS.

INDICES
IN
EVANGELIORVM
CONNEXIONEM.

INDEX. I.

TEXTVALIS

In quo ea quæ extra ordinem rerum gestarum ab Euangelistis referuntur, vario charactere, quem vulgo *Cursiuum* appellant, impressa sunt.

1	Procemium Lucæ.	Luc. cap.	1. v.	1.	Anno ante Christi Natiu.
2	Diuini Verbi excellentiæ.	Ioan.	1.	1	
3	Conceptio Ioannis Baptistæ.	Luc.	1.	5	
4	Annunciatio B. M. V.	Luc.	1.	26	An. Nat. Christi.
5	Visitatio Elisabeth.	Luc.	1.	39	
6	Natiuitas Ioan. Baptistæ.	Luc.	1.	57	
7	Genealogia Christi ab Abraham, De eadem vsque ad Adam inf. art. 24. Luc. 3. 23.	Mat.	1.	1	
8	Modus generationis Christi, & eius manifestatio.	Mat.	1.	18	
9	Natiuitas Christi.	Luc.	2.	1	
10	Manifestatio natiuitatis Christi.	Luc.	2.	8	
11	Visitatio Christi nati.	Luc.	2.	15	
12	Circuncisio Christi.	Luc.	2.	21	An. Chr. 1.
13	Epiphania.	Mat.	2.	1	
14	Purificatio B. M. V. & præsentatio Christi.	Luc.	2.	22	
15	Fuga in Ægyptum.	Mat.	2.	13	
16	Reditus ex Ægypto.	Mat.	2.	19	An. Chr. 8
17	Disputatio in templo.	Luc.	2.	40	An. Chr. 12.

An.Ch.30	18	Ostensio Ioannis Baptistæ.	Luc. 3. 1; Mat. 3. 1; Mar. 1. 1
	19	Prædicatio Ioan. Baptistæ.	Mat. 3. 7; Luc. 3. 7
	20	Monita Ioan. Baptistæ.	Luc. 3. 10
	21	Protestatio Ioan. Baptistæ.	Luc. 3. 15; Mar. 1. 7; Mat. 3. 11
Anticip.	22	*Incarceratio Ioan. Baptistæ.*	Luc. 3. 18

Anticipatio prima Lucæ de regesta pluribus mensibus post baptismum Christi eius locus est post art. 33.
De eadem infr. art. 129. Mat. 14. 1. Mar. 6. 4.

An.Ch.31	23	Baptismus Christi.	Mat. 3. 13; Mar. 1. 9; Luc. 3. 21
Ianuarij	24	Genealogia Christi ab Adam. De ea ab Abraham supr. art. 7. Mat. 1. 1.	Luc. 3. 23
	25	Christi ieiunium, & tentatio.	Luc. 4. 1; Mat. 4. 1; Mar. 1. 12
Februarij	26	Primum Ioan. Bapt. testimonium.	Ioan. 1. 15
	27	Secundum testimonium.	Ioan. 1. 29
	28	Prima vocatio Andreæ, & Petri.	Ioan. 1. 35
	29	Vocatio Philippi, & Nathanael.	Ioan. 1. 43
	30	Nuptiæ in Cana Galileæ.	Ioan. 2. 1

Primum Pascha post baptismum.

A Martio ad Nouēbrem.	31	Eiectio prima è templo.	Ioan. 2. 12

32 Ni-

32	Nicodemi instructio.	Ioan. 3.	1	An.Ch.31
33	Tertium Ioan. Bapt. testimonium.	Ioan. 3.	22	

Hoc loco agendum erat de incarceratione Ioannis Baptistæ. Nullus enim Euangelista in ea tradenda rationem tẽporis habuit. Lucas namque supr. art. 22. loquitur de ea per anticipationem occasione correptionis Herodis. Matt. vero, & Marc. agunt de eadem infr art. 129. per recapitulationem occasione decollationis eiusdem Ioannis.

Sed eum in superiori art. 33. dicatur nondum fuisse missum Ioannem in carcerem, quando Christus seu eius discipuli in Iudæa baptizabant: in sequenti vero art. 34. Christum reliquisse Iudæã, & abijsse in Galilæam, & in art. 35. dicat Marc. Christum in Galilæam iuisse post traditum Ioa. seu vt Mat. ait (velut causam discessus afferens) cum audisset quod Ioan. traditus esset, constat ante conuersionem Samaritanæ traditum esse, cum post discessum Domini ex Iudæa, ipso per transeunte Samariam, vt abiret in Galilæam, conuersa fuerit: ac proinde habita ratione temporis, & ordinis rerum gestarum prius hoc loco de Ioan. incarceratione, mox de conuersione Samaritanæ agendum erat.

34	Conuersio Samaritanæ	Ioan. 4.	1	A Nou ad
35	Initium prædicationis Christi.	Ioan. 4.	43	Mart. an.
		Mar. 1.	14	32.
		Mat. 4.	12	
		Luc. 4.	14	
36	*Prædicatio in synagoga Nazareth.*	Luc. 4.	16	Anticip.

Secunda anticipatio Lucæ de regesta post plurima miracula facta a Domino in Capharnaum.

An.Ch.31 Non enim poterant Nazareni dicere Christo in principio suæ prædicationis se multa audisse facta ab ipso in Capharnaum, cum nullum adhuc ibi miraculũ fecisse legatur. quare non ad hunc locum, sed potius ad illud tempus pertinere dicendum est, in quo Matt. & Marc. tradunt Dominum iuisse Nazareth, tunc enim plurima fecerat miracula non solum Capharnaum, sed etiam alibi: Videtur autem Lucas ista hoc loco narrare, siue quia continent prophetiam Isaiæ valde congruam, tum ijs, quæ paulo ante ipse dixerat de descensum Spiritus sancti supra Christum in eius baptismo, tum ijs quæ dicturus erat de vniuersa prædicatione, & vita Christi per illam prophetiam approbata; siue potius, vt ostendat quam iuste Dominus in principio suæ prædicationis reliquerit Nazareth cum sciret se à Nazarenis expellendum, & contemnendum, & a ceteris Galilæis, cum eorum maiori vtilitate excipiendum, & honorandum.

37 Filius Reguli. — Ioan. 4. 46

38 Secunda vocatio Petri, & aliorum. — Mat. 4. 18; Mar. 1. 16

39 Dæmoniacus primus in synagoga Caphar. curatus. — Mar. 1. 21; Luc. 4. 31

40 Socrus Simonis. — Mar. 1. 29; Luc. 4. 38

De eadem infr. art. 63. Mat. 8. 14.

Socrus Simonis statim post egressum Domini è synagoga Capharnaum sanatam docent Marc. & Lucas, quare dicendum est Matt. de eadem infra agere per primam recapitulationem, neque enim determinati temporis meminit vt Mar. & Lucas. Idem dicendum de ijs quæ continentur

tur in sequenti articulo cum euenerint ea die, qua sanata est Socrus Simonis, etiam apud Mat. An.Ch.31

41 Curatio multorum. { Mar. 1. 32 / Luc. 4. 40 }

Infr. art. 64. Mat. 8. 16.

42 Primæ peragrationis Galileæ initium. { Mar. 1. 35 / Luc. 4. 42 / Mat. 4. 23 }

Peragrationem hanc primam ceptam die sequenti post curationem Socrus Simonis & aliorum docent Mar. & Luc. de eadem agere Matth. dicendum est cum apud ipsum quoque sit prima Domini peragratio.

43 Captura piscium prima. Luc. 5. 1

Si vocatio Petri, de qua agitur in hoc articulo est eadem cum superiori dicendum est hanc esse recapitulationem, ac pertinere ad art. 39. sed videtur diuersa, ac res gesta post initium primæ peragrationis, quando plurimi ad Dominum confluebant.

Sermo Domini in Monte.

44 *Pertinentia ad Beatitudinẽ. Mat. 5.* 1 — Anticipatio prima Matt. pertinens ad an. 32.

Infr. art. 82. Luc. 6. 17. prop. loco.

Digressio prima Matt. constans ex anticipatione 19. seqq. art. & recapitulatione duorum artic. Anticipatio continet sermonem Domini in mõte, qui tamen habitus est immediate post electionem Apostolorum vt constat ex Luca, quare non ante ipsius Matt. vocationem, & eorum, quæ cum illa apud ipsummet Matt. manifestam habent connexionem, sed infra locandus esset,

An.Ch.31 & iungendus cum sermone Domini secundum Lucam Ratio autem anticipationis est, quoniam præmittit Mat. (quod & alibi infra facit) doctrinam Christi eiusdem miraculis, vt horum subsequenti narratione præmissæ doctrinæ veritatem,& sublimitatem confirmet, quæ causa illi fuit, vt rationem temporum seruare non semper curauerit. Agendum igitur prius illi erat de monitione scribæ, & alijs de quibus ab art.65. ad 73. Secundo de confricatione spicarum & alijs de quibus art.103. 104. 105. ac deinde de serm. Domini.

45 *Necessitas omnium perficiendi legem.* *Mat.* 5. 13
Horum locus est post art. 82.

46 *Documenta perfectionis Euãgelicæ quo ad mansuetudinẽ* *Mat.*5.20

47 *Quo ad continentiam.* *Mat.*5.27

48 *Quo ad iuramenta.* *Mat.*5.33

49 *Quo ad patientiam.* *Mat.*5.38
Infr.art.84.Luc.6.27.proprio loco.

50 *Quo ad dilectionem inimicorum.* *Mat.*5.43
Infr.art 85.Luc.6 32. proprio loco.

51 *Quo ad eleemosynam.* *Mat.* 6. 1
Horum locus est post art. 85.

52 *Quo ad orationem.* *Mat.*6. 5

53 *Quo ad ieiunium.* *Mat.*6.16

54 *Quo ad superflua non comparanda.* *Mat.*6.19

55 *Quo ad necessaria non solicite com-*

te comparanda. Mat.6.24 An.Ch.32

56 *Quo ad aliena non iudicanda.* Mat.7. 1
Infr.art. 86.Luc.6.37.proprio loco.

57 *Quo ad sacra dispensanda* Mat.7. 6
Horum locus est post art.86.

58 *Quo ad prædicta acquirenda,* Mat.7. 7

59 *Quo ad falsa præcauenda.* Mat.7.15
Infr.art.87 Luc.6.39. prop. loco.

60 *Quo ad bonorum operum perfectionem.* Mat.7.21
Infr.art 88.Luc.6.46. prop. loco.

61 *Leprosus.* Mat. 8. 1 / Mar. 1. 40 / Luc. 5. 12 — Anticip. cōmunis Mat.Mar. & Lucæ.

Leprosum curatum fuisse immediate post sermonem Domini in monte habetur apud Mat. Contrarium tamen videtur dicendum, primo quia Marc. post curationem Leprosi acturus de Paralytico, qui ante Dominum per tectum dimissus fuit, ait: Dominum intrasse iterum in Capharnaum post dies octo, ac curauisse paralyticum. At paralyticus curatus fuit multo ante sermonem Domini in monte, vt paulo infra videbimus. Cum ergo curatus prius fuerit leprosus deinde paralyticus non videtur de eo agendum post sermonem, sed multo ante sermonem.
Secundo quia Lucas non agit de leproso post sermonem simul cum Mat. sed multo ante scilicet in principio ferè primæ peragrationis, quo in loco de eodem agit etiam Marc.
Respondetur certam ac manifestam esse continua-

An. Ch. 31 nuationem Mat. ac proinde omnino dicendum est, agendum esse de leproso immediate post sermonem Domini in monte, neque contraria obstare.

Anticip. pertinens ad ar. 32.

Ad primum enim dicitur, In Grecis exemplaribus, & in Latina editione vulgata, non haberi post dies octo, sed solum post dies; verba vero illa: & iterum intrauit Capharnaum post dies cap. 2. vers. 1. non esse referenda ad proximè dicta de leproso, nullam enim significant continuationem cum illis; sed ad alium ingressum Domini Capharnaum, de quo prius locutus fuerat Marc. cap. 1. vers. 21.

Ad secundum dicendum Lucam secutum esse ordinem Marci, qui de leproso agens in principio ferè prima peragrationis, non ordinis rerum, aut temporis, sed rei ad primam peragrationẽ pertinentis, aut loci eiusdem, vel propinqui rationem habuisse videtur, cum ea quæ tunc refert, vel Capharnai vel prope euenerint. Dicendum est igitur omnes agere de leproso per anticipationem. Matt. quidam per prosecutionem primæ anticipationis. Marc. per primam, & vnicam, Lucam per tertiam. proprium vero locum de ipso agendi esse post sermonem Domini secundum Luc. post art. 88.

62 *Seruus Centurionis.* *Mat.* 8. 5
Infr. art. 89. Luc. 7. 1. prop loco.

Agit hoc loco de seruo Centurionis complens primam anticipationem. De eadem agit infr. Luc. prop. loco.

Recapit. 1. Mat.

63 *Socrus Simonis.* *Mat.* 8. 14
Supr. art 40. Mar. 1. 29. Luc. 4. 38 prop. loco.

64 *Curatio multorum.* *Mat.* 8. 16
Supr. art. 42. Marc. 1. 32. Luc. 4. 40 prop. loco.

Reca-

Recapitulatio prima Mat. vt dictum est supra duorum tantum articulorum de rebus gestis ante primæ peragrationis initium, quas resumit occasione reditus Domini Capharnaum, ac proinde loci eiusdem, in quo prius, scilicet ante peragrationē curati fuerant Socrus Simonis, & alij. An. Ch. 31

65 Monitio Scribæ. Mat. 8. 18
Infr. art. 163. Luc 9. 57. per secunda recapitul.

Absoluta prima anticipatione, & prima recapitulatione reuertitur Mat. ad ea narranda quæ primo gesta fuerāt in prima peragratione ante sermonem Domini, ac ordinem prosequitur vsque ad art. 74. Horum enim nouem Articulorum continuatio, & connexio adeo euidens est apud Mat. vt nulla ratione separari debeant. Quare dicendum est, quæ ex his a Marc. & Luc. alio ordine narrantur, præter ordinem rerum gestarum dicta esse, ac per recapitulationem. Quod vero hæc euenerint in prima peragratione ante sermonem Domini constat ex vocatione Matthæi. Prius enim vocatus fuit: deinde vna cum alijs electus Apostolus, ac immediate post electionem Apostolorum habitus sermo in monte. Quare cum reliqua, quæ in his nouem Articulis narrantur manifestam habeant connexionem cum vocatione Matt. idem de omnibus iudicandum est. Quod vero ea ex his, quæ alio ordine a Marco, & Luca narrantur per recapitulationem dicantur, in singulis suo loco facile ostendi potest. Quod igitur ad monitionem scribæ pertinet, minus necessaria videtur continuatio ad ea quæ cum proximis habet Lucas, quando de his agit, quam ad ea, quæ in sequenti art. habet hoc loco Matt. Quare magis ad hunc locum hæc pertinere dicendum est quam ad illum Lucæ.

Prosecutio ordinis Matt.

An.Ch.31

66 Maris tempestas. Mat. 8. 23

Infr. art. 123. Mar.4. 35. per primā Luc. 8. 23. per secundam recapitul.

Verba Mat. ostendunt necessariam connexionem huius art. cum superiori vt dictum est. Huic tamen ordini videntur obstare Mar. & Lucas qui eadem infra habent post parabolas. Sed præcipue Marc. Primo, quia videtur affirmare maris tempestatem secutam esse nocte sequēti post expletas parabolas. Subdit enim: & ait illis in die illa, cum sero esset factum, transeamus contra &c. Secundo quia connectit eadem cum seqq. nam post maris tempestatem, dæmoniacum gerasenum, & Iairum ait: & egressus inde abijt in patriam suam cap. 6. vers. 1. Ad primum dicendum per illa verba: in illa die &c. Significari tempus indefinitè; est enim ac si diceret: in illo tempore quo factum est quod narrari incipit. quod declarat ibidem Lucas dicens: In vna dierum. Ad secundum dicendum per illa verba: & egressus inde non signari tempus definite, neque egressum ex domo Iairi, sed ex prouincia Capharnai, in qua prius gesserat Dominus, quæ vltimo referuntur a Marco ante hæc verba, ac deinde multis transactis postremo parabolas docuerat, quod aperte ibi docet Mat. & factum est cum consummasset Iesus parabolas istas, transijt inde, & veniens in patriam suam docebat eos &c. cap. 13. vers. 53. Dicendum est igitur Mar. & Luc. de tribus hoc loco prætermissis infra agere per recapitul. occasione loci: Idem enim littus videtur fuisse iuxta Capharnaum, & vnde prius nauim soluit quando secuta est tempestas, & vbi postea ex naui parabolas docuit, vt ex Matt. præcipue intelli-

telligi potest, sunt enim in littoribus loca quædam commodiora ad conscendendum naues, & consueta. An. Ch. 31

67 Dæmoniaci Gerasehi. Mat. 8. 28
Infr. art. 124. Mar. 5. 1. Luc. 8. 26.

68 Paralyticus per tectum demissus. { Mat. 9. 1 / Luc. 5. 17 / Mar. 2. 1 }

Cum paralytici huius curatio precesserit vocatione Mat. certum est precessisse etiam Apostolorum electionem, ac sermonem Domini in Monte.

69 Matthæi vocatio. { Mat. 9. 9 / Mar. 2. 13 / Luc. 5. 27 }

Post paralytici curationem secutam esse Mat. vocationem constat etiam apud Mar. & Luc. certum vero est vocatum fuisse ante sermonem Domini.

70 Discipuli Ioannis. { Mat. 9. 14 / Mar. 2. 18 / Luc. 5. 33 }

Eodem loco, & tempore post Matth. vocationem euenisse, quæ hoc art. narrantur consentiunt tres Euangelistæ.

71 Iairus, & mulier fluxum sanguinis patiens. Mat. 9. 18

Infr. art. 125. Luc. 8 40. per tertiam recapitulat. Marc. 5. 21. per secundam recapitulationem. Conueniunt tamen id esse actum post reditum ex regionem Gerasenorum iuxta mare.

72 Duo cæci. Mat. 9. 27
73 Primus demoniacus mutus. Mat. 9. 32

Se-

An.Ch.32

Secundum Pascha.

Ratio ordinis. Dubitatur an festum Iudæorum de quo in hoc articulo meminit Ioan. fuerit Pascha, alij negant, alij affirmant. Videtur probabilior affirmatio & ad continuationem Euang. commodior, iuxta quam initium secundi anni prædicationis Christi accipiendum est, quare conuenienter præponitur confricationi spicarum, quia in Palestina post Pascha spicæ erant maturæ, vt paulo infra dicitur.

Hoc in regione Capharn. non longe a ciuitate post secundum Pascha accidisse dicendum est. Quod in regione Capharnaum acciderit ex eo constat: quod in eorum regione discipuli spicas collegerunt in quarum Synagoga postea Dominus manum aridam cuidam restituit. quod & si ex Marc. & Luc. satis colligi possit, euidentius tamen ex Mat cap. 12. vers. 9. qui post confricationem spicarum de manu arida acturus, ait: & cum inde transisset venit in synagogam eorum, sed hanc fuissem synagogam Capharnaum habetur ex Marco: qui ait Dominum post curationem manus aridæ secessisse ad mare cap. 3. vers. 7. deinde ascendisse in montem, in quo Apostolos

elegit vers. 13. Hæc autem loca pertinere ad ciuitatē Capharnaū certum est. Quare &c. Quod autem id non longe a ciuitate euenerit constat ex Pharisæorum quærela in discipulos Domini. Si enim discipuli a ciuitate longe abfuissent, à Pharisæis reprehensi non fuisset die Sabbati, nam ea die Iudæi, præcipue vero pharisæi longa itinera non agebant, sed ea tantum, quæ illa die concessa seu consueta erant, vnius, scilicet, aut duorum milliariorum. Hoc enim esse iter sabbati habetur per illud Lucæ. Act. 1. 12. Sabbati habens iter. An. Ch. 32

Quod vero id euenerit post Pascha, patet, quoniam eo tempore spicæ in ijs regionibus erant maturæ. Offerebatur enim Domino manipulus spicarum secundo die Paschæ Leuit. 23. 11. & ex eis ea die panem & alia conficere licebat, prout confecerunt anno primo ingressus in terram promissionis hebræi. Ios. 5. 11. Sed ante oblationem manipuli panem, & alia conficere, erat lege prohibitum Leuit. 23. 14. ab eadem vero ex aliena segete spicas frangere, & manu conterere, sed non falcem immittere, concessum. Deut. 23. 25. eas tamen sabbato colligere, aut parare videtur prohibitum, Exod. 35. 3. & clarius ex ijs quæ Exod. 16. vers. 22. 23. & seqq. Quare cū discipuli reprehendantur de collectione spicarum in sabbato tantum, neque eisdem obijciatur, quod ante diem oblationis manipuli id agerent, dicendum est id accidisse post Pascha, quo tempore id solum prohibitum in sabbato relinquebatur, Id ipsum videtur posse confirmari ex Luc. dicente, id factum esse in sabbato secundoprimo. Per primum enim accipiendum videtur sabbatum incidens intra hebdomadam Paschæ, ac inter ipsos dies Paschales. Per secundoprimum accipiendum proximum sequens. Hoc enim erat primum ex sabbatis communibus.

Messem iam maturam Chanæorum metebant Ioseph. 5. Antiquit. Iud. 1.

An.Ch.32 bus, & secundum respectu illius quod incidit in hebdomada Paschæ. Est igitur ac si diceret factum est in sabbato sequenti sabbatum paschale quod dignitate, & ordine erat primum cuius respectu hoc fuit secundum, sed inter sabbata communia primum. Videntur igitur hæc gesta esse in primo sabbato post dies paschales redeuntibus discipulis ac Domino ex Ierusalem in Galilæam, ac Capharnaum appropinquantibus. Quod vero hoc Pascha fuerit secundum prædicationis Domini, omni dubitatione caret, nam nec illud primum de quo supr. art. 31, neque tertium de quo infr. art. 131.

Ex his sequitur ista ad hunc locum pertinere ac proinde a Marc. & Luca Marc. sequente iuxta ordinem rerum gestarum narrari. Marcus enim ea quæ dicit de confricatione spicarum, & curatione manus aridæ, cum ijs quæ postea refert, manifeste connectit, idest, cum ingressu Domini in nauim, hunc vero cum electione Apost. vt necessario fatendum sit, hæc contigisse ante sermonem Domini in Monte, ac proinde in his ordinem Marci esse sequendum. Cum igitur Matt. de his agat infra post missionem Apostolorum ad prædicandum, constat, ipsum tunc loqui per recapitulationem, quod etiam confirmatur, quoniam certi ac definiti temporis non meminit, nam in principio art. de confricatione spicarum, ait: In illo tempore: quibus verbis tẽpus indefinitè significatur. Neque vllo modo obstare potest quod hæc sequentibus connectere videatur, cum his expletis mox addat: Tunc oblatus est ei dæmonium habens cap. 12. 22. quia cum illius dæmoniaci liberatio secuta sit post sermonem Domini in monte, spicarum vero confricatio sermonem præcesserit vt dictum est, nullo modo connecti valent, & ideo illa particula: Tunc, accipienda est impro-

prie,

prie, prout sæpe accipi solent ab Euangelistis huiusmodi dictiones tempus significantes. An.Ch.32

79 Manus arida. | Mar. 3. 1 / Luc. 6. 6

Infr. art. 104. Matt. 12. 9. per secundam recapitulationem.

Adde art. 105. Matt. 12. 15. De mansuetudine Christi.

80 Ingressus in nauiculam. Mar. 3. 7

81 Electio Apostolorum. | Mar. 3. 13 / Luc. 6. 12

Sermo Domini in Monte, secundum Lucam.

82 Pertinentia ad beatitudinem. Luc. 6. 17
Supr. art. 44. Matt. 5. 1. per primam anticipat.

83 Pertinentia ad miseriam. Luc. 6. 24
Adde art. 45. 46. 47. 48. quorum hic proprius est locus.

84 Documenta Euangelica quo ad patientiam. Luc. 6. 27
Supr. art. 49. Matt 6 39.

85 Quo ad dilectionem inimicorum, & beneficentiam. Luc. 6. 32
Supr art 50. Matt. 5.44. Adde art. 51. 52. 53. 54. 55. cap. 6.

86 Quo ad aliena non iudicanda. Luc. 6. 37
Supr. art 56 Matt. 7. 1. cui adde 57. 58.

87 Quo ad falsa vitanda. Luc. 6. 43
Supr. art. 59. Matt. 7. 15.

An.Ch.32 88 Bonorum operum neceſſitas. Luc. *6.* 46
Supr art.*60.* Matt.7.21.

Hoc loco agendum erat de leproſo vt dictum eſt ſupr. art *61.*

89 Seruus Centurionis. Luc. 7. 1
Sup.art *62.*Matt 8.5 per primam anticipationẽ.

90 Filius viduæ Naim. Luc. 7. 11

Poſt hunc art. agendum eſſet de legatione Ioannis & reliquis de quibus infr. art. *98 99.*100.101.& 102. occaſione enim reſurrectionis filij viduæ Naim videtur motus Ioan. ad mittendum diſcipulos ſuos ad Dominum. ſicut & fratres eius ad ipſum perquirendum: exijt enim ſermo vt ait Luc. in vniuerſam Iudæam. Facile vero peruenire potuit Nazareth, quoniam non multum diſtabat a Naim.

Anticip. ſecunda Mat.

*9*1 Initium ſecundæ peragrationis Galileæ. Mat. *9.* 35
Idem infr. Mar. *6.6.* art.127. prop.loco.

Initium ſecundæ peragrationis connectendum eſt cum miſſione Apoſtolorum vt patet ex Marc. & Mat. qui nihil inter iſta narrant actum à Domino, ob eandem rationem dicendum eſt connexam eſſe miſſionem Apoſtolorum, & reditum, quoniam non referunt Euangeliſtæ quidpiam à Domino peractum abſentibus Apoſtolis. docuiſſe tantum, & prædicaſſe tradit Matt. 11.1. conſtat præterea connexa eſſe reditum Apoſtolorum ad Dominum, ac receſſum in deſertum Bethſaide de quo in art. 138. poſt quem quoniam Euangeliſtæ ab ordine rerum geſtarum vix amplius recedunt dicendum eſt primo Matt. de

ini-

initio secundæ peragrationis, missione Apostolorum ac prosecutione peragrationis sine Apostolis hoc loco agere per anticipationem, ac præmittere Christi doctrinam pro Apostolorum instructione traditam eiusdem operibus, prout supra egit, quando præmisit miraculis sermonem in Monte. Secundo omnia quæ habentur infra ab art. *98.* de legatione Ioannis vsque ad art. *126.* de prædicatione in ciuitate Nazareth præcessisse secundã peragrationem ac missionem Apostolorum: & ideo quod ad rerum gestarum ordinem spectat de ipsis prius agi debuisset, ac deinde post art. *126.* tractandum erat de hac secunda pergaratione, & reliquis subsequentibus ad hanc secundam anticipationem pertinentibus. An.Ch. 32

92 *Missio Apostolorum &c.* *Mat.*10. 1
Infr art.128.Marc.*6.7*.Luc.*9.1*.proprio loco.

93 *Instructio quo ad conuersationem.* *Mat.*10. 9
Horum quinque art. locus est post art.128.

94 *Quo ad persecutiones tolleranda.* *Mat.*10.17

95 *Quo ad mortem ferendam.* *Mat.*10.27

96 *Quo ad pietatem in Deum.* *Mat.*10.34

97 *Prosecutio peragrationis sine Apostolis.* *Mat.*11.1

98 Legatio Ioannis. {Mat. 11. 2 / Luc. 7. 17} Secunda prosecutio ordinis Matt.

Absoluta secunda anticipatione resumit Matt. ea quæ euenerunt in prima peragratione post serm. Domini ac post leprosum & seruum Centurionis.

An. Ch. 3a

99 Laudes Ioannis. — Mat. 11. 7; Luc. 7. 24

Anticip. dubia Mat.

100 *In Iudaos impœnitentes.* *Mat.* 11. 21
Simil infr. art. 177. Luc. 10. 12.

101 *Gratiarum actio.* *Mat.* 11. 26
Simil. infr. art. 178 Luc. 10. 21.

Quæ his duobus articulis continentur quidam censent dicta esse per anticipationem moti similitudine eorum quæ infra habet Lucas. non est tamen a ratione alienum hæc pauca bis dicta fuisse a Domino, cum & alia quædam non semel dicta ab eodem legantur.

102 Peccatricis conuersio. Luc. 7. 36

Recapit. 2. Mat.

103 *Confricatio spicarum.* *Mat.* 12. 1
Supr. art. 78 Mar. 2. 23. Luc. 6. 5 proprio loco.

104 *Manus arida.* *Mat.* 12. 9
Supr. art. 79. Mar. 3. 1. Luc. 6. 6 prop. loco.

105 *Mansuetudinis Christi testimonium.* *Mat.* 12. 15
Eius locus est post art. 79.

Quæ in his tribus articulis continentur, pertinēt ad secundam recapitulationem Matt. eorum quæ secundo euenerunt in prima peragratione Galileæ ante sermonem Domini in Monte, vt dictum est supr. art. 44. & 78 cuius locus apud eūdem Matt. esset post eiusdem art. 73.

Tertia prosecutio ordinis Mat. vsque ad art. 126.

106 Exitus consanguineorū Christi. Mar. 3. 20

107 Dæmoniacus cæcus, & mutus. Mat. 12. 20
Infr. art. 184. Luc. 11. 14. per tertiam recapitul.

Abso-

Absoluta secunda recapitulatione de confricatione spicarum reuertitur Matt. ad ea narranda, quæ tertio, & postremo euenerunt in prima peragratione Galileæ post serm. Domini, ac legationem Ioannis nunquam fere amplius ab ordine rerum gestarum recessurus. An.Ch 32

108 Confutatio Pharisæorum. {Mat. 12. 24 / Mar. 3. 22}

Infr. art. 185. Luc. 11. 15.

Marc. de eisdem agit immediate post electionem Apostolorum, sed constat ipsum multa prætermittere ac præcipua quædam seligere, prout hoc loco sunt ea, quæ Dominus in confutatione Pharisæorum tradidit, ac deinde illa, quæ per parabolas docuit. Lucas de eisdem agit infra neque enim dicendum est, hæc non esse eadem cum illis, licet quædem ipse addat, aut quædem paululum immutato ordine referat. Dubitandũ potius est: An à Luca per recapitulationem dicatur vel à Matt. & Marc. per anticipationem. connectit enim ea Luc. antecedentibus de perseueratione in oratione, Nam postea ait: & erat eijciens dæmonium cap. 11. 14. sed manifestius sequentibus nam post inuectiuam in Pharisæos mox prosequitur: & cum loqueretur rogauit illum quidam Pharisæus. At illa dictio. Et est coniunctiua quare &c. Sed respondetur per huiusmodi verba non significari continuationem ac connexionem rerum, sed sermonis tantum ac nouæ narrationis initium, neque tempus definitum, sed quodcunque. est enim ac si diceret. Sciendum est etiam quod erat aliquando eijciens dæmonium, sciendum est etiam quod aliquando cum loqueretur. Quare &c. Quod vero ad hunc locum pertineat probatur, Primo ex clarissima continuatione Matt. Nam

An.Ch.32 post Pharisæorum confutationem ait: adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater eius & fratres stabant foris c.12 46. Secundo quia Mat. & Mar. dicunt hæc contigisse in domo, quæ nulla alia videtur fuisse quam domus Capharnaum, vt ex eijsdem patet. At Lucas non rationem loci habuit in his, prius enim de oratione agens, dixerat: & factum est cum esset in loco quodam orans, cap. 11. 1. dicendum est igitur hæc euenisse in Galilæa, & non in Iudæa, nam Dominus post migrationem in Iudæam, de qua Lucas egerat in art. 161. non amplius in Galilæam redijt, ac proinde à Matt. & Marc. iuxtam ordinem rerum gestarum referri, a Luca verò per recapitulationem.

Aduentum Matris, & fratrum Domini, ipso adhuc existente in domo contigisse etiam apud Luc. certum est, quare de his ipsum infra agere per recapitul. cum alijs quibusdam quæ prætererat dicendum est.

113 Pa.

113	Parabola ſeminantis.	Luc. Mar. Mat.	8. 4. 13.	1 1 1 An.Ch.32
114	Propoſitionis parabolarũ vſus, & ratio.	Mar. Luc.	4. 8.	21 17
115	Parabola ſeminis germinantis.	Mar.	4.	26
116	Zizaniorum.	Mat.	4.	26
117	Grani ſinapis.	Mat. Mar.	13 4.	31 30
118	Fermenti.	Mat.	13.	33
119	Locutio Domini in parabolis	Mat. Mar.	13 4.	34 33
120	Explicatio parabolę zizaniorũ.	Mat.	13.	36
121	Parabola theſauri.	Mat.	13.	44
122	*Aduentus matris & fratrum Christi.* Supr. art 112. Mat. 12. 46. Mar. 3. 31. prop. loco	*Luc.*	8.	20
123	*Maris tempeſtas.* Supr. art. 66. Mat. 8. 23. prop. loco.	Mar. Luc.	4. 8.	35 23
124	*Dæmoniacus Geraſenus.* Supr. art. 67. de duobus Mat. 8. 28. prop. loco.	Mar. Luc.	5. 8.	1 26
125	*Iairus, & mulier fluxum ſanguinis patiens.* Supr. art. 71 Mat. 9. 18. proprio loco.	Luc. Mar.	8. 5.	40 21

An.Ch.33

126 Prædicatio in synagoga Nazareth. Mar. 6. 1 / Mat. 13. 53
Supr.art.36.Luc 4.16. per secundam recapit.

127 Initium secundæ peragrationis Galilææ. Mar. 6. 6
Supr. art.91.Mat.9.35. per secundam recapitul.

128 Missio Apostolorum. Mar. 6. 7 / Luc. 9. 1
Supr.art.92Mat.10.1. per eandem anticipat.
Add.art.93.94.95.96.97.

129 *Incarceratio Ioan.* Mat. 14. 1 / Mar. 6. 14
Supr art.22.Luc.3.20. per primam recapitul.
Proprius locus est post art.33.

An.Ch 33 A Martio ad Augustum.

130 Decollatio Ioannis: Luc. 9. 7 / Mat. 14. 6 / Mar. 6. 18

Ante tertium Pascha. Ioan.6.4.

131 Quinque panes. Mat. 14. 13 / Mar. 6. 30 / Luc. 9. 10 / Ioan. 6. 1

132 Iesus supra mare. Mat. 14. 22 / Mar. 6. 45 / Ioan. 6. 16

133 Petrus supra mare. Mat. 14. 28

134 Ascensus Christi in nauim. Mar. 6. 51 / Mat. 14. 32 / Ioan. 6. 21

135 Ægro-

An.Ch. 33

135	Ægrorum delatio ad Chriſtum.	Mat.	14.	34	
		Mar.	6.	53	
136	Sermo de cibo cæleſti.	Ioan.	6.	22	
137	Diſcipulorum diſceſſus.	Ioan.	6.	61	
238	Permanſio in Galilæa.	Ioan.	7.	1	
139	Illotæ manus.	Mat.	15.	1	
		Mar.	7.	1	
140	Chananea.	Mat.	15.	21	
		Mar.	7.	24	
141	Surdus, & mutus.	Mar.	7.	31	
142	Muti Cæci.	Mat.	15.	29	
143	Septem panes.	Mat.	15.	32	
		Mar.	8.	1	
144	Petitio ſigni de Cælo ſecunda.	Mat.	16.	1	
		Mar.	8.	11	
145	Cæcus.	Mar.	8.	22	
146	Petri confeſſio, & paſſionis Chriſti prædictio prima.	Mat.	16.	13	Circa finem Iulij
		Mar.	8.	27	
		Luc.	9.	18	
147	Petri correptio.	Mat.	16.	22	
		Mar.	8.	33	
148	Chriſti imitatio.	Mat.	16.	24	
		Mar.	8.	34	
		Luc.	9.	23	
149	Transfiguratio.	Mat.	17.	1	
		Mar.	9.	1	
		Luc.	9.	28	
150	De aduentu Eliæ interrogatio.	Mat.	17.	10	
		Mar.	9.	10	

151 Luna-

169 Adul-

169	Adultera.	Ioan.	8.	1	An Ch. 33
170	Prouocatio ad Christum sequendum &c.	Ioan.	8.	12	A Septéb. ad Nou.
171	Comminatio contra infideles.	Ioan.	8.	21	
172	Monitio ad perseuerantiam, &c.	Ioan.	8.	31	
173	Fructus fidei &c.	Ioan.	8.	51	
174	Cæcus à natiuitate.	Ioan.	9.	1	
175	Pastor, fur, mercenarius.	Ioan.	10.	1	
176	Electio 72. discipulorum.	Luc.	10.	1	
177	In Iudæos impœnitentes. Simil. supr art 100. Mat. 11. 21.	Luc.	10.	12	
178	Reditus 72. discipulorum.	Luc.	10.	17	
179	Gratiarum actio. Simil. sup. art. 101. Mat. 11. 26.	Luc.	10.	21	
180	Samaritanus.	Luc.	10.	25	
181	Initium peragrationis Iudeæ post missionem 72. discipulorum, Martha, & Maria.	Luc.	10.	38	
182	Oratio Dominica.	Luc.	11.	1	
183	Perseueratio in oratione.	Luc.	11.	5	
184	*Dæmoniacus mutus.* Supr. art. 107. Mat. 12. 22. prop. loco.	*Luc.*	11.	14	
185	*Confutatio Pharisæorum.* Supr. art. 108. Mat. 12. 44. Mar. 3. 22.	*Luc.*	11.	15	
186	*Immundi spiritus prauitas.* Supr. art. 110. Mat. 12. 45.	*Luc.*	11.	24	
187	*Acclamatio mulieris.*	*Luc.*	11.	27	Tertia recapitul.
188	*Petitio signi de cælo prima.* Supr. art. 110. Mat. 12. 38.	*Luc.*	11.	29	
189	*Spiritualis luminis rectus vsus.*	*Luc.*	11.	33	
190	In hypocrisim.	Luc.	11.	37	
191	Quæ timenda.	Luc.	12.	1	
192	Vana solicitudo.	Luc.	12.	13	
193	Solicitudo quorum vitanda.	Luc.	12.	22	

194 So-

An.Ch.33	194	Solicitudo quorum habenda.	Luc. 12. 32
	195	Fidelis dispensatio, & vsus donorum Dei.	Luc. 12. 41
	196	Agnoscendum tempus pœnitentiæ, & gratiæ.	Luc. 12. 54
	197	Pœnitentia agenda.	Luc. 13. 1
	198	Mulier inclinata.	Luc. 13. 10
	199	Granum sinapis, & fermentum. Supr. art. 117. 118.	Luc. 13. 17
	200	Angusta cæli porta.	Luc. 13. 22
	201	Prædictio de loco mortis Christi.	Luc. 13. 31
	202	Hydropicus.	Luc. 14. 1
	203	Humilitas sequenda.	Luc. 14. 7
	204	Conuiuia pauperibs paranda.	Luc. 14. 12
	205	Cœna magna.	Luc. 14. 16
	206	Omnibus renunciandum.	Luc. 14. 25
Die 25.	207	Encœnia.	Ioan. 10 22
Nouemb.	208	Ouis, & drachma repertæ.	Luc. 15. 1
	209	Filius prodigus.	Luc. 15. 11
	210	Villicus dissipans.	Luc. 16. 1
	211	In auaros.	Luc. 16. 10
	212	Diues Epulo, & Lazarus.	Luc. 16. 19
Recapit. 4. Lucæ.	213	*Scandalum cauendum.* Supr. art. 156.	*Luc.* 17. 1
	214	*Correctio fraterna.* Supr. art. 158.	*Luc.* 17. 4
	215	Petitio fidei.	Luc. 17. 5
	216	Commendatio humilitatis.	Luc. 17. 7
Recap. 5. Lucæ.	217	*Decem Leprosi.* Eius locus est post art, 162.	*Luc.* 17. 11
	218	Aduentus iudicij.	Luc. 17. 20
	219	Iudex, & Vidua.	Luc. 18. 1
	220	Pharisæus, & publicanus.	Luc. 18. 9
	221	Migratio in fines Iudææ.	Mat. 19. 2; Mar. 10. 1

222	Repudium illicitum.	Mat.	19.	3	An.Ch.33
		Mar.	10.	2	
222	Paruulorum oblatio.	Mat.	19.	23	
		Mar.	10.	13	
		Luc.	18.	15	
223	Diuitiarum impedimentum.	Mat.	19.	16	
		Mar.	10.	17	
		Luc.	18.	18	
224	Prœmium pauperum Christi.	Mat.	19.	16	
		Mar.	10.	27	
		Luc.	18.	28	
225	Operarij.	Mat.	20.	1	
226	Lazari resurrectio.	Ioan.	11.	1	An.Ch.34
227	Primum concilium cõtra Christũ.	Ioan.	11.	47	
228	Migratio in Ephrem.	Ioan.	11.	54	
229	Prædictio mortis secunda.	Mat.	20.	17	
		Mar.	10.	32	
		Luc.	18.	13	
230	Filij Zebedei.	Mat.	20.	20	
		Mar.	10.	35	
231	Cæcus ante ingressum Iericho.	Luc.	18	35	
232	Zachæus.	Luc.	19.	1	
233	Decem Mnarum distributio.	Luc.	19.	11	
234	Cæci post egressum è Iericho.	Mat.	20.	29	
		Mar.	10.	46	
235	Vnctio pedum Christi secunda. Prima supr. art. 101. Luc. 7. 36. Vnctio capitis infra art. 271. Mat. 26. 6. Mar. 14. 3.	Ioan.	12.	11	
236	Palmæ.	Ioan.	12.	12	
		Mat.	21.	1	
		Mar.	11.	1	
		Luc.	19.	29	
237	Fletus super Ierusalem.	Luc.	19.	41	
238	Ingressus in Ierusalem.	Mat.	21.	10	

256 Chri-

256	Christus quomodo filius Dauid.	Mar.	12.	35	An.Ch.34
		Luc.	20.	41	
		Mat.	22.	41	
257	In hypocrisim Pharisæorum.	Luc.	20	45	
		Mar.	12.	38	
		Mat.	23.	1	
258	In alia eorum vitia.	Mat.	23.	13	
259	Prædictio beneficentiæ, & vindictæ in Iudæos.	Mat.	23.	34	
260	Duo minuta viduæ.	Mar.	12.	41	
		Luc.	21.	1	
261	Prædictio euersionis Ierusalẽ.	Mat.	24.	1	
		Mar.	13.	1	Feria 3.
		Luc.	21.	5	vespere.
262	Signa proxima euersionis.	Luc.	21.	20	
		Mar.	13.	14	
		Mat.	24.	15	
263	Iudicij signa.	Luc.	21.	25	
		Mat.	24.	29	
		Mar.	13.	24	
264	Dies, & hora iudicij ignota.	Luc.	21.	34	
		Mar.	13.	32	
		Mat.	24.	36	
265	Paterfamilias vigil.	Mat.	24.	43	
266	Decem Virgines.	Mat.	25.	1	
267	Talentorum distributio.	Mat.	25.	14	
268	Iudicium.	Mat.	25.	31	
269	Populi concursus ad Christum.	Luc.	21.	37	
270	Concilium secundum contra Christum.	Mat.	26.	1	
		Mar.	14.	1	
		Luc.	22.	1	
271	*Vnctio capitis Christi.*	Mat.	26.	6	
		Mar.	14.	3	

Vnctio pedum prima art. 102. Luc. 7. 36. secunda art.235.Ioan.12.1.

Reca-

An. Ch. 34

Recapitul. Matt. & Marc. occasione ostendendi causam cur Iudas Dominum tradiderit.

Fer. 4.	272	Pactum proditionis Christi.	Mat. 26. 14 Mar. 14. 10 Luc. 22. 3
Feria 5. mane.	273	Præparatio Paschæ.	Mat. 26. 17 Mar. 14. 12 Luc. 22. 7
	274	Ablutio pedum Apostolorum.	Ioan. 13. 1
Vespere.	275	Exhortatio ad humilitatem.	Ioan. 13. 12
	276	Notatio proditoris, & instructio Eucharistiæ.	Mat. 26. 21 Mar. 14. 18 Luc. 22. 15 Ioan. 13. 21
	277	Secunda contentio Apostolorum de primatu.	Luc. 22. 24
	278	Proximè Christi glorificationis, & absentiæ prædictio, & potissima Apostolorum instructio.	Ioan. 13. 31
	279	Prædictio negationis Petri.	Ioan. 13. 36 Mat. 26. 30 Mar. 14. 26 Luc. 22. 31
	280	Maxime permutationum, ac perturbationum, & aliorum malorũ prædictio.	Luc. 22. 35
	281	Consolatio Apostolorum &c.	Ioan. 14. 1
	282	Prosecutio consolationis &c.	Ioan 14. 15
	283	Exhortatio ad perseuerantiam in dilectionem Christi &c.	Ioan. 15. 1
	284	Exhortatio ad ferendas persecutiones.	Ioan. 25. 18
	285	Ratio prænunciationis persecutionum &c.	Ioan. 16. 1

317 Cen-

317	Centurio.	Mat.	27.	53
		Mar.	15.	39
		Luc.	23.	47
318	Mulieres Christum sequentes.	Luc.	23.	49
		Mat.	27.	55
		Mar.	15.	40
319	Lateris apertio.	Ioan.	19.	31
320	Depositio ex Cruce, & sepultura.	Mat.	27.	57
		Mar.	15.	42
		Luc.	23.	50
		Ioan.	19.	38
321	Custodia sepulchri.	Mat.	29.	62
322	Manifestatio resurrectionis.	Mar.	16.	1
		Mat.	28.	1
		Luc.	24.	1
323	Relatio mulierum de resurrectione.	Luc.	24.	9
		Ioan.	20.	1
324	Cursus Petri, & Ioannis ad monumentum.	Luc.	24.	12
		Ioan	20.	3
325	Prima Christi apparitio Magdalenæ.	Mar.	16.	9
		Ioan.	20	11
326	Secunda apparitio mulieribus.	Mat.	28.	9
327	Concilium Iudæorum de occultanda resurrectione.	Mat.	28.	11
328	Tertia, & quarta apparitio Petro, & duobus discipulis.	Mar.	16.	12
		Luc.	24.	13
329	Quinta apparitio vndecim.	Luc.	24.	36
		Ioan.	20.	19
		Mar.	16.	14
330	Commestio Christi.	Luc.	24.	41
331	Munus, & potestas Apostolorum.	Mar.	16.	15
		Ioan.	20.	21
		Luc.	24.	44
	Infr. art. 338. Matt. 28 17. per recapit.			
332	Sexta apparitio Thomæ.	Ioan.	20.	24
333	Miraculorum Christi multitudo.	Ioan.	20.	30
334	Septima apparitio septem discipulis.	Ioan.	21.	1

Indicis primi Textualis finis.

APPENDIX
PRIMI INDICIS

Continens ea quæ ob anticipationes vel recapitulationes bis inueniuntur in Euangeliorum connexione.

Art. *Incarceratio Ioannis.*

21 Luc.3.20 per primam anticipationem.
29 Mat 14.3 per tertiam recapit. Mar. 6.17. per ſecundam, eius locus eſt poſt art.33.

Socrus Simonis.

40 Mar.1.29.Luc.4.38. prop loco.
63 Mat.8.14. per primam recapit.

Curatio multorum.

41 Mar. 1.32.Luc.4.41.prop loco.
64 Mat.8.16.per eamdem recap.

Monitio Scribæ.

65 Mat. 8 18 prop loco
163 Luc 9 57. per ſecundam recapit.

Maris tempeſtas.

66 Mat 8.23.prop.loco.
123 Mar. 4.35 per primam recapit.Luc.8.23. per 2.

Dæmoniacus ferus.

67 Mat.8.28.prop.loco.
124 Marc.5.1. Luc.8.36 primam recapitul.

Iairus.

71 Mat. 9.18. prop.loco.
125 Luc.8.40 Mar.5.21. vt ſup.

Confricatio ſpicarum.

78 Mar.2.23.Luc.6 1 prop loco.
103 Mat.12 1 per ſecundam recap.

Manus arida.

79 Mar.3.1.Luc.6.6. prop.loco.
104 Mat.12.9.per eandem recapit.

Pertinentia ad beatitudinem.

82 Luc.6.17. prop.loco.
44 Mat 5.1. per primam anticipat.

Quo ad patientiam.

84 Luc.6.27.
49 Mat.5.39. vt sup.

Quo ad dilectionem inimicorum.

85 Luc.6.32.
50 Mat.5.44. vt sup.

Quo ad aliena non iudicanda.

86 Luc.6.37.
56 Mat.7.1.

Quo ad vitanda falsa.

87 Luc 6 43.
59 Mat. 7.15.

Bonorum operum necessitas.

88 Luc.6.46.
60 Mat.7.21.

Seruus Centurionis.

89 Luc.7.1.
62 Mat.8.5.vt sup.

Dæmoniacus cæcus.

107 Mat.12.22. prop.loco.
184 Luc.11.14 per tertiam recapit.

Confutatio Pharisæorum.

108 Mat.12.24.Mar.3.22. prop.loco
185 Luc.11.15. vt sup.

Petitio signi è cælo.

110 Mat.12.38.
188 Luc.11.29. vt sup.

Immundi spititus prauitas.

111 Mat.12.43. 186 Luc.11.24. vt sup.

Ma-

Mater, & fratres Domini.

112 Mat. 12.46. Mar. 3.31.

122 Luc 8.20 per primam recapitul.

Prædicatio in synagoga Nazareth.

126 Mar. 6. 1 Mat. 13. 53 proprio loco.

36 Luc. 9 16. per secundam anticipat.

Initium secundæ peragrationis Galilææ.

127 Mar. 6.6. prop. loco.

91 Mat 9. 35. per secundam anticipat.

Missio Apostolorum.

128 Mar. 6 7. Luc. 9. 1

92 Mar. 10. 1. per eandem recap.

Scandalum cauendum.

156 Mar. 9. 31. Mat. 18. 6.

213 Luc. 17. 1. per quartam recapit.

Correctio fraterna:

158 Mat. 18. 15.

214 Luc 17 4. per eandem recapit.

Gratiarum actio.

179 Luc. 10. 21 erop. loco.

101 Matt. 11. 26 per anticip secundum aliquos.

Cæcus Iericho.

231 Luc. 18. 35. anticip. incerta.

234 Mat. 20. 29. Marc. 10. 45. recapitul. incerta.

Vnctio pedum, & capitis &c.

235 Ioan 12 1 prop locc.

271 Mat. 26. 6 Mar 15. 3.

Eiectio è templo.

239 Luc. 19 45 Mat. 21. 12. piop. loco.

246 Marc, 1. 15. per recapit.

Munus, & potestas Apostolorum.

331 Mar. 16. 15. Ioan. 20. 21. Luc. 24. 44.

338 Mat. 28. 17.

FINIS.

INDEX II.
IN EVANGELIVM MATTHÆI.
Addito aliorum Euangelistarum consensu.

Prænotatio anticipationum, & recapitulationũ Matthæi atq. locorum illarum.

Atthæus duas habet anticipationes, & tres precipuas recapitulationes.

Prima anticipatio est de sermone Domini, quæ est decem, & nouem articulorum ab art. 44. ad art. 63. de quibus agendum erat post art 105.

Secunda est de secunda peragratione Galileæ, quæ est art. septem ab art. 91. ad art. 98. de quibus agendum erat post art. 126.

Prima recapitulatio est de Socru Simonis, & curatione multorum quæ est duorum articulorum 63 & 64. de quibus agendum erat post art. 38.

Secunda est de confricatione spicarum, manu arida, & mansuetudine Christi trium art. 103. 104. 105. de quibus agendum erat post art. 73

Tertia est de Incarcerat. Ioan. vnius tantum art. 138. de qua agendũ erat post art. 25 eiusdem Matt. Aliæ incertæ vel minoris momenti in primo indice notatæ sunt.

Ob prædictas anticipationes, & recapitulationes quater ab ordine recedit, & ad eundem reuertitur.

Primo enim ab eo recedit post art. 42. ob primam anticipatio-

pationem , & primam recapitulationem de Socru Simonis simul iunctas , cum vero resumit art 65 de monitione qnorundam ac prosequitur vsque ad art 73. inclusiue.

Secundo post dictum art. 73. ab eo iterum recedit ob secundam anticipationem de secunda peragratione Galileæ , & ad cum secundo reuertitur art. 98. de legatione Ioannis quem prosequitur vsque ad art. 101. incluliu e.

Tertio post art. 101. iterum ab eodem recedit ob secundam recapitulationem , & post eam ad ordinem tertio reuertitur art. 107 de demoniaco cæco , & muto , quem prosequitur vsque ad art. 126 inclusiuè .

Quarto post art 126. paululum recedit ab ordine ob tertiam recapitulationem , post quam ad eundem mox reuertitur eumque in omnibus fere prosequitur vsque ad finem .

Hæc autem iuxta ordinem rerum gestarum habito tantum respectu ad reliqua Matthæi hoc pacto disponenda erant .

Primo post art. 25. de ieiunio , & tentatione Christi , agendum erat de Incarceratione Ioan. de qua art. 128

Secundo post art 38. de vocatione Petri agendum erat de Socru Simonis , & curatione multorum de quibus art. 63. & 64.

Tertio post art 42. de initio primæ peragrationis Galileæ agendum erat de monitione Scribæ & alijs de quibus ab art 65. ad art. 73.

Quarto post art 73. agendum erat de confricatione spicarum, & alijs de quibus art. 103. 104. 105

Quinto post art. 105. agendum erat de sermone Domini in monte , & annexis de quibus ab art. 44. ad art. 62. inclusiue .

Sexto post art. 62. agendum erat de legatione Ioannis , & alijs de quibus art 98. 99. 100 101.

Septimo post art. 101. agendum erat de demoniaco cæco, & muto, & alijs de quibus ab art. 107. ad art. 126. inclusiuè.

Q2a-

Octauo post art. 126. agendum erat de secunda peragratione Galileæ, & alijs de quibus ab art 91. ad art. 97. inclusiuè.

Nono post ista agendum erat de Ioan. decollatione de qua art. 129 quo tandem loco Matt. ad ordinem reuertitur, ac eum ad finem vsque in omnibus fere prout dictum est prosequitur.

Huius ordinis ratio in primo indice assignatur. At in hoc Matthæi proprio illius anticipationes ac recapitulationes prædictæ atque earundem propria loca dumtaxat indicantur.

103. 104. 105. Tertio de serm. Domini. Prima anticipatio de serm. Domini in monte posita hoc loco occasione præmittendi doctrinã Christi eiusdem miraculis.

44 Pertinentia ad beatitudinem. Cap. 5. 1 Luc. 6. 17
45 Necessitas perficiendi legem. 13
46 Documenta quo ad mansuetudinem. 20
47 Quo ad continentiam. 27
48 Quo ad iuramenta. 33
49 Quo ad patientiam. 38
50 Quo ad dilectionem inimicorum. 43
51 Quo ad eleemosynam. Cap. 6. 1.
52 Quo ad orationem. 5.
53 Quo ad ieiunium. 16.
54 Quo ad superflua non comparanda 19
55 Quo ad necessaria non solicite comparanda 24
56 Quo ad aliena non iudicanda. Cap 7. 1. Luc. 6. 37
57 Quo ad sacra dispensanda. 6
58 Quo ad supradicta acquirenda. 7
59 Quo ad falsa vitanda. 15 Luc. 6. 39
60 Bonorum operum necessitas. 21 Luc. 6. 46
61 Leprosus. Cap. 8 1 Mar. 1. 40. Luc. 5. 12
62 Seruus Centurionis. 5 Luc. 7. 1

Post ista immediate agendum fuisset de legat. Ioan. & de alijs, de quibus infra art. 98. 99. 100. 101. Secũdo de demoniaco, & aiijs de quibus ab art. 107 ad art. 128.

Prima recapitulatio eorum quæ primo euenerunt ante primã peragrationem Galileæ, de quibus agendum erat supra post art 38. quæ resumit occasione postremi miraculi editi in Capharnaum, vbi & ista prius facta fuerunt.

63 Socrus Simonis. 14 Mar. 1. 29. Luc. 4. 38
64 Curatio multorum. 16 Mar. 1. 32. Luc. 4. 40

Expleta digressione predicta resumit ordinem eorum quæ dicenda erat post art. 42.

65 Monitio quorundam. 19 Luc. 9. 57
66 Maris tempestas. 23 Mar. 4. 35 Luc. 8. 22

67 Dæ-

Post

Post ista agendum erat. primo, de sermone Domini, & alijs de quibus sup. ab art.44. ad 62. Secundo, de legatione Ioan. & alijs de quibus art. 98. 99. 100. 101. Tertio de demoniaco, & reliquis quæ sequuntur vsque ad art. 129. Quarto de secunda peragratione Galileæ ac reliquis de quibus ab art. 91. ad 98 tandem de decollatione Ioan.

Expleta secunda recapit. tertio resumit ordinem. eorum de quibus agendum erat post art. 101.

107 Secũdus demoniacus cæcus, & mutus 20 Luc. 11.12
108 Confutatio Pharisæorum. 25 Mar. 3.22 Luc. 11.15
109 Prosecutio confutationis. 33
110 Prima petitio signo de cælo. 38 Luc. 11.24
111 Immundi spiritus prauitas. 43 Luc. 11.24
112 Matris & fratrũ aduentus. 46 Mar. 3.31 Luc. 8.20
113 Parabola seminantis. Cap. 13. 1 Mar. 4.1 Luc. 8.1
116 Zizaniorum. 24
117 Grani sinapis. 31 Mar. 4.30
118 Fermenti. 32
118 Locuto in parabolis. 34 Mar. 4.33
120 Explicatio parabolæ zizaniorum. 36
121 Parabola thesauri &c. 44
126 Nazareth. 53 Mar. 6.1 Luc. 4.16

Hoc loco agendum erat de secunda peragratione, de qua sup. ab art 91. ad 97

Recapitulatio tertia.

128 Incarceratio Ioan. Cap. 14 1 Mar. 6 14 Luc. 3.18
129 Decollatio Ioan. 6 Mar. 6.18 Luc 9.7

Tertium Pascha.

131 Quinque panes. 13 Mar. 6.30 Luc. 9.10 Ioa. 6.1

An. Christi 33.

132 Iesus supra mare. 22 Mar. 6.45 Ioan 6.16
133 Petrus supra mare. 28
135 Ægrorum delatio ad Christum. 34 Mar. 6.53
139 Illotæ manus. Cap. 15 1 Mar. 7.1
140 Chananæa. 21 Mar. 7.24
142 Muti cæci. 29
143 Septem panes. 32 Mar. 8.1

295 Re-

FINIS.

IN-

INDEX III.
IN EVANGELIVM MARCI.
Addito aliorum Euangelistarum consensu.

Prænotatio anticipationum, & recapitulationũ Marci atque locorum illarum.

Marcus vnicam habet anticipationem, & sex recapitulationes.

Anticipatio est de leproso vnius tantum art. 61. eius vero locus est post art. 81. eiusdem Marci.

Prima recapitulatio est de maris tempestate, dæmoniaco fero, & Iairo art. trium 123. 124. & 125 De maris tempestate, & dæmoniacum fero agendum erat post art. 42. eiusdem Marci, de Iairo vero post. art. 70. eiusdem.

Secunda est de incarceratione Ioannis vnius tantum art. 128. de qua agendum erat post art. 25. eiusdem.

Tertia de eiectione secunda è templo de qua art. 246.

Tres reliquæ recapitulationes de cæco post egressum è Iericho, de eiectione secunda è templo de vnctione Capitis Christi, dubiæ sunt, de quibus satis actum in primo Indice textuali.

In hoc indice proprio Marci prædictæ breuiter assignantur, & earundem propria loca indicantur.

160 VI-

160 Vltima migratio à Galilæa in Iudæã. Cap. 10. 1
Mat. 19.1.
221 Repudium illicitum. 2
Mat. 19.3.
222 Paruulorum oblatio. 13
Mat. 19.13 Luc. 18.15
223 Diuitiarum impedimentũ. 17
Mat. 19.16 Luc. 18.18.
224 Præmium pauperum propter Christum. 28
Mat. 19.16. Luc. 18.28
An. Christi 34.
229 Prædictio mortis tertia. 32
Mat. 20.17. Luc. 18.13
230 Filij Zebedei. 35
Mat 20. 20
234 Cæci post egressum Iericho. 46
Mat. 20.29
236 Palmæ. Cap. 11 1
Mat. 21.1 Luc. 19.29. Ioa. 12.12
239 Ingressus in templum. 11
Mat. 21.12 Luc. 19.45
245 Maledictio ficus. 12
Mat. 21.17 Recapitulatio alia.
246 Eiectio è templo secunda. 15
Mat. 21.10. Luc. 19.45.
247 Obseruatio ficus arefactæ. 20
Mat. 21.20
249 Interrogatio de potestate Christi. 28
Mat. 21.23 Luc 20.1.
251 Vineæ locatio. Cap. 12. 1
Mat. 21.33. Luc. 20.9
253 Census Cæsari an dandus. 13
Mat 22.15 Luc. 20.20
254 Vxor septem fratrum. 18
Mat. 22.23 Luc. 20.27
255 Mandatum magnum legis. 28
Mat. 22.34
256 Christus quomodo filius Dauid. 35

299 Chri-

FINIS.

INDEX IV. IN EVANGELIVM LVCÆ.

Addito aliorum Euangeliſtarum conſenſu.

Prænotatio anticipationũ, & recapitulationum Lucæ, atque locorum illarum.

Vcas tres aut quatuor habet anticipationes, & quinque vel ſex recapitulationes, quibus abſolutis ad ordinem reuertitur.

Prima anticipatio eſt de Incarceratione Ioan. vnius tantum art. 22. de qua habito reſpectu ad reliqua Lucæ agendum erat poſt art. 25. eiuſdem Lucæ.

Secunda eſt de prædicatione in Synagoga Nazareth vnius tantum art. 36. de qua agendum erat antequam ageretur de ſecunda peragratione de qua art. 127.

Tertia eſt de leproſo vnius tantum art. 61. de quo agẽdum erat poſt art. 88.

Quarta de cæco ante ingreſſum in Ierico quæ dubia eſt de qua in primo Indice Textuali.

Prima recapitulatio eſt de aduentu matris, & fratrum Domini, de maris tempeſtate, Dæmoniaco fero, & Iairo quatuor articulorum 122. 123 124. & 125.

Secunda eſt de monitione quorundam vnius tantum art. 163.

Tertia, de dæmoniaco muto &c. ſex articulorum à 184. ad 189. incluſiue.

Quarta

Quarta de ſcandalo cauendo, & correctione fraterna duorum articulorum 213. & 214.

Quinta de decem leproſis vnius art. 217.

His omnibus prior eſt de captura piſcium vnius art. 43 quæ dubia eſt de qua ſatis in primo Indice Textuali. Sed in hoc proprio Lucæ omnes breuiter aſſignantur, & earundem propria loca indicantur.

85 Quo

Hoc

Ter-

Tertia recapitulatio.

Quarta recapitulatio.

Quinta recapitulatio.

220 Pha-

Mat.

Mat.

FINIS.

IN-

INDEX V.
IN EVANGELIVM IOANNIS.
Addito aliorum Euangeliſtarum conſenſu.

c Mat.

281 Con-

FINIS.

IN-

INDEX VI.
EVANGELIORVM PER ANNVM.

Iuxta ordinem Missalis Romani nouissime emendati.

Propria de Tempore.

Dom.

Dom. in Sexages. Cum turba plurima conuenirent. Luc. 8 a v. 8. ad 16. Art. 113

Dom. in Quinquages. Assumpsit Iesus duodecim discipulos. Luc. 18. a v. 31 vsque ad fin. cap. Art. 229

Dom. 1. Quadragesimæ, Ductus est Iesus in desertum. Mat. 4. v 1. ad 1. Art. 25

Fer. 4. Cinerum. Cum ieiunatis. Mat. 6. a v. 16. ad 22. Art. 53.

Fer. 5. Cum introisset Iesus Capharnaum. Mat. 8. a v. 5. ad 14 Art. 62

Fer. 6. Audistis, quia dictum est antiquis. Mat. 5. a v. 38. adu. 7. cap seq. Art. 49

Sabbat. Cum sero esset factum. Marc. 6. a v. 47. ad finem cap. Art. 132

Dom. 1. Quadrag. Ductus est Iesus. Mat 4. a v. 1. ad 12. Art. 25.

Fer. 2. Cum venerit filius hominis. Mat. 25. a v. 31. ad finem cap Art. 268

Fer. 3 Cum intrasset Iesus Ierosolymam. Mat. 21. a v. 10 ad 18. Art. 238

Fer. 4 quat. temp. Magister volumus a te. Mat. 12 a v. 36. ad fin. cap. Art. 110

Fer. 5. Egressus Iesus secessit. Mat. 15. a v. 21. ad 29. Art 140.

Fer. 6. quat. temp. Erat dies festus Iudæorum. Ioan. 5. a v 1. ad 16. Art. 74

Sabbat quat. temp. Assumpsit Iesus Petrum. Matt. 17. a v. 1 ad 10. Art. 149

Dom. 2. Quadr. Assumpsit Iesus Petrum., Mat. 17. a v. 1. ad 10. Art 149

Fer 2. Ego vado, & quæretis me. Ioan. 8. a v. 21. ad 30. Art 171.

Fer. 3. Super cathedram Moysi sederunt. Mat. 23. a v. 1. ad 13. Art. 257

Fer. 4. Ascendens Iesus Ierosolymam. Mat. 20. a v. 17. ad 29. Art. 239

Fer. 5. Homo quidem erat diues. Luc. 16. a v. 1. ad 18. Art. 210.

Dom.

Sabbat.

PROPRIA DE SANCTIS.

NOVEMBRIS.

DECEMBRIS.

ad 20 Art.45

8 Conceptio B.M.Virg. Liber generationis. Mat.1.a v.1 ad 17 Art.7

10 Melchiadis Papæ & mart. Si quis venit ad me. Luc.14 a v.25 ad 34 Art.106

11 Damasi Papæ, & conf. Vigilate quia nescitis. Mat.24 a v.42.ad 48 Art.264

13 Luciæ v. & mart. Simile est regnum cælorum thesauro Mat.13.a v.44.ad 53 Art.121

15 Eusebij Ep.& conf. Si quis vult venire post me. Mat.16 a v 24.ad 28 Art 148

20 Vig. S. Thomæ Apost. Hoc est præceptum meum. Ioan.15.a v.12.ad 17 Art.283

21 Thomæ Apost. Thomas vnus. Ioan.20.a v.24.ad 30 Art.332

IANVARII.

11 Hyginij Papæ & mart. Si quis venit ad me. Luc.14 a v.25.ad 33 Art.106

14 Hilarij Ep. & conf Vos estis sal terræ. Mat.5 a v.13 ad 20 Art.54

15 Pauli primi Eremitæ. Respondens Iesus. Mat.11. a v.25.ad fin. cap. Art.101

16 Marcelli Papæ. & mart. Si quis vult venire post me. Mat.16 a v.24 ad 28 Art.248

17 Antonij Abbatis. Sunt lumbi vestri præcincti. Luc.12 a v.35.ad 41 Art.194

18 Cathedra S. Petri. Venit Iesus in partes Cesareæ. Mat 16.a v.13. ad 20. Art. 140

19 Marij, & Socc. mart. Sedente Iesu super montem. Mat.24.a v.3.ad 14 Art.361

20 Fabiani, & Sebastiani mart. Descendens Iesus de monte. Luc.6.a v.17.ad 24 Art 82

21 Agnetis v. & m. Simile est regnum cælorum decem virginibus. Mat.25.a v.1.ad 14 Art.266

22 Vincentij, & Anastasij m. Cum audieritis prælia. Luc.21.a v.9.ad 20 Art.261

23 Eme-

meum. Ioan.15 a v.12.ad 17 Art.283
24 vel 25. Matthiæ Apost Respondens Iesus dixit: Confiteor tibi pater. Mat.11.a v.25.ad fin.cap. Art.101

MARTII.

4 Lucij Papæ & m. Si quis venit ad me & non odit. Luc 14 a v.25. ad 34 Art. 106
7 Thomæ de Aquino conf. Vos eris sal terræ. Mat 5. a v 13. ad 20 Art 45
9 Quadraginta Martyrum. Descendens Iesus de monte. Luc. 6. a v.17 ad 24 Art 82
12 Gregorij pp. & conf. Vos estis sal terræ. Mat.5.a v 13 ad 20. Art.45
19 Ioseph. conf. Cum esset desponsata mater Iesu Mat.1 a v.18 ad 22. Art. 8
21 Benedicti Abb Ecce nos reliquimus omnia. Mat 19 a v.27. ad 30 Art 214
25 Annunciatio B M. V. Missus est Angelus Gabriel. Luc.1.a v.26.ad 39

APRILIS.

2 Francisci de Paula conf. Nolite timere pusillus grex. Luc.12 a v 32.ad 35 Art 194
11 Leonis pp. & conf. Venit Iesus in partes Cesareæ. Mat.16.a v,13.ad 20 Art 146
14 Tiburtij, & Socc. m. Ego sum vitis vera. Ioan. 15. a v 1.ad 8 Art.283
17 Aniceti pp. & m. Amen amen dico vobis quia plorabitis Ioan 16 a v 20 ad 23 Art.286
22 Soteris, & Caij Pontificum & m. Ego sum vitis vos palmites. Ioan.15 a v 5.ad 12 Art.283
23 Georgij mart. Ego sum vitis vera, pater meus agricola. Ioan 15.a v.1 ad.8 Art.283
25 Marci Euang. Designauit Dominus alios septuaginta duos. Luc.10.a v.1 ad 10 Art.176
26 Cleti, & Marcellini Pont. & mart. Ego sum vitis vos

pal-

MAII.

ad 34 Art. 106

31 Petronillæ virg. Simile est regnum cælorum decem virginibus. Mat. 25. a v. 1. ad 14 Art. 266

IVNII.

2 Marcellini, Petri atque Erasmi m. Cum audieritis prælia Luc. 21. a v. 9. ad 20 Art. 261

9 Primi, & Feliciani m. Confiteor tibi pater. Mat 11 a v. 25 ad fin cap. Art. 101

11 Barnabæ Apost. Ecce ego mitto vos. Mat. 10. a v. 16 ad 23 Art. 94

12 Basilidis & socc. mart. Sedente Iesu super montem Oliueti. Mat 24 a v. 3. ad 14 Art. 261

13 Antonij de Padua conf. Sint lumbi vestri præcincti. Luc. 12. a v. 35. ad 41 Art. 194

14 Basilij Ep. & conf. Si quis venit ad me. Luc. 14. a v 25 ad 34 Art. 106

15 Viti, Modesti, & Crescentiæ m. Qui vos audit me audit. Luc. 10. a v. 16. ad 31 Art. 177

18 Marci & Marciliani mart. Væ vobis qui ædificatis. Luc 11 a v. 47 ad 52 Art. 190

19 Geruasij & Protasij m. Descendens Iesus de monte. Luc 6. a v. 17. ad 24 Art. 82

20 Siluerij pp. & m. Si quis venit ad me. Luc. 14 a v. 25 ad 34 Art. 106

22 Paulini Episc. & conf. Nolite timere pusillus grex. Luc. 12. a v. 32. ad 35 Art. 194

23 Vig S. Ioan Bapt. Fuit in diebus Herodis Regis Iudeæ Luc. 1 a v. 5. ad 18 Art. 3

24 Natiu. Ioan. Bapt. Elisabeth impletum est tempus pariendi. Luc. 1. a v. 57. ad 69 Art. 6

26 Ioan. & Pauli mart. Attendite a fermento Pharisæorum. Luc. 12. a v. 1 ad 9. Art. 191

27 Leonis pp & conf. Homo quidam peregre proficiscens. Mat. 25 a v. 14 ad 24 Art. 267

28 Vig. S. Petri & Pauli. Dixit Iesus Simoni Petro. Ioan. 21 a v. 15 ad 20 Art. 335

f 29 SS.

25 S. Iacobi Apost. Accessit ad Iesum mater filiorum Zebedei. Mat.20. a v.20. ad 24 Art.230

26 S Annæ Matris B.M.V. Simile est regnum cælorum thesauro. Mat.13. a v.44. ad 55 Art.121

27 Pantaleonis m. Nihil opertum quid non reueletur. Mat.10. a v.26 ad 34 Art.95

28 SS. Nazarij Celsi & Victoris MM. & Innocentij pp. & conf. Cum audieritis prælia. Luc. 21. a v.9. ad 20. Art. 261.

29 S.Marthæ virg. Intrauit Iesus in quoddam Castellũ. Luc 10. a v.38. ad fin.cap. Art. 181

30 Abdon, & Sennen mart. Videns Iesus turbas. Mat. 5 a v.1.ad 12 Art.44

AVGVSTI.

1 S. Petri ad vincula. Venit Iesus in partes Cesareæ. Mar.16 a v.13.ad 20 Art.146

2 Stephani pp. & mart. Si quis vult venire post me. Mar. 16. a v.24. ad 28 Art.148

3 Inuentio S. Stephani protom. Ecce ego mitto ad vos prophetas. Mar.23. a v.34. ad fin. cap. Art 259

4 Dominici conf. Sint lumbi vestri præcincti. Luc. 12 a v.35. ad 41 Art. 194

5 Dedicatio S.M. ad niues. Extollens vocem, quædam mulier. Luc.11. a v.27 ad 29 Art. 187

6 Transfiguratio D. N. Iesu Christi. Assumpsit Iesus Iesus Petrum, & Iacobum. Mat. 17. a v. 1. ad 10. Art. 149.

7 Donati Ep. & m. Videte, vigilate & orate. Mar. 13. a v.35. ad 38 Art.264

8 SS. Cyriaci, Largi, & Smaragdi MM. Euntes in mundum vniuersum. Mar. 16. a v. 14. ad 19. Art 329

9 Vig. S. Laurentij. Si quis vult venire post me. Mat 16 a v. 24. ad 28 Art. 148

10 S. Laurentij. Amen amen dico vobis nisi granum. Ioan. 12 a v. 24. ad 27 Art. 242

11 SS. Tiburtij & Susannæ MM. Cum audieritis prælia.

SEPTEMBRIS.

cti . Luc.12 a v.35.ad 41 Art.194

11 Proti & Iacinthi MM. Cum audieritis prælia & seditione . Luc.21.a v.9.ad 20 Art.261

14 Exaltatio S. Crucis . Nunc iudicium est mundi . Ioan.12.a v.31 ad 46 Art.242

15 Oct. Natiuitatis B.M.V.

16 Cornelij & Cypriani pontif. m. Cum audieritis prælia . Luc.21 a v.9 ad 20 Art 261

17 Stigmate S.Franc.conf. Si quis vult venire post me Mat.16 a v.24.ad 28 Art 148

19 Ianuarij Episc. & soc. mart. Sedente Iesu super montem . Mat.24.a v.3.ad 14 Art.261

20 Vig. S. Matthæi Apost. & Euang Vidit Iesus publicanum nomine Leui . Luc. 5.a v.27.ad 33 Art 69

21 Matthæi Apost. & Euang. Vidit Iesus hominem sedētem in telonio . Mat.9.a v 9 ad 14 Art.69

22 Mauritij & socc. MM. Videns Iesus turbas . Mat 5 a v.1. ad 12 Art.44

23 Lini pp.& m. Si quis venit ad me & non odit. Luc.14 a v 25.ad 34 Art.106

26 Cypriani, & Iustinæ m. Descendens Iesus de monte . Luc 6 a v.17.ad 24 Art.82

27 Cosmæ & Damiani m. Descendens Iesus de monte . Luc.6. ibidem

29 Dedicatio S. Michaelis Archang. Accesserunt discipuli ad Iesum . Mat.18.a v 1.ad 11 Art.154

30 Hieronymi Doct. Vos estis sal terræ . Mat. 5 a v.13. ad 20 Art.45

OCTOBRIS.

1 Remigij Ep.& conf. Homo quidam peregrè proficiscens . Mat.25.a v.14 ad 24 Art.267

4 Francisci conf. Confiteor tibi pater . Mat. 11. a v.25 ad fin. cap. Art.101

5 Placidi MM. Descendens Iesus de monte. Luc. 6.a v. 17. ad 24 Art 82

7 Marci pp. & conf. Vigilate quia nescitis . Mat. 24. a v.42

NOVEMBRIS.

perambulabat Iericho. Luc. 19 a v. 1 ad 10 Art. 232

19 Pontiani pp. & mart. Nil opertum quid non reueletur. Mat. 10. a v. 26. ad 34 Art. 95

21 Præsentatio B.M.V. Loquente Iesu ad turbas. Luc. 11 a v. 27. ad 29 Art. 187

22 Ceciliæ virg. & mart. Simile est regnum cælorum decem virginibus. Mat. 25 a v. 1. ad 14 Art. 266

23 Clementis pp. & mart. Vigilate quia nescitis quà hora. Mat. 24 a v. 42. ad 48 Art. 264

24 Chrysogoni mart. Si quis vult venire post me. Mat. 16 a v. 24 ad 28 Art. 148

25 Chatarinæ virg. & mart. Simile est regnum cælorum decem virginibus. Mat. 25. a v. 1 ad 14 Art. 256

26 Petri Alexandrini Ep. & mart. Si quis venit ad me. Luc. 14. a v 25. ad 34 Art 106

29 Vig. S. Andreæ. Stabat Ioannes & ex discipulis eius duo. Ioan. 1. a v. 35 ad fin. cap. Art. 28

30 S. Andreæ Apost. Ambulans Iesus iuxta mare Galilææ. Mat. 24. a v. 18. ad 23 Art. 38

COMMVNE SANCTORVM.

In Vig. vnius Apost. Hoc est præceptum meum. Ioan. 15 a v. 12 ad 17 Art. 283

Commune vnius Confess. Si quis venit ad me. Luc. 14. a v. 25. ad 34 Art 106

De eodem Comm. Si quis vult venire post me. Mat. 16 a v. 24 ad 28 Art. 148

Com. vnius mart. non Pontif. Nolite arbitrari. Mat. 10 a v. 34. ad fin cap. Art 96

De eodem Communi. Nihil opertum quid non reueletur Mat. 10. a v 26. ad 34 Art. 95

De eodem Communi vnius mart. Amen amen dico vobis nisi granum. Ioan. 12 a v 24. ad 27 Art. 242

Comm. mart. tempore paschali. De vno mart. Ego sum vitis vera Ioan. 15 a v. 1. ad 8. Art. 283

De pluribus mart. temp. paschali. Ego sum vitis vos palmites. Ioan. 15. a v. 5. ad 12 Art. 283

De

De

FINIS.

Errata.	Correctio.
Pag. 10. Luc. 2. 15 iudicem	inuicem.
25. Ioan 3 9. est spiritu	est ex spiritu.
31. lin. 2. in marg.	Adde Luc. 4.
48. Mar. 8. 22. Iesus autem illi	Iesus autem ait illi.
64. Luc 6. 45. profert lum	profert malum.
73. Luc. 7. 32. tibijs, & non plo. rastis	tibijs, & non saltastis, lamentauimus, & nō plorastis.
81. Luc. 8. 14. qui ad tempus	quia ad tempus
98. lin. 2. in marg. Luc. 9.	Marc. 6.
99. in marg. Marc 6.	Luc. 9.
100. Matt. 14. 37. & dabimus illi	dabimus illis.
111. Marc. 7. 30. suam & inuenit	suam inuenit.
119. Marc. 9. post vers. 8	Adde v 9. ex seq. art.
123. lin. 2. in marg.	adde Marc. 9.
129. Luc. 9. 53. eius erant	eius erat,
159. Encenia	melius post art. 220.
168 Luc. 18 1. dicebant	dicebat.
174. Mat. 20. 4. ire vos	ite, & vos.
176. Ioan. 11. 18. iuta	iuxta.
185. Ioan. 12. 13. obuia ei	obuiam ei.
187. Luc. 19. 35. euntes	eunte.
215. Matt. 25 10. inuenerunt	intrauerunt.
219. art. 272. proditionis Christū.	proditionis Christi.
222. Ioan. 13. 18. calcaneū suā.	calcaneum suum.
235. Ioan. 17. 18. sicut in	sicut tu.

